

2022

דין וחשבון שנתי

בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ

מרכנתיל

5	חברי הדירקטוריון
7	חברי ההנהלה הבכירה
9	דבר יו"ר הדירקטוריון
11	דוח הדירקטוריון וההנהלה
79	הצהרות
83	דוחות כספיים לשנת 2022
223	ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על הבנק
245	נספחים לדוח השנתי
255	מילון מונחים ואינדקס

חברי הדירקטוריון

אסתר דויטש

יו"ר דירקטוריון הבנק

מונא בח'ית*

יוסף ברסי

חגי הלר*

שאוקי ח'טיב

ברק נרדי**

תמר סלמניק

לבנה שיפמן**

יהלי שפי***

* דירקטור חיצוני.

** החלה כהונתה ביום 1 בינואר 2022.

*** החל כהונתו ביום 1 בנובמבר 2022.

המנהל הכללי בורשטיין יהושע

חברי ההנהלה

גולן כחלון

סמנכ"ל, חשב הבנק
החשבונאי הראשי

נועם לזר

סמנכ"ל, מנהל אגף
תפעול ומידע

ציון בקר

סמנכ"ל, מנהל החטיבה
לבנקאות המסחרית

דוד מימון

סמנכ"ל, מנהל
החטיבה הקמעונאית

יצחק מרגולין

סמנכ"ל, מנהל החטיבה
הפיננסית⁽¹⁾

מוחמד עווד

סמנכ"ל, מנהל החטיבה
לניהול סיכונים

מיכל הנר דויטש

סמנכ"ל, היועצת המשפטית
הראשית

ליאת פרידמן

סמנכ"ל, מנהלת חטיבת
משאבי אנוש ומינהל

אורית אליאש

עוזרת בכירה למנכ"ל,
מזכירת הבנק

ציונה כהן

סמנכ"ל, המבקרת הפנימית
הראשית

(1) החל מיום 17 ביולי 2022.



דבר יו"ר הדירקטוריון אסתר דויטש

2022
דין וחשבון שנתי
בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ

בנק מרכנתיל דיסקונט מסכם את שנת 2022 בתוצאות שיא, הנובעות מפעילות הליבה של הבנק, והמשקפות את המשך תנופת העשייה בבנק. הרווח נקי הסתכם ב- 601 מיליון ש"ח, תשואה על ההון של 15.7% ויחס יעילות של 49.5%, ירידה לראשונה מרף של 50%.

תוצאות כספיות אלה הינן, בין היתר, פועל יוצא של יישום קפדני של פעילות עסקית ממוקדת המתבטאת בצמיחה במגזרי היעד והרחבת פעילות הרשויות המקומיות בבנק.

בנק מרכנתיל הוא בנק חזק, יציב, בעל איתנות פיננסית וחוסן אנושי. הבנק ממשיך בצמיחה תוך מינוף יכולותיו ומעמדו בקרב לקוחותיו הקיימים והפוטנציאלים, בשילוב עם מומחיות, מקצועיות ושירותיות אישית ואיכותית.

שנת 2022 התאפיינה בהמשך יציאה הדרגתית מהמשבר הבריאותי העולמי. בנק מרכנתיל התמודד בהצלחה עם גלי המשבר ופעל במסירות, להמשיך לתת שירות ללקוחותיו בגמישות ובמהירות במגוון הערוצים השונים.

כחלק משאיפת הבנק לתת מענה איכותי וראוי ללקוחותיו, הבנק פועל להגברת השימוש בערוצים דיגיטליים ובשירותים נוספים, התואמים את ההתפתחויות בסביבת הפעילות העסקית, צרכי הלקוחות, ציפיותיהם ומאפייניהם.

בשנת 2022 הבנק החל ביישום מוקפד של תוכנית אסטרטגית רב שנתית חדשה שבבסיסה המשך מיקוד בפלחי היעד של הבנק ומינוף היכולות הקיימות לצד יכולות ותשתיות חדשות. מיקוד התוכנית בצמיחה עסקית רחבה לרבות באזורים המתפתחים בתוך מגזרי היעד של הבנק והמשך יישום מהלכי התייעלות.

במהלך השנה היינו עדים לשינויים מאקרו כלכליים משמעותיים בשוק העולמי ובשוק המקומי שהתבטאו בעליה משמעותית של הריבית במשק ובעליה תלולה באינפלציה, בין היתר, בעקבות עליה במחירי חומרי הגלם, הסחורות, ההובלה והאספקה. שני הפרמטרים משפיעים משמעותית על פעילות הבנק. בנוסף, קיימת אי ודאות לגבי כניסה למיתון בשווקים הגלובליים והמקומיים ועוצמתו, דבר שמעלה את אי הודאות הכלכלית.

בעת ששורות אלו נכתבות, אנו מצויים בתחילת כהונת ממשלה חדשה בישראל שמבקשת להעביר רפורמות שונות שצפויות גם הן להשפיע על הכלכלה, ותוצאותיהן טרם התבררו.

בנוסף, אנו צפויים להמשיך ולהתמודד עם האתגרים במערכת הבנקאית המקבלים ביטוי בתחרות גוברת על מגזרי היעד של מרכנתיל, עליית הריבית והאינפלציה וההשפעה האפשרית על כושר ההחזר של לווים, כניסת גופים חוץ בנקאיים לתחום האשראי הקמעונאי; הצטרפות חברות כרטיסי האשראי לסביבת התחרות; בנקאות פתוחה, חברות פינטק המציעות ערך מוסף של חדשנות טכנולוגית; התייעלות, צמצום הרשת הפיזית ועוד.

במהלך שנת 2023, בנק מרכנתיל, כחלק מקבוצת דיסקונט, עובר לקמפוס דיסקונט החדשני והטכנולוגי בראשון לציון. המהלך אינו רק מהלך נדל"ני אלא מהלך שטומן בחובו שינוי תרבותי, שישיע על הבנק ועובדיו וישדרג את תנאי עבודתם.

בשמי ובשם חברי לדיקטוריון, אני מבקשת להביע הערכה רבה לעובדים ולהנהלה על דבקותם, מקצועיותם והירתמותם אשר הובילו את הבנק להישגי שיא בשנת 2022, בסביבה דינמית מאתגרת ואי ודאות.

כמו כן, ברצוני להודות לדיקטוריון ולהנהלת חברת האם, על התמיכה השוטפת והאמון הרב בפעילותו של הבנק, אמון ותמיכה שיש בהם בכדי לסייע רבות בהצלחתנו.

אני משוכנעת כי הנהלת הבנק, בתמיכה וגיבוי של הדירקטוריון, ובשיתוף העובדים והמנהלים המסורים והמחויבים, תמשיך לפעול להשגת יעדי התוכנית האסטרטגית ולהתמודד בהצלחה עם אתגרי הסביבה העסקית, הכלכלית והרגולטורית.


אסתר דויטש,
יו"ר הדירקטוריון

א. סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה

15	תיאור הבנק ותחומי פעילותו העיקריים
16	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן
17	תיאור הסיכונים העיקריים
18	יעדים ואסטרטגיה עסקית
18	מידע נוסף

ב. מצב העסקים והתפתחות התוצאות העסקיות

18	התפתחויות כלכליות ומגמות
20	התפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר
27	מבנה הנכסים, ההתחייבויות, ההון, הלימות ההון, והשינויים שחלו בהם
32	מגזרי פעילות פיקוחיים

ג. סקירת הסיכונים

36	תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
39	סיכון אשראי
54	סיכון שוק
61	סיכון נזילות ומימון
65	סיכון תפעולי
66	סיכונים נוספים
69	הערכת חשיפת הבנק לגורמי סיכון

ד. מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ובקורות

72	מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים
73	אומדנים חשבונאיים קריטיים
77	בקורות ונהלים

ה. מידע נוסף

78	עניינים אחרים
----	---------------

16	נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד	1.
16	נתונים עיקריים מהמאזן	2.
17	מדדי ביצוע עיקריים	3.
21	התפתחות הכנסות הריבית – בחתך מגזרי הצמדה	4.
22	התפתחות הכנסות הריבית – בחתך מגזרי פעילות פיקוחיים	5.
22	התפתחות הכנסות המימון שלא מריבית	6.
23	התפתחות ההוצאות בגין הפסדי האשראי	7.
23	התפתחות ההוצאות בגין הפסדי האשראי – בחתך מגזרי פעילות	8.
24	התפתחות הכנסות מעמלות	9.
25	הוצאות ששימשו לתחזוקת מערך טכנולוגיית המידע	10.
25	נכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע	11.
26	התפתחות הרווח הכולל האחר	12.
27	התפתחות בנכסים ובהתחייבויות	13.
27	התפתחות ההשקעות בניירות הערך לפי מגזרי הצמדה	14.
27	התפלגות ההשקעות בתיק ניירות ערך על פי סיווג לתיקים	15.
28	התפתחות האשראי לציבור	16.
28	התפלגות האשראי לציבור בחתך ענפי משק	17.
29	התפתחות סיכון האשראי הבעייתי	18.
29	התפתחות פקדונות הציבור	19.
29	התפתחות אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	20.
30	התפתחות יחס הלימות ההון	21.
31	ניתוח רגישות לגבי יחס הלימות ההון	22.
31	התפתחות יחס המינוף	23.
32	מגזרי פעילות פיקוחיים - נתונים מאזניים	24.
33	מגזרי פעילות פיקוחיים - נתונים תוצאתיים	25.
34	התפתחות התוצאות במגזר משקי בית	26.
34	התפתחות התוצאות במגזר עסקים קטנים וזעירים	27.
35	התפתחות התוצאות במגזר עסקים בינוניים	28.
35	התפתחות התוצאות במגזר עסקים גדולים	29.
36	התפתחות התוצאות במגזר ניהול פיננסי	30.

31.	התפלגות האשראי בחתך איכות תיק האשראי	40
32.	התפתחות החובות "הלא צוברים"	41
33.	מדדי איכות תיק האשראי	42
34.	התפתחות ההפרשות להפסדי אשראי	44
35.	התפלגות סיכון האשראי בחתך ענפי משק עיקריים	45
36.	חשיפה למדינות זרות	46
37.	חשיפה למוסדות פיננסיים זרים	46
38.	התפתחות תיק ההלוואות לדיוור	48
39.	התפלגות האשראי לאנשים פרטים	50
40.	התפתחות האשראי לבינוי ולנדל"ן	53
41.	חשיפה לריבית - נתונים כמותיים וניתוח רגישות	57
42.	חשיפה לריבית - שימוש במכשירים נגזרים לגידור	58
43.	התפתחות החשיפה לסיכון בסיס	59
44.	ניתוח רגישות לשינויים במדד המחירים לצרכן	59
45.	חשיפת הבנק לריבית הליבור	60
46.	התפתחות יחס כיסוי הנזילות	61
47.	התפתחות יחס מימון יציב נטו	62
48.	התפתחות בפקדונות של מפקידים גדולים	64
49.	התפלגות הפקדונות לפי מדרגות מפקידים	65
50.	התפתחות דרישת ההון וחשיפת הבנק בגין סיכונים תפעוליים	66
51.	חשיפת הבנק לגורמי סיכון	69
52.	ניתוח רגישות לגבי הפרשות לתשלום פיצויי פרישה	74
53.	ניתוח רגישות לגבי הטבות לאחר סיום העסקה	75

דוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2022

כללי

- הדירקטוריון והנהלת הבנק מתכבדים להגיש בזה, דוח המתייחס למצבו העסקי של הבנק ותוצאות פעולותיו בשנת 2022, המהווה חלק מהדוח השנתי של הבנק, הכולל דוחות נוספים, כדלקמן:
- הדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשנת 2022.
 - דוחות באשר לממשל התאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על הבנק.
 - נספחים לדוח השנתי.
 - דרישות גילוי בהתאם לנדבך השלישי של "כללי באזל", ומידע נוסף על סיכונים.
 - מידע פיקוחי נוסף.
- הנתונים המוצגים בדוח מתייחסים לנתונים מאוחדים ומוצגים ב"סכומים מדווחים" (ראה ביאור א'2) בדוחות הכספיים).

*המידע הכלול בדוחות אלו מוצג באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/annual-reports/2022>

חלק א' - סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה

1. תאור הבנק ותחומי פעילותו העיקריים

תיאור הבנק והתפתחותו

הבנק נוסד ביום 25 באוקטובר 1971 על ידי ברקליס בנק אינטרנשיונל בע"מ מאנגליה (להלן: "בנק ברקליס") ועל ידי קבוצת בנק דיסקונט, תחת השם: "בנק ברקליס - דיסקונט בע"מ".

הפעילות הפיננסית בארץ ישראל של הגופים הבנקאיים שמהם נוסד הבנק החלה בשנת 1918 - עם כיבוש ארץ ישראל על ידי הבריטים, כש"אנגלו איג'יפסן בנק", שפעל עד אז במצרים, הקים שלושה סניפים: בירושלים, יפו וח'יפה. מאוחר יותר, בשנת 1921 הוקם הסניף הרביעי בנצרת. בשנת 1925 רכש "ברקליס בנק D.C.O" (בנק שהיה בבעלות הבנק הבריטי "בנק ברקליס" וסיפק שירותים פיננסיים לשלטונות ברחבי האימפריה הבריטית), את מניותיו של "אנגלו איג'יפסן בנק" ובכך הפך בנק זה לחלק מקבוצת "בנק ברקליס". בשנת 1971 שינה "ברקליס בנק D.C.O" את שמו ל: "ברקליס בנק אינטרנשיונל".

סמוך למועד התאגדותו, ביום 7 בדצמבר 1971, רכש הבנק את כל הנכסים וההתחייבויות של סניפי בנק ברקליס בישראל (באותה עת כבר פעלו במדינת ישראל, במסגרת בנק ברקליס, כ- 40 סניפים).

ביום 28 בפברואר 1993, לאחר שבנק דיסקונט לישראל בע"מ רכש את מלוא החזקותיו של בנק ברקליס, בבנק - שונה שמו של הבנק, לשמו הנוכחי. הבנק מוגדר כ"תאגיד בנקאי", על פי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א - 1981, והוא בעל רישיון בנק על פי החוק האמור.

ביום 1 בדצמבר 2019 השלים הבנק את המיזוג של בנק מוניציפל בע"מ (דקסיה לשעבר) אשר התמחה במתן אשראי ושירותים פיננסיים למגזר הרשויות המקומיות ותאגידים המשיקים לפעילות זו.

הבנק עוסק בפעילות פיננסית מסחרית ונותן שירותים לכל מגזרי הפעילות, לרבות: בנקאות קמעונאית, בנקאות מסחרית ובנקאות פרטית - ומשווק את מלוא המוצרים הפיננסיים הבנקאיים, לרבות: הלוואות ופקדונות בנקאיים, משכנתאות, הלוואות במסגרת קרנות מדינה לעסקים ומימון פיננסי לחברות קבלניות בשיטת "ליווי בניה", כרטיסי אשראי, מכשירים נגזרים ועוד. בנוסף, מפעיל הבנק מערך ייעוץ, המספק שירותי ייעוץ בתחום שוק ההון.

מסגרת פעילות מקיפה זו, מאפשרת לבנק להעניק ללקוחותיו את מלוא הפתרונות הבנקאיים והפיננסיים ולתת להם שירות מקצועי, ברמה גבוהה, בערצותי תקשורת מגוונים לכלל המוצרים הבנקאיים המקובלים בענף - המותאמים לצרכיהם הספציפיים של הלקוחות. לצורך מתן שירותים אלו, מעמיד הבנק לרשות לקוחותיו רשת סניפים הפרוסה בפריסה כלל ארצית, וכוללת 73 סניפים.

הבנק מדורג על ידי חברת "מעלות - S&P" (להלן: "חברת הדירוג"), בדירוג "AAA" שאושרר לאחרונה על ידי חברת הדירוג ביום 22 בינואר 2023, באופן דירוג יציב.

רואי החשבון המבקרים של הבנק הינם סומך חייקין וזיו האפט - מבקרים משותפים.

2. מידע כספי תמציתי, ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן

א. נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2018	2019	2020	2021	2022
מיליוני ש"ח				
1,080	1,201	1,219	1,324	1,746
96	188	320	(81)	155
984	1,013	899	1,405	1,591
-				
319	321	309	326	348
49	46	117	143	28
368	367	426	469	376
-				
615	550	569	612	636
370	363	430	409	415
985	913	999	1,021	1,051
367	467	326	853	916
131	165	118	295	319
236	302	208	558	597
3	3	3	4	4
239	305	211	562	601
1.92	2.45	1.70	4.52	4.83

הכנסות ריבית, נטו
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
הכנסות ריבית, נטו
הכנסות שאינן מריבית:
- הכנסות מעמלות
- הכנסות אחרות
סך ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות
- משכורות והוצאות נלוות
- הוצאות אחרות
סך ההוצאות התפעוליות
רווח לפני מיסים
מיסים על ההכנסה
רווח לאחר מיסים
חלק הבנק ברווחי חברות כלולות, נטו
רווח נקי
רווח למניה (באלפי ש"ח)

ב. נתונים עיקריים מהמאזן

ליום 31 בדצמבר				
2018	2019	2020	2021	2022
מיליוני ש"ח				
3,102	6,708	10,094	14,079	13,679
6,599	4,806	6,300	6,883	6,988
25,675	31,967	33,118	37,636	42,569
843	953	1,425	1,296	1,550
36,219	44,434	50,937	59,894	64,786
30,551	36,232	40,842	48,070	51,047
441	651	3,073	4,916	6,796
942	2,662	1,626	1,424	1,156
1,562	1,831	2,157	1,713	1,732
33,496	41,376	47,698	56,123	60,731
2,723	3,058	3,239	3,771	4,055
36,219	44,434	50,937	59,894	64,786

מזומנים ופקדונות בבנקים
ניירות ערך
אשראי לציבור, נטו
נכסים אחרים
סך הכל נכסים
פקדונות הציבור
פקדונות מבנקים וממשלה
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
התחייבויות אחרות
סך הכל התחייבויות
הון
סך הכל התחייבויות והון

ג. מדדי ביצוע עיקריים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2018	2019	2020	2021	2022
%				

• מדדי ביצוע עיקריים:

15.7	16.2	6.6	10.5	9.2	- תשואה להון
1.0	1.1	0.4	0.8	0.8	- תשואה לנכסים
11.1	11.9	11.4	11.0	11.4	- יחס הון עצמי ברובד הראשון
5.9	6.0	6.0	6.5	7.1	- יחס המינוף
134.2	128.6	144.0	148.1	148.5	- יחס כיסוי הנזילות
125.6	127.3	-	-	-	- יחס מימון יציב נטו
49.5	56.9	60.7	58.2	68.0	- יחס היעילות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2018	2019	2020	2021	2022
%				

• מדדי איכות אשראי עיקריים:

1.6	1.5	1.9	1.5	1.4	- שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מהאשראי לציבור
1.2	1.0	1.2	1.5	1.2	- שיעור חובות לא צוברים או חובות בפיגור העולה על 90 יום, מהאשראי לציבור
0.2	-	0.4	0.4	0.3	- שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מהאשראי הממוצע לציבור
2.9	2.6	2.7	3.4	3.3	- תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית

3. תיאור הסיכונים העיקריים

פעילות הבנק כרוכה בסיכונים פיננסיים, תפעוליים, ורגולטוריים שונים, לרבות: סיכוני אשראי, סיכוני שוק (ובכללם: סיכוני ריבית, סיכוני בסיס, סיכוני מניות וסיכוני אופציות), סיכוני נזילות, סיכונים תפעוליים, סיכוני טכנולוגיית המידע וסייבר, סיכונים משפטיים, סיכוני ציות, איסור הלכנת הון ומימון טרור, סיכוני מוניטין וסיכונים אסטרטגיים.

סיכון סביבת המקור - הכלכלה העולמית נפגעה עקב המשך העימות הצבאי בין רוסיה לאוקראינה. הטלת סנקציות כלכליות על רוסיה הביאה, בין היתר, לעליה חדה במחיר הנפט ולמחסור בגז טבעי.

העליה במחירי הסחורות והפגיעה בשרשרת האספקה, שהחלה טרם פרוץ העימות הצבאי, וצברה תאוצה בעקבותיו, גרמו לעליה משמעותית באינפלציה ועליה באי הוודאות. מדדי המניות בעולם נסחרו בירידות שערים על רקע העליה באי הוודאות והצמצום המוניטרי בו נוקטים הבנקים המרכזיים.

בנוסף, לנוכח ההשלכות המהותיות של המשבר שהתפתח בעקבות אירוע "וירוס הקורונה" על הכלכלה המקומית והעולמית, לרבות השלכות על שוקי ההון - חלה עליה בחשיפה לסיכונים בחלק מגורמי הסיכון המנוהלים, ובכלל זה סיכוני האשראי והסיכונים התפעוליים. המשבר שנוצר השפיע כמעט על כל ענפי המשק, כאשר הייתה שונות מסוימת ברמת עצימות הפגיעה בענפים השונים. במהלך שנת 2022 ניכר כי החזרה לשגרה מלאה של הפעילות העסקית במקביל לשיפור מהותי במדדי התחלואה, הינה יציבה ומובהקת ולמעשה במהלך הרבעון הרביעי של השנה פעילות המשק הינה בשגרה מלאה ולא קיימות הגבלות כלשהן ביחס לפעילות העסקית. נדגיש כי למרות השיפור והעדר המגבלות עדיין קיימת אי ודאות ביחס לחשש מהתפרצות משמעותית מחודשת של מגפת הקורונה.

התנודתיות החדה בשווקים, קצב השינויים והשפעות המצב המקור כלכלי, ובכלל זה העליה בריבית ובאינפלציה, כתוצאה מהשפעות ספיקי משבר הקורונה ומהשפעות המלחמה בין רוסיה לאוקראינה, יוצרים עליה בסיכון להאטה בצמיחה ולמיתון עולמי ואף חשש לסטגפלציה. ההתפתחויות האמורות עלולות להשפיע בטווח הבינוני על כושר ההחזר של הלווים וכן עלולות לפגוע ברווחיות המערכת.

למידע נוסף באשר להתפתחויות שחלו בחשיפה לסיכונים - ראה פרק 6 להלן.

למידע נוסף על הסיכונים העיקריים הנגזרים מפעילותו השוטפת של הבנק ראה פרק 11'א' להלן.
מידע מפורט באשר לסיכונים השונים הכרוכים בפעילות הבנק וניהולם, נכלל בדוח הסיכונים המפורסם באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/annual-reports/2022>

4. יעדים ואסטרטגיה עסקית

התוכנית האסטרטגית

במהלך הרבע הרביעי של שנת 2021 אישר דירקטוריון הבנק תכנית אסטרטגית רב שנתית לשנים 2022 עד 2026. אסטרטגית הבנק כוללת מספר כיווני פעולה עיקריים:

- הרחבת הפעילות הקמעונאית של הבנק (משקי בית, הלוואות לדיור ועסקים קטנים), בצמיחה בפלחי אוכלוסיה ספציפיים.
- צמיחה בפעילות מול לקוחות מסחריים.
- הגדלת הפעילות מול הרשויות המקומיות. לרבות, מול ספקי הרשויות ומול עובדי הרשויות.
- התייעלות תפעולית.

5. מידע נוסף

הליכים משפטיים

נגד הבנק תלויות ועומדות תובענות משפטיות שהוגשו על ידי לקוחות הבנק וכן צדדים שלישיים שונים - שראו עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילות בנק במהלך העסקים הרגיל.

לפרטים נוספים באשר לתביעות המהותיות שהוגשו כנגד הבנק, ההתפתחויות שחלו בתביעות אלו בתקופה הדוח והשלכותיהן האפשריות על תוצאות הבנק – ראה ביאור 26' בדוחות הכספיים.

חלק ב' - מצב העסקים והתפתחות התוצאות העסקיות

6. התפתחויות כלכליות ומגמות

במהלך שנת 2022 מגמת היציאה ממשבר הקורונה הפכה להיות מובהקת ולוותה בחזרה לשגרה מלאה של הפעילות העסקית במקביל לשיפור מהותי במדדי התחלואה. החזרה לשגרה לוותה בשיפור מהותי במדדים שונים המתייחסים להיקף הפעילות הכלכלית במשק אם כי קצב הצמיחה האט במחצית השניה של השנה.

שנת 2022 התאפיינה (בעיקר לאורך המחצית השנייה של השנה) בהאטה בפעילות הכלכלית הגלובלית, שהתרחשה על רקע המלחמה המתמשכת בין רוסיה לאוקראינה, משבר האנרגיה באירופה וההאטה בסין. במהלך השנה בעקבות השיבושים שנרשמו בשרשרת האספקה, הואצה העלייה באינפלציה ובעקבותיה הידוק מוניטרי והאטה בפעילות הכלכלית.

על פי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ברבעון הרביעי של 2022 נרשמה צמיחה של 5.8% (במונחים שנתיים) בתמ"ג ביחס לרבעון השלישי השנה. בשנת 2022 כולה, נרשמה צמיחה של 6.5% (במונחים שנתיים) בתמ"ג, ועליה של 4.4% בתוצר לנפש. כמו כן, בחודשים ספטמבר עד נובמבר 2022 נרשמה ירידה של 0.7% בייצור התעשייתי וזאת לעומת עליה בשיעור של 2.8% שנרשמה בנתון זה בחודשים יוני עד אוגוסט 2022.

מניתוח הנתונים עולה שהשינוי הבולט ביותר חל בענפי הטכנולוגיה העילית שרשמו ירידה של 1.7% בפעילות בתקופה זו לעומת עליה של 11.5% שנרשמה בחודשים יוני עד אוגוסט 2022.

הגירעון המסחרי (סחורות בלבד) של ישראל הסתכם בשנת 2022 בסך של כ - 133.6 מיליארד ש"ח, המהווה עליה בשיעור של כ - 19.6% בהשוואה לנתוני הגירעון שנרשמו בשנת 2021.

הכנסות המדינה ממסים עלו בשנת 2022 בשיעור של 8.2% לעומת שנת 2021 והסתכמו בכ - 436.1 מיליארד ש"ח. העליה בהכנסות המדינה נובעת בעיקר מגידול בשיעור של 12.5% בהכנסות ממסים ישירים שהסתכמו בשנת 2022 בכ - 254.9 מיליארד ש"ח, ומגידול בשיעור של 2.7% בהכנסות ממסים עקיפים שהסתכמו בכ - 173.9 מיליארד ש"ח.

להערכת הבנק, תחול בשנת 2023, בתרחיש המרכזי, האטה משמעותית בצמיחה לשיעור של 2.5%, לעומת, כאמור, 6.5% בשנת 2022, תוך עליה באבטלה. בנוסף, להערכת הבנק, צפויה האטה משמעותית בצמיחת האשראי הבנקאי בהשוואה לקצב שנרשם בשנים 2020-2021, זאת, בעיקר בשל הירידה הצפויה בביקוש לאשראי על רקע ההאצה באינפלציה, העליה החדה בריבית וההאטה במשק. בה בעת, על רקע האירועים הפוליטיים, קיימת לאחרונה בישראל עליה חדה באי הוודאות וכתוצאה, עליה בסיכון סביבת המקור בכלכלה המקומית.

התפתחויות בחשיפה לסיכוני בסיס

בהמשך להתאוששות במשק והיציאה המואצת של המשק מאירוע "וירוס הקורונה" ובמקביל העליה במחירי הסחורות וחמרי הגלם, יחד עם השיבושים בשרשרת האספקה והשפעות מלחמת רוסיה - אוקראינה, נרשמה עליה בסביבת האינפלציה וציפיות האינפלציה. היקף החשיפה "הכלכלית" במגזר הצמוד למדד עומד על 2,164 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022 לעומת 749 מיליון ש"ח בסוף שנת 2021. עליית המדד בשנת 2022 תרמה כ- 98 מיליון ש"ח להכנסות הבנק בשנת 2022.

לפרטים נוספים ראה פרק 12 ג' סיכון שער חליפין (סיכון בסיס). הגידול נובע מהעמדת הלוואות צמודות למדד המחירים לצרכן, ביצוע של עסקאות עתידיות ופירעון של כתבי התחייבויות צמודים למדד המחירים לצרכן.

התפתחות בחשיפה לריבית

החשיפה הכלכלית לעליה מקבילה של 100 נ"ב בעקומי התשואות ירדה במהלך שנת 2022. הסיבות המרכזיות לקיטון בחשיפה הן ביצוע עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים לגידור החשיפה בתיק אגרות החוב הזמינות למכירה ויישום מודל מתקדם של פירעונות מוקדמים בהלוואות לדיוור. השפעות אלה קוזזו באופן חלקי בעקבות מתן הלוואות לטווח ארוך, בעיקר הלוואות לדיוור, במהלך שנת 2022. כמפורט בסעיף "סיכוני שוק", הבנק חשוף לסיכוני ריבית. כמפורט בחלק זה, לעליה בריבית השפעה חיובית על הכנסות הבנק, הריבית הממוצעת בשנת 2022 עלתה בכ- 1.15% ועל פי האומדנים של הבנק הכנסות הריבית, נטו של הבנק עלו בכ- 190 מיליון ש"ח כתוצאה מעליית הריבית.

לפרטים נוספים באשר להשלכות בגין שינויים אפשריים במשתני השוק (ריבית, שערי החליפין, ואינפלציה), על הון הבנק - ראה פרק 12 להלן.

התפתחויות כלכליות אחרות

להלן נתונים באשר להתפתחויות כלכליות נוספות במשק, בתקופת הדוח:

בשנת 2022 נרשם (לראשונה מאז 1987) עודף תקציבי בפעילות הממשלה בסך של כ- 9.8 מיליארד ש"ח, שהם כ- 0.6% מהתוצר, וזאת לעומת גירעון בסך של כ- 69.2 מיליארד ש"ח המהווים כ- 4.4% מהתוצר שנרשם בשנת 2021. המעבר מגירעון לעודף מוסבר בעיקר בגידול בהכנסות ממיסים בסך של כ- 52.6 מיליארד ש"ח במקביל לקיטון בהוצאות התוכנית הכלכלית בסך של כ- 46.9 מיליארד ש"ח.

מסקר כח אדם לדצמבר 2022 שפורסם ע"י הלמ"ס, עולה שאחוז הבלתי מועסקים במשק עומד על כ- 4.3% מכוח העבודה לעומת שיעור של 4.1% שנרשם בסוף שנת 2021. יחד עם זאת, שיעור כח העבודה עלה מ- 63.1% בשנת 2021 ל- 63.8% בשנת 2022.

מדד המחירים לצרכן עלה בשנת 2022 ב- 5.3%, וכך גם המדד בניכוי ירקות ופירות, המדד ללא דיוור עלה בשיעור של 4.9%, והמדד ללא אנרגיה עלה ב- 5.0%.

לאור התגברות עליות המחירים ולחצי האינפלציה בארץ ובעולם וחציית הגבול העליון של היעד בישראל, החל בנק ישראל במהלך שנת 2022 להעלות את הריבית במשק, בדומה לצעדי הצמצום המוניטרי בהם נקטו בנקים מרכזיים רבים בעולם. נכון ליום 20 בפברואר 2023 עלתה ריבית בנק ישראל בשיעור מצטבר של 4.15%, בשמונה העלאות ריבית לאורך התקופה, כלהלן: ביום 11 באפריל 2022 הודיע בנק ישראל על העלאת ריבית בשיעור של 0.25% לרמה של 0.35%, ביום 23 במאי 2022 הודיע על העלאת ריבית בשיעור של 0.4% לרמה של 0.75%, ביום 4 ביולי 2022 הודיע על העלאת ריבית של 0.5% לרמה של 1.25%, ביום 22 באוגוסט 2022 הודיע על העלאת ריבית של 0.75% לרמה של 2.0%, ביום 3 באוקטובר 2022 הודיע על העלאת ריבית של 0.75% לרמה של 2.75%, ביום 21 בנובמבר 2022 הודיע על העלאת ריבית של 0.5% לרמה של 3.25%, ביום 2 בינואר 2023 הודיע על העלאת ריבית של 0.5% לרמה של 3.75% וביום 20 בפברואר 2023 הודיע על העלאת ריבית של 0.5% לרמה של 4.25%.

ההחלטות נבעו בעיקר מהעליה החדה בסביבת האינפלציה, מציפיות האינפלציה לשנה הקרובה שחרגו במהלך רוב השנה מיעד האינפלציה, מתפקודו האיתן של המשק, משוק עבודה הדוק המצוי בסביבת תעסוקה מלאה ומוביל ללחצי שכר במגזר העסקי, וממחירי הדירות שעלו בקצב של 20.3% במהלך שנת 2022.

ציפיות האינפלציה לשנה הקרובה (הנגזרות מההפרש שבין תשואת אגרות החוב "הצמודות" לתשואת אגרות החוב ה"שקליות"), הסתכמו בסוף שנת 2022 בשיעור של 2.5%, בדומה לנתון שנרשם בסוף שנת 2021. ציפיות אלו גבוהות רק כמעט ממרכז טווח יעד האינפלציה שנקבע על ידי הממשלה (3% - 1%).

שנת 2022 אופיינה בתנודתיות גבוהה בשער החליפין, כאשר בסיכומה של שנה השקל נחלש ביחס לדולר ארה"ב בכ- 13.8%, ביחס לאירו בכ- 6.9% וביחס ללירה שטרלינג בשיעור של כ- 1.5%. שער החליפין ביחס לליין היפני נותר כמעט ללא שינוי.

התפתחויות בשוק ההון

שנת 2022 בבורסה המקומית התאפיינה בירידות שערים במדדי המניות המובילים בדומה למגמה הכלל עולמית, אם כי בשיעור מתון ביחס למדדי המניות בארה"ב.

המסחר בת"א הושפע מהחרפת משבר האנרגיה באירופה שהוביל להתגברות סימני המיתון באירופה במקביל לחשש מהעליה בסביבה האינפלציונית, מהמשך הלחימה בין רוסיה לאוקראינה, מהחרפת הסנקציות שנוקטות ארה"ב ומדינות מובילות באירופה כנגד רוסיה, מהתחדשות הסגרים בסין וממשבר כלכלי ופוליטי בבריטניה. גורמים אלה תרמו להמשך עליית האינפלציה והמשך העלאות הריבית ע"י הבנקים המרכזיים. מנגד, שיעור הצמיחה במשק, חוזקו של שוק העבודה והמשך מגמת הירידה בגירעון בתקציב המדינה השפיעו לחיוב על המסחר.

בסיכום שנת 2022 נרשמו ירידות שערים במדדי המניות: מדד "ת"א 35" ירד בשיעור של כ- 9.2%, מדד "ת"א 90" ירד בשיעור של כ- 18.3% ומדד "SME 60" ירד בשיעור של כ- 33.2%.

המחזור היומי הממוצע במניות וניירות ערך המירים הסתכם בשנת 2022 בכ- 2.3 מיליארד ש"ח, נתון המגלם עליה בשיעור של כ- 21% לעומת הנתון שנרשם בשנת 2021.

היקפי הסכומים שגויסו מהציבור בשוק הראשוני על ידי החברות באמצעות הנפקת מניות, כתבי אופציות, ואגרות חוב להמרה, בשנת 2022 הסתכם בכ- 22.2 מיליארד ש"ח. מדובר בירידה של כ- 23% לעומת הנתון שנרשם בשנת 2021.

בשוק אגרות החוב הממשלתיות נרשם בשנת 2022 גיוס הון שלילי, בסך של כ- 47.8 מיליארד ש"ח, לעומת גיוס הון חיובי בסך כ- 14.6 מיליארד ש"ח בשנת 2021.

מדד תל גוב-צמודות (מדד של אג"ח ממשלתי צמוד מדד) ירד בשנת 2022 בשיעור של כ- 9.8%, ומדד תל גוב-לא צמודות (מדד של אג"ח ממשלתי שקלי) ירד בשיעור של כ- 8.8%. הירידות שנרשמו על רקע תהליך העלאת הריבית והביאו לעליה בשיעורי התשואות לפדיון הגלומות בשערי אגרות החוב.

התשואות לפדיון ברוטו, באגרות החוב הממשלתיות הצמודות למדד, שנרשמו בסוף שנת 2022 נעו בין 0.57% באגרת הקצרה ביותר לפדיון לבין 1.11% באגרת הארוכה ביותר לפדיון.

בשנת 2022 נרשמה עליה של כ- 5.8 מיליארד ש"ח בתיק הנכסים של הציבור המושקע באפיק "קרנות הנאמנות", לעומת עליה של כ- 31.1 מיליארד ש"ח, שנרשמה באפיק זה בשנת 2021.

התפלגות הסכומים שגויסו בקרנות הנאמנות, בחתך של אפיקי השקעה, מצביעה על גיוס של כ- 0.7 מיליארד ש"ח בקרנות ה"מנייתיות" ושל כ- 32.3 מיליארד ש"ח שגויסו בקרנות הכספיות. לעומת זאת, נפדו כ- 24.6 מיליארד ש"ח בקרנות ה"אג"ח" וכ- 3.2 מיליארד ש"ח בקרנות "חול".

7. התפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

א. רווח ורווחיות

הרווח הנקי של הבנק הסתכם בשנת 2022 בסך של 601 מיליון ש"ח, לעומת 562 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, המהווה עליה בשיעור של כ- 6.9%.

תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הסתכמה בשנת 2022 בשיעור של 15.7%, לעומת 16.2% בתקופה המקבילה אשתקד. כמו כן התשואה על ההון הסתכמה ברבע הרביעי של שנת 2022 בשיעור של 15.1%, לעומת 19.2% ברבע השלישי של השנה ולעומת 9.8% ברבע הרביעי של שנת 2021.

הגורמים העיקריים שהשפיעו על התוצאות העסקיות של הבנק בשנת 2022, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, היו:

- עליה בסך של 422 מיליוני ש"ח בהכנסות הריבית, נטו, גידול של 31.9%. הגידול בהכנסות ריבית, נטו נובע בעיקר מהעליה בשערי הריבית, עליה במדד המחירים לצרכן ועליה ביתירות הממוצעות של הנכסים המניבים.
- עליה בסך של 236 מיליוני ש"ח בהוצאות בגין הפסדי אשראי תוך מעבר מרישום הכנסות בשנת 2021 לרישום הוצאות בסך של 155 מיליון ש"ח.
- ירידה בסך של 121 מיליוני ש"ח בהכנסות שאינן מריבית, קיטון של 84.6%.

להלן התפתחות תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי בבנק, בחמש השנים האחרונות:

2018	2019	2020	2021	2022	
		%			
9.2	10.5	6.6	16.2	15.7	שיעור תשואה שנתי

הרווח הנקי למניה הסתכם בשנת 2022 בכ- 4.83 אלפי ש"ח, לעומת כ-4.52 אלפי ש"ח אשתקד.

ב. הכנסות והוצאות

ההכנסות מריבית, נטו, הסתכמו בשנת 2022 בסך של 1,746 מיליון ש"ח, לעומת 1,324 מיליון ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. העליה בשיעור של 31.9% מוסברת כדלקמן:

- עליה בשיעור של 18.6% ביתרה הממוצעת של הנכסים המניבים.
- עליה בשיעור של 0.08 נקודות האחוז בפער הריבית, מפער בשיעור של 2.44% בשנת 2021, לפער בשיעור של 2.52% בתקופת הדוח.

התשואה נטו על הנכסים נושאי ריבית הסתכמה בשנת 2022 הסתכמה לשיעור של 2.92%, עליה של 0.29% לעומת שנת 2021.

להלן טבלה המפרטת את התפלגות הפעילות הפיננסית בבנק ופערי הריבית בחתך מגזרי הצמדה, והתרומה להכנסות הריבית, נטו שנרשמה בכל אחד ממגזרים אלו בשנת 2022, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2021			2022		
הכנסות מריבית	פער הריבית*	שיעור הנכסים	הכנסות מריבית	פער הריבית	שיעור הנכסים
מיליוני ש"ח	%		מיליוני ש"ח	%	
1,194	2.53	89	1,542	2.52	90
114	1.39	8	203	1.26	8
16	1.56	3	1	0.78	2
1,324	2.44	100	1,746	2.52	100

מגזר הצמדה

לא צמוד

צמוד מדד

מטבע חוץ

סך הכל

* הוצג מחדש.

להלן ניתוח מרכיבי השינוי בהכנסות הריבית:

המגזר השקלי הלא צמוד - הכנסות הריבית נטו ממגזר זה עלו בשנת 2022 בכ- 348 מיליון ש"ח לעומת התקופה המקבילה אשתקד, והיוו כ- 88% מכלל הכנסות הריבית בבנק, לעומת 90% בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהכנסות הריבית במגזר זה, נובע מעליה בנפח הפעילות (השפעת כמות) שקווצה בירידה מסויימת בפער הריבית (השפעת מחיר). הירידה בפער הריבית נובעת מקיטון במשקל האשראי לציבור המתאפיין בתשואה גבוהה יותר ביחס לשימושים אחרים במגזר.

המגזר השקלי צמוד המדד - הכנסות הריבית נטו ממגזר זה עלו בשנת 2022 בכ- 89 מיליון ש"ח לעומת התקופה המקבילה אשתקד, והיוו כ- 12% מכלל הכנסות הריבית בבנק לעומת כ- 9% בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהכנסות הריבית במגזר זה, מוסבר בעיקר מעליה שנרשמה במדד המחירים לצרכן שקווצה בירידה בפער הריבית (השפעת מחיר).

מגזר המט"ח וצמוד המט"ח - הכנסות הריבית נטו ממגזר זה ירדו בשנת 2022 בכ- 15 מיליון ש"ח לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בעיקר בגין עליה ביתרת ההתחייבויות הפיננסיות המיוחדות למגזר ועליה בשיעור עלות הפקדונות. הכנסות מגזר זה אינן מהותיות ביחס לסך הכנסות הריבית של הבנק.

למידע נוסף באשר להתפתחות והתפלגות הכנסות הריבית ומרווחי הריבית בחתך מוצרים בנקאיים ובחתך מגזרי הצמדה - ראה "דוח שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים" (נספח מס' 1 בדוח על ה"ממשל התאגידי").

להלן נתונים לגבי התפתחות הכנסות הריבית, נטו, בחתך מגזרי פעילות פיקוחיים:

מגזר פעילות	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
			השינוי %
	2022	2021	
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
משקי בית	531	398	33.4
עסקים קטנים וזעירים	705	578	22.0
עסקים בינוניים	184	152	21.1
עסקים גדולים	75	69	8.7
בנקאות פרטית	12	3	300.0
גופים מוסדיים	22	6	266.7
ניהול פיננסי	217	118	83.9
סך הכל הכנסות ריבית	1,746	1,324	31.9

הכנסות המימון שאינן מריבית הסתכמו בשנת 2022 בהכנסות בסך של 22 מיליון ש"ח, לעומת הכנסות בסך של 143 מיליון ש"ח שנרשמו בתקופה המקבילה אשתקד.

הירידה שנרשמה בהכנסות המימון שאינן מריבית מוסברת בעיקר, מרווחי מימוש החזקת הבנק במניית צ.י.ם בסך של 90 מיליון ש"ח שנרשמה בתקופה המקבילה אשתקד ומרישום הפסדים מאגרות חוב זמינות למכירה והתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר בסך של 9 מיליון ש"ח, לעומת רווחים ממימוש אגרות חוב זמינות למכירה בסך של 31 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן נתונים לגבי המרכיבים העיקריים של סעיף "הכנסות המימון שאינן מריבית", בהשוואה לאשתקד:

הרכב הסעיף	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
			שיעור השינוי %
	2022	2021	
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
הפרשי שער - ממכשירים נגזרים	148	(50)	396.0
- אחרים	(132)	56	335.7
סך הכל הפרשי שער	16	6	166.7
הכנסות נטו, מפעילות במכשירים נגזרים ⁽¹⁾⁽²⁾	15	16	6.3
רווחים (הפסדים) מניירות ערך, נטו ⁽³⁾	(9)	121	107.4
סך הכל	22	143	84.6

1. לא כולל הפרשי שער.
2. מזה הכנסות בנין התאמות ל"שווי ההוגן" של מכשירים נגזרים שהסתכמו בשנת 2022 בסך של 20 מיליון ש"ח (2021 - הכנסות בסך 14 מיליון ש"ח).
3. היתרה בתקופה המקבילה כוללת רווח ממימוש מניות צ.י.ם בסך של 90 מיליון ש"ח.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי, נטו, הסתכמו בשנת 2022 בסך של 155 מיליון ש"ח, לעומת הכנסה של 81 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

המעבר לרישום הוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2022, מוסבר ברישום הוצאות בסך של 86 מיליון ש"ח על בסיס פרטני בשנת 2022 לעומת היעדר הוצאות בתקופה המקבילה אשתקד, וברישום הוצאות על בסיס קבוצתי בסך של 69 מיליון ש"ח בתקופה המדווחת לעומת החזר הפרשות בסך 81 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

העליה בהוצאה על בסיס קבוצתי מוסברת בעיקר עקב התאמות מאקרו כלכליות ביחס לתרחישי שינוי אפשריים על יכולת ההחזר של הלווים ועל שיעור ההפסד הצפוי, עדכון ההתאמות האיכותיות והגידול בהיקף תיק האשראי לציבור.

להלן נתונים לגבי התפתחות ההוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2022, לעומת השנה הקודמת:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		הרכב ההוצאה
2022	2021 ⁽¹⁾	
מיליוני ש"ח		
		הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי:
86	-	- על בסיס פרטני
69	(81)	- על בסיס קבוצתי*
155	(81)	סך הכל

* לרבות מחיקות חשבוניות בגין חובות נחותים שההוצאה להפסדי אשראי בגינם מוערכת על בסיס קבוצתי, שהסתכמו בתקופה של שנה שהסתיימה ביום 31.12.22 בסך של 122 מיליון ש"ח (בתקופה המקבילה אשתקד כ- 58 מיליון ש"ח), בניכוי גביית חובות שנמחקו בעבר, שהסתכמו בתקופה של שנה שהסתיימה ביום 31.12.2022 בסך של 125 מיליון ש"ח (בתקופה המקבילה אשתקד- 54 מיליון ש"ח).
1. כפי שפורסם בדוחות הכספיים לפני יישום כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים CECL.

היתרה המצטברת של ההפרשה להפסדי אשראי "על בסיס קבוצתי" הסתכמה ליום 31.12.2022 ב- 691 מיליון ש"ח, והיא מהווה כ- 1.35% מסיכון האשראי הכולל לציבור באותו מועד (31.12.2021 - 509 מיליון ש"ח ו- 1.11%, בהתאמה).
היתרה המצטברת של ההפרשה הכוללת להפסדי אשראי הסתכמה ב- 735 מיליון ש"ח והיא מהווה כ- 1.43% מסיכון האשראי הכולל לציבור (31.12.2021 - 589 מיליון ש"ח, ו- 1.28% בהתאמה).

להלן נתונים לגבי התפתחות ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי - בחתך מגזרי פעילות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			מגזר פעילות
2022	2021	שיעור השינוי	
מיליוני ש"ח			
45	(24)	287.5	משקי בית
68	(48)	241.7	עסקים קטנים וזעירים
40	17	135.3	עסקים בינוניים
2	(26)	107.7	עסקים גדולים
155	(81)	291.4	סך הכל הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי

למידע נוסף לגבי התפתחות החובות הבעייתיים בבנק ליום 31.12.2022 וסיווגם, ולגבי מדדי איכות תיק האשראי של הבנק - ראה פרק 11' להלן.

ההכנסות מעמלות הסתכמו בשנת 2022 ב- 348 מיליון ש"ח, לעומת 326 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - עליה בשיעור של 6.7%. העליה בהכנסות מעמלות נובעת מעליה בכלל סוגי העמלות (למעט, עמלות פעילות בניירות ערך) ובעיקר מעמלות ניהול חשבון, מטבע חוץ וכרטיסי אשראי.

להלן נתונים לגבי התפתחות ההכנסות מעמלות בשנת 2022, לעומת השנה הקודמת:

סוג העמלה	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2022		שיעור השינוי %
	מיליוני ש"ח	2021	
ניהול חשבון	152	143	6.3
כרטיסי אשראי	57	50	14.0
פעילות בניירות ערך	20	23	(13.0)
טיפול באשראי	22	19	15.8
הפרשי המרה	38	31	22.6
עמלות מעסקי מימון	31	30	3.3
עמלות אחרות	28	30	(6.7)
סך כל העמלות	348	326	6.7

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשנת 2022 ב- 1,051 מיליון ש"ח, לעומת 1,021 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - עליה בשיעור של 2.9%.

יחס היעילות של הבנק הסתכם בשנת 2022 ב- 49.5%, לעומת 56.9% אשתקד. השיפור המהותי ביחס היעילות הינו תוצאה של גידול של 18.3% בבסיס ההכנסות לעומת גידול של 2.9% בבסיס ההוצאות.

ההפרשה למיסים על הרווח לפני מיסים הסתכמה בשנת 2022 ב- 319 מיליון ש"ח, לעומת 295 מיליון ש"ח אשתקד. שיעור ההפרשה למיסים ביחס לרווח מפעולות רגילות בתקופת הדוח, הסתכם ב- 34.8%, לעומת 34.6% אשתקד.

ג. מידע לגבי השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע

1. כללי

• מערכות הליבה ומערכות מקומיות של טכנולוגיות המידע

מערכות המיחשוב המרכזיות של הבנק מבוססות על מערכת המחשב של החברה האם המפתחת, מתפעלת ומתחזקת אותן. שירותי המחשב והתפעול המסופקים לבנק על ידי החברה האם מעוגנים בהסכמים רב שנתיים על בסיס כלכלי.

הסכמים אלו מפרטים את: היקף, איכות, וזמינות שירותי המחשב המסופקים לבנק ומבטיחים את רציפותם, הן בתנאי ההתקשרות הנוכחית והן בתקופת המעבר - אם ירצה אחד מן הצדדים להפסיק את ההתקשרות הקיימת (לפרטים נוספים באשר למתווה המסדיר את עלויות שירותי המחשב שמקבל הבנק מהחברה האם - ראה ביאור 226 ב' (6) בדוחות הכספיים, ופרק 9א' בדוח על "הממשל התאגידי").

בנוסף למערכת המידע המרכזית, כאמור - נמצאות בשימוש הבנק מערכות מיחשוב מקומיות הכוללות מערכות תפעול, מידע וניהול, כגון: מערכת לניהול חדר עסקאות מטבע חוץ, מערכת לניהול ומדידת סיכונים שוק, מערכת לניהול תקציבים, מערכת למדידת תוצאות הפעילות בחדר מגזרי פעילות, מערכת למדידת רווחיות סניפים וניהול יעדים, מערכת לניהול משאבי אנוש ועוד.

2. מדיניות חשבונאית

תשלומי הבנק בגין מערך טכנולוגיית המידע מסווגים על ידי הבנק לדוח הרווח והפסד, או לרכוש הקבוע, כדלקמן:

- סכומים שנזקפו לדוח הרווח והפסד: כוללים תשלומי שכר לעובדים, תשלומים לספקים חיצוניים בגין תחזוקת מערכות המידע, תשלומים בגין הרשאות לשימוש בתוכנה וחומרה, והתשלומים השוטפים לחברה האם מכח הסכם המיחשוב הרב שנתי שנחתם בין הצדדים (למעט החלק היחסי בגין מרכיב: "עלויות עצמיות לפיתוח תוכנה", שנזקפו על ידי חברת האם לרכוש הקבוע).
- סכומים שנזקפו לרכוש הקבוע: כוללים - רכישות חומרה ותוכנה (הן בגין מערכות מיחשוב מקומיות, והן במסגרת רכישות משותפות לבנק ולחברה האם), עלויות עצמיות לפיתוח תוכנה שבהן נשא הבנק באופן ישיר וחלק יחסי מהתשלומים עבור שירותי מיחשוב ששולמו לחברה האם בגין מרכיב "עלויות עצמיות לפיתוח תוכנה", ונזקפו על ידי החברה האם לרכוש הקבוע.

3. היבטים כמותיים

- הוצאות ששימשו לתחזוקה של מערך טכנולוגיית המידע שלא הונו לנכסים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022				סוג ההוצאה
סך הכל	אחר	חומרה	תוכנה	
מיליוני ש"ח				
20	5	2	13	שכר עבודה ונלוות
42	-	4	38	פחת
4	-	-	4	תשלומים עבור רישיונות שימוש
57	57	-	-	תשלומים לחברה האם
7	6	-	1	אחר
130	68	6	56	סך הכל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021				סוג ההוצאה
סך הכל	אחר	חומרה	תוכנה	
מיליוני ש"ח				
16	2	2	12	שכר עבודה ונלוות
40	-	5	35	פחת
9	-	-	9	תשלומים עבור רישיונות שימוש
46	46	-	-	תשלומים לחברה האם
8	6	-	2	אחר
119	54	7	58	סך הכל

- נכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע

ליום 31 בדצמבר 2022				עלות
סך הכל	חומרה	תוכנה	רכישות	
מיליוני ש"ח				
סך הכל	מחשב	היוון עלויות	מכשירים	
766	110	395	261	יתרה לתחילת השנה
39	3	31	5	תוספות
-	-	-	-	גריעות
805	113	426	266	יתרה לסוף שנה
629	102	308	219	פחת שנצבר
42	4	29	9	יתרה לתחילת השנה
-	-	-	-	פחת השנה
671	106	337	228	גריעות
134	7	89	38	יתרה לסוף השנה
				עלות מופחתת

ליום 31 בדצמבר 2021			
סך הכל	חומרה	תוכנה	
	מכירות מחשב	היוון עלויות	רכישות
מיליוני ש"ח			
712	108	363	241
54	2	32	20
-	-	-	-
766	110	395	261
589	97	281	211
40	5	27	8
-	-	-	-
629	102	308	219
137	8	87	42

עלות
יתרה לתחילת השנה
תוספות
גריעות
יתרה לסוף שנה

פחת שנצבר
יתרה לתחילת השנה
פחת השנה
גריעות
יתרה לסוף השנה
עלות מופחתת

ד. התפתחויות ברווח כולל אחר

להלן מידע באשר להתפתחות הרווח הכולל האחר:

השינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2021	2022
מיליוני ש"ח		
(489)	(22)	(511)
41	(31)	10
(448)	(53)	(501)
138	(3)	135
(2)	8	6
136	5	141
(312)	(48)	(360)
105	18	123
(207)	(30)	(237)

- **התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה**
 - הפסדים, נטו, שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
 - הפסדים (רווחים) שסווגו מחדש לרווח והפסד
 - סך הכל התאמות בגין אגרות חוב זמינות למכירה
- **הטבות לעובדים**
 - רווח (הפסד) אקטוארי לשנה
 - הפסד שסווג מחדש לדוח הרווח והפסד
 - סך הכל התאמה בגין הטבות לעובדים
 - סך הכל לפני מס
 - השפעת המס
 - סך הכל שינויים ברווח כולל אחר

הגידול של הפסד כולל אחר בשנת 2022 בסך של 207 מיליון ש"ח, נובע משני גורמים בעלי השפעה מנוגדת:

- עליה בסך של 448 מיליון ש"ח במרכיב ההפסדים מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב זמינות למכירה, הכלולות בתיק ניירות הערך של הבנק, עקב המשך עליית התשואות לפדיון באגרות החוב.
- עליה של 138 מיליון ש"ח ברווחים האקטואריים בגין הטבות לעובדים, בעיקר עקב עליית שיעורי ההיוון של ההתחייבויות להטבות עובדים.

8. מבנה הנכסים ההתחייבויות, ההון והלימות ההון והשינויים שחלו בהם

א. התפתחויות בנכסים ובהתחייבויות

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים:

סעיף מאזני	31 בדצמבר 2022	31 בדצמבר 2021	שיעור השינוי %
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
סך כל המאזן	64,786	59,894	8.2
מזומנים ופקדונות בבנקים	13,679	14,079	(2.8)
ניירות ערך	6,988	6,883	1.5
אשראי לציבור, נטו	42,569	37,636	13.1
פקדונות הציבור	51,047	48,070	6.2
אגרות חוב	518	892	(41.9)
כתבי התחייבות נדחים	638	532	19.9
הון עצמי	4,055	3,771	7.5

ניירות ערך

התפלגות תיק ניירות ערך לפי מגזרי הצמדה	31 בדצמבר 2022	31 בדצמבר 2021	שיעור השינוי %
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
מטבע ישראלי לא צמוד	6,165	6,223	(0.9)
מטבע ישראלי צמוד למדד	101	136	(25.7)
מטבע חוץ ומטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ	709	511	38.7
מניות - פריטים שאינם כספיים	13	13	-
סך הכל	6,988	6,883	1.5

להלן נתונים לגבי התפלגות השקעות הבנק בניירות ערך על פי הסיווג לתיקים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים:

הערך במאזן	31 בדצמבר 2022		הערך במאזן	31 בדצמבר 2021		הערך במאזן
	עלות מופחתת ^(*) שווי הוגן	מיליוני ש"ח		עלות מופחתת ^(*) שווי הוגן	מיליוני ש"ח	
אגרות חוב						
מוחזקות לפדיון	1,475	1,339	1,475	833	792	792
זמינות למכירה	5,844	5,499	5,499	6,077	6,077	6,077
למסחר	1	1	1	1	1	1
מניות						
שאינן למסחר	13	13	13	13	13	13
למסחר	-	-	-	-	-	-
סך הכל ניירות ערך	7,333	6,852	6,988	6,877	6,924	6,883

* במניות - עלות

לאור מגמת העליה בתשואות לפדיון שנרשמה בשוק אגרות החוב במהלך שנת 2022, נרשמה בתקופת הדוח עליה בהפסדים שטרם מומשו הכלולים בתיק אגרות החוב הזמין למכירה, שהסתכמו ליום 31 בדצמבר 2022 לסך של 369 מיליון ש"ח ומהווים כ- 7% מיתרת התיק (31.12.2021 - הפסדים בסך 41 מיליון ש"ח המהווים 0.7% מיתרת התיק).

להערכת ההנהלה, הפסדים אלו נובעים מעליית תשואות בשוק ההון בשנת 2022, המוסברת בצפי לעליית ריבית ושינוי בציפיות האינפלציה. עוד יצוין כי עיקר ההפסדים בתיק מיוחס לאגרות חוב שהונפקו על ידי ממשלות (ממשלת ישראל וממשלת ארה"ב). בהתבסס על האמור לעיל, מעריכה הנהלת הבנק שהפסדים אלה נובעים משינויים בשוק ולא מהפסדי אשראי. סיווגם של הפסדים הגלומים בתיק אגרות החוב הזמין למכירה נבחן על ידי הבנק בתדירות רבעונית. בהתבסס על בדיקות אלו, נזקפו בתקופת הדוח הפסדים לדוח הרווח והפסד בגין מרכיב זה בסכום של כ- 9 מיליון ש"ח.

לפרטים בדבר בחינת ירידת ערך של איגרות חוב זמינות למכירה, ראו להלן ביאור 1 (יב). לפרטים נוספים ראו ביאור 12 לדוחות הכספיים.

ביום 17 במאי 2022 העביר הבנק איגרות חוב מהתיק הזמין למכירה לתיק המוחזק לפדיון, בהיקף כולל של כ- 633 מיליון ש"ח. יתרת ההפסד שטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן ליום ההעברה, בגין איגרות החוב האמורות, הסתכם לסך של 143 מיליון ש"ח לפני מס. הפסד זה ימשיך להיות מוצג ברווח כולל אחר ויופחת לרווח והפסד על פני משך החיים הנותרים של איגרות החוב כהתאמת תשואה, כנדרש בהוראות הדיווח. למהלך אין השפעה על תוצאות הפעילות של הבנק.

עליית התשואות שנרשמה מתחילת השנה הייתה חדה מאוד וחריגה בראייה היסטורית. בשונה מאירועים דומים, בהם הבנקים המרכזיים בעולם אימצו באופן מיידי מדיניות מוניטרית מרחיבה, הרי שבאירוע הנוכחי הבנקים המרכזיים בעולם נקטו שינוי חד במדיניות, למדיניות מוניטרית מצמצמת זאת ועוד, המלחמה בין רוסיה לאוקראינה הביאה לעליה במחירי הסחורות בעולם ולפגיעה בשרשרת האספקה, שהחלה טרם פרוץ המלחמה, וצברה תאוצה בעקבותיה, ועקב כך נגרמה עליה משמעותית באינפלציה ועליה באי הוודאות. כתוצאה מהתפתחויות חריגות אלה, השווקים מצפים שקצב עליית הריבית יהיה חריג בהשוואה לעבר בכדי לרסן את האינפלציה.

לדעת הבנק, הנסיבות המפורטות לעיל עונות על הגדרת אירוע נדיר בהוראות הדיווח לציבור ומצדיקות את ביצוע ההעברה בין התיקים. להשפעת המהלך על הלימות ההון של הבנק ראה פרק ב' הלימות ההון להלן.

אשראי לציבור

יתרת האשראי לציבור, נטו עלתה בשנת 2022 בשיעור של 13.1%

מגזר הצמדה	31 בדצמבר 2022	31 בדצמבר 2021	שיעור השינוי %
שקל לא צמוד	37,651	33,144	13.6
שקל צמוד מדד	4,621	4,165	10.9
מטבע חוץ (כולל צמוד מט"ח)	297	327	(9.2)
סך הכל	42,569	37,636	13.1

להלן התפלגות האשראי לציבור, בחתך ענפי משק, יתרת חוב רשומה:

ענף משק	31 בדצמבר 2022			31 בדצמבר 2021		
	אשראי לציבור	חובות בעייתיים	הפרשה להפסדי אשראי	אשראי לציבור	חובות בעייתיים	הפרשה להפסדי אשראי
	מיליוני ש"ח			מיליוני ש"ח		
אנשים פרטיים - אחר	4,904	93	131	4,552	105	106
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	11,246	128	66	9,009	84	38
בינו ונדל"ן	6,639	118	148	5,791	149	74
מסחר	5,390	181	100	4,763	142	118
תעשיה	2,750	119	60	2,684	151	94
שירותים עסקיים אחרים	1,595	46	43	1,532	67	36
תחבורה ואחסנה	1,591	36	32	1,458	43	42
שירותים ציבוריים וקהילתיים	6,565	188	63	5,769	24	13
אחרים (פחות מ- 5%)	2,585	24	53	2,644	81	45
סך הכל	43,265	933	696	38,202	846	566

להלן נתונים תמציתיים לגבי התפתחות סיכון האשראי הבעייתי בבנק:

שיעור השינוי %	ליום 31 בדצמבר 2021 ⁽¹⁾			ליום 31 בדצמבר 2022			
	סיכון כולל	חוץ מאזני	מאזני	סיכון כולל	חוץ מאזני	מאזני	
	מיליוני ש"ח						
83.3	258	1	257	473	-	473	סיכון אשראי בעייתי לא צובר
(24.7)	647	58	589	487	27	460	סיכון אשראי בעייתי צובר
6.1	905	59	846	960	27	933	סך הכל

1. סווג מחדש בהתאם למתכונת הגילוי החדשה על חובות שאינם צוברים חלקי הגילוי על חובות פגומים.

פקדונות הציבור

פקדונות הציבור עלו בשנת 2022 בשיעור של 6.2%.

השינוי %	31 בדצמבר 2021			31 בדצמבר 2022			מגזר הצמדה
	סה"כ	לזמן קצוב	לפי דרישה	סה"כ	לזמן קצוב	לפי דרישה	
	מיליוני ש"ח						
6.7	44,056	24,960	19,096	47,011	26,758	20,253	שקל לא צמוד
(9.4)	1,452	1,452	-	1,315	1,315	-	שקל צמוד מדד
6.2	2,562	831	1,731	2,721	1,403	1,318	מט"ח ^(*)
6.2	48,070	27,243	20,827	51,047	29,476	21,571	סך הכל

* לרבות צמוד למטבע חוץ.

תיק ניירות הערך המוחזקים בבנק עבור לקוחות הסתכם ליום 31 בדצמבר 2022 בסך כולל של 11.5 מיליארד ש"ח לעומת סך של כ- 12.7 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2021.

אגרות חוב

להלן נתונים לגבי הרכב והתפתחות יתרת אגרות החוב שהונפקו על ידי הבנק:

שיעור השינוי %	31 בדצמבר 2021		ההרכב
	31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2022	
	מיליוני ש"ח		
(100.0)	258	-	אגרות חוב שאינן צמודות
(18.3)	634	518	אגרות חוב צמודות
(41.9)	892	518	סך הכל

כתבי התחייבות נדחים

שיעור השינוי %	31 בדצמבר 2021		ההרכב
	31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2022	
	מיליוני ש"ח		
99.7	260	520	כתבי התחייבות הכוללים מגנון לספיגת הפסדים
(56.6)	272	118	כתבי התחייבות אחרים
19.9	532	638	סך הכל

הון הבנק

ליום 31.12.2022 הסתכם הון הבנק ב- 4,055 מיליון ש"ח, עליה בשיעור של כ- 7.5% בהשוואה ליתרתו ביום 31.12.2021. העליה בהון מוסברת ברווחים השוטפים של הבנק בתקופת הדוח, שקוזה בהפסד הכולל האחר המצטבר.

יחס ההון לסך המאזן

ליום 31.12.2022 הסתכם בכ- 6.3% (31.12.2021 - 6.3%).

ב. הלימות הון

יחס הלימות ההון הוגדר כיחס שבין אמצעי ההון של הבנק (ברובד הראשון וברובד השני), לבין נכסי הסיכון של הבנק כהגדרתם בהוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211 - 201 שפורסמו על ידי בנק ישראל (להלן: "כללי באזל"). במסגרת ההנחיות שנכללו ב"כללי באזל", נדרשו התאגידים הבנקאיים לקיים יחסי הון מינימליים, כדלקמן:

- יחס ההון העצמי ברובד הראשון - לא יפחת משיעור של 9%.
- יחס הלימות ההון הכולל - לא יפחת משיעור של 12.5%.

במסגרת הוראת השעה להקלה בדרישות ההון לצורך התמודדות עם משבר הקורונה הופחתו יחסי ההון המינימליים ב- 1 נקודות האחוז ל- 8% ול- 11.5%, בהתאמה. הוראת השעה, לעניין הלימות ההון, הייתה בתוקף עד ליום 31.12.2021. לאחר תום תקופת הוראת השעה כאמור, חזרו דרישות ההון באופן מעשי ליחסי ההון המזעריים שחלו טרם הוראת השעה.

בנוסף לדרישת ההון המזערית נקבעה גם דרישת הון נוספת בגין הלוואות לדיור, בשיעור המהווה 1% מהיקף תיק ההלוואות לדיור של התאגיד הבנקאי. דרישת הון זו הסתכמה בתוספת של 0.22% ליחס ההון העצמי ברובד הראשון, נכון ליום הדיווח.

יחס ההון לרכיבי סיכון

31.12.2021	31.12.2022	יחס ההון לרכיבי סיכון (באחוזים)
%	%	
11.93	11.07	- יחס ההון העצמי ברובד הראשון לרכיבי סיכון
14.01	13.60	- יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.18	9.22	- יחס ההון העצמי ברובד הראשון הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
11.50	12.50	- יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

(א) יעדים

מדיניות הבנק באשר ליעדי הלימות ההון של הבנק, נגזרת מהתיאבון לסיכון של הבנק שאושר על ידי הדירקטוריון. במסגרת מדיניות זו, הנחה הדירקטוריון את הבנק לשמר רמת הלימות הון העולה הן על הסף שהוגדר על ידי בנק ישראל, והן על השיעור הנגזר מתוצאות סקר "ICAAP". שיעורי הלימות ההון של הבנק ליום הדוח עולים על אלו שנקבעו על ידי הדירקטוריון.

(ב) ניהול ההון ומגבלות

הבנק קבע מדיניות שמרנית לניהול יתרות ההון הפיקוחי, נכסי הסיכון, ויחסי הלימות ההון הנגזרים ממרכיבים אלו, שתאפשר לבנק לעמוד במגבלות שנקבעו על ידי בנק ישראל. במטרה לתמוך במדיניות זו קבע הדירקטוריון את המגבלות ל- 9.5% בהתייחס ליחס ההון העצמי רובד 1 ו- 12.8% ליחס ההון הכולל, בתוקף מ- 1.4.2022 ואילך.

בנוסף, נקבעו על ידי הבנק ספי התרעה גבוהים יותר, המיועדים לתמוך במגבלות שנקבעו על ידי בנק ישראל והדירקטוריון, גם במקרה של עליה רגולטורית אפשרית בדרישות המינימליות של הלימות ההון. ספי התרעה אלו מנוטרים על ידי הבנק באופן שוטף.

• ביום 27 בדצמבר 2022 מימש הבנק אופציה לפדיון מוקדם של כתב ההתחייבות הנדחה, שהונפק ביום 27.12.2017 על ידי הבנק לחברת האם, בסך של 100 מיליון ש"ח, אשר הוכר כחלק מהון רובד 2 של הבנק, וזאת בהתאם לאישור המפקח על הבנקים.

• לדירוג האשראי של מדינת ישראל ישנה השפעה על דרישות ההון, נוכח העובדה שדרישות ההון בגין חשיפות לממשלה, ליישומים סקטור ציבורי (בעיקר רשויות מקומיות) ולבנקים, נגזרות מדירוג האשראי של המדינה. להערכת הבנק, אם וככל שירד דירוג האשראי של ישראל, עלול הדבר להוריד את יחס ההון העצמי רובד 1 בכ- 0.5%, נכון ליום הדוח.

(ג) ניתוח רגישות

להלן נתונים באשר להשלכות האפשריות של תרחישים שונים על יחסי הלימות ההון של הבנק:

גידול (קיטון) ביחס הלימות ההון				תאור התרחיש
יחס הלימות ההון הכולל		יחס הון עצמי ברובד הראשון		
31.12.2021	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2022	
%				
0.32	0.27	0.31	0.27	- עליה בסך של 100 מיליון ש"ח בהון העצמי ברובד הראשון
(0.42)	(0.36)	(0.36)	(0.29)	- עליה בסך של 1 מיליארד ש"ח בנכסי הסיכון

- עליה בסך של 100 מיליון ש"ח בהון העצמי ברובד הראשון

- עליה בסך של 1 מיליארד ש"ח בנכסי הסיכון

(ד) רכישת שיפוי לתיק "ערבויות המכר"

בחודש ינואר 2022, הוארך תוקף ההסכמים, שנחתמו בעבר בין הבנק לבין מבטחי משנה בעלי דירוג בינלאומי גבוה (להלן: "הסכמי השיפוי"), במסגרתם התחייבו מבטחי המשנה לשפות את הבנק בגין הפסדי אשראי עתידיים שעלולים להיגרם לו, בשל חילוט אפשרי של ערבויות (לרבות התחייבויות למתן ערבויות), שמנפיק הבנק במסגרת מימון פרויקטים בתחום הבניה, מכוח חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של הוכשי דירות), התשל"ה - 1974 וערבויות אחרות הקשורות לפרויקטים אלו - ויהיו בתוקף החל מיום 1 בינואר 2022 ועד ליום 31 בדצמבר 2022.

היקף הערבויות (לרבות התחייבויות למתן ערבויות), עליהן חל ההסכם הסתכם ליום 31.12.2022 בסך של כ- 1.8 מיליארד ש"ח. ההתחייבות לשיפוי, כאמור, הפחיתה את נכסי הסיכון של הבנק ליום 31.12.2022 בסך של כ- 0.4 מיליארד ש"ח, המהווה עליה בשיעור של כ- 0.11% ביחס ההון העצמי ברובד הראשון של הבנק (31.12.2021 - 0.14%). בתחילת שנת 2023 חודש ההסכם לתקופה של שנה נוספת עד ליום 31.12.2023.

(ה) הקלה בגין תוכנית התייעלות

ביום 12 בינואר 2016 פרסם בנק ישראל מכתב בנושא: "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל", במסגרתו הודיע בנק ישראל על הקלות שיינתנו בחישוב יחס הלימות ההון, לבנקים שיישמו תוכנית התייעלות (שתעמוד באמות המידה שנקבעו על ידו), לרבות היתר לפריסת ההשלכות הנובעות מתוכנית התייעלות לתקופה של חמש שנים.

במהלך שנת 2020 יישם הבנק תוכנית התייעלות העומדת בקריטריונים שנקבעו על ידי בנק ישראל, לפריסת ההשלכות הנובעות מתוכנית התייעלות לתקופה של חמש שנים, בחישוב יחס הלימות ההון. אימוץ ההקלות, הגדיל את יחס ההון העצמי של הבנק ליום 31.12.2022 בשיעור של 0.06% (31.12.2021 - 0.10%).

(ו) העברת תיקי ניירות ערך

ביום 17 במאי 2022 העביר הבנק איגרות חוב מהתיק הזמין למכירה לתיק המוחזק לפדיון, בהיקף כולל של כ- 633 מיליון ש"ח. יתרת ההפסד שטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן ליום ההעברה, בגין איגרות החוב האמורות, הסתכם לסך של 143 מיליון ש"ח לפני מס. להערכת הבנק יישום המהלך יוביל לקיטון ברמת התנודתיות ביתרת ההפסדים שטרם מומשו וכפועל יוצא לקיטון ברמת החשיפה לשינויים בהון הבנק.

(ז) יחס המינוף

להלן נתונים לגבי מרכיבי יחס המינוף בבנק:

31.12.2021	31.12.2022	
מיליוני ש"ח		מרכיבי התחשיב
3,796	4,046	• ההון העצמי, ברובד הראשון
63,146	68,395	• סך החשיפות
%		שיעורי המינוף
6.0	5.9	• יחס המינוף
4.5	4.5	• יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

בהמשך להקלות שנקבעו על ידי בנק ישראל בהוראת השעה להתמודדות עם משבר הקורונה הופחתה המגבלה שנקבעה בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 218 מ- 5% ל- 4.5% באופן מעשי, עד ליום 31.12.2023.

(ח) תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 203A בנושא מדידה והלימות הון-טיפול בסיכון אשראי של צד נגדי

ביום 15 במרס 2022 פורסם עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 203A המאמץ את ההוראה של ועדת באזל לחישוב חשיפה לסיכון אשראי צד נגדי בגישה הסטנדרטית (SA-CCR), בהתאמות הנדרשות השיטה הסטנדרטית מקיפה יותר וכוללת בעיקר התייחסות לבטחונות ולמצבי קיצון. ליישום ההוראה החדשה לא הייתה השפעה מהותית על יתרת נכסי הסיכון של הבנק.

(ט) דיבידנדים

חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה לעמידה במגבלות שנקבעו בחוק החברות ובהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 331 הדנה בחלוקת דיבידנדים בתאגידים בנקאיים. בתקופת הדוח, לא חולקו על ידי הבנק דיבידנדים.

9. מגזרי פעילות פיקוחיים

א. כללי

מגזרי הפעילות הפיקוחיים, הוגדרו על ידי בנק ישראל בתיקון להוראה בהתבסס על מאפייני לקוחותיהם, כגון: אופי פעילותם (בהתייחס ללקוחות הפרטיים), או מחזורם העסקי (בהתייחס ללקוחות העסקיים), במתכונת הקושרת על בסיס אחיד וחד ערכי, בין הלקוחות השונים בכלל המערכת הבנקאית, לבין מגזרי הפעילות הפיקוחיים. להרחבה ביחס להגדרות המגזרים הפיקוחיים ולפרטים בדבר המתודולוגיה ששימשה להקצאת ההכנסות וההוצאות בחתך מגזרי פעילות, ראה ביאור 29 בדוחות הכספיים.

ב. ריכוז נתונים כספיים

להלן מידע באשר להתפלגות הפעילות העסקית בבנק בחתך מגזרי פעילות.

(1) נתונים מאזניים:

• אשראי לציבור

להלן נתונים לגבי התפתחות יתרת האשראי לציבור, נטו - בחתך מגזרי פעילות:

מגזרי פעילות	31.12.2022	31.12.2021	שיעור השינוי
	מיליוני ש"ח		%
משקי בית	16,032	13,542	18.4
בנקאות פרטית	7	8	(12.5)
עסקים קטנים וזעירים	14,501	13,627	6.4
עסקים בינוניים	7,175	6,374	12.6
עסקים גדולים	4,854	4,085	18.8
גופים מוסדיים	-	-	-
סך כל האשראי לציבור	42,569	37,636	13.1

בתקופת הדוח נרשמה עליה בשיעור של 13.1% בהיקף האשראי, העליה באשראי חלה במרבית מגזרי הפעילות של הבנק בדגש על מגזר משקי הבית, שעלה בשיעור של כ-18.4% (בהובלת תחום הדיור) ובמגזרים עסקיים בינוניים ועסקים גדולים שעלו בשיעור של 12.6% ו-18.8% בהתאמה.

• פקדונות הציבור

להלן נתונים לגבי התפתחות פקדונות הציבור - בחתך מגזרי פעילות:

מגזרי פעילות	31.12.2022		31.12.2021	שיעור השינוי %
	מיליוני ש"ח			
משקי בית	15,096	14,477	4.3	
בנקאות פרטית	2,216	1,845	20.1	
עסקים קטנים וזעירים	12,095	11,470	5.4	
עסקים בינוניים	5,117	3,984	28.4	
עסקים גדולים	9,544	9,524	0.2	
גופים מוסדיים	6,979	6,770	3.1	
סך הכל פקדונות הציבור	51,047	48,070	6.2	

העליה בהיקף הפקדונות בשיעור של 6.2% נובעת מעליה בהיקף הפקדונות בכלל המגזרים ובדגש על מגזר עסקים בינוניים שעלה בשיעור של 28.4%. פקדונות מגזר משקי הבית מהווים כ- 30% מסך פקדונות הציבור, שיעור דומה לשנת 2021.

(2) נתונים תוצאתיים:

להלן נתונים לגבי התפתחות ההכנסות בבנק בחתך מגזרי פעילות בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד :

מגזרי פעילות	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		שיעור השינוי %
	2022	2021	
	מיליוני ש"ח		
משקי בית	657	518	26.8
בנקאות פרטית	16	7	128.6
עסקים קטנים וזעירים	868	728	19.2
עסקים בינוניים	224	190	17.9
עסקים גדולים	88	79	11.4
גופים מוסדיים	22	6	266.7
ניהול פיננסי	247	265	(6.8)
סך כל ההכנסות	2,122	1,793	18.3

בשנת 2022 נרשמה עליה בשיעור של 18.3% בהכנסות הבנק. העליה בהכנסות הקיפה את כלל מגזרי הפעילות, למעט מגזר ניהול פיננסי בו נרשמה ירידה. העליה בהכנסות הבנק במגזרים נבעה בעיקרה מגידול בהכנסות ריבית, נטו, הן מהשפעת מחיר חיובית (עליה בשיעור ריבית הפריים כפועל יוצא של העליה בריבית בנק ישראל) ומהשפעת כמות (גידול ביתרות האשראי הממוצעות). הירידה בהכנסות מגזר ניהול פיננסי נובעת בעיקר מרווחי מימוש החזקת הבנק במניית צ.י.ם בסך 90 מיליון ש"ח ורווחי מימוש ניירות ערך בתיק הזמין למכירה שנרשמו, בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן נתונים לגבי התפתחות הרווח הנקי בבנק בחתך מגזרי פעילות בתקופות של השנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד:

מגזרי פעילות	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		שיעור השינוי %
	2022	2021	
	מיליוני ש"ח		
משקי בית	127	98	29.6
בנקאות פרטית	5	-	-
עסקים קטנים וזעירים	189	178	6.2
עסקים בינוניים	76	66	15.2
עסקים גדולים	41	51	(19.6)
גופים מוסדיים	11	3	266.7
ניהול פיננסי	152	166	(8.4)
סך הכל הרווח הנקי	601	562	6.9

ג. נתונים עיקריים על תוצאות הפעילות בחתך מגזרי פעילות פיקוחיים עיקריים

(1) מגזר משקי בית נתונים עיקריים:

שיעור השינוי %	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2021	2022	
	מיליוני ש"ח		
33.4	398	531	הכנסות מריבית, נטו
5.0	120	126	הכנסות שאינן מריבית
26.8	518	657	סך ההכנסות
287.5	(24)	45	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
6.6	392	418	הוצאות תפעוליות והאחרות
29.6	98	127	רווח נקי

סך ההכנסות במגזר משקי בית עלו בשנת 2022 בשיעור של 26.8% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. העליה נבעה בעיקר מגידול בהכנסות מריבית, נטו. הגידול בהכנסות הריבית, נובע בעיקר מהשפעת מחיר חובות וכן מהשפעת כמות - גידול ביתרות האשראי.

בסיכום שנת 2022 הרווח הנקי עלה בשיעור של 29.6%. העליה ברווח הנקי מוסברת בעיקר משיפור בהכנסות המגזר שנובע מגידול בהכנסות מריבית, נטו. עליה זו קוזה ממעבר לרישום הוצאות בגין הפסדי אשראי בסך של 45 מיליון ש"ח לעומת הכנסה בסך של 24 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד ומעליה בהוצאות המיוחסות למגזר.

(2) מגזר עסקים קטנים וזעירים נתונים עיקריים:

שיעור השינוי %	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2021	2022	
	מיליוני ש"ח		
22.0	578	705	הכנסות מריבית, נטו
8.7	150	163	הכנסות שאינן מריבית
19.2	728	868	סך ההכנסות
241.7	(48)	68	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1.2	503	509	הוצאות תפעוליות אחרות
6.2	178	189	רווח נקי

ההכנסות במגזר עסקים קטנים וזעירים עלו בשנת 2022 בשיעור של 19.2% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. העליה בהכנסות מוסברת מגידול בהכנסות מריבית, נטו. עיקרו השפעת מחיר ובנוסף גם השפעת כמות.

בסיכום שנת 2022 הרווח הנקי עלה בשיעור של 6.2%. העליה ברווח הנקי, נובעת מהגידול בהכנסות מריבית, נטו, וגידול בהכנסות שאינן מריבית, שקוזה ממעבר לרישום הוצאות בגין הפסדי אשראי בסך 68 מיליון ש"ח לעומת הכנסות בגין הפסדי אשראי בסך של 48 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

(3) מגזר עסקים בינוניים נתונים עיקריים:

שיעור השינוי %	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2021	2022
	מיליוני ש"ח	
21.1	152	184
5.3	38	40
17.9	190	224
135.3	17	40
(5.6)	72	68
15.2	66	76

הכנסות מריבית, נטו
הכנסות שאינן מריבית
סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות אחרות
רווח נקי

ההכנסות במגזר עסקים בינוניים עלו בשנת 2022 בשיעור של 18.5%, לעומת התקופה המקבילה אשתקד. עיקרן עליה בהכנסות ריבית נטו הנובעת מהשפעת מחיר וכמות חיוביות.

בסיכום שנת 2022 הרווח הנקי עלה בשיעור של 15.2%. העליה ברווח הנקי, מוסברת בעיקר מגידול בהכנסות מריבית, נטו וקטון בהוצאות המיוחסות למגזר, הגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי קיזז חלק מהגידול.

(4) מגזר עסקים גדולים נתונים עיקריים:

שיעור השינוי %	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2021	2022
	מיליוני ש"ח	
8.7	69	75
30.0	10	13
11.4	79	88
107.7	(26)	2
(12.0)	25	22
(19.6)	51	41

הכנסות מריבית, נטו
הכנסות שאינן מריבית
סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות אחרות
רווח נקי

ההכנסות במגזר עסקים גדולים עלו בשנת 2022 בשיעור של 11.4% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. העליה בהכנסות מוסברת מגידול בהכנסות מעמלות, וגידול בהכנסות ריבית, נטו.

בסיכום שנת 2022 הרווח הנקי ירד בשיעור של 19.6%. הירידה ברווח הנקי, מוסברת במעבר מהכנסות להפסדי אשראי בסך של 26 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד לסך של 2 מיליון ש"ח הוצאות להפסדי אשראי בתקופה הנוכחית. מנגד, ירידה בהוצאות התפעוליות קיזזה קיטון זה.

(5) **מגזר ניהול פיננסי נתונים עיקריים:**

שיעור השינוי %	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2021	2022
	מיליוני ש"ח	
83.9	118	217
(79.6)	147	30
(6.8)	265	247
-	20	20
-	4	4
(8.4)	166	152

הכנסות מריבית, נטו
הכנסות שאינן מריבית
סך ההכנסות
הוצאות תפעוליות אחרות
חלק הבנק ברווחי חברה כלולה
רווח נקי

הכנסות הבנק במגזר ניהול פיננסי הסתכמו בשנת 2022 בסך של 247 מיליון ש"ח, לעומת 265 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בהכנסות נובעת מקיטון בסך של 117 מיליון ש"ח בהכנסות שאינן מריבית, המוסבר בעיקר ממימוש החזקת הבנק במניית צ.י.ם בסך 90 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ומרישום הפסדים ממימוש והתאמות שווי הוגן של ניירות זמינים למכירה לעומת רישום רווחים בתקופה המקבילה. ירידה זו קוזזה בעליה בסך 99 מיליון ש"ח בהכנסות מריבית, נטו, עקב עליית מדד המחירים ועודף הנכסים צמודי המדד.

בסיכום שנת 2022 הסתכם הרווח במגזר ניהול פיננסי, בסך של 152 מיליון ש"ח, המהווה ירידה בסך של 14 מיליון ש"ח לעומת הרווח שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד.

חלק ג' - סקירת הסיכונים

10. תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

א. כללי

פעילות הבנק במכשירים פיננסיים, לרבות מכשירים פיננסיים נגזרים, כרוכה בנטילת וניהול סיכונים שעיקרם: סיכונים אשראי, סיכונים שוק, סיכונים נזילות, סיכונים תפעוליים, וסיכונים ציות. בשנים האחרונות התגבשה ההכרה, לפיה - יישום נאות של עקרונות לניהול סיכונים מהווה גורם הכרחי לשמירת יציבות המערכת הבנקאית.

לפיכך, פרסם בנק ישראל בשנים האחרונות שורת הוראות ניהול בנקאי תקין בנושא זה, הכוללות הנחיות המיועדות להטמיע את תפיסת ניהול הסיכונים במערכת הבנקאית ולהתאימה לעקרונות שגובשו על ידי ועדת "באזל". הסיכונים העיקריים אליהם חשוף הבנק במסגרת פעילותו הבנקאית כוללים:

סיכון אשראי - מוגדר כסיכון להיווצרות הפסדים כתוצאה מחוסר יכולת של לווה או צד נגדי לעמוד בהתחייבויותיו, בחלקן או במלואן כלפי הבנק, בכפוף לתנאים שהוסכמו. חשיפה משמעותית לסיכון אשראי, נובעת מחולשות בתהליכי ניטור, בקרת וניהול תיק האשראי, יחד עם סטנדרטים לא נאותים בהליכי מתן האשראי ללווים וצדדים נגדיים, ומהווה גורם מרכזי להפסדי בנקים בארץ ובעולם.

החשיפה לסיכון אשראי עשויה להיווצר ממספר סיכונים, כגון: סיכון לווה, סיכון ריכוזיות לווים וקבוצת לווים, סיכון ריכוזיות ענפית ו/או גיאוגרפית, סיכון אשראי של צד נגדי, סיכון סליקה, וסיכון סביבתי.

סיכון שוק - מוגדר כסיכון לפגיעה בהכנסות הבנק וברווחיותו, בשל שינויים אפשריים בשווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות (מאזני וחוזי מאזני), הנובעים משינויים במחירי השוק, כגון: שינוי בשיעור האינפלציה, שינוי בשיעור הריבית, שינוי בשערי החליפין ושינויים בשוק ההון. סיכון שוק כולל את רכיבי הסיכון הבאים: סיכון בסיס, סיכון ריבית, סיכון מניות וסיכון אופציות.

סיכון נזילות - מוגדר כסיכון לרווחי הבנק וליציבותו, הנובע מאי יכולתו לספק את צרכי נזילותו. נזילות מוגדרת כיכולת הבנק לממן גידול בנכסים ולעמוד בפירעון התחייבויות במועד פירעון, מבלי להיקלע להפסדים חריגים.

סיכון תפעולי - מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות או בשל אירועים חיצוניים. סיכון זה שלוב בכל המוצרים, הפעילויות, התהליכים והמערכות בבנק. בנוסף, ייתכן שכשל שנגרם בשל התממשות סיכון תפעולי, ישפיע בצורה ישירה או עקיפה על סיכונים אחרים, כגון: סיכוני אשראי, סיכוני שוק, סיכוני נזילות, מוניטין ועוד.

הסיכון התפעולי כולל רכיבי סיכון משמעותיים, לרבות סיכון המשכיות עסקית, סיכון משפטי, סיכון מעילות והונאות, סיכון ציות, סיכון טכנולוגיות המידע, סיכון דיווח כספי ועוד.

הבנק מנהל את הסיכון התפעולי בהתאם להנחיות שנכללו בהוראות ניהול בנקאי תקין, ומגדיר את סיכוני טכנולוגיות המידע, הציות והסיכון המשפטי כקטגוריות סיכון עצמאיות להן ניתן גילוי נפרד בדוח הסיכונים המפורסם באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/annual-reports/2022>

סיכון טכנולוגיות המידע - מוגדר כסיכון הנובע משימוש או מהיעדר שימוש בטכנולוגיית מידע או מתלות של תאגיד בה.

סיכון סייבר - מוגדר כסיכון לנזקים כספיים ואחרים, הנובעים מהתרחשות התקפה קיברנטית. ככלל, איומים במרחב הקיברנטי מוגדרים כאיומים העשויים לגרום להשבתה, מניעת שירות מהותי, פגיעה מהותית בסודיות ושלמות המידע וביצוע פעילות עויינת והונאות.

מערכות המחשב המרכזיות של הבנק מבוססות על מערכת המחשב של החברה האם המפתחת, מתפעלת ומתחזקת אותן. שירותי המחשב והתפעול המסופקים לבנק על ידי החברה האם מעוגנים בהסכמים רב שנתיים על בסיס כלכלי.

הסכמים אלו מפרטים את היקף, איכות וזמינות שירותי המחשב המסופקים לבנק ומבטיחים את רציפותם. נוסף על המערכות הקבוצתיות, הבנק מפעיל גם מערכות ייחודיות לו, אך מדובר בדרך כלל במערכות ניהוליות ותפעוליות במטה, ולא במערכות ליבה בנקאיות.

סיכון משפטי - מוגדר כחשיפת הבנק להפסדים, בין היתר, בשל היעדר יכולת לאכוף באופן משפטי הסכם, או בשל הליכים משפטיים שנפתחו נגד הבנק וכן חשיפה להפסדים בגין קנסות או צעדי עונשין הנובעים מפעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטיים. הסיכון המשפטי מהווה חלק מהסיכון התפעולי.

סיכון ציות והלבנת הון (לרבות מימון טרור) - מוגדר כחשיפת הבנק להטלת סנקציות משפטיות או רגולטוריות, להפסד פיננסי או לנזק תדמיתי, שהבנק עלול לספוג בשל אי מילוי חוקים, תקנות, הוראות הסדרה, נהלים פנימיים והקוד האתי החל על הבנק.

ניהול סיכון ציות כולל בין היתר הוראות מתחום יחסי בנק לקוח, הוראות לא צרכניות, הוראות בתחום דיני ניירות ערך, הוראות בנושא פעילות חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון וכן הוראות בנושא: הגנת הפרטיות. אי ציות להוראות החלות על הבנק בתחום הציות ואיסור הלבנת הון (לרבות מימון טרור), חושף את הבנק להטלת עיצומים כספיים, לפגיעה במוניטין, וכן להליכים פליליים, אשר עלולים להינקט כנגד הבנק ועובדיו.

סיכון הציות כולל גם סיכון הוגנות (Conduct Risk), שעלול להתממש בשל מתן שירות לא הוגן ללקוחות הבנק. הבנק פועל להטמיע ערכי הוגנות במגוון השירותים הניתנים ללקוחותיו בערוצים השונים.

סיכון מוניטין - מוגדר כחשיפה אפשרית לפגיעה ברווחי הבנק, בגין תדמית שלילית שעלולה להיווצר לבנק בקרב לקוחות וצדדים אחרים הקשורים עם הבנק. הבנק מגדר את חשיפתו לסיכון זה, בין היתר, באמצעות הקפדה על ביצוע נהלים ויישום קפדני של הקוד האתי.

סיכון אסטרטגי - מוגדר כחשיפה אפשרית לפגיעה בהון הבנק, כתוצאותיו הכספיות ובמוניטין הנובעת מקבלת החלטות עסקיות שגויות, או מיישום לא נכון של החלטות עסקיות, או מהיעדר תגובה לשינויים בתחרות ובהתפתחויות שונות בסביבה העסקית והציבורית.

בסיכון האסטרטגי נכלל גם סיכון "המודל העסקי", הנגזר משינויים שחלים בסביבת הפעילות העסקית של הבנק ונובעים, בין היתר, מהתפתחויות מהירות של טכנולוגיות המידע, שחיקת מקורות ההכנסה, והגברת התחרות במערכת הבנקאית והחץ בנקאית.

במסגרת זו משקיע הבנק, בשיתוף עם החברה האם, מאמצים רבים בתחום הבנקאות הדיגיטלית, שיפור חוויית הלקוח ופיתוח מודלים אלטרנטיביים לפעילות הבנקאית - בהתאמה לשינויים המתרחשים בבנקאות הבינלאומית והמקומית.

ב. התיאבון לסיכון

התיאבון לסיכון הוגדר כ"רמת הסיכון המכסימלית" אותה מוכן הבנק לשאת במהלך העסקים הרגיל בהתחשב במאפייני סיכון, ומשמש לקביעת הסיכונים שהבנק מוכן לקבל בראיה צופת פני עתיד.

ה"תיאבון לסיכון" עקבי עם האסטרטגיה העסקית של הבנק ומהווה כלי מרכזי לפיקוח על הסיכונים שנוטל הבנק.

בעת קביעת המסגרת לניהול סיכונים, מתווה הדירקטוריון את "הצהרת התיאבון לסיכון", המהווה בסיס למדיניות ניהול הסיכונים, ולקביעת מגבלות וספי התרעה.

במסגרת התוויית "הצהרת התיאבון לסיכון", נלקחים בחשבון גורמים רלוונטיים, כגון: האסטרטגיה העסקית, שינויים סביבתיים, סיכונים מהותיים (קיימים ומתהווים), השפעות תרחישי קיצון, העקרונות לתכנון ההון (לרבות האילוצים הקיימים בנושא זה), מקורות המימון ומחויבויות שונות של הבנק (כגון: דרישות ומגבלות הנובעות מהליכי חקיקה והסדרה).

הצהרת התיאבון לסיכון מובאת לאישור הדירקטוריון בתדירות שנתית (בהתבסס על נתונים ומדדים מעודכנים). סטיות ממגבלות שנקבעו בהצהרת התיאבון לסיכון, מנוטרות על ידי הבנק ומדווחות לדירקטוריון באופן שוטף.

ג. קווי יסוד לניהול סיכונים

הדירקטוריון והנהלת הבנק נושאים באחריות לניהול הסיכונים בבנק ולקביעת תהליכים אפקטיביים לניהול סיכונים אלו. הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון, מוודאת שהמערכות והתהליכים שנקבעו במסגרת ניהול הסיכונים הקבוצתי הולמים את אופי פעילות הבנק.

מסמכי היסוד לניהול סיכונים גובשו על ידי הבנק בהתאמה למסמכים מקבילים של החברה האם, והבנק מתבסס במסגרת ניהול הסיכונים על תשתיות, תהליכים, ומתודולוגיות לניהול סיכונים שפותחו בחברה האם. חריגות מהמגבלות שנקבעו לסיכונים השונים, והתפתחויות שחלו בפרופיל הסיכון של הבנק, מדווחים על ידי הבנק לחברה האם באופן שוטף.

הבנק פועל בהתאם למסגרת ניהול הסיכונים שנקבעה בקבוצה, בהתאמה לאופי הפעילות הייחודי של הבנק, הסביבה בה הוא פועל ובהתאם להנחיות בנק ישראל. ממשל ניהול הסיכונים בבנק מבוסס על שלושה קווי הגנה:

קו ההגנה הראשון - כולל את קווי העסקים ובהם יחידות עסקיות ותפעוליות, אשר נוטלות סיכונים ונושאות באחריות מלאה לניהול הסיכונים הגלומים בפעילותן באמצעות תהליכי ליבה בניהול סיכונים (נטילת סיכון, זיהוי מדידה והערכה, בקרה והפחתה, ניטור ודיווח).

קו ההגנה השני - כולל את יחידות המטה (משפטיות וחשבונאיות) ואת פונקציות ניהול הסיכונים אשר תפקידה לסייע להנהלה לקדם ראיה משולבת, כלל תאגידית של סיכונים, לתכנן ולפתח את מסגרת העבודה לניהול סיכונים, לקבוע מתודולוגיות, לאתגר את ניהול הסיכונים של קו ההגנה הראשון ולהציג את מכלול הסיכונים בפני ההנהלה והדירקטוריון.

קו ההגנה השלישי - כולל את הביקורת הפנימית אשר בוחנת את תקינותם ויעילותם של הבקורות ותהליכי ניהול הסיכונים ומאבחנת חולשות פוטנציאליות בבקרה הפנימית.

ככלל, בבנק מונו מנהלי סיכונים מקו ההגנה הראשון, במעמד חבר הנהלה, ובקרי סיכון מקו ההגנה השני. פיקוח ובקרה על ניהול סיכון מתבצעים באמצעות תהליכי ניהול סיכונים, פורומים ופונקציות מפתח בבנק.

הבנק עושה שימוש במבחני קיצון צופי פני עתיד ככלי משלים לתהליכי ניהול סיכונים (לרוב בסיכון אשראי, שוק ונזילות). מבחני קיצון משמשים בתהליך שוטף לזיהוי והערכת מוקדי סיכון ואזורי פגיעות, בין היתר, כחלק מהערכת נאותות הלימות ההון (ICAAP), בעת בחינת נאותות תכנון ההון, לרבות עמידה במגבלות התיאבון לסיכון שקבע הדירקטוריון.

מבחני קיצון מבוצעים על פי הנחיות בנק ישראל ובהתאם למתודולוגיה שנקבעה בקבוצה, בהתאמות הנדרשות לאופי הפעילות של הבנק.

הדירקטוריון והנהלה מעורבים בקביעת מטרות מבחני הקיצון, הגדרת התרחישים ובחינת סבירות התוצאות. מנהלי סיכון האשראי, השוק והנזילות מתחזקים תכניות מגירה להפחתת סיכונים בשל התממשות תרחיש קיצון.

ד. מידע נוסף

מידע מפורט באשר לסיכונים השונים הכרוכים בפעילות הבנק ואופן ניהולם נכלל בדוח הסיכונים שפורסם באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/annual-reports/2022>

11. סיכון האשראי

א. סקירת סיכון האשראי ואופי ניהול

מבנה ניהול סיכון האשראי בבנק, תואם את מודל ניהול הסיכונים (Management Enterprise Risk), אשר אומץ על ידי קבוצת דיסקונט וכולל הגדרת סמכות ואחריות של הגורמים המעורבים בניהול סיכון האשראי דירקטוריון, הנהלה ושלושה קווי הגנה בלתי תלויים:

קו ההגנה הראשון - נוטלי הסיכונים (בעיקר חטיבות האשראי: חטיבה לבנקאות מסחרית וחטיבה קמעונאית).

קו ההגנה השני - הגורמים האחראים לניהול סיכונים בלתי תלוי.

קו ההגנה השלישי - ביקורת פנימית.

ניהול סיכון אשראי כולל גם ניהול סיכון ריכוזיות אשראי וניהול הסיכונים הסביבתיים.

מדיניות ניהול סיכון האשראי מהווה מסגרת לניהול הסיכון במטרה להשיג תשואה הולמת ביחס לפרופיל הסיכון ובהלימה למגבלות התיאבון לסיכון שהתווה הדירקטוריון. לבנק מסמכי אסטרטגיה ומדיניות אשראי שאושרו על ידי הדירקטוריון, המבוססים על הוראות הניהול הבנקאי התקין. מסמכים אלה מתווים את עקרונות האשראי ומהם נגזרים נוהלי האשראי, היעדים העסקיים, הבקורות והמגבלות עליהן מתבצע מעקב שוטף.

ב. ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

מערך ניהול סיכון האשראי בבנק כולל שלוש יחידות לטיפול בחובות בעייתיים:

- יחידה ל"אשראים מיוחדים" הפועלת במסגרת החטיבה לבנקאות מסחרית בבנק, ומטפלת הן בניהול הסדרה וגבייה של אשראים בעייתיים הנמצאת בטיפול החטיבה לבנקאות מסחרית ושל אשראים אחרים (הנמצאים בטיפול משפטי), והן בסיווג ומדידת הפרשות להפסדי אשראי ללקוחות אלו.
- מחלקת "תחזוקת אשראי" הפועלת בחטיבה הקמעונאית ומנהלת את תהליך איתור לקוחות והכללתם ב-"רשימת מעקב" (לפני סיווג ו/או העברה לטיפול משפטי), במסגרת ועדות שמתקיימות בראשות מנהלי האזורים או בראשות מנהל אגף אשראי ובקרה (בהתאם למדרג הסמכויות).
- יחידת "טרם גביה" הפועלת בחטיבה הקמעונאית ועוסקת בניהול והסדרה של לקוחות תקינים ומסווגים, טיפול בחובות בעייתיים המשתייכים לחטיבה (טרם העברתם לטיפול משפטי) ובסיווג ובדיקת נאותות הפרשה להפסדי אשראי ללקוחות אלה.

להלן נתונים לגבי התפלגות האשראי בבנק בחתך סוג האשראי ואיכות תיק האשראי:

(א) התפלגות תיק האשראי בחתך איכות האשראי:

ליום 31 בדצמבר 2022			
מסחרי	דיור	פרטי	סך הכל
מיליוני ש"ח			
25,994	11,033	4,500	41,527
5,473	924	1,474	7,871
31,467	11,957	5,974	49,398
443	85	311	839
352	42	67	461
361	86	26	473
1,156	213	404	1,773
81	-	27	108
1,237	213	431	1,881
35	-	21	56
32,704	12,170	6,405	51,279
361	86	26	473
-	-	-	-
361	86	26	473

ליום 31 בדצמבר 2021 ⁽⁴⁾			
מסחרי	דיור	פרטי	סך הכל
מיליוני ש"ח			
23,515	8,823	4,151	36,489
5,121	1,077	1,385	7,583
28,636	9,900	5,536	44,072
531	102	302	935
428	84	77	589
229	-	28	257
1,188	186	407	1,781
89	-	15	104
1,277	186	422	1,885
22	80	19	121
29,913	10,086	5,958	45,957
229	-	28	257
-	-	-	-
229	-	28	257

סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי⁽¹⁾:

סיכון אשראי מאזני

סיכון אשראי חוץ מאזני⁽³⁾

סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי

סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי:

א. לא בעייתי

ב. בעייתי צובר

ג. בעייתי לא צובר

סה"כ סיכון אשראי מאזני

סיכון אשראי חוץ מאזני⁽³⁾

סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי

מזה: חובות צוברים, בפיקוד 90 ימים או יותר

סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור⁽²⁾

מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים:

א. חובות לא צוברים

ב. נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו

סך הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור

סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי⁽¹⁾:

סיכון אשראי מאזני

סיכון אשראי חוץ מאזני⁽³⁾

סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי

סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי:

א. לא בעייתי

ב. בעייתי צובר

ג. בעייתי לא צובר

סה"כ סיכון אשראי מאזני

סיכון אשראי חוץ מאזני⁽³⁾

סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי

מזה: חובות צוברים, בפיקוד 90 ימים או יותר

סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור⁽²⁾

מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים:

א. חובות לא צוברים

ב. נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו

סך הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור

1. סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

2. סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

3. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

4. סוג מחדש בהתאם למתכונת הגילוי החדשה על חובות שאינם צוברים חלף הגילוי על חובות פגומים.

(ב) תנועה באשראי לציבור לא צובר בבנק:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022						
חובות לא צוברים						
סך הכל	אחרים			שאורגנו מחדש		
	פרטי	דיור	מסחרי	פרטי	דיור	מסחרי
מיליוני ש"ח						
257	-	-	162	28	-	67
50	-	80	(30)	-	-	-
324	-	37	196	22	1	68
(44)	-	(4)	(1)	(9)	(1)	(29)
(34)	-	-	(30)	(2)	-	(2)
(80)	-	(27)	(27)	(13)	-	(13)
473	-	86	270	26	-	91

יתרת חוב רשומה אשראי לא צובר לתחילת שנה

השפעת יישום לראשונה

אשראי שסווג כלא צובר במהלך השנה

אשראי שחזר לצבור הכנסות ריבית

אשראי שנימחק חשבונאית

אשראי שנפרע

יתרת חובות לא צוברים לסוף התקופה

שינויים בהפרשות להפסדי אשראי:

יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת התקופה

גידול בהפרשות במהלך התקופה

גביות ומחיקות

יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף התקופה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 ⁽¹⁾				
חובות פגומים				
סך הכל	אחרים		שאורגנו מחדש	
	פרטי	מסחרי	פרטי	מסחרי
מיליוני ש"ח				
362	2	147	52	161
217	-	109	46	62
(8)	-	(2)	-	(6)
(209)	(5)	(114)	(38)	(52)
-	3	22	(3)	(22)
362	-	162	57	143

יתרת חוב רשומה לתחילת השנה

חובות שנפגמו בתקופת הדיווח

חובות שנגרעו מסיווג פגום

גביות ומחיקות

ארגונים מחדש שכשלו

יתרת חובות פגומים לסוף התקופה

שינויים בהפרשות להפסדי אשראי:

יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת התקופה

גידול בהפרשות במהלך התקופה

גביות ומחיקות

יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף התקופה

1. כפי שפורסם בדוחות הכספיים לפני יישום כללי החשבונאות בנושא: הפסדי אשראי צפויים CECL.

(ג) מדדי איכות תיק האשראי:

ליום 31 בדצמבר	
2021 ⁽¹⁾	2022
ב - %	

סך הכל:

ניתוח איכות האשראי לציבור

0.7	1.1	שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת האשראי לציבור
1.0	1.2	שיעור אשראי שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
2.2	2.2	שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור
4.7	4.1	שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור

ניתוח ההוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופת הדיווח

(0.2)	0.4	שיעור ההוצאות (ההכנסות) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
-	0.2	שיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור

ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

1.5	1.6	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
220.2	147.1	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור שאינו צובר
149.7	131.6	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי, מיתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר
6,288.9	859.3	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מהמחיקות החשבונאיות נטו

מסחרי:

ניתוח איכות האשראי לציבור

0.9	1.3	שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת האשראי לציבור
1.0	1.5	שיעור אשראי שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
2.7	2.6	שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור
4.8	4.3	שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור

ניתוח ההוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופת הדיווח

(0.2)	0.4	שיעור ההוצאות (ההכנסות) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
-	0.3	שיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור

ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

1.7	1.8	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
184.3	138.2	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור שאינו צובר
168.1	126.0	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי, מיתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר
14,066.7	665.3	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מהמחיקות החשבונאיות נטו

1. סווג מחדש בהתאם למתכונת הגילוי החדשה על חובות שאינם צוברים חלף הגילוי על חובות פגומים.

ליום 31 בדצמבר	
2022	2021 ⁽¹⁾
ב - %	

אנשים פרטיים:

ניתוח איכות האשראי לציבור

0.6	0.5	שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת האשראי לציבור
1.0	1.0	שיעור אשראי שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
2.3	1.9	שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור
8.9	8.2	שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור

ניתוח ההוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופת הדיווח

(0.5)	0.5	שיעור ההוצאות (ההכנסות) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
0.1	0.1	שיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור

ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

2.3	2.7	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
378.6	503.8	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור שאינו צובר
225.5	278.7	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי, מיתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר
1,766.7	2,183.3	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מהמחיקות החשבונאיות נטו

הלוואות לדיר:

ניתוח איכות האשראי לציבור

-	0.8	שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת האשראי לציבור
0.9	0.8	שיעור אשראי שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
0.9	1.1	שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור
2.1	1.9	שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור

ניתוח ההוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופת הדיווח

-	0.2	שיעור ההוצאות (ההכנסות) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
-	-	שיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור

ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

0.4	0.6	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
-	76.7	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור שאינו צובר
47.5	76.7	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי, מיתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר
-	-	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מהמחיקות החשבונאיות נטו

1. סווג מחדש בהתאם למתכונת הגילוי החדשה על חובות שאינם צוברים חלף הגילוי על חובות פגומים.

ג. ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי

(א) להלן נתונים לגבי התפתחות ההפרשות להפסדי אשראי בבנק:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022					
סך הכל	בנקים, ממשלות, אגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה	אשראי לציבור			
		סך הכל	פרטי		מסחרי
			אחר	לדיור	
מיליוני ש"ח					
589	-	589	110	38	441
73	1	72	6	15	51
155	-	155	26	19	110
(225)	-	(225)	(74)	-	(151)
144	-	144	68	-	76
(81)	-	(81)	(6)	-	(75)
736	1	735	136	72	527
39	-	39	5	6	28

יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה התאמה ליתרת הפתיחה בשל השפעת היישום לראשונה

הוצאות בגין הפסדי אשראי

מחיקות חשבונאיות

גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות

מחיקות חשבונאיות, נטו

יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף השנה*

* מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 ⁽¹⁾					
אשראי לציבור					
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי		מסחרי
			אחר	לדיור	
מיליוני ש"ח					
679	-	679	140	38	501
(81)	-	(81)	(24)	-	(57)
(165)	-	(165)	(70)	-	(95)
156	-	156	64	-	92
(9)	-	(9)	(6)	-	(3)
589	-	589	110	38	441
23	-	23	4	-	19

יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה

הכנסות בגין הפסדי אשראי

מחיקות חשבונאיות

גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות

מחיקות חשבונאיות, נטו

יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף השנה*

* מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. כפי שפורסם בדוחות הכספיים לפני יישום כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים CECI.

ד. התפלגות סיכון האשראי בחתך ענפי משק עיקריים

להלן תמצית נתונים לגבי התפתחות סיכון האשראי לציבור, החובות הבעייתיים, וההפרשות להפסדי אשראי - בחתך ענפי משק (במיליוני ש"ח):

הפסדי אשראי						ענף משק
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות, נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽³⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽²⁾	סיכון אשראי כוללי ⁽¹⁾	
ליום 31 בדצמבר 2022						
56	64	32	62	2,886	3,021	תעשייה
77	12	21	78	6,023	6,202	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁴⁾
81	-	11	57	2,804	2,886	- פעילות בנדל"ן
106	(3)	17	184	5,828	6,092	מסחר
47	1	6	50	1,890	2,038	שירותים עסקיים
64	(2)	25	190	7,160	7,375	שירותים ציבוריים
86	3	(10)	59	4,661	4,810	ענפים מסחריים אחרים
517	75	102	680	31,252	32,424	סך הכל מסחרי
72	-	19	128	11,953	12,166	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
136	6	26	93	5,970	6,400	- אחר
725	81	147	901	49,175	50,990	סה"כ ציבור - פעילות בישראל
1	-	-	-	7,169	7,169	בנקים בישראל וממשלת ישראל
726	81	147	901	56,344	58,159	סך הכל פעילות בישראל
10	-	8	61	223	289	ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	-	-	531	531	בנקים וממשלות בחו"ל
10	-	8	61	754	820	סך הכל פעילות בחו"ל
735	81	155	962	49,398	51,279	סה"כ ציבור
1	-	-	-	7,700	7,700	סה"כ בנקים וממשלות
736	81	155	962	57,098	58,979	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2021						
94	10	21	152	2,577	2,836	תעשייה
65	3	5	126	5,191	5,397	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁴⁾
16	(3)	4	59	2,577	2,668	- פעילות בנדל"ן
121	(11)	(31)	144	5,071	5,319	מסחר
39	2	(15)	77	1,787	1,953	שירותים עסקיים
14	(2)	(9)	30	6,667	6,719	שירותים ציבוריים
88	4	(30)	124	4,386	4,636	ענפים מסחריים אחרים
437	3	(55)	712	28,256	29,528	סך הכל מסחרי
38	-	-	84	9,894	10,081	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
110	6	(24)	106	5,531	5,953	- אחר
585	9	(79)	902	43,681	45,562	סה"כ ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	7,101	7,101	בנקים בישראל וממשלת ישראל
585	9	(79)	902	50,782	52,663	סך הכל פעילות בישראל
4	-	(2)	3	391	395	ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	-	-	287	287	בנקים וממשלות בחו"ל
4	-	(2)	3	678	682	סך הכל פעילות בחו"ל
589	9	(81)	905	44,072	45,957	סה"כ ציבור
-	-	-	-	7,388	7,388	סה"כ בנקים וממשלות
589	9	(81)	905	51,460	53,345	סך הכל

1. סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה.
2. סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
3. סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיוור.
4. כולל הלוואות לדיוור, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה בסך של 141 מיליון ש"ח (ב-31.12.2021 - 185 מיליון ש"ח).

ה. חשיפה למדינות זרות

להלן תמצית נתונים לגבי חשיפת האשראי של הבנק למדינות זרות, כהגדרתה בהוראות בנק ישראל :

שם המדינה	ליום 31 בדצמבר 2022			ליום 31 בדצמבר 2021		
	חשיפה			חשיפה		
	מאזנית	חוץ מאזנית	סך הכל	מאזנית	חוץ מאזנית	סך הכל
	מיליוני ש"ח					
ארה"ב	292	14	306	195	6	201
אחר	341	294	635	195	268	463
סך החשיפה למדינות זרות	633	308	941	390	274	664
התפלגות היתרה						
חשיפה למדינות ה-PIGS	2	-	2	4	-	4
חשיפה למדינות LDC	11	22	33	9	20	29
חשיפה למדינות עם בעיות נזילות	4	2	6	1	2	3
חשיפה למדינות אחרות	616	284	900	376	252	628
סך כל החשיפה למדינות זרות	633	308	941	390	274	664

בשנת 2022 נרשמה עליה ניכרת בהיקף החשיפה המאזנית למדינות זרות, הנובעת מגידול בחשיפה לבנקים זרים.

ו. חשיפה למוסדות פיננסיים זרים

הנהלת הבנק בוחנת באופן שוטף את חשיפת הבנק לבנקים ומוסדות פיננסיים בחו"ל, ומקיימת דיונים לגבי היקף החשיפה והתאמתה להתפתחויות בבנקאות העולמית. התאמת החשיפה נשקלת תוך בחינת הפרמטרים: היקף חשיפה, דירוג האשראי של הבנק והמדינה בה פועל המוסד הפיננסי ונסיין העבר.

היקף חשיפת האשראי המכסימלי לכל מוסד פיננסי זר, נקבע על ידי דירקטוריון הבנק. חריגות ממגבלה זו נבחנות על ידי הנהלת הבנק, עבור כל מוסד פיננסי, בתדירות יומית.

המדינות העיקריות בהן רשומים המוסדות הפיננסיים הזרים הינן: ארה"ב, בלגיה, גרמניה ונורבגיה. החשיפה המכסימלית של הבנק ליום 31 בדצמבר 2022, ביחס לקבוצת מוסדות זרים הפועלים באותה מדינה, אינה עולה על 15% מ"בסיס ההון" של הבנק (כהגדרתו בהוראות בנק ישראל).

בשנת 2022 נרשמה עליה בחשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים.

להלן נתוני חשיפת האשראי של הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾:

דירוג אשראי חיצוני ⁽⁵⁾	ליום 31 בדצמבר 2022			ליום 31 בדצמבר 2021		
	סיכון אשראי		חשיפת אשראי נוכחית ⁽⁴⁾	סיכון אשראי		חשיפת אשראי נוכחית ⁽⁴⁾
	מאזני ⁽²⁾	חוץ מאזני ⁽³⁾		מאזני ⁽²⁾	חוץ מאזני ⁽³⁾	
מיליוני ש"ח						
AAA עד AA-	191	-	191	46	-	46
A+ עד A-	263	11	274	190	3	193
BBB+ עד BBB-	30	-	30	22	-	22
BB+ עד B-	1	18	19	1	16	17
סך כל חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים זרים	485	29	514	259	19	278

1. כולל חשיפה בגין בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים, דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הנ"ל.

2. פקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב ונכסים בגין מכשירים נגזרים.

3. בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי לרבות ערבויות להבטחת חובות של צד ג'.

4. יתרת הפקדונות שהופקדו במוסדות פיננסיים זרים הרשומים במדינות מסוימות הכלולות בתכנית החרום הכלכלית שגובשה עבורן באיחוד האיחופאי וקרן המטבע הבינלאומית, הסתכמה ליום 31.12.2022 בסך של 2 מיליון ש"ח.

5. דירוג האשראי של המוסדות הפיננסיים הזרים המפורטים מעלה נערך בעיקר על ידי חברת הדירוג הבינלאומית Standard & Poor's.

ז. סיכומי אשראי בהלוואות לדיר

(1) כללי

בשנים האחרונות נרשם בשוק הדיור גידול בביקושים ובהיקף הביצועים של הלוואות לדיר, שגרמו לעלויות מחירים שנגזרו ממחסור בהיצע הדירות ביחס לביקושים אלו. העליה שנרשמה בהיקף ההלוואות לדיר (ובכלל זה עליה בהיקף הכספי הממוצע של הלוואות אלה), חורגת משיעורי הצמיחה במשק ומשיעורי העליה ברמת החיים ובהכנסות של משקי הבית. בהיבט זה יציין כי עליית המדד והריבית עשוים לגרום להגדלת עומס הפרעונות של לווים, בפרט של משקי הבית, ולפגיעה ביכולת ההחזר שלהם. בהתאמה לכך הגדיל הבנק את שיעור ההפרשה להלוואות לדיר מסך תיק הלוואות לדיר מ-0.52% בסוף שנת 2021 ל-0.59% בסוף שנת 2022. לא ניתן להעריך את השפעת גורמים אלה, ולהערכת הנהלת הבנק השפעות אלה טרם באו לידי ביטוי במלואן בהפרשות להפסדי האשראי, והשפעתן עלולה להתממש בתקופות הבאות.

(2) ניהול סיכומי האשראי

בעקבות ההתפתחויות שתוארו לעיל, הגביר הבנק את הפיקוח על האשראי בתחום זה. הצעדים שנקטו על ידי הבנק, כוללים:

- הגבלת היקף ההלוואות שניתנות ב"בטחון דירת מגורים" (אך לא למסרת מגורים). באופן ששיעורן לא יעלה על 15% מיתרת האשראי לדיר.
- הגבלת היקפי ההלוואות העוללות להטיל מעמסה על הלווה, כמתחייב מהוראה שפורסמה על ידי בנק ישראל, לפיה - נאסר על התאגידים הבנקאיים לאשר הלוואות שמרכיב ההחזר הגלום בהן עולה על 50% מ"כושר החזר" של הלווה (יציין בהקשר זה, כי הבנק אינו נוהג לאשר בדרך כלל הלוואות לדיר, שמרכיב החזר החודשי הצפוי בגין עולה על 40% מהכנסות הלווה).
- הגבלת היקפי ההלוואות המממנות שיעורים ניכרים משווי הנכס המשוועבד, כמתחייב מהוראות שפורסמו על ידי בנק ישראל בנושא זה.
- הגבלת סיכון הריבית בהלוואות לדיר, לפיהן הוגבל מרכיב ההלוואות ב"ריבית משתנה". ביום 27 בדצמבר 2020 תוקנה ההוראה כך שהמגבלה שהייתה קיימת בוטלה והחל מיום 17 בינואר 2021 המגבלה הקיימת מתייחסת לרכיב ריבית משתנה לבין סך ההלוואה לא יעלה על 2/3 מסכום ההלוואה (לעומת מגבלה של 1/3 מסכום ההלוואה).
- שימוש ב"מקדמי ביטחון" (מבחני עמידות) בתהליך אישור מסגרת ההלוואה. דהיינו, בטרם אישור מסגרת ההלוואה, בוחן הבנק את ההשלכות הצפויות בגין שינויים תיאורטיים במשתני השוק (בעיקר עליה בשיעור של 2-3 נקודות האחוז בשיעור הריבית השנתי) - על כושר החזר של הלווה.
- שימוש שוטף בתרחישים תיאורטיים, לרבות תרחישי קיצון, לצורך ניתוח רגישות לגבי השינויים הצפויים בחשיפת הבנק לסיכומי אשראי - כנגזרת מהשינויים בפרמטרים הנבדקים.
- קיום מעקבים שוטפים אחר ההתפתחויות בשוק הדיור, לרבות: שינויים במחירי הנכסים, שינויים בהיקף ההחזרים החודשיים של ההלוואות, וכו'.
- עריכת הסדרים נקודתיים ללקוחות המתקשים לעמוד בהחזרים התקופתיים הנגזרים מהסכמי ההלוואות המקוריים.

היקף תיק ההלוואות לדיר של הבנק ליום 31.12.2022 מסתכם ב- 11,246 מיליון ש"ח (31.12.2021 - 9,009 מיליון ש"ח). היקף ההלוואות לדיר שבוצעו על ידי הבנק בשנת 2022 מסתכם בסך של כ- 3,271 מיליון ש"ח, מזה כ- 218 מיליון ש"ח בגין הלוואות שמוחזרו (בתקופה המקבילה אשתקד - 3,283 מיליון ש"ח ו- 248 מיליון ש"ח, בהתאמה).

בשנת 2022 נרשמה עליה בשיעור של 24.8% בהיקף תיק ההלוואות לדיר של הבנק. הגידול בהיקף האשראי נגזר מהגידול בביקושים בשוק הדיור ומעליית רמת המחירים בשוק זה, על רקע סביבת הריבית הנמוכה ששררה במשק בשנים האחרונות. החל מחודש אפריל 2022 עת החל תהליך העלאת הריבית שהואץ בחודשים האחרונים, ניתן לראות מגמת האטה בשיעור הביצוע של הלוואות לדיר.

הבנק בוחן את נאותות ההפרשה הקבוצתית בגין הלוואות לדיר באמצעות בחינה של התפתחות יחסי הכיסוי אל מול יתרות האשראי, וכן, התפתחות יתרות בפיגור מעל 30 יום.

להלן נתונים, לגבי מאפייני סיכון מסוימים של תיק ההלוואות לדיר של הבנק:

מאפיין סיכון		31.12.2022	31.12.2021
		%	
שיעור ההלוואות לדיר שמימנו למעלה מ- 75% משווי הנכס		0.5	0.6
	שיעור ההלוואות לדיר, שההחזר החודשי, בכל אחת מהן, עולה על 35% מהכנסת הלווה	11.4	9.5
	שיעור ההלוואות לדיר בריבית משתנה, מסך תיק ההלוואות לדיר	62.2	62.9

להלן נתונים באשר לפעילות הבנק בתחום הלוואות לדיור, לרבות פרטים לגבי מאפייני תיק זה:

- התפלגות תיק הלוואות לדיור (לרבות הלוואות בבטחון דירת מגורים) של הבנק, בחתך מאפיינים עיקריים:

- התפלגות בחתך בסיסי הצמדה:

מגזר הצמדה	31.12.2021		31.12.2022	
	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	%
לא צמוד	6,469	71.8	8,187	72.8
צמוד למדד	2,459	27.3	2,985	26.5
מט"ח וצמוד מט"ח	81	0.9	74	0.7
סך הכל	9,009	100.0	11,246	100.0

- התפלגות בחתך מדרגות אשראי:

מדרגות אשראי (אלפי ש"ח)	31.12.2021		31.12.2022	
	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	%
מ	עד			
-	600	27.2	2,619	23.3
600	1,200	44.3	4,993	44.4
1,200	4,000	27.2	3,474	30.9
4,000	-	1.3	160	1.4
סך הכל		100.0	11,246	100.0

- התפלגות בחתך מאפייני איכות תיק האשראי:

נתונים ומדדי איכות	31.12.2021		31.12.2022	
	שיעור השינוי	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	%
יתרת חוב רשומה	24.8	9,009	11,246	
סכום בפיגור	94.4	108	210	
הפרשה להפסדי אשראי	73.7	38	66	
יתרת חובות בעייתיים	52.4	84	128	
שיעור החוב הבעייתי (%)	22.2	0.9	1.1	

- התפלגות הלוואות לדיור (לא כולל הלוואות ב"בטחון דירת מגורים" בלבד) שניתנו בשנת 2022, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד - בחתך מאפיינים עיקריים:

- התפלגות הביצועים בחתך שווי הבטחון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				שווי הביטחון (אלפי ש"ח)	
2021		2022			
%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	מ	עד
4.2	123	4.9	144	-	800
10.6	305	9.4	275	800	1,200
68.6	1,975	64	1,881	1,200	3,000
16.6	477	21.7	637	3,000	-
100.0	2,880	100.0	2,937	סך הכל	

- התפלגות הביצועים בחתך שיעור המימון (LTV)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2021		2022		שיעור המימון (LTV) (%)	
%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	מ	עד
25.9	745	25.5	748	-	45
36.5	1,050	32.6	957	45	60
37.6	1,085	41.9	1,232	60	-
100.0	2,880	100.0	2,937	סך הכל	

- התפלגות הביצועים בחתך כושר החזר הלוואה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2021		2022		שיעור ההחזר מההכנסה (%)	
%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	מ	עד
67.8	1,952	57.0	1,676	-	30
27.0	777	40.0	1,174	30	40
0.2	6	0.2	5	40	60
-	-	-	-	60	-
5.0	145	2.8	82	הלוואות נדחות ("בולט")	
100.0	2,880	100.0	2,937	סך הכל	

- התפלגות הביצועים בחתך תקופות לפירעון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2021		2022		תקופת הפרעון (שנים)	
%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	מ	עד
19.1	550	15.4	453	-	20
40.8	1,175	12.7	374	20	25
40.1	1,155	71.9	2,110	25	-
100.0	2,880	100.0	2,937	סך הכל	

ח. סיכונים במתן אשראי לאנשים פרטיים

להלן פרטים באשר לצעדים הננקטים על ידי הבנק במסגרת ניהול סיכון האשראי לאנשים פרטיים, וההתפתחויות שחלו בסיכון זה בשנת 2022.

(1) מאפייני תיק האשראי

הבנק גיבש מדיניות ומסגרת עבודה למתן אשראי לאנשים פרטיים. במסגרת זו נעזר הבנק במערכת תומכת החלטה (להלן: "המערכת"), הבוחנת מדדי פעילות ומדדי סיכון שונים של הלקוח הפרטי וקובעת לגביו דירוג סיכון (Credit Scoring) ורף מכסימלי למתן אשראי, המביא בחשבון את דרגת הסיכון, מקורות ההכנסה של הלקוח, וכן נתונים פיננסיים נוספים (כגון: "בטחונות"). המלצת המערכת נבחנת על ידי גורמי האשראי וההחלטה באשר להיקף האשראי שיועמד ללקוח ותנאיו, מתקבלת לאחר ניתוח הנתונים ובירור צורכי הלקוח.

מתן אשראי בהיקף העולה על המלצת המערכת, מחייב יישום תהליך חיתום מפורט וקפדני הכולל, בין היתר: מטרת האשראי והתאמתו לצורכי הלקוח, כושר ההחזר ומקורות ההכנסה, איתנות פיננסית ונסיון העבר. תהליך חיתום האשראי מלווה בתיעוד מנומק, לרבות השיקולים שעמדו בבסיס ההחלטה לקביעת מסגרת האשראי. במסגרת המדיניות נקבע "רף חיתום" מינימלי למתן אשראי ללקוחות אלו, ומגבלות לגבי שיעור האשראי בדירוג נמוך ביחס לכלל תיק האשראי שניתן לאנשים פרטיים. האשראי לאנשים פרטיים מנוטר באופן שוטף באמצעות מערכות מידע המצביעות על התפתחויות שליליות שחלו בחשבונות הלקוחות, לרבות: ירידה בהכנסות, פיגורים בהלוואות, חריגות ממסגרות האשראי בחשבונות העובר ושכ וכו'.

התפתחות האשראי לאנשים פרטיים נבחנת על ידי הבנק בתדירות רבעונית במספר היבטים, הן ברמת התיק הכולל והן בחתך של יחידות ארגוניות:

- עמידה במגבלות התיאבון לסיכון.
- ההתפתחויות שחלו בדירוגי האשראי של הלקוחות
- ההתפתחויות שחלו במדדי איכות תיק האשראי, כגון: שיעור החובות הבעייתיים, שיעור המחיקות, שיעורי ההוצאה להפסדי אשראי, והשוואת פרמטרים אלו לפרמטרים המקבילים במערכת הבנקאית.
- התפתחויות שחלו במדדים המקרו-כלכליים שעלולים להשליך על סיכון האשראי לאנשים פרטיים, לרבות: שיעור האבטלה, שיעור ההשתתפות בשוק העבודה וכו'.
- שיעור השינוי בתיק האשראי, ביחס לתקופות קודמות וביחס לשיעורי הבנק הממוצעים בבנק.
- שיעור האשראי שניתן מעבר להמלצת מערכת המידע "תומכת החלטה".
- שיעור האשראי שאינו מגובה בבטחונות.
- שיעור האשראי ללווים שלא דווחה הכנסה בחשבונותיהם בבנק.

בשנת 2022 נרשם גידול בשיעור של 7.7% בהיקף האשראי שניתן לאנשים פרטיים (לא כולל הלוואות לדיר), שהסתכם ליום 31.12.2022 בסך 4,904 מיליוני ש"ח. האשראי לאנשים פרטיים ליום 31.12.2022 מהווה 11.3% מתיק האשראי של הבנק (31.12.2021 - 11.9%), ועיקרו מהווה אשראי בריבית משתנה.

(2) נתונים כספיים

להלן נתונים על התפלגות האשראי לאנשים פרטיים (לא כולל הלוואות לדיר):

• התפלגות בחתך הכנסות הלקוח (המופקדות בבנק):

שיעור השינוי ב - %	ליום 31 בדצמבר 2021 מיליוני ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2022 מיליוני ש"ח	הכנסה חודשית ממוצעת ⁽²⁾ אלפי ש"ח
(1.9)	2,291	2,247	עד 10 ⁽¹⁾
13.7	1,539	1,750	10 - 20
25.6	722	907	מעל 20
7.7	4,552	4,904	סך הכל אשראי מאזני

1. לרבות לקוחות שלא דווחה הכנסה בחשבונותיהם בבנק. יתרת האשראי ללקוחות אלו מסתכמת בסך של כ-228 מיליון ש"ח (31.12.2021 - 257 מיליון ש"ח).
2. ההכנסה החודשית הממוצעת נקבעה בהתבסס על תקבולם רציפים שנרשמו בחשבונות הבנק של הלקוחות (כגון: משכורות, קצבאות, העברות מצד ג' ותקבולים קבועים אחרים).

• התפלגות האשראי בחתך חשיפה לשינויים בשיעור הריבית:

שיעור השינוי ב - %	ליום 31 בדצמבר 2021 מיליוני ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2022 מיליוני ש"ח	סוג האשראי
7.1	676	724	אשראי בריבית קבועה
7.8	3,876	4,180	אשראי בריבית משתנה
7.7	4,552	4,904	סך הכל אשראי

• התפלגות בחתך גודל האשראי ללווה:

מדרגות האשראי ללווה (אלפי ש"ח)	ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 31 בדצמבר 2021	שיעור השינוי ב - %
עד 40	1,354	1,326	2.1
40 - 150	2,816	2,627	7.2
מעל 150	734	599	22.5
סך הכל	4,904	4,552	7.7

• התפלגות בחתך תקופה נותרת ממוצעת לפרעון*:

תקופה לפרעון (שנים)	ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 31 בדצמבר 2021	שיעור השינוי ב - %
עד שנה	690	693	(0.4)
1 - 3	2,278	2,165	5.2
3 - 5	579	469	23.5
מעל 5 שנים	21	9	133.3
סך הכל	3,568	3,336	7.0

* הנתונים מתייחסים לאשראי שניתן במסגרת הלוואות.

להלן נתונים לגבי התפלגות הביטחונות המבטיחים את האשראי:

סוג הביטחון	ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 31 בדצמבר 2021	שיעור השינוי ב - %
נכסים פיננסיים נזילים	338	398	(15.1)
בטחונות אחרים	157	158	(0.6)
סך הכל	495	556	(11.0)

ט. סיכונים במתן אשראי בענף הבינוי והנדל"ן

להלן פרטים באשר למאפייני האשראי בענף הבינוי והנדל"ן, ניהול הסיכון, וההתפתחויות שנרשמו באשראי זה בשנת 2022:

נוכח מהותיות החשיפה לענף זה, גיבש הבנק מדיניות ומסגרת עבודה למתן אשראי בענף הבינוי והנדל"ן. במסגרת מדיניות זו נקבעו עקרונות וקווי יסוד, לרבות:

- קביעת מגבלות לגבי שיעור הסיכון בענף הבינוי והנדל"ן ביחס לכלל סיכון האשראי בבנק.
- קביעת מתודולוגיה למימון עסקאות.
- מתן דגש לגיוון בתיק (בחתך סוגי פעילויות), והתקשרות עם לקוחות המתאפיינים באיתנות פיננסית (לרבות כושר החזר נאות).
- הקפדה על יחס נאות בין סיכון האשראי לבטחונות המבטיחות סיכון זה (בפעילויות רלוונטיות, כגון: מימון בניה בשיטת "ליווי פיננסי סגור", מימון נדל"ן מסחרי וכו').

האשראי לציבור בענף זה מתפלג לארבעה סוגי פעילויות עיקריים:

- מימון בניה למגורים.
- מימון בניה מסחרית.
- מימון נדל"ן מסחרי.
- מימון שירותי בניה (לרבות קבלנות ביצוע).

עיקר האשראי למימון בניה למגורים מתבצע בשיטת "ליווי פיננסי סגור", ומקצתו ניתן במסגרת "מימון קבוצות רכישה".

הרחבת הגילוי על אשראי לענף בינוי ונדל"ן

ביום 20 במרץ 2022, התקבל מכתב הפיקוח על הבנקים בנושא "עליה בסיכון האשראי לענף הבינוי והנדל"ן", וזאת בהמשך למכתבים קודמים בנושא אשר הופצו בשנת 2021 כמפורט בדוחות הכספיים לשנת 2021 (עמוד 50), ועל רקע הגידול המואץ שחל במהלך שנת 2021 במערכת הבנקאית בירתות האשראי העסקי בכלל, ובירתות האשראי לענף הבינוי והנדל"ן בפרט, וכן נוכח התגברות התחרות, הגדלת תאבון הסיכון וכפועל יוצא, עליה בסיכון האשראי. במסגרת המכתבים, בין היתר, נדרשים התאגידים הבנקאיים להגביר את תהליכי הבקרה והניטור על התפתחות סיכון האשראי, בפרט בעסקאות אשראי חדשות, ולבצע התאמות בחישוב ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בעקבות גידול מהיר בתיק האשראי והקלות בתנאי החיתום.

בנוסף, נדרשו התאגידים הבנקאיים להרחיב את הגילוי הכמותי והאיכותי בדוח הדירקטוריון וההנהלה על הסיכון בענף הבינוי והנדל"ן, בדוח לציבור לשנת 2021 ואילך.

הבנק נערך להרחבת הגילוי ובהתאם, התווספה טבלה המפרטת את חשיפות האשראי לפי סוגי בטוחות, נתונים ביחס לאשראי בדירוג ביצוע ושאינו בדירוג ביצוע, וציון קיומו של אשראי בסיכון מוגבר על פי פרמטרים שהוגדרו בבנק.

בהמשך לצעדים אלה, ונוכח המשך המגמה של גידול בסיכון האשראי לענף הבינוי והנדל"ן, החליט הפיקוח על הבנקים לנקוט באמצעים פיקוחיים נוספים במטרה לחזק את ניהול הסיכונים, את השקיפות והעקביות הפיקוחית ואת כושר הניטור אחר הסיכון בתיק.

הצעדים הנוספים כוללים:

(1) דרישה להקצאת הון נוספת בגין מימון קרקעות במינוף גבוה. הבנקים יידרשו להגדיל את משקל הסיכון של הלוואות שניתנו ושיינתנו לרכישת קרקעות למטרות פיתוח או בניה, בשיעור LTV העולה על 80%. ראה תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 203 בנושא: מדידה והלימות הון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי, בממשל התאגידי פרק החקיקה והתקינה.

(2) ביום 15 במאי 2022 העביר המפקח על הבנקים דוגמאות מייצגות מבקורות שערך לתהליכי חיתום וסיווג אשראי אשר יהוו המחשה לתהליך ניתוח נדרש.

(3) הרחבת הדיווח לפיקוח על ענף בינוי ונדל"ן באופן שיאפשר מעקב טוב יותר אחר התפתחות הסיכון בענף.

בתקופת הדוח הועמד אשראי בהיקף שאינו משמעותי בענפי הבינוי והנדל"ן, העונה להגדרה של אשראי בסיכון מוגבר בהתאם לפרמטרים שהוגדרו בבנק.

סך המימון שניתן לרכישת קרקעות למטרות פיתוח או בניה עם LTV העולה על 80% מסתכם בסך של כ- 363 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022. בהתאם לתיקון נב"ת 203 כאמור לעיל, הקצאת ההון בגין מימון זה תהיה על פי ייחוס משקל סיכון של 150%. ביצוע ההתאמה, על פי הנחיות הפיקוח על הבנקים, נפרס על פני ארבעה רבעונים, החל מהרבעון השלישי של שנת 2022 ועד ליישום מלא ברבעון השני של שנת 2023. יישום מלא של ההוראה משפיע בכ-0.05% על יחס ההון העצמי רובד 1 נכון ליום הדוח.

סיכון האשראי לענף הבינוי והנדל"ן בישראל הסתכם ליום 31.12.2022 בסך של 9,088 מיליון ש"ח, המהווה עליה בשיעור של 12.7%, לעומת יתרתו ביום 31.12.2021.

בסך החובות הבעייתיים בענף הבינוי והנדל"ן נרשמה ירידה של 27.0%, לעומת יתרתם ביום 31.12.2021.

נתונים כספיים

להלן נתונים על התפתחות סיכון האשראי לבינוי ונדל"ן בישראל בחתר מאפיינים עיקריים:

- התפלגות סיכון אשראי וחובות בעייתיים בענף בינוי ונדל"ן:

שיעור השינוי הכולל	31.12.2021					31.12.2022					
	מזה: אשראי בעייתי	סיכון אשראי כולל	מסגרות לא מנוצלות	ערבויות	סיכון אשראי מאזני	מזה: אשראי בעייתי	סיכון אשראי כולל	מסגרות לא מנוצלות	ערבויות	סיכון אשראי מאזני	
	מיליוני ₪										
%											
6.5	55	2,608	214	44	2,350	57	2,778	154	45	2,579	נדל"ן מניב
10.5	1	143	8	13	122	-	158	10	16	132	בינוי קבלנות בניין כללית
13.0	2	1,786	624	405	757	2	2,018	867	416	735	ליווי פרוייקטים למגורים
76.4	-	702	20	11	671	-	1,238	51	27	1,160	רכישת קרקעות לבנייה
1.5	45	1,132	143	89	900	49	1,149	149	101	899	קבלנות משנה
6.4	77	1,102	82	358	662	27	1,173	92	388	693	עבודות הנדסה אזרחיות
(3.0)	5	592	109	159	324	-	574	88	165	321	אחר
12.7	185	8,065	1,200	1,079	5,786	135	9,088	1,411	1,158	6,519	סך הכל

- התפלגות בחתר סוג המימון:

שיעור השינוי הכולל	31.12.2021			31.12.2022			
	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני *	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני *	סיכון אשראי מאזני	
%	מיליוני ש"ח						
32.9	5,395	1,634	3,761	7,171	2,172	4,999	בניה למגורים
(38.7)	437	20	417	268	28	240	בניה לתעשייה ומסחר
(26.2)	2,233	625	1,608	1,649	369	1,280	ללא ביטחון נדל"ן*
12.7	8,065	2,279	5,786	9,088	2,569	6,519	סך הכל

* מהווה אשראי שניתן למימון שירותי בניה.

- התפלגות בחתר סוג הביטחון:

שיעור השינוי הכולל	31.12.2021			31.12.2022			
	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני *	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני *	סיכון אשראי מאזני	
%	מיליוני ₪						
76.4	702	31	671	1,238	78	1,160	קרקע "גולמית"
11.2	1,926	1,082	844	2,142	1,331	811	נדל"ן בתהליך בניה
26.7	3,204	541	2,663	4,059	791	3,268	נדל"ן בנוי
(26.2)	2,233	625	1,608	1,649	369	1,280	ללא בטחון נדל"ן*
12.7	8,065	2,279	5,786	9,088	2,569	6,519	סך הכל

* מהווה אשראי שניתן למימון שירותי בניה.

• התפלגות בחתך איכות תיק האשראי:

שיעור השינוי	31.12.2021	31.12.2022
%	מיליוני ש"ח	
(20.0)	90	72
80.0	5	9
(40.0)	90	54
(27.0)	185	135
13.6	7,768	8,827
12.5	112	126
12.7	8,065	9,088

חובות לא צוברים
חובות צוברים בפיגור של 90 יום ומעלה
חובות בעייתיים אחרים
סך הכל חובות בעייתיים
אשראי תקין בדרג ביצוע
אשראי תקין שאינו בדרג ביצוע
סך הכל אשראי
* נמוך מ- 1 מיליון ש"ח.

י. סיכון אשראי בגין מימון ממונף

ליום 31.12.2022 אין בבנק יתרות סיכון אשראי המהוות "סיכון אשראי בגין מימון ממונף", כהגדרתו בהוראות בנק ישראל (ליום 31.12.2021 - זהה).

12. סיכון שוק

א. סקירת סיכון השוק ואופן ניהולו

• כללי

סיכון שוק מוגדר כסיכון לפגיעה בהכנסות הבנק וברווחיותו בשל שינויים אפשריים בשווי ההון של הנכסים וההתחייבויות (מאזני וחץ מאזני) הנובעים משינויים במחירי השוק, כגון: שינוי בשיעור האינפלציה, שינוי בשיעורי ריבית, שינוי בשערי חליפין, שינויים בשוק ההון וכו'.

• אסטרטגיות ותהליכים

מדיניות ניהול סיכונים השוק נועדה להקטנת רמת הסיכון הפיננסי הנוצר בפעילות השוטפת של הבנק מחד ולהגדלת רווחי הבנק כתוצאה מביצוע חשיפות יזומות ומבוקרות, מאידך.

הנושאים הכרוכים בניהול סיכונים השוק, לרבות: החשיפות לסיכונים שוק, והמסגרות שנקבעו להן ביחס למצב בפועל, מובאים לדיון ולאישור הדירקטוריון מדי רבעון, במסגרת "מסמך הסיכונים".
ניהול סיכונים השוק, בכפוף למסגרות שאושרו על ידי הדירקטוריון (לרבות טיפול בהתפתחויות חריגות בשווקים הפיננסיים), מותווה ומבוקר על ידי ה"פורום הפיננסי", בהשתתפות בעלי תפקידים בחטיבה הפיננסית ובחטיבה לניהול סיכונים.

• המבנה והארגון של פונקציית ניהול סיכונים השוק והנזילות

ניהול סיכונים השוק והנזילות בבנק נמצא באחריות החטיבה הפיננסית. במסגרת ניהול הסיכון והמעקב אחר המגבלות השונות שנקבעו לחשיפות לסיכונים שוק ונזילות, מופקים דוחות לכימות הסיכונים. הדוחות מובאים לדיון ב"פורום הפיננסי", המתכנס, ככלל, בתדירות שבועית. הפורום מדווח על הערכותיו והחלטותיו למנכ"ל ולהנהלת הבנק (במסגרת "ועדת ניהול נכסים והתחייבויות" - ראה הרחבה להלן).

בנוסף, מדווחים דיוני הפורום, אחת לחודש, ל"ועדת ניהול נכסים והתחייבויות" בראשות המנכ"ל, הכולל - מלבד חברי הפורום הפיננסי גם נושאי תפקידים בכירים בבנק.

כאמור, ניהול סיכונים השוק והנזילות מפקח על ידי ועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון המתכנסת, ככלל, בתדירות חודשית. הועדה דנה בסיכונים השונים להם חשוף הבנק, לרבות המגבלות הרצויות לחשיפות לסיכונים השוק. במידת הצורך ממליצה הועדה לדירקטוריון על שינויים במגבלות אלו.

ב. סיכון הריבית

(1) סקירת הסיכון ואופן ניהולו

• כללי

בהתאם למגבלות בנושא זה, ההפסד המכסימלי (הכלכלי), בגין תזוזה בשיעור של 1% בעקום הריבית - לא יעלה על שיעור מהון הבנק, המחושב עבור כל אחד ממגזרי ההצמדה, כדלקמן:

- **במגזר השקלי הלא צמוד:** עד 4.5% מהון הבנק בהתאם לאישור ועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון מיום 19.9.22. עד למועד זה המגבלה היתה 4.0% מהון הבנק (בתרחיש עליית ריבית) ועד 3.0% מהון הבנק (בתרחיש ירידת ריבית).

- **במגזר הצמוד למדד:** עד 2.5% מהון הבנק.

- **במגזר המט"ח:** עד 2.5% מהון הבנק.

בנוסף, נקבעה מגבלה עבור כלל מגזרי ההצמדה, לפיה - ההפסד הכולל של הבנק לא יעלה על 5.5% מהון הבנק.

בנוסף לניהול החשיפה לסיכון הריבית "בגישה הכלכלית" באמצעות מדד רגישות כאמור לעיל, בוחן הבנק את ניהול הסיכון "בגישה כלכלית" גם באמצעות מדידת חשיפה זו בתרחיש קיצון שונים, כנגד מגבלה בשיעור של 18% מההון העצמי בהתאם לאישור הדירקטוריון מיום 20.11.22 (עד למועד זה - 12.5% מההון העצמי).

כמו כן, הבנק בוחן את השפעת תרחיש קיצון על ההון העצמי ברובד הראשון, בטווח מיידי ובטווח של שנה. הדירקטוריון קבע מגבלות להשלכות הנובעות מיישום תרחיש קיצון אלה, לשיעור שלא יעלה על 10% מההון העצמי בהתאם לאישור הדירקטוריון מיום 20.11.22 (עד למועד זה - 15% מההון העצמי).

בנוסף, במסגרת ניהול סיכון הריבית מיושם על ידי הבנק "תרחיש ביניים" במסגרתו נמדדת השפעת החשיפה לשינויים בשיעור הריבית על ההון העצמי ברובד הראשון, ונבדק שהקישור המכסימלי בהון העצמי של הבנק הנגזר מתרחיש זה אינו עולה על המגבלה שנקבעה בשיעור של 5% מההון העצמי בהתאם לאישור הדירקטוריון מיום 20.11.22 (עד למועד זה - 7% מההון העצמי).

לצורך מדידת סיכון הריבית, הבנק עושה שימוש בהנחות, הנבחות בתדירות שנתית, לגבי היקף הפרעונות המוקדמים של הלוואות לדיור בריבית קבועה. ולגבי שיעור "מיחזור" היתרות בפקדונות הציבור לפי דרישה.

האומדנים באשר לשיעור הפרעונות המוקדמים מתבססים על נתוני פרעונות מוקדמים של הלוואות לדיור בהתאם למודל. בנוסף, הבנק עושה שימוש בהנחות לגבי:

- שיעור ה"מיחזור" של פקדונות חיסכון בתחנות ביניים - בהתבסס על נתונים שנצפו בעבר.
- שיעור הפקדונות בחשבונות עובר ושב של לקוחות (שאינם נושאים ריבית), שניתן לפרוס אותם לתקופות פרעון עתידיות (החלק היציב), בהתבסס על מודלים סטטיסטיים.

סיכון הריבית בתיק הבנקאי נמדד בתדירות שבועית.

• המבנה והארגון של פונקציית ניהול סיכונים הריבית

סיכונים הריבית מנוהלים על ידי החטיבה הפיננסית. ניהול הסיכונים כולל מעקב אחר המגבלות שנקבעו לניהול סיכונים הריבית, באמצעות הפקת דוחות לכימות ואמידת סיכון זה, בתדירות שבועית.

הדוחות מובאים לדיון ב"פורום הפיננס" המתכנס בתדירות שבועית. הפורום מדווח על הערכותיו והחלטותיו למנכ"ל ולהנהלת הבנק.

כמו כן, מדווחים דיוני הוועדה אחת לחודש ל"ועדת ניהול נכסים והתחייבויות" בראשות המנכ"ל, הכולל - מלבד חברי ה"פורום הפיננס", גם נושאי תפקידים בכירים בבנק.

בנוסף, סיכונים הריבית מפוקחים על ידי ועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון המתכנסת בדרך כלל בתדירות חודשית. הוועדה דנה בסיכונים השונים להם חשוף הבנק, לרבות המגבלות הרצויות לחשיפות לסיכונים השוק. במידת הצורך ממליצה הוועדה לדירקטוריון על שינויים במגבלות אלו.

• מדיניות גידור ו/או הפחתת סיכון

כאמור, מדיניות הבנק בנושא ניהול סיכונים שוק - מבוססת על גידור החשיפות לסיכונים שוק, באמצעות הטלת מגבלות כמותיות על חשיפות אלו. לצורך העמידה במגבלות שנקבעו, מפעיל "אגף הפיננסים" בחטיבה הפיננסית, מערך למדידת הסיכונים, ניטור ובדיקת קיום חריגות ממגבלות אלו.

האמצעים בהם נעשה שימוש לצורך העמידה במגבלות שנקבעו, כוללים:

- רכישת ומכירת מכשירים סחירים בכל מגזרי ההצמדה (בעיקר ניירות ערך לטווחים שונים).
- השקעה וגיוס מכשירים פיננסיים לא סחירים (בעיקר פקדונות בנקאיים).
- הנפקת אגרות חוב ומכשירי הון רכב 2.
- פעילות במכשירים פיננסיים נגזרים.

(2) מודל לחישוב החשיפה לשינויים בשיעור הריבית

• כללי

על פי הוראה שפורסמה על ידי בנק ישראל בנושא: "גילוי על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית", נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול בדוח הדירקטוריון מידע לגבי היקף הנכסים וההתחייבויות, נטו, החשופים לשינויים בשיעור הריבית, על פי שוויים ההוגן ולכלול ניתוח רגישות לגבי השפעת שינויים היפותטיים בשיעור הריבית, על שוויים ההוגן של מכשירים פיננסיים אלה.

• עקרונות המודל

מאחר ולרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים - השווי ההוגן בגינם מחושב באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון: הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים, המהווים בריבית ניכיון בשיעור המשקף את שיעורי הריבית העדכניים בשוק למכשירים הפיננסיים ואת רמת הסיכון הגלומה בהם, לפי הערכת ההנהלה.

להלן מידע באשר לשיטות וההנחות העיקריות שישמשו בחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים:

- מכשירים פיננסיים סחירים: השקעה בניירות ערך והתחייבות בגין אגרות חוב שהונפקו על ידי הבנק - השווי ההוגן נקבע לפי שווי שוק.
- מכשירים פיננסיים שאינם סחירים: אומדן השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים שאינם סחירים נקבע, בדרך כלל, על ידי היוון תזרימי המזומנים עתידי, לפי שיעורי ריבית שבהם ביצע הבנק או היה מבצע, עסקאות דומות במועד הדיווח.

החישובים נערכו בהתאם למפורט להלן:

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור חושב לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים, המנוכים בשיעור ניכיון מתאים. הערך הנוכחי נמדד עבור תזרימי התקבולים העתידי (קרן וריבית) לכל הלוואה בנפרד, המנוכה בשיעור ריבית שמשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי.

קביעת רמת הסיכון, כאמור, נגזרת ממודל דירוג לווים המשמש את הבנק ובוחן את רמת הסיכון של הלקוח בהתבסס על פרמטרים פיננסיים, ניהוליים וענפיים.

בדרך כלל שיעורי הריבית ששימשו לצורך היוון תזרימי המזומנים נקבעו על פי שיעורי הריבית שלפיהם נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח.

תזרימי המזומנים עבור חובות בעייתיים, חושבו לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות בגין הפסדי אשראי שנוכו מיתרות החוב הרשומות של האשראי לציבור.

תזרימי המזומנים בגין הלוואות לדירוג הניתנות לפרעון מוקדם, הוערכו על פי תחזית לפרעון מוקדם של אשראים אלה, המבוססת על מודל סטטיסטי. היוון תזרימי המזומנים, כאמור, על פי מועדי הפרעון הצפויים, במקום על פי מועדי הפרעון החוזיים של אותם אשראים, הקטין את השווי ההוגן של אותם אשראים בכ- 11 מיליון ש"ח.

בחישוב השווי ההוגן של אשראי לציבור הצמוד למדד (עם ריצפת מדד), הופרדה האופציה הגלומה ממכשיר זה. להפרדת האופציה היתה השפעה זניחה על השווי ההוגן של המכשיר.

פקדונות וכתבי התחייבות נדחים - השווי ההוגן של פקדונות וכתבי התחייבות נדחים חושב בשיטת היוון תזרימי המזומנים העתידיים, לפי שיעור הריבית בו מגייס הבנק פקדונות דומים או כתבי התחייבות דומים לתאריך המאזן, בהתבסס על פרמטרים כגון: תקופת הפקדון, סוג ההצמדה וגודל הפקדון.

בחישוב השווי ההוגן של פקדונות הצמודים למדד או לשקל לפי ברירה - נלקחו בחשבון גם שינויים אפשריים בשווי ההוגן של הפקדון, בהתחשב בערך הזמן של הברירה ובשינויים הצפויים במדד המחירים עד למועד הפרעון של הפקדונות.

תזרימי המזומנים בגין חלק מפקדונות הציבור בחשבונות העובר ושכ לפי דרישה יוחסו לתקופות מאוחרות יותר, בהתבסס על ניסיון העבר שנצבר בגין פקדונות אלו (להלן: "הפקדונות היציבים").

היוון תזרימי המזומנים העתידיים בגין הפקדונות היציבים, בהתבסס על מודל זה, במקום על מועד הפרעון המקורי של אותם פקדונות, מקטין את השווי ההוגן של התחייבויות הבנק בגין פקדונות אלו בכ- 723 מיליון ש"ח.

פקדונות הציבור כוללים "מכשירים מורכבים", כדלקמן:

- "תוכניות חסכון", המהוות פקדונות לתקופת פרעון ארוכה יחסית:

על פי הנסיון שנצבר בבנק, חלק מהמפקידים נוהג לפרוע את הפקדונות קודם לתאריך הפרעון החוזי שלהם תמורת שוויים החוזי, בניכוי "קנס פרעון מוקדם". תזרימי המזומנים הצפויים בגין תוכניות החיסכון הוצגו בהתבסס על נתונים סטטיסטיים, הכוללים תחזיות לפרעונות מוקדמים של אותן תוכניות. היות תזרימי המזומנים, על פי התחזית לפרעונות מוקדמים של תוכניות החיסכון, הקטין את השווי ההוגן של אותן תוכניות בכ- 4 מיליון ש"ח.

- פקדונות הציבור כוללים פקדונות עם אפשרות בחירה בין קבלת ריבית קבועה, לריבית משתנה. בחישוב השווי ההוגן הופרדה ה"אופציה הגלומה" במכשיר זה. להפרדת האופציה הגלומה, כאמור, היתה השפעה זניחה על השווי ההוגן של המכשיר.

- "תוכניות חיסכון" עם אופציה לשינוי בסיס ההצמדה של התוכנית ואופציה להבטחת קרן ההפקדה: בחישוב השווי ההוגן הופרדה ה"אופציות הגלומות" מהתוכניות. להפרדת האופציות, כאמור, היתה השפעה זניחה על השווי ההוגן של המכשיר.

התחייבויות בגין עובדים - נתוני השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים המשמשים לניהול החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית, כוללים מרכיבים המתייחסים להתחייבויות הבנק בגין זכויות עובדים. מרכיב ההתחייבות בגין זכויות עובדים, הגדיל את השווי ההוגן של התחייבויות הבנק ל- 492 מיליון ש"ח.

מכשירים נגזרים - מכשירים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי השוק. מכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת, הלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

(3) מידע כמותי על סיכון הריבית - ניתוח רגישות

(א) שווי הוגן מותאם⁽¹⁾ של המכשירים הפיננסיים

31 בדצמבר 2021			31 בדצמבר 2022		
סך הכל	מט"ח ⁽²⁾	שקל	סך הכל	מט"ח ⁽²⁾	שקל
מיליוני ש"ח					
4,064	(1)	4,065	4,462	(29)	4,491
4,063	(1)	4,064	4,461	(29)	4,490

שווי הוגן נטו מותאם⁽³⁾

מזה : תיק בנקאי

1. שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פקדונות לפי דרישה.
2. לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
3. לא כולל התחייבויות בגין חכירות.

(ב) השפעת תרחישים של שינויים בשיעור הריבית על השווי ההוגן המותאם נטו⁽¹⁾

31 בדצמבר 2021			31 בדצמבר 2022		
סך הכל	מט"ח ⁽²⁾	שקל	סך הכל	מט"ח ⁽²⁾	שקל
מיליוני ש"ח					
(67)	(10)	(57)	8	17	(9)
(67)	(10)	(57)	8	17	(9)
98	16	82	(25)	(18)	(7)
98	16	82	(25)	(18)	(7)
(162)	(15)	(147)	(146)	2	(148)
145	12	133	139	1	138
100	6	94	136	8	128
(105)	(6)	(99)	(137)	(8)	(129)

• שינויים מקבילים

- עליה במקביל של 1%

מזה : תיק בנקאי

- ירידה במקביל של 1%

מזה : תיק בנקאי

• שינויים לא מקבילים

- התללה⁽³⁾

- השטחה⁽⁴⁾

- עליית ריבית בטווח הקצר

- ירידת ריבית בטווח הקצר

1. שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פקדונות לפי דרישה.
2. לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
3. התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועליה בריבית בטווח הארוך.
4. השטחה - עליה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

(ג) השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות הריבית, נטו, ועל הכנסות המימון שאינן מריבית

31 בדצמבר 2021			31 בדצמבר 2022		
סך הכל ⁽¹⁾	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	סך הכל ⁽¹⁾	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית
מיליוני ש"ח					
194	9	185	152	5	147
194	9	185	152	5	147
(260)	(9)	(251)	(218)	(5)	(213)
(260)	(9)	(251)	(218)	(5)	(213)

שינויים מקבילים

- עליה של 1%
- מזה : תיק בנקאי
- ירידה של 1%
- מזה : תיק בנקאי

1. הנתונים מתייחסים לתקופה של שנים עשר חודשים שלאחר מועד הדיווח.

(4) שימוש במכשירים נגזרים

הבנק מגדר את חשיפתו לשינויים בשיעורי הריבית באמצעות עסקאות במכשירים נגזרים (בעיקר מכשירים מסוג IRS במגזר המט"ח ובמגזר השקלי).

מכשירים אלו השפיעו על פער המח"מ והחשיפה לשינויים בשיעור הריבית של הבנק, כדלקמן:

31 בדצמבר 2021			31 בדצמבר 2022			פער המח"מ והשלכותיו
מט"ח ⁽²⁾	צמוד מדד	לא צמוד	מט"ח ⁽²⁾	צמוד מדד	לא צמוד	
3.07	1.01	0.05	1.82	1.08	(0.07)	• פער המח"מ (בשנים):
(2.73)	0.11	0.04	(2.12)	0.22	(0.04)	- לפני עסקאות בנגזרים
0.34	1.12	0.09	(0.30)	1.30	(0.11)	- השפעת עסקאות בנגזרים
						פער מח"מ, נטו
0.5	1.0	1.5	(0.4)	1.9	(0.5)	• ההפסד המכסימלי ביחס להון (באחוזים) ⁽¹⁾
(0.1)	(0.3)	0.2	0.7	-	0.9	- לפני עסקאות בנגזרים
0.4	0.7	1.7	0.3	1.9	0.4	- השפעת עסקאות בנגזרים
						הפסד מכסימלי נטו ⁽¹⁾

1. שיעור ההפסד הכלכלי המכסימלי (הנגזר ממודל המשמש את הבנק לניהול החשיפה לריבית), מחושב ביחס להון הבנק בגין תזוזה בשיעור של 1 נקודת האחוז בעקום הריבית.
2. לרבות צמוד למטבע חוץ.

(5) מידע נוסף

מידע מפורט באשר לניהול סיכון הריבית בבנק, לרבות ההיבטים האיכותיים והכמותיים הכרוכים בסיכון זה נכלל בדוח הסיכונים המתפרסם באתר הבנק שכתובתו:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/annual-reports/2022>

ג. סיכון שער החליפין (סיכון בסיס)

(1) סקירת הסיכון ואופן ניהולו

סיכון הבסיס מוגדר כחשיפת הבנק להפסד שעלול להיגרם עקב שינויים באינפלציה ובשערי החליפין. הסיכון נמדד ביחס להפרש שבין הנכסים לבין ההתחייבויות הפיננסיות של הבנק ("ההון הפעיל"), בכל אחד ממגזרי ההצמדה. מדיניות הבנק לגבי ניהול סיכונים הבסיס הגלומים בתיק הנכסים הממומן ממקורות ההון הפעיל הכלכלי שלו, קובעת כי: (20%) עד 100% מהון זה יושקעו בנכסים צמודי מדד, (7.5%) עד 7.5% יושקעו בנכסים במט"ח ובצמודי מט"ח, והיתרה הנגזרת תוחזק בשקלים לא צמודים. (עד ליום 19.9.2022 היתה (40%) עד 100% במגזר הצמוד למדד, (10%) עד 25% במגזר המטח וצמוד המט"ח והיתרה הנגזרת בשקלים לא צמודים).

סקירה כמותית

להלן נתונים תמציתיים הנוגעים לחשיפות הבנק לסיכון זה, בחתך מגזרי הצמדה, ליום 31.12.2022 - בהשוואה לסוף השנה הקודמת, לפני השפעת עסקאות במכשירים נגזרים ואחריהן:

חשיפה "חשבונאית"						מגזר ההצמדה
31.12.2021			31.12.2022			
חשיפה נטו	השפעת נגזרים	לפני נגזרים	חשיפה נטו	השפעת נגזרים	לפני נגזרים	
מיליוני ש"ח						
1,826	(1,030)	2,856	798	(1,170)	1,968	שקל לא צמוד
1,320	(519)	1,839	2,570	(60)	2,630	שקל צמוד מדד
(12)	1,549	(1,561)	(22)	1,230	(1,252)	מט"ח ⁽²⁾
3,134	-	3,134	3,346	-	3,346	חשיפת בסיס נטו

חשיפה "כלכלית" ⁽¹⁾						מגזר ההצמדה
31.12.2021			31.12.2022			
חשיפה נטו	השפעת נגזרים	לפני נגזרים	חשיפה נטו	השפעת נגזרים	לפני נגזרים	
2,568	(1,030)	3,598	1,457	(1,170)	2,627	שקל לא צמוד
749	(519)	1,268	2,164	(60)	2,224	שקל צמוד מדד ⁽³⁾
(7)	1,549	(1,556)	(31)	1,230	(1,261)	מט"ח ⁽²⁾
3,310	-	3,310	3,590	-	3,590	חשיפת בסיס נטו

1. ניהול החשיפה לסיכונים בסיס מבוצע על פי נתוני ה"חשיפה הכלכלית". המרכיבים העיקריים של ההפרש שבין ה"חשיפה הכלכלית" לבין ה"חשיפה החשבונאית" (המוגדרת: כפר שכן יתרות הנכסים וההתחייבויות הכספיים, על פי כללי מדידה חשבונאית מקובלים) - הינם כדלקמן:
 - הפרשות בגין זכויות עובדים סווג למגזר הצמוד מדד.
 - נכסי היעודה לתשלום פיצויי פרישה סווג למגזר ההצמדה המתאים, בגין כל מכשיר פיננסי שנכלל ביעודה, בנפרד.
 - הלוואות צמודות למדד שסווגו כ"חובות לא צוברים", סווג למגזר הלא צמוד (במקום לבסיס הנגזר מחוזה ההלוואה).
 - מכשירים פיננסיים המכילים אופציה גלומה, סווג למגזרי ההצמדה השונים על פי מודלים לתמחור אופציות.
2. לרבות נכסים (התחייבויות), נטו, הצמודים למטבע חוץ.
3. לא כולל התחייבויות בגין חכירות.

(2) ניתוחי רגישות

• ניתוח רגישות הון הבנק לשינויים בשער החליפין:

חשיפת הבנק לשינויים במטבעות הפעילות העיקריים: דולר, יורו, ליש"ט, פרנק שוויצרי ויין יפני, ביחס לשינוי של כל אחד ממטבעות אלה, אינה מהותית.

• ניתוח רגישות הון הבנק לשינויים במדד המחירים לצרכן:

להלן ריכוז תוצאות ניתוח הרגישות:

השפעה על ההון העצמי		השינוי במדד
31.12.2021	31.12.2022	
מיליוני ש"ח		
29	54	עליה בשיעור של 3 נקודות האחוז
(32)	(54)	ירידה בשיעור של 3 נקודות האחוז

(3) הפסקת השימוש בריבית הליבור

בהתאם לפרסום של הרשות להתנהלות פיננסית בבריטניה (FCA) מחודש יולי 2017, הוחלט להפסיק את השימוש בריביות הליבור באופן הדרגתי עד סוף שנת 2021. ביום 30 בנובמבר 2020 הודיעה חברת ICE Benchmark Administration, אדמיניסטרטור ריביות הליבור הדולריות, על כוונתה לדחות את הפסקת פרסום ריביות הליבור במטבע דולר, ביחס לטנורים המהותיים ביותר (חודש ושלושה חודשים), לחודש יוני 2023. כמו כן, ביום 23 באוקטובר 2020 פרסם האיגוד הבינלאומי לעסקאות החלף ועסקאות בנגזרים (ISDA) את פרוטוקול ה-ISDA 2020 Ibor fallbacks, הכולל מנגנוני החלפה של ריביות הליבור. חברת האם אימצה פרוטוקול זה ביום 1 בפברואר 2021 והבנק פועל במסגרת המדיניות הקבוצתית בהתאם לעקרונות אלו. במהלך חודש דצמבר 2021 הוטמעו העוגנים החדשים במערכות הבנק.

תהליך המעבר לעוגני הריבית החדשים ביחס לכל אחד מהמטבעות הרלוונטיים כלל בחינה של השפעת התהליך על כלל הלקוחות ועל המוצרים השונים הקיימים בתחום, וכן בחינה וניהול הסיכונים הנוגעים למעבר לרבות סיכונים משפטיים, תפעוליים וסיכונים מוניטין. בנוגע להסכמים שנחתמו לפני מועד הטמעת העוגנים החדשים במטבע דולר, הבנק ממשיך בבחינת השלכות הפיננסיות שעשויות להיגרם מהמעבר, שנדחה כאמור לחודש יוני 2023.

הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה מספר 250A בנושא: מעבר מריבית ליבור

ביום 30 בספטמבר 2021, פורסמה הוראה חדשה בנושא היערכות לקראת הפסקת המערכת הפיננסית העולמית משימוש בשיעורי ריביות הליבור, בין היתר הובהרו הנושאים הבאים:

- הפסקת פרסום ריבית הליבור צפויה להשפיע בהיבטים רבים על עסקי התאגידים הבנקאיים, ומחייבת בחינה של השפעות המעבר לשימוש בריביות בסיסיות אלטרנטיביות על הלקוחות והמוצרים השונים וניהול הסיכונים הנובעים מהמעבר, לרבות סיכונים משפטיים, תפעוליים, התנהגותיים וסיכונים מוניטין.
- בהתאם להנחיות הפיקוח מפברואר 2020, הבנקים נדרשים לכלול גילוי על אופן היערכות שלהם להפסקת השימוש בליבור, זיהוי הסיכונים העיקריים והיערכות להפחתתם. כמו כן, ניתנו הקלות בטיפול בהשפעת המעבר משיעור ריבית הליבור לשיעורי ריבית עוגן חלופיים.
- בהוראה נקבעו העקרונות להיערכות הנדרשת של התאגידים הבנקאיים, מפורטים בהתייחס לנושאים הבאים: יישום ריבית בסיסית אלטרנטיבית, טיפול בחוזים קיימים, מידע נאות ללקוחות וניהול הסיכונים בעקבות החלפת הריביות.

ככלל, מועד תחילה נקבע ליום 14.10.2021.

תוקף ההוראה עד ליום 31.12.2023

חשיפת הבנק לריבית הליבור בגין חשיפות שיימשכו לאחר 30 ביוני 2023 במטבע דולר

ליום 31.12.2021		ליום 31.12.2022	
מספר ערך בספרים במיליוני ש"ח	מספר עסקאות	מספר ערך בספרים במיליוני ש"ח	מספר עסקאות
79	302	72	278
165	4	186	4

הלוואות-דולר
נגזרים(נפח עסקאות)-דולר

חשיפת הבנק לריבית הליבור בגין חשיפות שיימשכו מעבר לשנת 2022 במטבעות אחרים

ליום 31.12.2021		ליום 31.12.2022	
מספר ערך בספרים במיליוני ש"ח	מספר עסקאות	מספר ערך בספרים במיליוני ש"ח	מספר עסקאות
50	54	13	42

הלוואות מטבעות אחרים

(4) מידע נוסף

מידע מפורט באשר לחשיפת הבנק לסיכון הבסיס נכלל בביאור 32 בדוחות הכספיים.

ד. סיכון מחיר מניות

סיכון מניות מוגדר כחשיפת הבנק להפסד, עקב ירידה במחירי השוק של המניות הכלולות בתיק ניירות הערך של הבנק. ליום 30 בדצמבר 2022 כולל התיק הבנקאי - החזקה ריאלית בשיעור של 14.8% בחברת "א.י. אמריקה ישראל בע"מ". החזקות ריאליות מוצגות על בסיס עלות.

מידע מפורט באשר לניהול סיכון מחירי מניות בבנק, לרבות היבטים איכותיים וכמותיים הכרוכים בניהול סיכון זה, נכלל בדוח הסיכונים המתפרסם באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/annual-reports/2022>

13. סיכונים נזילות ומימון

א. סיכון נזילות

(1) סקירת הסיכון ואופן ניהולו

• כללי

סיכון הנזילות מוגדר כחשיפה אפשרית להפסדים ולפגיעה ביציבות הבנק, הנובעת מחוסר יכולת של הבנק לספק את צורכי נזילותו. סיכון זה נגזר, בין היתר, מהתנהגות הלקוחות והתממשות עלויה לבוא לידי ביטוי בזמינות ובמחיר המקורות. ברבעון השני של השנה הערכת ההשפעה של סיכון הנזילות הועלתה מ"נמוך" לנמוך-בינוני" לאור העליה המערכתית בעלויות גיוס הנזילות בארץ ובעולם.

• ניהול סיכון הנזילות לטווח קצר ולטווח ארוך

על פי הוראת בנק ישראל בנושא: "ניהול סיכון הנזילות", נדרשו התאגידים הבנקאיים לעקוב אחר "יחס נזילות מזערי" (המוגדר כיחס שבין "כרית הנזילות", לבין התשלומים החזויים, נטו, בחודש הקרוב), בתרחישים שונים וברמות לחץ שונות. סיכון הנזילות מנוהל בבנק באמצעות כלים ניהוליים ומיחשוביים שפותחו בנושא זה, הכוללים אמצעים לפיקוח, מעקב ובקרה על נתוני הנזילות לטווח קצר. במסגרת זו פותח בבנק מודל עדכני ל"ניהול סיכון הנזילות". המודל משמש לניהול סיכון הנזילות, ובדק את "פער הנזילות" (המוגדר כפער שבין הנכסים הנזילים להתחייבויות לפרעון של הבנק) ו"יחס הנזילות", לטווחים ותרחישים שונים, וכן את "אופק ההישרדות" של הבנק (המוגדר כתקופה העתידית שבה הבנק צפוי לפעול ללא "גרעונות נזילות", בתרחישים שונים).

בנוסף, במסגרת ניהול סיכון הנזילות נבחנים השינויים שחלו בסיכון זה באמצעות כלים ומדדים נוספים, לרבות:

- שימוש ב"תרחישי לחץ הפוכים", במטרה לנטר תרחישים שעלולים לגרום לירידה ביחס הנזילות המזערי, מתחת לרף המינימלי הנדרש.
- בחינת התמהיל ומידת הריכוזיות של מקורות המימון.
- מעקב וניתוח באשר למצבת הנכסים הלא משועבדים.
- שימוש באינדיקטורים לצורך זיהוי מוקדם של סממנים המצביעים על הרעה אפשרית במצב הנזילות של הבנק.
- מעקב אחר תזרימי המזומנים החזויים של המכשירים הפיננסיים, ופערי הנזילות בגין תזרימים אלו.
- יחס המימון היציב נטו – ראה סעיף 3 להלן.

(2) יחס כיסוי הנזילות

בהתאם להוראות בנק ישראל בנושא: "יחס כיסוי הנזילות", נדרשו התאגידים הבנקאיים לעקוב אחר "יחס כיסוי נזילות". היחס מוגדר כיחס שבין "מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה", לסך תזרימי המזומנים היוצא, נטו, בתקופה עתידית של 30 יום – ונדרש שלא יפחת מ- 100%.

להלן נתונים באשר ליחס כיסוי הנזילות בבנק:

31.12.2021	31.12.2022
מיליוני ש"ח	
15,158	14,493
10,925	11,036
%	
139.0	131.0

נכסים נזילים באיכות גבוהה
תזרימי מזומנים יוצא, נטו

יחס כיסוי הנזילות

(3) יחס מימון יציב

הבנק מחשב את יחס המימון היציב נטו בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 222 "יחס מימון יציב נטו". יחס המימון היציב נטו מוגדר כסכום המימון היציב הזמין חלקי סכום המימון הנדרש.

יחס זה צריך להיות שווה ל- 100% לפחות, על בסיס שוטף. "מימון יציב זמין" מוגדר כחלק מההון וההתחייבויות שניתן להסתמך עליו על פני אופק הזמן המובא בחשבון ביחס המימון היציב נטו, המשתרע על פני שנה אחת. סכום המימון היציב הנדרש של הבנק הוא פונקציה של מאפייני הנזילות והתקופות הנותרות לפירעון של הנכסים השונים המוחזקים על ידי אותו תאגיד, וכן של חשיפותיו החוץ מאזניות. נדרש לדווח על יחס המימון היציב נטו להנהלה הבכירה ולדירקטוריון לפחות אחת לרבעון.

מטרת היחס הינה לוודא שמירה על פרופיל מימון יציב והוא מגביל הסתמכות יתר של הבנק על מימון סיטונאי לטווח קצר. הבנק עומד בדרישות שקבע המפקח על הבנקים בהוראה.

נכון ליום 31.12.2022 יחס המימון היציב נטו של הבנק הוא 125.6% לעומת המגבלה הרגולטורית בשיעור 100%.

להלן נתונים באשר ליחס המימון היציב נטו בבנק:

ליום 31 בדצמבר 2021	ליום 31 בדצמבר 2022	
מיליוני ש"ח		
41,002	43,528	מימון יציב זמין
32,221	34,656	מימון יציב נדרש
%		
127.3	125.6	יחס מימון יציב נטו

(4) מצב הנזילות לטווח קצר ולטווח ארוך

הבנק מגדר את חשיפתו לסיכון הנזילות, בין היתר, באמצעות יישום אסטרטגיה להגדלת משקל המקורות המגויסים מ"משקי בית" ו"עסקים קטנים", המתאפיינים בשיעורי מיחזור גבוהים. אסטרטגיה זו עולה בקנה אחד עם הכללים שפורסמו על ידי בנק ישראל בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 221, בנושא: "יחס כיסוי הנזילות", במסגרתה נקבעו שיעורי מיחזור גבוהים (בשיעור של 80% - 97%), לפקדונות העומדים לפרעון בחודש הקרוב, שהופקדו על ידי לקוחות המשתייכים למגזר הקמעונאי.

לאור העליה שחלה ברמת אי הודאות השוררת במשק בכלל, ובתחום המוניטרי במערכת הבנקאית, בפרט - התקבלה בבנק החלטה לשמר יחסי נזילות גבוהים, בין היתר באמצעות שינוי תמהיל הפקדונות, לרבות העלאת משקל הפקדונות הקמעונאיים והקטנת משקל הפקדונות הפיננסיים לתקופות קצרות.

במהלך תקופת הדוח בעקבות ההתאוששות במשק וגידול ביתרות האשראי לציבור חל קיטון ביחס כיסוי הנזילות מ- 139.0% ביום 31.12.21 ל- 131.0% ביום 31.12.2022.

כאשר יחס כיסוי הנזילות הממוצע בשנת 2022 הסתכם בכ- 132%, ירידה של 6% לעומת יחס כיסוי הנזילות הממוצע שנרשם בשנת 2021 ואשר הסתכם בכ- 138%.

במסגרת ניהול סיכון הנזילות לזמן ארוך מגייס הבנק פקדונות לזמן ארוך מציבור הלקוחות, בין היתר, באמצעות הפקדות בהוראת קבע.

בהתאם לתפיסת ניהול הסיכונים הקבוצתית, ומאחר והבנק נמנה על קבוצת בנק דיסקונט לישראל בע"מ, מתאפשרת העברת נזילות בין הבנק לחברה האם, במסגרת הקשרים העסקיים שבין הצדדים. עם זאת, במסגרת המדיניות לניהול סיכון הנזילות הקבוצתית שהונהגה בבנק ובחברה האם, הונחו הגופים הנכללים בקבוצה לקיים יכולת מימון עצמאית ובלתי תלויה בגופים החברים בקבוצה. הבנק פועל בהתאם למדיניות זו.

(5) מדיניות גיוס המקורות

• גורמי מאקרו סביבתיים

לאור התגברות עליות המחירים ולחצי האינפלציה בארץ ובעולם וחציית הגבול העליון של היעד בישראל, החל בנק ישראל במהלך שנת 2022 להעלות את הריבית במשק, בדומה לצעדי הצמצום המוניטרי בהם נקטו בנקים מרכזיים רבים בעולם.

ביום 11 באפריל 2022 הודיע בנק ישראל על העלאת ריבית בשיעור של 0.25% לרמה של 0.35%, ביום 23 במאי 2022 הודיע על העלאת ריבית בשיעור של 0.4% לרמה של 0.75%, ביום 4 ביולי 2022 הודיע על העלאת ריבית של 0.5% לרמה של 1.25%, ביום 22 באוגוסט 2022 הודיע על העלאת ריבית של 0.75% לרמה של 2.0%, ביום 3 באוקטובר 2022 הודיע על העלאת ריבית של 0.75% לרמה של 2.75%, ביום 21 בנובמבר 2022 הודיע על העלאת ריבית של 0.5% לרמה של 3.25%, ביום 2 בינואר 2023 הודיע על העלאת ריבית של 0.5% לרמה של 3.75%, וביום 20 בפברואר 2023 הודיע על העלאת ריבית של 0.5% לרמה של 4.25%.

ההחלטות נבעו בעיקר מהעליה החדה בסביבת האינפלציה, מציפיות האינפלציה לשנה הקרובה שחרגו במהלך רוב השנה מיעד האינפלציה, מתפקודו האיתן של המשק, משוק עבודה הדוק המצוי בסביבת תעסוקה מלאה ומוביל ללחצי שכר במגזר העסקי, וממחירי הדירות שעלו בקצב של 20.3% במהלך שנת 2022.

להלן נתונים לגבי האינדיקטורים הכלכליים שאיפיינו את שנת 2022:

- עליה בסביבת האינפלציה: בשנת 2022 עלה מדד המחירים לצרכן בשיעור של 5.3%. העליה שנרשמה בנתון זה מצביעה על עליית ביקושים חדה במשק, המוסברת, בין היתר, מהחזרה המלאה לשגרה וההסרה המוחלטת של המגבלות על הפעילות העסקית, במקביל להתייקרות הייבוא, לאור העליה במחירי הנפט וההובלה והשיבושים בשרשרת האספקה של חומרי הגלם ומוצרים.
- תנודתיות בשער החליפין: שנת 2022 אופיינה בתנודתיות גבוהה בשער החליפין, כאשר בסיכומה של שנה השקל נחלש ביחס לדולר ארה"ב בכ - 13.8%, ביחס לאירו בכ - 6.9% וביחס ללירה שטרלינג בשיעור של כ - 1.5%. שער החליפין ביחס לליין היפני נותר כמעט ללא שינוי.
- אג"ח ממשלתי: במהלך שנת 2022 נרשם גיוס שלילי, כלומר עודף פדיון על גיוס של כ - 47.8 מיליארד ש"ח, וזאת לעומת גיוס חיובי של 14.6 מיליארד ש"ח במהלך שנת 2021.
- ציפיות האינפלציה של הציבור - במהלך שנת 2022 נרשמה עליה הדרגתית בציפיות האינפלציה של הציבור לשנה קדימה. ציפיות אלה הגיעו לשיא של 3.7% לקראת סוף הרבעון השלישי, והתמתנו במהלך הרבעון הרביעי. בתום שנת 2022 הציפיות לשנה קדימה עמדו על 2.5% בדומה לרמה שנרשמה בתחילת השנה.

• מדיניות הבנק

במסגרת הכנת תוכנית המימון השנתית, מקיימת החטיבה הפיננסית, בשיתוף פורומים רלוונטיים אחרים, דיונים באשר ליישום מדיניות ההנהלה לגבי ניהול סיכון הנזילות.

הדיונים כוללים הערכות באשר לכרית הנזילות הנדרשת למימון תוכנית העבודה השנתית בהיבט סיכון הנזילות, לרבות: הגידול הצפוי בשימושים, והשפעת מדיניות התמחור על מקורות המימון ועל מצב הנזילות.

מדיניות גיוס המקורות בבנק מכוונת ליצירת תשתית למקורות מימון יציבים ורווחיים לאורך זמן. מקור המימון העיקרי לפעילות הבנק הינו ציבור הלקוחות בסניפי הבנק השונים הפרוסים בכל רחבי הארץ וכוללים לקוחות מסחריים ועסקיים, מלכר"ם, לקוחות קמעונאיים ומשקי בית.

במסגרת השאיפה ליצירת תשתית למקורות מימון יציבים, לגיון תמהיל המקורות ושיפור מבנה הנזילות שלו, הושקעו על ידי הבנק במהלך שנת 2022 מאמצי שיווק המכוונים להרחבת בסיס הלקוחות הבינוניים והקטנים הפועלים במוצרי פקדונות בנקאיים, בכלל - ובפקדונות חסכון בהפקדות חודשיות, בפרט - פעילות התורמת לקשר ארוך טווח עם הלקוח ולתזרים שוטף של הפקדות בתכניות חסכון.

להלן פרטים באשר להתפתחויות שנרשמו במקורות המימון של הבנק בשנת 2022, במגזרים השונים:

פקדונות לא צמודים - היקף הפקדונות הלא צמודים עלה בשנת 2022 בשיעור של 6.7% והסתכם ביום 31 בדצמבר 2022 בסך של 47,011 מיליון ש"ח. העליה בהיקף הפקדונות מוסבר על ידי עליה בפקדונות של גופים מוסדיים וכן, כתוצאה מגידול בפקדונות קמעונאיים.

במסגרת מדיניות גיוס הפקדונות הלא צמודים, פועל הבנק להרחבת תשתית הלקוחות והגדלת פיזור המקורות, תוך קיום רמת תעריפים דומה למקובל במערכת הבנקאית. במקביל, מפעיל הבנק חדר "עסקאות שקלים" שנועד לתת מענה לפקדונות גדולים, תוך מתן גמישות בהטבות לפקדונות אלה.

פקדונות צמודים למדד - היקף הפקדונות הצמודים למדד הסתכם ביום 31 בדצמבר 2022 בסך של כ- 1,315 מיליוני ש"ח, המהווה ירידה בשיעור של כ- 9.4% לעומת יתרתם בסוף השנה הקודמת.

פקדונות במטבע חוץ וצמודים למטבע חוץ - היקף הפקדונות ביום 31 בדצמבר 2022, הסתכם בכ- 2,721 מיליוני ש"ח, המהווה עליה בשיעור של כ- 6.2%, לעומת יתרתם בסוף השנה הקודמת.

אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים שהונפקו במגזר הלא צמוד - מסתכמים ביום 31.12.2022 ב- 520 מיליוני ש"ח (31.12.2021 - 518 מיליוני ש"ח).

אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים שהונפקו במגזר הצמוד למדד - מסתכמים ביום 31.12.2022 ב- 636 מיליוני ש"ח לעומת 906 מיליוני ש"ח ביום 31.12.2021, קיטון בשיעור 18.1% הנובע מאי מיחזור אגרות חוב וכתבי התחייבויות שנפרעו במהלך השנה.

(6) גילוי באשר למפקידים גדולים

להלן נתונים באשר להיקף הפקדונות של מפקידים גדולים בבנק:

31.12.2021	31.12.2022	התפלגות המפקידים הגדולים
מיליוני ש"ח		
2,700	1,966	קבוצה - א'
1,555	1,795	קבוצה - ב'
1,505	1,250	קבוצה - ג'
5,760	5,011	סך הכל

(7) מידע נוסף

מידע מפורט באשר לניהול סיכון הנזילות בבנק, לרבות היבטים איכותיים וכמותיים הכרוכים בניהול סיכון זה, נכלל בדוח הסיכונים המתפרסם באתר האינטרנט של הבנק, בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/annual-reports/2022>

ב. סיכון המימון

(1) סקירת הסיכון ואופן ניהולו

סיכון המימון מוגדר כחשיפת הבנק לפגיעה בזמינות המקורות, לרבות פגיעה בהרכבם (שעלולה לאלץ את הבנק להישען על מקורות יציבים פחות).

במטרה לגדר סיכון זה פועלת הנהלת הבנק לגיוון היצע המקורות וליצירת תשתית למקורות מימון יציבים, בין היתר, באמצעות הרחבת בסיס הפקדונות במגזר הלקוחות הקמעונאיים המתאפיינים בשיעורי יציבות גבוהים.

בנוסף, עורכת החטיבה הפיננסית בשיתוף פורומים רלוונטיים אחרים, דיונים בתוכנית המימון של הבנק, במסגרתם נבחנת יכולת הבנק לספק מקורות מימון מתאימים לגידול הצפוי בנכסי הבנק, לרבות קביעת היקפי הפקדונות הנדרשים בחתכים שונים, כגון: סוגי המפקידים, תקופת הפקדונות, ומגזר ההצמדה שלהם. כחלק מניהול סיכון זה פרסמה מרכנתיל הנפקות בע"מ, במהלך חודש פברואר 2023, תשקיף מדף מעודכן בתוקף עד 8.2.2025.

(2) עמידה בתוכנית העסקית

במסגרת ניהול סיכון המימון ובמטרה לקיים מבנה מקורות נאות, לרבות גיוון מקורות ופיזור רחב, ככל האפשר, של מפקידים, באמצעות שאיפה לצמצום משקלם היחסי של הפקדונות הסיטונאיים - נקבעו על ידי הבנק יעדים כמותיים בנושא זה, לרבות שיעור הפקדונות הקמעונאיים שיגיסו מכלל הפקדונות סטייה מיעדים אלו עלולה לגרום לגידול במשקל הפקדונות הסיטונאיים, וכנגזרת מכך לקיטון במדדי הנזילות של הבנק המחושבים במסגרת מודל הנזילות הפנימי.

(3) מגבלות בשנת 2022

לא נקבעו בבנק מגבלות בנושא גיוס המקורות, למעט המגבלות העקיפות שנקבעו על ידי בנק ישראל במסגרת ההוראה בנושא: "יחס כיסוי הנזילות", המקנה משקל נמוך למיחזור פקדונות לא קמעונאיים. עם זאת הבנק מנטר באופן שוטף אינדיקטורים לזיהוי הרעה במצב הנזילות שלו תוך מעקב הדוק אחר קצב הגידול של האשראי והפקדונות תוך חלוקה למגזרי פעילות, חלקו של הבנק באשראי ובפקדונות מתוך כלל המערכת הבנקאית ואינדיקטורים רבים נוספים.

(4) מדדים כמותיים

להלן התפלגות הרכב הפקדונות בבנק בחתך גודל הפקדון ליום 31.12.2022 והשינוי שחל בנתונים אלה, לעומת התפלגות הפקדונות בתחילת השנה:

מדרגות הפקדון (מיליוני ש"ח)	31.12.2022		31.12.2021		השינוי %
	מ	עד	מיליוני ש"ח	%	
-	1		16,910	35.2	4.6
1	10		9,676	20.1	8.3
מעל 10			21,484	44.7	6.5
סך הכל			48,070	100.0	6.2
			17,687	34.7	
			10,475	20.5	
			22,885	44.8	
			51,047	100.0	

(5) מסגרות אשראי העומדות לרשות הבנק ותנאיהן

הבנק רשאי לנצל מסגרות אשראי שמעמיד בנק ישראל עבור המערכת הבנקאית, הנושאות ריבית בשיעור של 3.75% לשנה (על פי השיעורים ששררו בסוף שנת 2022), בכפוף להעמדת ביטחונות בהיקף שהוגדר על ידי בנק ישראל. היקף האשראי הפוטנציאלי שהבנק רשאי לנצל במסגרת כללים אלו הסתכם ליום 31.12.2022 בסך של כ- 12.6 מיליארד ש"ח (31.12.2021 – 16.5 מיליארד ש"ח). היקף אשראי זה נגזר מיתרת הפקדונות שהפקיד הבנק בבנק ישראל במסגרת המכרזים המוניטריים, מיתרות הזכות בחשבונות העובר ושב של הבנק בבנק ישראל ומהיקף אגרות החוב שהופקדו על ידי הבנק בבנק ישראל. לבנק אין הסכמי מסגרת לניצול אשראי עם גופים פיננסיים אחרים.

(6) מידע נוסף

מידע מפורט באשר לניהול סיכון המימון בבנק, לרבות היבטים איכותיים וכמותיים הכרוכים בניהול סיכון זה, נכלל בדוח הסיכונים המתפרסם באתר האינטרנט של הבנק, בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/annual-reports/2022>

14. הסיכון התפעולי

(1) סקירת הסיכון ואופן ניהול

תפישת ניהול הסיכון התפעולי מבוססת על עקרונות ניהול סיכונים המפורטים בהוראת ניהול בנקאי תקין 310 ועקרונות ניהול סיכון מקובלים בעולם, במסגרתם היחידות השונות הנוטלות סיכון בבנק, נושאות באחריות מלאה לתהליכי ניהול סיכונים וליישום סביבת בקרה נאותה על פעילותן. תפישה זו עולה בקנה אחד עם תפישת ממשל ניהול הסיכונים המפורט בהוראות הניהול הבנקאי התקין מס' 350, 359A ו- 355.

מסגרת ניהול הסיכון מעוגנת במסמך מדיניות ייעודי, שאושר על ידי הדירקטוריון, בנוהלי עבודה פנימיים, ובתהליכי עבודה ומערכות.

במסגרת זו הוגדרו התיאבון לסיכון, מגבלות החשיפה הפנימיות ואופן ניהול הסיכון, האחריות והסמכות של הגורמים המעורבים בניהול הסיכון, מתודולוגיות וכלים לזיהוי, למדידה להערכה ולניטור סיכונים, בקורות ומנגנוני דיווח. מסגרת ניהול הסיכון תואמת להוראות בנק ישראל, ומבוססת על מסגרת ניהול הסיכון של החברה האם, בהתאמות הנובעות מאופי הפעילות של הבנק. ממשל ניהול הסיכון התפעולי מבוסס על שלושה קווי הגנה.

(2) מדדים כמותיים

הצהרת תיאבון לסיכון מגדירה מגבלות כמותיות ואיכותיות בהקשר עם ניהול הסיכון התפעולי. מגבלות פנימיות אלו, כגון: מגבלת כמות סיכונים תפעולים ברמת סיכון שיורי גבוהה וגבוהה מאוד שאינה חורגת מהצהרת תיאבון לסיכון שמתווה הדירקטוריון ומגבלת סיכונים בעלי פוטנציאל נזק גדול, נמדדות ומנטרות אחת לתקופה על ידי חטיבת ניהול הסיכונים.

הבנק מחשב את חשיפתו לסיכונים תפעוליים בהתאם ל"גישה הסטנדרטית" שנקבעה בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 206, המבוססת על חלוקת פעילות הבנק לקווי עסקים שהוגדרו בהוראה וחישבו ההון הנדרש בגין כל אחד מקווי העסקים.

על פי הנחיות אלו חשיפת הבנק לסיכונים תפעוליים, נגזרת מדרישת ההון כאמור, ומיחסי ההון המינימליים שנקבעו על ידי בנק ישראל.

להלן נתונים לגבי דרישת ההון וחשיפת הבנק בגין סיכונים תפעוליים ליום 31.12.2022, לעומת הנתונים המקבילים אשתקד:

פירוט הפרמטרים	31.12.2022	31.12.2021	השינוי
	מיליוני ש"ח		
דרישת ההון	379	314	65
החשיפה לסיכון התפעולי	3,032	2,727	305

בשנת 2022 נרשמה עליה של 305 מיליון בהיקף החשיפה לסיכון התפעולי, בהמשך לעליה בבסיס ההכנסות של הבנק.

(3) מידע נוסף

מידע מפורט באשר לניהול הסיכון התפעולי בבנק, לרבות היבטים איכותיים וכמותיים הכרוכים בניהול סיכון זה, נכלל בדוח הסיכונים המתפרסם באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/annual-reports/2022>

15. סיכונים נוספים

א. סיכוני אבטחת מידע וסיכוני "סייבר"

פעילות התאגידים הבנקאיים נשענת על תשתיות טכנולוגיות מתקדמות וחדשנות טכנולוגית, לרבות תשתיות מיחשוב "פתוחות" וקבלת שירותי מיחשוב מצדדים שלישיים, המאפשרים מתן שירותים בנקאיים זמינים ללקוחות "בכל עת ובכל מקום".

תשתיות מתקדמות אלו חושפות את התאגידים הבנקאיים לסיכוני אבטחת מידע ו"סיכוני סייבר", שהתממשותם עלולה לשבש את פעילותם התקינה ולהוביל לפגיעה במוניטין, ירידה באמון הציבור, ואף לגרם, במקרה קיצון, לפגיעה ביציבותם.

הבנק פועל לצמצום החשיפה לסיכוני אבטחת מידע וסיכוני סייבר (הן ברשת הפנימית והן ברשת האינטרנט), באמצעות מגוון תהליכים ואמצעים, ובכללם:

- הטמעת מערכות בקרה וניהול אמצעים נתיקים המחוברים לתחנות העבודה.
- הטמעת מערכת המשמשת להעברה מאובטחת, רב שכבתית, של קבצים מרשתות חיצוניות לרשת הפנימית, העומדת בסטנדרטים שנקבעו על ידי בנק ישראל בנושא: "קודים עוינים".
- הטמעת כלי הגנה לבסיסי נתונים.
- הטמעת מנגנונים לזיהוי משתמשים.
- הקשחת קריטריונים לתקשורת במערכות "גישה מרחוק".
- שיפור האמצעים למידור בין קבוצות משתמשים שונות.
- הטמעת אמצעי אבטחה משופרים לתקשורת עם סניפי הבנק.
- הטמעת תשתיות טכנולוגיות מתקדמות, בעלות עמידות גבוהה יותר להתקפות סייבר.
- הטמעת מנגנוני "IPS", לצמצום החשיפה להתקפות על קווי התקשורת.
- הטמעת אמצעי אבטחה להתגוננות בפני גורם עוין ביחידות הקצה.
- ביצוע תרגולות המדמות התקפות סייבר, הן בהיבט המשכיות עסקית והן לצורך מעקב אחר התנהלות עובדים ועמידה בנהלי הבנק.
- העלאת המודעות לנושא זה בקרב עובדים ומנהלים, באמצעות הרצאות והדרכות ובאמצעות עריכת תרגולות בסניפים וביחידות המטה.

- עריכת בקורות תקופתיות להערכת איכות אבטחת המידע, לרבות מבדקי חדירה למערכות, באמצעות גורם בלתי תלוי ומבדקי דלף מידע.
 - עריכת סקרי סיכונים במערכות הבנק, לרבות בתחום הסייבר, בתדירות הנגזרת מרמת הסיכון.
- בנוסף, הבנק מטמיע טכנולוגיות הגנה מתקדמות ומיישם פיתוח מתודולוגיות ותהליכים פרו-אקטיביים, במטרה להגן על יציבות ותפקוד הבנק.
- לאור הסטנדרטים הגבוהים בהם פועלים הבנק והחברה האם שלו ואמצעי ההגנה שננקטו על ידם בתחום זה, כמפורט לעיל, לא נרשמו בשנת 2022 תקריות סייבר או אירועי אבטחת מידע משמעותיים, שגרמו לנזקים מהותיים (כספיים או אחרים).

ב. סיכונים משפטיים

הסיכון המשפטי מוגדר כחשיפת הבנק להפסדים, אובדן הכנסות או פגיעה עסקית, בין היתר, בשל היעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם (או מאי ידיעת הוראות הדין או פרשנות שגויה שלהן), או בשל הליכים משפטיים שנפתחו נגד הבנק (לרבות נושאי משרה ועובדי הבנק), וכן חשיפה להפסדים בגין קנסות או צעדי עונשין הנובעים מפעילות פיקוחית, אכיפתית, כמו גם מהסדרים פרטניים, ועוד.

במסגרת ניהול החשיפה לסיכונים משפטיים, הוכן בבנק מסמך מדיניות בנושא "ניהול הסיכונים המשפטיים", המגדיר את הסיכונים המשפטיים, דרכי המעקב אחרי סיכונים אלו והצעדים שיש לנקוט כדי למזער אותם, שאושר על ידי הדירקטוריון. עדכונים בנושא זה מוצגים באופן שוטף הן בפני ועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון, והן בפני הדירקטוריון (במסגרת "מסמך הסיכונים").

ג. סיכוני ציות

(1) כללי

סיכוני הציות מוגדרים כחשיפת הבנק להטלת קנסות ועיצומים מצד גורמי אכיפה ולפגיעה במוניטין הבנק, בשל אי מילוי, או כשלון בציות להוראות חוק (לרבות הוראות שפרסם המפקח על הבנקים). הסטנדרטים לניהול הסיכון בתאגידים הבנקאיים, הוסדרו על ידי בנק ישראל במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 308, בנושא: "ציות ופונקציית הציות בתאגיד הבנקאי".

בנוסף, נדרשו התאגידים הבנקאיים לגבש מדיניות כתובה בנושא: "מדיניות הציות", שתאושר על ידי הדירקטוריון. הבנק גיבש מסמך מדיניות בנושא זה, שאושר על ידי הדירקטוריון.

(2) פעילות הבנק במתן שירותים קורספונדנטיים לבנקים הפועלים ברשות הפלסטינית

במהלך שנת 2017 התקיימו מגעים שונים בין החברה האם לבין משרד האוצר, משרד המשפטים והפיקוח על הבנקים, במטרה לגבש כלים לגידור הסיכון הכרוך במתן שירותים לבנקים הפועלים בשטחי הרשות הפלסטינית (להלן: "הבנקים הפלסטינים"), באמצעות מתן כתב התחייבות בגין אי העמדה לדין פלילי ועל ידי מתן כתב שיפוי בגין תביעות כספיות.

במהלך הרבעון השני של שנת 2018 התקבלו בבנק ובחברה האם כתבי חסינות ושיפוי חתומים בידי המדינה, כדלקמן:

- בכתב החסינות התחייבה מדינת ישראל, כי לא יוגש כתב אישום נגד הבנק, החברה האם, נושאי משרה בהם ועובדיהם, בגין עבירות מסוימות בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, זאת בקשר עם מתן שירותים קורספונדנטיים לבנקים הפלסטינים בתקופה שמיום 28 במרס 2016, ועד ליום 31 במאי 2019 (להלן: "תקופת החסינות והשיפוי").

- בכתב השיפוי התחייבה מדינת ישראל לשפות את הבנק והחברה האם בסכום של עד 1.5 מיליארד ש"ח בגין סכום אפשרי שייפסק כנגד הבנקים בפסק דין חלוט, וכן בגין הוצאות שיוצאו על ידי הבנקים במסגרת ניהול הליכים אזרחיים או פליליים (שלא הסתיימו בהרשעה), אשר יינקטו כנגד הבנקים, נושאי משרה בהם, או עובדיהם, בקשר עם מתן שירותים לבנקים הפלסטינים בתקופת החסינות והשיפוי.

התחייבות המדינה לחסינות ושיפוי כאמור, כפופה לסייגים ולתנאים בהם הבנקים נדרשים לעמוד, אשר נקבעו בכתבי החסינות והשיפוי.

ביום 26 ביוני 2018 הודיעה המפקחת על הבנקים לבנק ולחברה האם, כי לא תנקוט צעדי אכיפה בכל הנוגע לפעולות של הבנקים בקשר למתן שירותים קורספונדנטיים, שעליהם חל כתב החסינות.

ביום 21 באוקטובר 2018 פורסמה הודעת מזכיר הממשלה, לפיה הממשלה החליטה להקים חברה ממשלתית, בבעלות מלאה של המדינה שתספק שירותים קורספונדנטיים למערכת הבנקאית הפלסטינית, באמצעות הרשות המוניטרית הפלסטינית במערך התשלומים בישראל, שיהוו תחליף מסוים לשירותים שמספקים חלק מהבנקים המסחריים כיום ולנוכח הודעתם בדבר כוונתם להפסיק לספק שירותים אלו.

ביום 20 בפברואר 2019 פנה מנכ"ל משרד האוצר לחברה האם ועדכן, בין היתר, כי החברה הממשלתית תוכל לספק שירותים לבנקים הפועלים ברשות הפלסטינית לכל המוקדם במחצית הראשונה של שנת 2021, וזאת בהערכה זהירה. מנכ"ל משרד האוצר הדגיש כי קיימת חשיבות עליונה לכך שבתקופת הביניים, עד לתחילת פעילותה של החברה הממשלתית, ימשיכו החברה האם והבנק לספק את השירותים הקורספונדנטיים לבנקים הפלסטינים, וזאת בשם לב לאפשרות הארכת כתבי השיפוי והחסינות, בהתאם לשיקול הדעת של החשב הכללי והיועץ המשפטי לממשלה.

ביום 30 ביוני 2019 התקבל בבנק ובחברה האם כתב שיפוי חתום בידי החשב הכללי, במסגרתו הוארכה תקופת השיפוי עד ליום 28 בפברואר 2021 (כשהמדינה רשאית להאריך מועד זה עד ליום 31 במאי 2021).

בכתב השיפוי התחייבה המדינה לשפות את הבנק והחברה האם בסכום שלא יעלה על 1.5 מיליארד ש"ח לכל אירוע בר שיפוי. בנוסף, התחייבה המדינה לשפות את הבנקים גם בגין הליכים שיסתיימו בקנס מוסכם בארה"ב (ללא הרשעה). התחייבות המדינה לשיפוי כפופה לסייגים ולתנאים בהם נדרשים הבנקים לעמוד בדומה לסייגים ולתנאים שנקבעו בכתב השיפוי המקורי.

ביום 14 ביולי 2021 הוארך תוקף כתבי החסינות והשיפוי עד ליום 15 ביולי 2022, זאת, על רקע עיכוב בתחילת פעילותה של החברה הממשלתית לקורספונדנציה, שהוקמה אך טרם החלה לפעול למתן שירותים לבנקים הפועלים ברשות הפלשתינאית. ביום 10 ביולי 2022, התקבלה בבנק ובחברת האם הודעה בדבר הארכת כתבי שיפוי וחסינות לתקופה של כשמונה חודשים נוספים קרי, עד ליום 31 במרץ 2023.

לבקשת הבנק וחברת האם, התקבל ביום 9 בפברואר 2023 נוסח כתב שיפוי מתוקן, שבו בין היתר התחייבה המדינה לשפות את הבנק ואת חברת האם בסכום של עד 2 מיליארד ש"ח לכל אירוע בר שיפוי. התחייבות המדינה לשיפוי כפופה לסייגים ולתנאים בהם הבנקים נדרשים לעמוד, בדומה לסייגים ולתנאים שנקבעו בכתב השיפוי המקורי. תוקף כתב השיפוי המתוקן הוא עד ליום 31 במרץ 2023.

יצוין כי במהלך שנת 2022 פורסמה טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין שתקבע אלו הוראות ניהול בנקאי תקין יחולו על החברה לקורספונדנציה לכשתחל בפעילותה. כן פורסם תזכיר חוק שירותי קורספונדנציה שיסדיר את פעילות החברה. לאור האמור, ממשיך הבנק בשלב זה במתן שירותים לבנקים הפועלים ברשות הפלשתינאית. המהלך האמור צפוי להגדיל את היקף הפעילות הקורספונדנטית של הקבוצה מול הבנקים הפועלים ברשות הפלשתינאית. לפרטים אודות תשלום משכורות לעובדים פלסטינים בהעברות בנקאיות, ראה בממשל התאגידי פרק 10 מגבלות בתחום החקיקה והתקינה.

חשיפה בגין סנקציות

הלחימה בין רוסיה לאוקראינה הובילה להטלת סנקציות כלכליות מצד ארה"ב, האיחוד האירופי, בריטניה ומדינות נוספות, על ישויות ועל יחידים, על אזורים בדלניים, על סקטורים, כגון תעופה, אנרגיה ויהלומים ולהטלת מגבלות יצוא ויבוא שונות על רוסיה, וזאת בהמשך להטלת סנקציות בשנים קודמות על רוסיה ועל חצי האי קרים. הסנקציות שהוטלו, רלבנטיות לפעילויות ושירותים שונים, אשר בנקים רשאים לתת למי מלקוחותיהם, אשר הסנקציות רלבנטיות להם או לפעילותם.

כגוף הפועל מול לקוחות וגורמים בינלאומיים, כגון בנקים קורספונדנטים וקסטודיאנים, הבנק פועל ליישום הסנקציות העשויות להיות רלבנטיות ללקוחות, לגורמים בינלאומיים אלה או לתחומי הפעילות שלהם.

בהמשך לאמור, הבנק נקט במספר פעולות, ובכלל זה, בין היתר, עיכובים ואף חסימות של פעולות העברה או הפקדה מגופים או ישויות הנכללים ברשימות מכוח הסנקציות הבינלאומיות, הסדרת פעילותו בהתאם לסנקציות הסקטוראליות. בנוסף, הבנק נוקט בצעדים לקיום מעקב ובקורות לצורך שלמות ונאותות רשימות הגופים והאישים המוכרזים במערכותיו, לרבות באמצעות התאמתן לרשימות העדכניות של משרד האוצר בארה"ב OFAC, האיחוד האירופאי, וועדת הסנקציות של האו"ם, מיפוי פעולות בסיכון והטמעת בקורות נוספות בהתאם לנדרש.

פעילות שלא בהלימה לסנקציות עלולה לחשוף את הבנק ומי מלקוחותיו הרלבנטיים, לצעדי אכיפה ולפגיעה במוניטין. שינויים תכופים בסנקציות ומורכבותן מגדילים את סיכון הציות לסנקציות ואת התשומות הנדרשות ליישומן.

16. הערכת חשיפת הבנק לגורמי סיכון

להלן ריכוז גורמי הסיכון אליהם חשוף הבנק בפעילותו השוטפת, והתייחסות למידת ההשפעה האפשרית של כל אחד ממרכיבי הסיכונים על הבנק:

גורם הסיכון	השפעת הסיכון
1. השפעה כוללת של סיכוני האשראי	בינונית - גבוהה
- סיכון בגין איכות לווים ובטחונות ^(א)	בינונית - גבוהה
- סיכון בגין ריכוזיות ענפית ^(א)	בינונית
- סיכון בגין ריכוזיות לווים/ קבוצת לווים ^(א)	נמוכה - בינונית
2. השפעה כוללת של סיכוני שוק	נמוכה - בינונית
- סיכון ריבית ^(א)	נמוכה - בינונית
- סיכון אינפלציה ^(א)	נמוכה
- סיכון שער חליפין ^(א)	נמוכה
- סיכון מחירי מניות ^(א)	נמוכה
3. סיכון נזילות ^(א)	נמוכה - בינונית
4. סיכון תפעולי ^(א)	בינונית - גבוהה
5. סיכון טכנולוגיית המידע ^(א)	בינונית
6. סיכון סייבר ^(א)	בינונית - גבוהה
7. סיכון משפטי ^(א)	נמוכה - בינונית
8. סיכון מוניטין ^(א)	נמוכה - בינונית
9. סיכונים ציית ^(א)	בינונית
10. סיכון אסטרטגי ^(א)	בינונית - גבוהה

להלן עיקרי הנימוקים להערכות שצוינו לעיל:

- (1) **סיכון בגין איכות לווים ובטחונות** - בעקבות ההתפתחויות המאקרו כלכליות וחוסר הוודאות לגבי השפעותיה, הערכת הסיכון הינה בינונית - גבוהה עם אופק עולה.
- (2) **סיכון בגין ריכוזיות ענפית** - שיעור האשראי המסחרי הגבוה ביותר בבנק, בחתך "ענפי משק" הינו בגין אשראי שניתן ללווים שענף העיסוק שלהם הינו "ענף הבניה" בישראל. שיעור סיכון האשראי הכולל ב"ענף הבניה" ביחס לכלל סיכון האשראי לציבור בישראל בבנק ליום 31.12.2022, מסתכם בכ- 17.8% (31.12.2021 - 17.5%). בנוסף תיק האשראי של הבנק כולל אשראי ללקוחות הפועלים בענף שירותים ציבוריים וקהילתיים (המהווה כ- 14.5%, מסיכון האשראי של הבנק (בעיקר לאור העסקה למיזוג בנק מוניציפלי), ומתאפיין ברמת סיכון נמוכה יחסית). לאור האמור לעיל, מעריכה הנהלת הבנק את חשיפת הבנק למרכיב סיכון זה - ברמה "בינונית".
- (3) **סיכון בגין ריכוזיות לווים/ קבוצת לווים** - בהוראות בנק ישראל נקבעו מגבלות ביחס להיקף האשראי שיכול לתת תאגיד בנקאי ל"לווה", "קבוצת לווים" ו- "סך חבות הלווים הגדולים" (כהגדרת מונחים אלו בהוראות בנק ישראל).

שיעור האשראי שניתן ללווים ולקבוצות לווים ביחס לאמצעי ההון של הבנק ליום 31.12.2022, הינו כדלקמן:
ללווה הגדול ביותר: 5.8%, הנמוך ב- 61.3% מתחת למגבלה שנקבעה על ידי בנק ישראל.

- "קבוצת הלווים" הגדולה ביותר: 6.8%, הנמוך ב- 72.8% מתחת למגבלה שנקבעה על ידי בנק ישראל.
- מגבלת "סך החבויות הגדולות" שנקבעה על ידי בנק ישראל (בשיעור 120% מהון הבנק), אינה אפקטיבית - מכיוון שיתרת האשראי ליום 31.12.2022 אינה כוללת קבוצות לווים, שהיקף האשראי שניתן להן עולה על 10% מאמצעי ההון של הבנק.

בנוסף, נקבעו בבנק מגבלות נוספות שנועדו להפחית את ריכוזיות האשראי בבנק, לרבות הגבלת מספר הלקוחות הגדולים בבנק.

לאור הפער הגבוה בין שיעורי הריכוזיות הנמוכים יחסית בבנק, ביחס למגבלות שנקבעו על ידי בנק ישראל (ומגמת השיפור שנרשמה בנתונים אלו בשנים האחרונות) - ומכיוון שהמדד האלטרנטיבי למדידת פיזור אשראי בבנק (מדד "ג'יני"), מצביע על רמת ריכוזיות נמוכה יחסית בבנק (שנמצאת אף היא במגמת שיפור בשנים האחרונות), מעריכה הנהלת הבנק את חשיפת הבנק למרכיב סיכון זה - ברמה "נמוכה - בינונית".

(4) **סיכון ריבית** - להערכת הנהלת הבנק נקבעו על ידי הדירקטוריון מגבלות נאותות בנושא זה (כמפורט לעיל), וחשיפת הבנק בפועל נמוכה ממגבלות אלו. במסגרת חישוב החשיפה לסיכון זה נכללות גם התחייבויות ארוכות טווח לתשלום זכויות עובדים, בהתבסס על שוויין ההוגן הנגזר משיעורי ריבית עדכניים (כמתחייב מיישום כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא זה).

עם זאת, בעקבות צעדים לניהול סיכון האשראי וצעדים מוניטריים שנקטו במסגרת ניהול המשבר הכלכלי שפרץ בשל "אירוע וירוס הקורונה", עשויים לחול שינויים בחשיפת הבנק למרכיב סיכון זה.

בהתבסס על היקף המרכיבים החשופים לשינויים בשיעור הריבית, ותוצאות מבחני הרגישות שנערכו בנושא זה, מעריכה הנהלת הבנק את חשיפת הבנק למרכיב סיכון זה - ברמה "נמוכה - בינונית".

(5) **סיכון אינפלציה** - המגבלות שהציב הדירקטוריון בנושא השקעת ההון הפעיל הכלכלי במגזר ה"צמוד" (כמפורט לעיל), מותירות בידי הנהלת הבנק חופש פעולה גדול. עם זאת, לאור הציפיות לירידת סביבת האינפלציה (שעלתה בצורה חדה בחודשים אחרונים) לרמות שבאמצע הטווח שקבע בנק ישראל, ומכיוון שהבנק עוקב מקרוב אחרי השינויים בתחזיות המקרו - כלכליות, ומגיב בצורה דינמית לשינויים בתחזיות אלו, מעריכה הנהלת הבנק את חשיפת הבנק למרכיב סיכון זה - ברמה "נמוכה".

(6) **סיכון שער חליפין** - להערכת הנהלת הבנק, המגבלות שקבע הדירקטוריון בנושא זה (כמפורט לעיל) שמרניות. בפועל, חשיפת ההון הפעיל הכלכלי של הבנק למגזר המט"ח נמוכה מהמגבלות שנקבעו, ולפיכך מעריכה הנהלת הבנק את חשיפת הבנק בגין מרכיב סיכון זה - ברמה "נמוכה".

(7) **סיכון מחירי מניות** - לאור היקפי ההשקעה הנמוכים של הבנק במכשיר זה, מעריכה הנהלת הבנק את חשיפת הבנק למרכיב סיכון זה - ברמה "נמוכה".

(8) **סיכון נזילות** - הבנק מיישם מדיניות המכוונת לניהול שמרני של סיכון הנזילות בהתייחס למגבלות שנקבעו על ידי בנק ישראל. בנוסף, פועל הבנק להגדלת הפיזור ושיפור בתמהיל הפיקדונות, ומפעיל מודלים ומגבלות שונות לניהול סיכון הנזילות (כמפורט לעיל).

לאור העליה הנמשכת בעלויות גיוס הנזילות בארץ ובעולם, הערכת ההשפעה של סיכון הנזילות הועלתה מ"נמוכה" ל"נמוכה-בינונית".

(9) **סיכון תפעולי** - בשנים האחרונות מיישם הבנק מספר תהליכים תפעוליים מרכזיים ובכללם: המשך העתקת פעילויות תפעוליות מהסניפים ליחידת תפעול עורפי ייעודית, ויישום התייעלות תפעולית והתאמה תהליכי עבודה לסביבה המשתנה. האירועים והתהליכים כאמור, מגבירים את חשיפת הבנק לסיכון התפעולי, לרבות חשיפה לסיכונים מעילות והונאות. כמענה לאתגרים אלו הבנק מפעיל אמצעים טכנולוגיים ותהליכי בקרה ממוקדים שנועדו להפחית את החשיפה לסיכונים אלו.

לאור האמור לעיל מעריכה הנהלת הבנק את הערכת חשיפת הבנק למרכיב סיכון זה - ברמה "בינונית גבוהה".

(10) **סיכון טכנולוגיית המידע** - השירותים הבנקאיים והמידע שמספק הבנק ללקוחותיו מבוססים על תשתיות מחשוב וטכנולוגיית המידע המשמשות את הבנק. הבנק נמצא במגמה לאימוץ חדשנות, והמשך הטמעת שינויים טכנולוגיים לאור רגולציה והמשך פיתוחים בנקאות בתקשורת ופיתוחי בנקאות פתוחה

לאור האמור לעיל, מעריכה הנהלת הבנק את חשיפת הבנק למרכיב סיכון זה – ברמה "בינונית".

(11) **סיכון סייבר** - הסיכון הוגדר כחשיפת הבנק לפגיעה בפעילותו ולנזקים אחרים, הנובעת מהתקפות קיברנטיות על מערכות המחשב או התקשורת של הבנק. מערכות המידע המשמשות את הבנק מבוססות על מערכות המחשב המרכזיות של החברה האם המתפעלת ומתחזקת אותן.

בשנים האחרונות נרשמו מספר שינויים בתהליכי העבודה ואירועים חיצוניים, הכוללים היבטים טכנולוגיים וקיברנטיים, לרבות:

- האצת המעבר למתן שירותי בנקאות באמצעים דיגיטליים ושימוש במערכת "פתוחות".
- התגברות התקפות קיברנטיות על חברות ומערכות פיננסיות בארץ ובעולם.
- שינוי תצורת עבודה לסביבה אחודה המאפשרת, חיבור עובדים למערכות המחשוב של הבנק במתכונת עבודה מאובטחת מרחוק.

החברה האם מקצה משאבים להתמודדות עם הסיכונים ומשפרת את איכות ניהול הסיכון לרבות יישום דרישות הסדרה, קביעת מדיניות ונהלים, וחיזוק הכלים לניטור ובקרת הסיכון.

בנוסף, הבנק משקיע משאבים בביצוע תרגולות המדמות התקפות סייבר ובהעלאת המודעות לנושא זה, בקרב עובדים ומנהלים, באמצעות הדרכות והרצאות ובאמצעות עריכת תרגולות בסניפים וביחידות המטה. הבנק משקיע משאבים רבים להפחתת החשיפה לסיכונים סייבר.

לאור האמור לעיל, ובעקבות התגברות האיומים להתקפות קיברנטיות והעליה שנרשמה בעוצמה וברמת הסבירות שלהם, מעריכה הנהלת הבנק את חשיפת הבנק בגין מרכיב סיכון זה ברמה "בינונית גבוהה".

(12) **סיכון משפטי** - הסיכון המשפטי הוגדר, כאמור, כ"חשיפת הבנק להפסדים, אובדן הכנסות או פגיעה עסקית, בין היתר כתוצאה מהיעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, או מאי ידיעת הוראות הדין או פרשנות שגויה להן, או מחשיפה להליכים משפטיים נגד הבנק, נגד מי מעובדי הבנק או נושאי המשרה שלו (במסגרת עבודתם בבנק ובעבורו), במישור הפלילי, המנהלי או האזרחי. וכן חשיפה ל קנסות או לצעדי עונשין, כתוצאה מפעילות פיקוחית, אכיפתית כמו גם מהסדרים פרטניים ועוד.

(13) הבנק מנטר את הסיכון המשפטי, נכון לתקופת הדוח לא נרשמו בבנק הפסדים מהותיים בתחום זה. רמת הסיכון נותרת יציבה, זאת על אף עליה בהיקף השינויים הרגולטוריים ובאסדרה מתפתחת, לרבות בנושאים צרכניים ותומכי תחרות, זאת לצד עליה בכמות פניות מאסדרים שונים המחייבת היערכות והקצאת תשומות מתאימות, והתגברות צעדי האכיפה בתחום המשפטי בארץ ובעולם. לפיכך, מעריכה הנהלת הבנק את חשיפת הבנק למרכיב סיכון זה ברמה "נמוכה - בינונית".

(13) **סיכון מוניטין** - הסיכון מוגדר כ"חשיפת הבנק להפסדים כתוצאה מפגיעה בתדמיתו בקרב: לקוחות, משקיעים, אנליסטים וגופים רלוונטיים אחרים, שעלולה להשפיע לרעה על יכולת הבנק לפתח קשרים עסקיים או לשמר אותם, באופן שיקשה על הבנק לגייס מקורות מימון". בשנים האחרונות נרשמה עליה במודעות הצרכנית בציבור לגבי השירותים הניתנים על ידי המערכת הבנקאית ועלויותיהן, שלווה בצעדי חקיקה בעלי "היבט צרכני" ובפרסומים שונים באמצעי התקשורת בנושא זה המופיעים בתדירות הולכת וגוברת. הבנק מתמודד עם האתגרים הכרוכים בניהול סיכון זה, באמצעות הקשחת נהלים בתחום אתיקת השירות והעלאת המודעות בקרב העובדים להיבטי מתן שירות אלה.

לאור האמור לעיל, מעריכה הנהלת הבנק את חשיפת הבנק בגין מרכיב סיכון זה - ברמה "נמוכה - בינונית".

(14) **סיכון ציות ואיסור הלבנת הון (לרבות איסור מימון טרור וסיכונים חוצי גבולות)** - הסיכון מוגדר כחשיפת הבנק להטלת קנסות ועיצומים מצד גורמי אכיפה, ולפגיעה במוניטין הבנק בשל אי מילוי או כשל בציות להוראות חקיקה (לרבות הוראות שפורסמו על ידי המפקח על הבנקים).

הבנק מנטר את החשיפה לסיכון זה באמצעות ביסוס תשתית נאותה (בהיבט הארגוני ובהיבט תהליכי העבודה), לרבות:

- מינוי פונקציית ציות ייעודית בלתי תלויה.
- קביעת מדיניות ציות המקיימת את הכללים שנקבעו על ידי בנק ישראל בנושא זה.
- אימוץ תוכנית אכיפה פנימית בנושא הייעוץ ללקוחות בתחום שוק ההון, המבוססת על קריטריונים שנקבעו על ידי הרשות לניירות ערך.

סיכון הציות כולל גם סיכון הוגנות (Conduct Risk), שהתממשותו האפשרית נובעת ממתן שירות לא הוגן ללקוחות הבנק. הבנק פועל לגדר סיכון זה באמצעות הטמעת ערכי הוגנות במגוון השירותים הניתנים ללקוחותיו בערוצים השונים. עם זאת, בשנים האחרונות נרשמה עליה בהיקף דרישות הרגולציה בארץ ובעולם ומסתמנת מגמה להעמיק דרישות אלו בין היתר, באמצעות הסכמים לחילופי מידע אוטומטיים, בין מדינתיים, והגדרת עבירות מס כ"עבירות מקור" לעניין החוקים לאיסור הלבנת הון, המלווה בהרחבת צעדי האכיפה על ידי הרשויות בארץ ובחו"ל (לרבות בגין חקיקה חוצת גבולות "CROSS BORDER"). לאור האמור לעיל, מעריכה הנהלת הבנק את חשיפת הבנק בגין מרכיב סיכון זה - ברמה "בינונית".

(15) סיכון אסטרטגי - בשנים האחרונות חלו שינויים רבים בסביבת הפעילות העסקית בכלל ובסביבת הפעילות הבנקאית, בפרט - הנובעים בין היתר מהתפתחויות מהירות בטכנולוגיית המידע, שחיקת מקורות ההכנסה והגברת התחרות במערכת הבנקאית והחץ בנקאית.

השינויים הטכנולוגיים הרבים, והצטרפות מתחרים חדשים מענפי הטכנולוגיה לתחום מתן שירותי בנקאות, כמו גם השינויים בשיטות העבודה ובתהליכים התפעוליים בהם נעשה שימוש על ידי מתחרים אלו, מעלה את חשיפת הבנק (כמו גם בנקים אחרים במערכת), לפגיעה ב"מודל העסקי".

לאור התפתחויות אלו, מעריכה הנהלת הבנק את חשיפת הבנק למרכיב סיכון זה - ברמה "בינונית גבוהה".

מידע מפורט באשר לגורמי סיכון נוספים ואופן ניהולם נכלל בדוח הסיכונים המתפרסם באתר האינטרנט של הבנק, בכתובת: <https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/annual-reports/2022>

הערה:

בתהליך הערכת הסיכונים והשפעתם נעשה שימוש, בין היתר, במודלים (לגבי חשיפות לסיכונים הניתנות להערכה כמותית). עם זאת, לגבי חלק מסוגי הסיכונים נדרש להניח הנחות בדבר עצמת האירוע העתידי ובדבר ההסתברות שאירוע כזה אכן יקרה.

הערכת הסיכונים והשפעתם, כפי שפורטה לעיל, הינה הערכה סובייקטיבית של הנהלת הבנק. לאור האמור לעיל, יש להיזהר בבחינת גורמי הסיכון והערכת השפעתם, ובעריכת השוואות בעניין זה בין הבנקים.

חלק ד' - מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ובקורות

17. מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי עקרונות כללי חשבונאות שעיקרם פורט בביאור 1 בדוחות הכספיים. יישומם של כללי חשבונאות אלו, על ידי הנהלת הבנק בעת עריכת הדוחות הכספיים, כרוך לעיתים בהנחות, הערכות ואומדנים שונים המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות הכספיות המדווחות של הבנק. ייתכן שהתממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

חלק מהאומדנים וההערכות בהם נעשה שימוש, כרוך במידה רבה של אי ודאות או רגישות למשתנים שונים. אומדנים והערכות מסוג זה, שהשתנותם עשויה להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, נחשבים לאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים".

הנהלת הבנק בדעה כי האומדנים וההערכות שיושמו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים ונעשו על פי מיטב ידיעתה ושקול דעתה המקצועי.

בהמשך לאמור לעיל, מובאת בפרק 18 להלן סקירה תמציתית של הערכות ואומדנים חשבונאיים בנושאים "קריטיים".

18. אומדנים חשבונאיים קריטיים

א. הפרשות להפסדי אשראי

החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את הוראות המפקח על הבנקים המחייבות אימוץ מלא של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בדבר הפרשות להפסדי אשראי צפויים (CECL), כמתואר בביאור 1 בדבר המדיניות החשבונאית. בהתאם לכללים החדשים, ההפרשה להפסדי אשראי מחושבת לפי ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי. באומדן ההפרשה להפסדי אשראי נעשה שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד, שמשקף תחזיות סבירות ונתמכות לגבי אירועים כלכליים עתידיים. אומדן ההפסדים הצפויים כאמור נערך בהתאם למתודולוגיה ומודלים שהבנק פיתח. בין היתר, מודלים מבוססי דירוג אשראי (LGD-I PD), הערכת השפעות של שינויים בתנאים המקרו כלכליים, התאמות איכותיות, הערכות בדבר שיעורי ניצול ומימוש של פריטים חוץ מאזניים והערכות בדבר תקופות הזמן לפירעון.

אומדן ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, מבוסס, בין היתר, על הערכות ושימוש בתרחישים לגבי משתנים מאקרו כלכליים, כגון: שינויים בתוצר המקומי הגולמי, שינויים בשיעור הבלתי מועסקים במשק, השפעות שינויים בשערי הריבית ביחס לשיעור ההפסד הצפוי וכו'.

התהליך כאמור מתבסס על אומדנים משמעותיים הכרוכים באי ודאות ועל הערכות סובייקטיביות. לשינוי באומדנים או בהערכות, עשויה להיות השפעה משמעותית על ההפרשה להפסדי אשראי המוצגת בדוחות הכספיים של הבנק.

הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשבת, בין היתר, בשיטות ההערכה שמושמות לקביעת ההפרשה. בהיבט זה יציין כי עליית המדד והריבית עשוים לגרום להגדלת עומס הפרעונות של לווים, בפרט של משקי הבית, ולפגיעה ביכולת ההחזר שלהם. לא ניתן להעריך את השפעת גורמים אלה, ולהערכת הנהלת הבנק השפעות אלה טרם בא לידי ביטוי במלואן בהפרשות להפסדי האשראי, והשפעתן עלולה להתממש בתקופות הבאות.

אחת לרבעון בוחנת הנהלת הבנק על "בסיס פרטני" את מרבית תיק האשראי של הבנק, הכולל את כל החבויות שיתרתן עולה על 1 מיליון ש"ח, במטרה להעריך את ההפסד האפשרי הגלום בו.

תהליך הערכת ההפרשות להפסדי אשראי בגין האשראי הנבחן על בסיס פרטני, כמפורט לעיל, מתבסס על אומדנים משמעותיים הכרוכים במידה רבה של אי ודאות (לרבות הערכות באשר לשוויים ההוגן של הבטחונות, כושר ההחזר של החייב וכו') ונשענים על הערכות סובייקטיביות, הן לגבי הקטגוריה בה סווג החוב הבעייתי (כגון: הבחנה בין "חוב בהשגחה מיוחדת", "חוב נחות" וחוב "לא צובר"), והן לגבי הגורמים המשמשים בחישוב ההפרשה (לרבות הערכות באשר למועדי המימוש של הבטחונות והצפי לקבלת תקבולים נוספים).

האומדנים המשמשים בתהליך זה מבוססים בחלקם על פרמטרים כלכליים או משתני שוק, ובחלקם על הערכות הנשענות על ניסיון העבר (אך כפופות לעדכונים שוטפים, ככל הנדרש).

לפיכך, לשינוי באומדנים או בהערכות אלה, עשויה להיות השפעה משמעותית על ההפרשה להפסדי אשראי שנכללה בדוחות הכספיים של הבנק.

ב. התחייבויות תלויות

כנגד הבנק תלויות ועומדות תביעות משפטיות בנושאים שונים, לרבות: חיוב ריבית שלא כדין (או שלא על פי המוסכם), התניית שירות בשירות, גביית עמלות או חיובים שונים שלא כדין, אי ביצוע הוראות והפעלת שיקול דעת מוטעה.

לצורך הערכת ההפסדים האפשריים בגין תביעות אלו, מתבססת הנהלת הבנק על חוות דעתם של היועצים המשפטיים המייצגים את הבנק בתביעות אלו ומסווגת אותן לאחת מהקטגוריות הבאות:

- תביעות שצפוי הפסד בגין - לגביהן נערכת הפרשה בדוחות הכספיים על פי העובדות הידועות לבנק.
- תביעות שהסיכוי להפסד בגין קלוש - לגביהן לא נערכת הפרשה להפסד, אך ניתן גילוי בגין כאשר סכום התביעה הינו מהותי מאד.
- תביעות שאפשרות התממשותן איננה קלושה - לגביהן לא נערכת הפרשה להפסד, אך ניתן גילוי לסכום החשיפה הכולל של הבנק בגין. על פי הוראות בנק ישראל, יש לכלול בדוחות הכספיים גילוי באשר לתביעות המהותיות בקבוצה זו.

כאמור לעיל, שיוך התביעה לאחת הקטגוריות שצוינו לעיל, ועריכת הפרשות להפסדים (ככל שיידרשו), מבוססים על חוות דעתם של יועצים משפטיים רלוונטיים. חוות דעת אלה מבוססות על הערכות סובייקטיביות ומתייחסות בחלקן לנושאים שונים ובכללם בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שהניסיון והידע שנצברו בהם עד כה, אינם מספיקים.

לפיכך, ייתכן שתוצאות התממשותן של חלק מהתביעות בפועל, תהיה שונה מחוות דעתם של היועצים המשפטיים. לאור היקף התביעות התלויות כנגד הבנק, ייתכן שלא התממשות חוות דעתם של היועצים המשפטיים כאמור, תהיה השפעה משמעותית על התוצאות הכספיות של הבנק.

התביעות שהוגשו כנגד הבנק נבחנות על ידי הנהלת הבנק ויועציו המשפטיים בתדירות רבעונית, תוך התייחסות להתפתחויות שחלו בהליכים המשפטיים המתנהלים בגין. בסיום התהליך מעדכנת הנהלת הבנק, את ההפרשות להפסדים אפשריים בגין תביעות אלה, ככל הנדרש.

ג. זכויות עובדים

(1) התחייבות לתשלום פיצויי פרישה

• כללי

ההפרשות בגין התחייבויות הבנק לתשלום פיצויי פרישה לעובדיו מחושבות על בסיס אקטוארי, הכולל הערכות באשר לשיעור העובדים שצפויים לפרוש במועד מוקדם מזה שנקבע בהסכמי ההעסקה (מכל סיבה שהיא), ובאשר להטבות נוספות שצפויים לקבל עובדים אלה. כמו כן, ההפרשות מחושבות על פרמטרים סטטיסטיים ותחזיות לגבי העתיד, כגון: תוחלת החיים הצפויה, שיעורי פרישה מוקדמים, גיל העובדים במועד פרישתם המוקדמת, שיעורי עליית השכר הריאלי הממוצעים בעתיד, שיעור ההיוון ועוד.

לפיכך, ההפרשה בגין התחייבות הבנק הנגזרת מהערכה אקטוארית זו, רגישה לשינויים אפשריים בפרמטרים או בתחזיות עליהם היא מבוססת, באופן שסטייה אפשרית בגורמים אלו עלולה להטות את סכום ההתחייבות הכלול בדוחותיו הכספיים של הבנק - במידה מהותית.

בבסיס החישוב האקטוארי נכללו ההנחות הבאות:

- שיעורי פרישת העובדים בעתיד מבוססים על שיעורי הפרישה הממוצעים שנצפו בשנים 2004 - 2019, ועל תחזיות ההנהלה.
- סכומי ההטבות הפוטנציאליות הנוספות העשויות להשתלם בעתיד לעובדי הבנק, מבוססות על הסכומים אותם שילם הבנק בעבר, ועל הערכות ההנהלה באשר לסכומי הפיצויים המוגדלים שעשוי הבנק לשלם בעתיד לעובדים הפורשים.
- סכומי ההטבות הנוספות שישולמו בעתיד, נוכח לערכם הנוכחי, בשיעור ריבית ממוצעת של כ- 1.7% לשנה (31.12.2021 - 0.2%) (הנגזרת מאימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב והנחות בנק ישראל).
- שיעור עליית השכר הריאלי הממוצע הצפוי בעתיד, יסתכם בכ- 1.9% לשנה, ומבוסס על הסכם השכר העדכני בבנק.

בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022 נכללו הפרשות בגין התחייבויות הבנק לתשלום מענקי פרישה לעובדיו על בסיס אקטוארי, בהתאם לכללים שנקבעו בהוראות בנק ישראל. יתרת הפרשות אלו ליום הדוח הסתכמה בסך 534 מיליוני ש"ח (31.12.2021 - 639 מיליוני ש"ח).

להלן נתונים באשר להשלכות הכספיות בגין שינויים אפשריים בפרמטרים ובהנחות שעמדו בבסיס ההערכה האקטוארית, על הפרשות הבנק בגין התחייבותו לתשלום פיצויי פרישה לתאריך המאזן:

גידול בהתחייבויות		השינוי בפרמטר
31.12.2021	31.12.2022	
מיליוני ש"ח		
33	31	- עליה בשיעור של 1 נקודות האחוז בשיעורי הפרישה של העובדים
10	9	- עליה בשיעור של 10 נקודות האחוז בשיעורי הפיצויים המשולמים
37	29	- עליה בשיעור של 0.5 נקודות האחוז בשכר הריאלי השנתי של העובדים
80	60	- ירידה של 1 נקודות האחוז בשיעור ריבית ההיוון

(2) הטבות לאחר סיום העסקה

עובדי הבנק זכאים לקבלת הטבות מסוימות לאחר צאתם לגמלאות.

על פי כללי חשבונאות מקובלים יש לערוך הפרשה על בסיס אקטוארי, בהתחשב בהסתברות למימושה - ולהציג אותה בדוחות הכספיים על פי ערכה המהווה לתאריך עריכתה. ההפרשה תשקף את התחייבות הבנק בגין זכויות אלו. עם זאת, ההפרשה כפופה לגורמי אי ודאות, מכיוון שמימוש הזכויות שתוארו לעיל, מותנה בקיום "תנאי סף" מסוימים בעתיד - שאין ודאות להתממשותם בפועל.

לפיכך, עריכת ההפרשות בגין התחייבות צפויה זו כרוכה במבחני הסתברות באשר לעוצמתם האפשרית של פרמטרים מסוימים המשמשים בתחשיב, לרבות:

- מספר העובדים שיפרשו מהבנק במועד שנקבע לצאתם לגמלאות, ולא לפני כן.
- מספר העובדים שיממשו את ההטבות הניתנות לגימלאי הבנק, בתקופה המבוססת על תוחלת החיים הממוצעת.

בדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2022, נכללו הפרשות בגין התחייבות זו, בהתאם לכללים שנקבעו על ידי בנק ישראל המבוססים על תקני החשבונאות המקובלים בארה"ב (ראה ביאור וי"ד בדוחות הכספיים). יתרת ההפרשה בגין התחייבות זו, ליום 31.12.2022 מסתכמת בסך של 53 מיליון ש"ח (31.12.2021 - 75 מיליון ש"ח).

ההפרשות נערכו על בסיס תחשיבים אקטואריים שנערכו על ידי אקטואר בלתי תלוי מומחה והתבססו על קריטריונים ופרמטרים שונים, לרבות שיעור הפרישה הממוצע של עובדים, ברמות ותק שונות; תוחלת החיים הצפויה; גיל הפרישה מהעבודה; והיוון תזרימי התשלומים הצפויים, בשיעור של 1.8% - 1.7% לשנה (31.12.2021 - 0.4% - 0.0%).

ההסתברות למימוש הזכויות, הנגזרת מההערכה האקטוארית כאמור, מתבססת על פרמטרים וכלים סטטיסטיים, הנגזרים מניסיון העבר ותחזיות לגבי העתיד. לפיכך, ההפרשה בגין התחייבות הבנק המחושבת על בסיס ההערכה האקטוארית כאמור, רגישה לשינויים אפשריים בפרמטרים או בתחזיות עליהם היא מבוססת, באופן שסטיה אפשרית בגורמים אלו, עלולה להטות את סכום ההתחייבות הכלול בדוחותיו הכספיים של הבנק - במידה מהותית.

להלן נתונים באשר להשלכות הצפויות בשל שינויים אפשריים בפרמטרים ובהנחות שעמדו בבסיס ההערכה האקטוארית, כאמור, על ההפרשות בגין התחייבות הבנק לתשלום הטבות לאחר סיום ההעסקה, לתאריך המאזן:

גידול בהתחייבויות		השינוי בפרמטר
31.12.2021	31.12.2022	
מיליוני ש"ח		
1	1	- ירידה בשיעור של 1 נקודות האחוז בשיעורי הפרישה של העובדים
20	12	- ירידה בשיעור של 1 נקודות האחוז בשיעור ריבית ההיוון

ד. היוון עלויות לפיתוח עצמי של תוכנה

כאמור בביאור וט'5) בדוחות הכספיים, הבנק מהווה עלויות מסוימות בגין פיתוח עצמי של תוכנה וזוקף אותן לסעיף "רכוש קבוע". עלויות אלו נגזרות בעיקר מחלקו היחסי של הבנק בתשלומים בגין שירותי מחשב ששולמו לחברה האם בגין מרכיב העלויות לפיתוח עצמי של תוכנה (שהוצאו על ידי החברה האם והונוו על ידי לסעיף "רכוש קבוע"). הבנק מוודא מדי שנה מול חברת האם כי היא מקיימת הליכי בקרה פנימית נאותים שמטרתם לוודא כשירות העלויות הניתנות להיוון.

מדידת העלויות ששימשו לפיתוח עצמי של תוכנה, כמו גם תקופת השימוש העתידית הצפויה בגין תוכנות אלה, מבוססת על אומדנים משמעותיים הכרוכים במידה רבה של אי ודאות (לרבות אומדנים באשר לתקופת ההנאה הצפויה מהשימוש בתוכנה שפותחה) והערכות סובייקטיביות (לרבות הערכות באשר להיקף העבודה שהושקע בפיתוח התוכנה). לפיכך, לשינוי באומדנים ובהערכות שתוארו לעיל, עשויה להיות השפעה מהותית על היקף הוצאות המחשב שהונוו ונזקפו לסעיף רכוש קבוע, והוצאות הפחת העתידיות שייזקפו בגינם.

מערכות המידע העיקריות המשמשות את הבנק מבוססות על מערכות הליבה של החברה האם המספקת לבנק שירותי מחשב (לרבות פיתוחי תוכנה), מכח הסכמים שנחתמו בין הבנק לחברה האם, בנושא זה. לאור האמור לעיל, עלויות תוכנה שנזקפו לנכסים בספרי הבנק, כוללות גם את חלקו היחסי של הבנק בהשקעות החברה האם בפיתוחי תוכנה עצמיים, עבורה ועבור הבנק. יתרת עלויות בגין פיתוח תוכנה שהונוו על ידי הבנק מסתכמות ליום 31.12.2022 בסך של 89 מיליון ש"ח (31.12.2021 - 87 מיליון ש"ח).

ה. ירידת ערך של אגרות חוב זמינות למכירה

השקעות באגרות חוב שסווגו ל"תיק הזמין למכירה" (כהגדרתו בהוראות בנק ישראל), מוצגות לפי השווי ההוגן (המבוסס על מחירים מצוטטים בבורסה לאותם נכסים, או לנכסים דומים). ככלל, הפערים בין שוויין ההוגן של אגרות חוב אלה, לבין עלותם המופחתת (המהווים רווחים או הפסדים הגלומים באגרות חוב שטרם מומשו), נזקפים לסעיף "רווח כולל אחר", במסגרת ההון העצמי (בכפוף לאמור להלן).

הבנק אומד את הפסדי האשראי הצפויים בגין איגרות חוב זמינות למכירה בכל מועד דיווח כאשר השווי ההוגן נמוך מהעלות המופחתת. הבנק בוחן האם הירידה בשווי ההוגן נובעת מהפסדי אשראי או מגורמים אחרים. ירידת ערך שנובעת בקשר להפסדי אשראי, נרשמת באמצעות הפרשה להפסדי אשראי ואילו ירידת ערך שלא נרשמה באמצעות הפרשה להפסדי אשראי, נרשמת דרך רווח כולל אחר, נטו ממס.

כאשר להערכת הבנק הירידה בשווי ההוגן נובעת מהפסדי אשראי הבנק מחשב את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים עבור אגרות חוב זמינות למכירה באופן פרטני, לפי שיטת תזרים מזומנים מהוון, שבאמצעותה הבנק משווה את ערכם הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, אשר נקבעים על בסיס אירועי עבר, תנאים נוכחיים ועל תחזיות סבירות וניתנות לכיסוס (כגון: גורמים ענפיים, גיאוגרפיים, כלכליים ופוליטיים, הרלוונטיים ליכולת הגבייה של אותה איגרת חוב), לבסיס העלות המופחתת של נייר הערך ולשווי ההוגן.

יתרת ההפסדים שטרם מומשו הכלולים בתיק אגרות החוב הזמינות למכירה ליום 31.12.2022, הסתכמה בסך 369 מיליון ש"ח (31.12.2021 - 41 מיליון ש"ח), ומהווה שיעור של 7% מיתרת התיק (31.12.2021 - אינו מהותי). נכון למועד הדיווח תיק ניירות הערך זמינים למכירה של הבנק אינו כולל ניירות ערך אשר לדעת הבנק הירידה בשווי ההוגן נובעת מהפסדי אשראי.

להערכת הנהלת הבנק, המבוססת על אמות המידה שפורטו לעיל - הפסדים אלו נובעים בעיקר משינויים שוטפים בתשואות לפדיון בשוק אגרות החוב ואינם נובעים מהפסדי אשראי. לאור האמור לעיל, נזקפו הפסדים אלו לסעיף "רווח כולל אחר", במסגרת הון העצמי.

עוד יצוין כי כיוון שבכוונת הבנק למכור איגרות חוב זמינות למכירה הנמצאות בפוזיציות הפסד שטרם מומש בסך של כ-9 מיליון ש"ח, הוכרה בגין ירידת ערך בדוח רווח והפסד בסכום זה בתקופת הדוח. הפרשה זו כאמור אינה בגין הפסד אשראי אלא בגין כוונת הבנק למימוש.

19. בקורות ונהלים

א. בקורות לגבי הגילוי בדוחות הכספיים

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 309 - העוסקת הן בבקורות ונהלים לגבי הגילוי (סעיף 302 בחוק Sarbanes Oxley - להלן "SOX") והן בבקרה הפנימית על דיווח כספי (סעיף 404 SOX - ראה סעיף ב' להלן), קובעת בכל הנוגע לבקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים התקופתיים, כדלקמן:

- תאגיד בנקאי חייב לקיים בקורות ונהלים לגבי הגילוי על דיווח כספי.
- הנהלת התאגיד הבנקאי תעריך, בשיתוף המנהל הכללי והחשבונאי הראשי, את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים, לסוף כל רבעון.

בנוסף, חויבו המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של כל תאגיד בנקאי, להצהיר אישית, במסגרת הדוחות הכספיים - הצהרות (הכלולות בדוחות אלו) לגבי הגילוי הנכלל בדוחות, בהסתמך על סקירת הדוחות הכספיים והערכת יעילות הבקורות ונהלים לגבי המידע שנכלל בדוחות.

קיומן של בקורות אלו ותקפותן נבחנות ביחידות השונות של הבנק מידי רבעון. בנוסף, הוקמה בבנק "ועדת גילוי" בראשות המנהל הכללי הכוללת את כל חברי הנהלת הבנק. הועדה מתכנסת אחת לרבעון ודנה בנושאים שונים שהתעוררו במהלך פעילותו העסקית של הבנק, שעשויה להיות להם השלכה על הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים.

ב. בקרה פנימית על דיווח כספי

בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 309 מפורטות גם חובות הנהלת התאגיד הבנקאי לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי (סעיף 404 SOX).

ההוראה קובעת, בכל הנוגע לבקרה הפנימית על דיווח כספי, כדלקמן:

- תאגיד בנקאי חייב לקיים בקרה פנימית על דיווח כספי.
- הנהלת התאגיד הבנקאי תעריך מדי שנה את אפקטיביות מערך הבקרה הפנימית בתאגיד.

- במקביל להוראה זו, פרסם המפקח על הבנקים הוראת דיווח, בדבר: "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי", המיישמת את חובות הדיווח הנגזרות מסעיף 404 SOX. בהתאם להוראה זו ייכלל בכל דוח שנתי "דוח בקרה פנימית", שיכלול:

- הצהרה על אחריות ההנהלה לקיומו ותחזוקתו של מערך ונהלי בקרה פנימית נאותים על דיווח כספי.
- הערכה לגבי יעילותם של מערך וניהול הבקרה הפנימית על דיווח כספי. הערכת התאגיד הבנקאי, כאמור, תבוקר על ידי רואה החשבון המבקר - בהתאם לתקני ביקורת שיאומצו או שיתפרסמו על ידי ה- PCAOB, ובסיומה תומצא על ידו חוות דעת.

בשנת 2022 ערך הבנק, בסיוע יועצים חיצוניים, בדיקות מדגמיות לתיקוף מערך הבקרה הפנימית על דיווח כספי. הבדיקות כללו: עדכון התיעוד הקיים בגין תהליכים עסקיים המשליכים על דיווח כספי, סקירת הבקורות הקיימות בגין תהליכים אלו, סקירת בקורות חדשות שנוספו בתקופת הדוח, עדכון התיעוד בגין תהליכים שנוספו ושנו בתקופת הדוח, ובדיקות שוטפות של הבקורות הקיימות והערכת מידת האפקטיביות שלהן.

בנוסף לאמור לעיל, הבקרה הפנימית על דיווח כספי מבוססת על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של ה- "COSO" משנת 2013.

מערך הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי בבנק, בוקר על ידי רואי החשבון המבקרים ונמצא אפקטיבי. חוות הדעת של רואי החשבון המבקרים על הבקרה הפנימית, במתכונת שנקבעה על ידי בנק ישראל, נכללה בדוחות אלו לפני חוות הדעת על הדוחות הכספיים.

ג. הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

בהתבסס על בחינת הבקורות הקיימות בתהליכי הפקת והעברת המידע הקשורים לדיווח הכספי ועל תוצאות הדיונים שנערכו ב"ועדת הגילוי", העריכה הנהלת הבנק, בשיתוף המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק, את האפקטיביות של הבקורות והנהלים בתקופה המכוסה בדוח זה, לגבי הגילוי של הבנק.

על בסיס הערכה זו, המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק הסיקו, כי לתום תקופה זו, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינן אפקטיביות, כדי: לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני, בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

ד. שינויים בבקרה הפנימית

לא ארעו במהלך הרבעון הרביעי שהסתיים ביום 31.12.2022, שינויים כלשהם בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי אשר השפיעו באופן מהותי, או שסביר שצפויים להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

חלק ה' - מידע נוסף

20. עניינים אחרים

א. ועדה מיוחדת ובלתי תלויה בעניין הליכים משפטיים שהתנהלו באוסטרליה

נגד הבנק ונגד חברת האם (להלן: "הבנקים") התנהלו הליכים שונים באוסטרליה ובישראל הנוגעים לחשבונות בבנקים שניהלו בני משפחה אוסטרלית מסוימת וחברות הקשורות אליהם. בחודש ינואר 2021 חתמו הבנקים על הסכמי פשרה, במסגרתם הסכים הבנק, מבלי להודות באחריות, לשלם כפשרה סך של כ-8 מיליון דולר אוסטרלי (המחויבים כ-20 מיליון ש"ח), בתמורה לסילוק כל תביעה או טענה אפשרית של התובעים כנגד הבנק, לרבות בקשר להליכים, בני המשפחה והחברות הקשורות. הבנק ביצע הליך הפקת לקחים על מנת למנוע הישנות אירועים מסוג זה.

בחודש ינואר 2021, לפי דרישת המפקח על הבנקים, החליטו דירקטוריון הבנק ודירקטוריון החברה האם להקים ועדה משותפת לשני הדירקטוריונים, שתהיה ועדה מיוחדת ובלתי תלויה, שבראשה תעמוד כבוד השופטת (בדימוס) הגב' הילה גרסטל. ביום 15 באוגוסט 2021 מונה כבוד השופט (בדימוס) מר יעקב שיינמן, לכהן כיו"ר משותף של הוועדה לצידה של כבוד השופטת (בדימוס) גרסטל. הוועדה תבחן את התהליכים הניהוליים ותהליכי הבקרה, שאפשרו את התנהלות הבנקים, שהביאה להליכים שבגינם נחתמו הסכמי הפשרה, תוך התייחסות בין השאר להיבטי ממשל תאגידי והתנהלות הדירקטוריון וההנהלה הבכירה ובכלל זה תקבע מסקנות והמלצות כלליות ואישיות כלפי נושאי משרה ועובדים, ככל שנדרש, לרבות בהתייחס להטבות שזכו שניתנו לנושאי המשרה בתקופה הרלוונטית. הוועדה תגיש את מסקנותיה והמלצותיה לדירקטוריון הבנק ולדירקטוריון החברה האם. בנוסף, מסקנות והמלצות הוועדה יימסרו למפקח על הבנקים, במענה לדרישתו מהבנקים. ביום 18 בדצמבר 2022 התקבל מכתב הוועדה לפיו, הוועדה שוקדת בימים אלה על גיבוש ממצאיה, מסקנותיה והמלצותיה ומעריכה כי תשלים את עבודתה בתוך כחצי שנה. לפרטים והרחבה בדבר ההליכים המשפטיים שהתנהלו באוסטרליה, ראה בדוחות הכספיים לשנת 2020 ביאור 226(6) (עמ' 210).

ב. דרישת הרשות לתחרות לקבלת נתונים

בשנת 2022, התקבלה בבנק ובחברת האם, דרישת נתונים נוספת בנושא אספקת שירותי בנקאות ללקוחות במגזר הערבי. כמו כן, התקבלה בבנק ובחברת האם דרישה בנושא פקדונות.

ג. מכתב הפיקוח על הבנקים בנושא ביטול שיעבודים

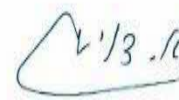
ביום 4 ביולי 2022 התקבלה בבנק ובחברת האם הודעה לפי סעיף 8א (א) לפקודת הבנקאות בעניין ליקויים חוזרים בהסרת שיעבודים בעקבות סילוק החיובים שלהבטחתם נרשמו השיעבודים. הבנק והחברת האם נוקטים בפעולות הנדרשות לשם קיום הדרישות בהתאם להודעה.

ד. מימוש מבנה הנהלת הבנק

ביום 8 באוגוסט 2022 אישר דירקטוריון הבנק את התקשרות הבנק בעסקה למכירת שטחים המשמשים את הנהלת הבנק ויחידות המטה המרכזיות שלו. השלמת העסקה ומסירת החזקה בנכס צפויה עד ליום 30 ביוני 2023. על פי הערכה, הבנק צפוי להכיר ברווח של כ-80 מיליון ש"ח, לאחר השפעת המס, ברבעון השני של שנת 2023. לבנק יש אופציה לדחות את מועד המסירה בשישה חודשים, עד ליום 31 בדצמבר 2023, ולאחר מועד זה לבנק יש גם אופציה לשכור את הנכס לתקופה של עד שנתיים. ליום 31 בדצמבר 2022 הוצגה העלות הבלתי מופחתת של הנכס האמור תחת נכס מוחזק למכירה.



יהושע בורשטיין
המנהל הכללי



אסתר דויטש
יו"ר הדירקטוריון

5 במרס, 2023

א.	הצהרות לגבי הגילוי	
-	הצהרת המנכ"ל	80
-	הצהרת החשבונאי הראשי	81
ב.	דו"ח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי	82

הצהרה (Certification)

אני יהושע בורשטיין, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2022 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים ברווח הכולל, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽¹⁾, וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח.
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה".

5 במרס, 2023

יהושע בורשטיין
מנכ"ל הבנק

הצהרה (Certification)

אני גולן כחלון, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2022 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים ברווח הכולל, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽¹⁾, וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח.
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה".


גולן כחלון
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

5 במרס, 2023

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (להלן: "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה").

מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

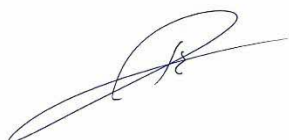
ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך, גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות, הן יכולות לספק מידה סבירה של ביטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2022, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission משנת 2013.

בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2022, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

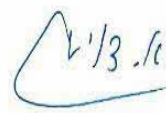
האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2022 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק ה"ה סומך חייקין וה"ה זיו האפט כפי שצוין בדוח שלהם בעמוד מספר 84 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסויגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2022.



גולן כחלון
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי



יהושע בורשטיין
מנהל כללי



אסתר דויטש
יו"ר הדירקטוריון

5 במרס, 2023

תוכן הדוחות

84	דוח רואי החשבון לבעלי המניות - בקרה פנימית על דיווח כספי
85	דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות - דוחות כספיים שנתיים
87	דוחות רווח והפסד מאוחדים
88	דוח מאוחד על הרווח הכולל
89	מאזנים מאוחדים
90	דוח על השינויים בהון
91	דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים
94	ביאורים לדוחות הכספיים

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ - בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקורנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ וחברות מאוחדות (להלן: "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2022, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee Of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן: "COSO") הדירקטוריון וההנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון ישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימת, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבונו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); מספקים מידה סבירה של בטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להוראות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק; מספקים מידה סבירה של בטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים;

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות, או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה. לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2022, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי "COSO".

ביקורנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים המאוחדים של הבנק לימים 31 בדצמבר 2022 ו- 2021 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים המאוחדים של הבנק, לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022, והדוח שלנו, מיום 5 במרס 2023, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים מאוחדים.

זיו האפט
רואי החשבון

סומך חייקין
רואי החשבון

5 במרס, 2023

סומך חייקין, שותפות ישראלית וחברה ברשת KPMG של פירמות עצמאיות המסונפות ל- KPMG International Limited, חברה בריטית פרטית מוגבלת באחריות

דוח ראי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ - דוחות כספיים שנתיים

ביקרנו את המאזנים המצורפים של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ והחברות המאוחדות שלו (להלן: "הבנק"), לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים המאוחדים של הבנק, לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות ראי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הבנק והחברות המאוחדות שלו, לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק והחברות המאוחדות שלו לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת ראי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2022, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה-Committee Of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), והדוח שלנו מיום 5 במרץ 2023 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

ענייני מפתח בביקורת

ענייני מפתח בביקורת המפורטים להלן הם העניינים אשר תוקשרו, או שנדרש היה לתקשרם, לדירקטוריון הבנק ואשר, לפי שיקול דעתנו המקצועי, היו משמעותיים ביותר בביקורת הדוחות הכספיים המאוחדים לתקופה השוטפת. עניינים אלה כוללים, בין היתר, כל עניין אשר: (1) מתייחס או עשוי להתייחס, לסעיפים או לגילויים מהותיים בדוחות הכספיים וכן (2) שיקול דעתנו לגביי היה מאתגר, סובייקטיבי או מורכב במיוחד. לעניינים אלה ניתן מענה במסגרת ביקורתנו וגיבוש חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם. התקשור של עניינים אלה להלן אינו משנה את חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם ואין אנו נותנים באמצעות חוות דעת נפרדת על עניינים אלה או על הסעיפים או הגילויים שאליהם הם מתייחסים.

הפרשה להפסדי אשראי

מדוע העניין נקבע כעניין מפתח בביקורת

בהתאם למתואר בביאורים 1, 13 ו-31 לדוחות הכספיים המאוחדים, ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מאזני וחוז-מאזני בדוחות המאוחדים של הבנק מסתכמת לסך של כ-736 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022 וכוללת הפרשה על בסיס פרטני והפרשה על בסיס קבוצתי בגין סיכון האשראי לציבור.

בתהליך אמידת ההפרשה להפסדי אשראי, הבנק מעריך את ההפסד הגלום בתיק האשראי. תהליך הערכת ההפסד, מתבסס על אומדנים משמעותיים הכרוכים באי ודאות ועל הערכות סובייקטיביות הן בשלב קביעת הסיווג הנדרש לחובות והן בשלב מדידת ההפרשה להפסדי אשראי.

החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את כללי חשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (ASC 326) - CECL. בחישוב ההפרשה על בסיס קבוצתי, אומדן ההפסדים הצפויים לאורך חיי האשראי (Life Time) נערך בהתאם למתודולוגיה ומודלים מבוססי דירוג סיכון (כגון הסתברות לכשל והפסד בהיתן כשל) במסגרתם נאמד סכום ההפסד הצפוי במקרה של התמששות כשל. המודלים מתבססים, בין היתר, על נתונים היסטוריים והתאמות נוספות לצורך חיזוי הפסדי האשראי הצפויים. סיווג חבות הלקוח כחוב תקין או כחוב בעייתי משפיע גם הוא על גובה ההפרשה להפסדי אשראי. בנוסף, הבנק כולל הפרשה להפסדי אשראי המחושבת על בסיס פרטני בגין חובות מסוימים על פי מדיניותו בהתבסס על הערכות לצפי הגבייה מאותו לווה.

האומדנים העיקריים המשמשים בסיס לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי:

- קביעת האומדנים במודלים שבשימוש הבנק כגון המתודולוגיה, ההנחות והנתונים, וקביעת התאמות נוספות כרוכה בשיקול דעת משמעותי בבחירתם ובנייתם.
- בעת זיהוי וסיווג החובות, מופעל שיקול דעת לצורך איתור החובות הבעייתיים על-פי תבחינים אשר עשויים להעיד על הפיכתו של חוב לבעייתי, אומדן הפגיעה האפשרית או הקיימת במקור ההחזר הראשוני של הלווה או קיומם של תזרים מזומנים צפוי של הלווה לפירעון החוב במלואו ובמועדו, וכן הערכת נתונים פיננסיים אחרים של הלווה שיכולים להצביע על סממנים לקיומן של חולשות או חולשות פוטנציאליות בכושר ההחזר של הלווה. סיווג של חוב כבעייתי ישפיע, כאמור, על גובה ההפרשה בגינו.
- בחישוב ההפרשה על בסיס פרטני מופעל שיקול דעת בקביעת גובה הסכום הצפוי להתקבל מהלווה, כגון קביעת תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים לשירות החוב מפעילותו העסקית של הלווה ו/או שווי ערך מימוש בטחונות וערבויות.
- זיהינו את האומדנים האמורים המשמשים בסיס לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי, כעניין מפתח בביקורת. שינוי באומדנים או בהערכות אלו, עשויה להיות השפעה משמעותית על ההפרשה להפסדי אשראי המוצגת בדוחות הכספיים של הבנק.
- ביקורת על ההפרשה להפסדי אשראי דורשת שיקול דעת של המבקר וכן ידע וניסיון על מנת לבחון את סבירות השימוש במודלים, התחשיבים וההתאמות ששימשו את ההנהלה בקביעת נאותות סיווג החובות ואומדן ההפרשה להפסדי אשראי.

המענה שניתן לעניין המפתח בביקורת

להלן הנהלים העיקריים שביצענו בקשר לעניין מפתח זה במסגרת ביקורתנו: בחנו את תהליכי העבודה לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי ואת אפקטיביות התכנון והתפעול של בקורות על דיווח כספי הקשורות לקביעת אומדן ההפרשה, לרבות בקורות בנושאים הבאים:

- בחינת נאותות המתודולוגיה ששימשה לקביעת ההפרשה להפסדי אשראי;
- נאותות הנתונים הבסיסיים ששימשו לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי;
- איתור חובות בעלי מאפיינים פוטנציאליים של חובות בעייתיים, על פי שהוגדרו על ידי הבנק;
- סיווג החובות בהתאם להוראות המפקח על הבנקים;
- ניתוח סבירות ההפרשה להפסדי אשראי בכללותה.

ביצענו נהלים מבססים לבחינת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס מצגים שקיבלנו. נהלים אלו כללו, בין היתר:

- בחינת המתודולוגיה לקביעת ההפרשה ובדיקה כי היא עולה בקנה אחד עם כללי החשבונאות שחלים על הבנק;
- בדיקה מדגמית של חישובים שערך הבנק לקביעת נאותות השימוש במודלים השונים;
- בדיקת נאותות הסיווג וההפרשה עבור מדגם חובות;
- בחינת סבירות נאותות ההפרשה להפסדי אשראי בכללותה.

משרד סומך חייקין משמש כרואה חשבון מבקר החל משנת 1972.
משרד זיו האפט משמש כרואה חשבון מבקר החל משנת 1998

זיו האפט
רואי החשבון

סומך חייקין
רואי החשבון

5 במרס, 2023

סומך חייקין, שותפות ישראלית וחברה ברשת KPMG של פירמות עצמאיות המסונפות ל- KPMG International Limited, חברה בריטית פרטית מוגבלת באחריות

דוחות רווח והפסד מאוחדים לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר

בסכומים מדווחים

2020	2021	2022	ביאור	
מיליוני ש"ח				
1,379	1,528	2,335	2	הכנסות ריבית
160	204	589	2	הוצאות ריבית
1,219	1,324	1,746		הכנסות ריבית, נטו
320	(81)	155	13, 31	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
899	1,405	1,591		הכנסות ריבית, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית				
112	143	22	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
309	326	348	4	עמלות
5	-	6	5	הכנסות אחרות
426	469	376		סך כל הכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות				
569	612	636	6	משכורות והוצאות נלוות
168	163	168	15	אחזקה ופחת בניינים וציוד
262	246	247	7	הוצאות אחרות
999	1,021	1,051		סך כל הוצאות תפעוליות ואחרות
326	853	916		רווח לפני מיסים
118	295	319	8	הפרשה למיסים על הרווח
208	558	597		רווח לאחר מיסים
3	4	4	14	חלק הבנק ברווחים של חברות כלולות, לאחר מיסים
211	562	601		רווח נקי
רווח למניה (באלפי שקלים חדשים)				
1.70	4.52	4.83	9	מניה בת 0.1 שקלים חדשים - ערך נקוב:

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.



גולן כחלון
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי



יהושע בורשטיין
מנהל כללי



אסתר דויטש
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 5 במרס 2023.

דוח מאוחד על הרווח הכולל

בסכומים מדווחים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			ביאור
2020	2021	2022	
מיליוני ש"ח			
211	562	601	רווח נקי
			רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים: 10
(33)	(53)	(501)	התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי השווי ההוגן, נטו
(12)	5	141	התאמת ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים, נטו ⁽¹⁾
(45)	(48)	(360)	הפסד כולל אחר לפני מיסים
15	18	123	השפעת המס המתייחס
(30)	(30)	(237)	הפסד כולל אחר לאחר השפעת המס
181	532	364	סך כל הרווח הכולל

1. מהווה בעיקר, התאמות לאומדנים אקטואריים בגין הפרשות לפיצויי פרישה והטבות לאחר סיום העסקה וכן הפחתת סכומים שנרשמו בתקופות קודמות ברווח כולל אחר.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מאזנים מאוחדים ליום 31 בדצמבר

בסכומים מדווחים

2021	2022	ביאור	
מיליוני ש"ח			
			נכסים
14,079	13,679	11	מזומנים ופקדונות בבנקים
			ניירות ערך:
792	1,475		אגרות חוב המוחזקות לפדיון
6,077	5,499		אגרות חוב זמינות למכירה
13	13		מניות שאינן למסחר
1	1		ניירות ערך למסחר
6,883	6,988	12	סך הכל ניירות ערך ⁽¹⁾⁽²⁾
38,202	43,265	13, 31	אשראי לציבור
(566)	(696)	13, 31	הפרשה להפסדי אשראי
37,636	42,569		אשראי לציבור, נטו
28	2		אשראי לממשלה
12	14	14	השקעה בחברות כלולות
464	465	15	בניינים וציוד
2	1	16	נכסים בלתי מוחשיים
-	59		נכסים מוחזקים למכירה
45	86	28	נכסים בגין מכשירים נגזרים
745	923	17	נכסים אחרים
59,894	64,786		סך הכל נכסים
			התחייבויות והון
48,070	51,047	18	פקדונות הציבור
4,737	6,755	19	פקדונות מבנקים
179	41		פקדונות הממשלה
1,424	1,156	20	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
93	74	28	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,620	1,658	21	התחייבויות אחרות ⁽³⁾
56,123	60,731		סך הכל התחייבויות
3,771	4,055	24	הון
59,894	64,786		סך הכל התחייבויות והון

1. היתרה כוללת ניהות ערך ששועבדו למלווים בסך 3,607 מיליוני ש"ח (31.12.2021 - 3,582 מיליוני ש"ח).

2. היתרה כוללת ניהות ערך המוצגים לפי השווי ההוגן בסך 5,500 מיליוני ש"ח (31.12.2021 - 6,078 מיליוני ש"ח).

3. היתרה כוללת הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בסך 39 מיליוני ש"ח (31.12.2021 - 23 מיליוני ש"ח).

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון

בסכומים מדווחים

הון מניות נפרע	קרנות הון	סך הכל הון וקרנות הון	הפסד כולל אחר מצטבר	יתרת רווח	סך הכל הון
מיליוני ש"ח					
51	152	203	(48)	2,903	3,058
יתרה ליום 1 בינואר 2020					
-	-	-	(30)	-	(30)
הפסד כולל אחר, נטו, לאחר השפעת המס					
-	-	-	-	211	211
רווח נקי לשנה					
51	152	203	(78)	3,114	3,239
יתרה ליום 31 בדצמבר 2020					
-	-	-	(30)	-	(30)
הפסד כולל אחר, נטו, לאחר השפעת המס					
-	-	-	-	562	562
רווח נקי לשנה					
51	152	203	(108)	3,676	3,771
יתרה ליום 31 בדצמבר 2021					
-	-	-	-	(80)	(80)
התאמה ליתרת הפתיחה, נטו ממס בשל השפעת היישום לראשונה ⁽¹⁾					
-	-	-	(237)	-	(237)
הפסד כולל אחר, נטו, לאחר השפעת המס					
-	-	-	-	601	601
רווח נקי לשנה					
51	152	203	(345)	4,197	4,055
יתרה ליום 31 בדצמבר 2022					

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

(1) השפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL). למידע נוסף ראו ביאור 1 להלן.

דוח על תזרימי המזומנים – מאוחד, לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר

בסכומים מדווחים

2020	2021	2022
	מיליוני ש"ח	
211	562	601
569	209	165
780	771	766
(90)	125	(41)
73	-	-
(107)	76	(5)
(124)	201	(46)
142	(194)	(19)
(109)	(317)	110
33	(511)	91
689	461	811
(304)	139	(52)
(25)	(3)	26
(1,568)	(4,476)	(5,032)
-	-	2
(4,489)	(2,059)	(1,497)
(211)	(130)	(150)
3,401	1,422	941
25	11	93
27	28	111
(6)	(115)	(268)
-	19	75
(87)	(115)	(120)
9	-	11
(3,228)	(5,279)	(5,860)
4,610	7,228	2,977
2,413	1,814	2,018
9	29	(138)
-	-	350
(1,066)	(243)	(577)
5,966	8,828	4,630
3,427	4,010	(419)
(33)	(18)	26
6,647	10,041	14,033
10,041	14,033	13,640

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

רווח נקי לשנה
התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעילות שוטפת (נספח א')

סך הכל

שינוי נטו בנכסים שוטפים -

נכסים בגין מכשירים נגזרים

ניירות ערך למסחר

נכסים אחרים

סך הכל שינוי בנכסים שוטפים

שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות -

התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

התחייבויות אחרות

סך הכל שינוי בהתחייבויות שוטפות

מזומנים נטו מפעילות שוטפת

תזרימי מזומנים לפעילות השקעה

שינוי, נטו, בפקדונות בבנקים

שינוי, נטו, באשראי לממשלה

שינוי, נטו, באשראי לציבור

תמורה מממוש הלואה לחברה מוחזקת

רכישת אגרות חוב זמינות למכירה

רכישת אגרות חוב מוחזקות לפדיון

תמורה ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר

תמורה מפדיון אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר

תמורה מפדיון אגרות חוב מוחזקות לפדיון

רכישת תיקי אשראי

תמורה ממכירת תיק אשראי

רכישת בניינים וציוד

תמורה מממוש בניינים וציוד

מזומנים, נטו, לפעילות השקעה

תזרימי מזומנים מפעילות מימון

שינוי, נטו, בפקדונות מהציבור

שינוי, נטו, בפקדונות מבנקים

שינוי, נטו, בפקדונות הממשלה

הנפקת אגרות חוב

פרעון כתבי התחייבות נדחים

מזומנים, נטו, מפעילות מימון

גידול (קיטון) במזומנים

השפעת השינויים בשער החליפין על יתרת המזומנים

יתרת מזומנים לתחילת השנה

יתרת המזומנים לסוף השנה

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

נספחים לדוח על תזרימי המזומנים - מאוחד, לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר (המשך)

בסכומים מדווחים

2020	2021	2022
מיליוני ש"ח		

נספח א'

התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעילות שוטפת

(3)	(4)	(4)	חלק הבנק ברווחים, נטו, של חברות מוחזקות
66	68	72	פחת על בניינים וציוד (לרבות ירידת ערך)
430	56	224	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(38)	45	(50)	הפסד (רווח) מאגרות חוב זמינות למכירה ומוחזקות לפדיון
(1)	(90)	-	רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר
(1)	-	-	רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
(1)	-	9	הפרשה לירידת ערכם של אגרות חוב זמינות למכירה
(5)	-	(6)	רווח ממימוש בניינים וציוד
(50)	33	(51)	מסים נדחים, נטו
102	42	38	גידול בהפרשות לזכויות עובדים
30	41	(41)	התאמת ערכם של אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
33	18	(26)	הפרשי שער שנקפו על יתרת המזומנים
7	-	-	דיבידנד שהתקבל מחברה כלולה
569	209	165	סך הכל התאמות לתזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

2020	2021	2022
מיליוני ש"ח		

נספח ב'

מידע על ריבית ומיסים שהתקבלו (שולמו)

1,327	1,491	2,111	• ריבית שהתקבלה
7	-	-	• דיבידנדים שהתקבלו
(288)	(186)	(333)	• ריבית ששולמה
(216)	(228)	(357)	• מיסים על הכנסה ששולמו
20	28	63	• מיסים על הכנסה שהתקבלו

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

נספחים לדוח על תזרימי המזומנים - מאוחד, לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר

בסכומים מדווחים

נספח ג'
פעולות שלא במזומן

2020	2021	2022
מיליוני ש"ח		
18	16	32
(312)	137	(63)
163	35	34

- רכישת בניינים וציוד
- השאלת ניירות ערך (החזרת ניירות ערך שהושאלו)
- נכסים והתחייבויות בגין חוזי חכירה תפעוליים שהוכרו

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

א. כללי

1. בנק מרכזי דיווח על בע"מ (להלן - "הבנק") הינו תאגיד בנקאי. הדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2022, מתייחסים לנתונים הכספיים של הבנק ושל החברות המוחזקות שלו (להלן: "המאחד") וערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
2. מכיוון שאין פער מהותי בין נתוני הבנק לנתונים במאחד, מוצגים הדוחות הכספיים והביאורים הנלווים אליהם על בסיס מאחד בלבד. מידע באשר לנתונים הכספיים של הבנק, נכלל בביאור מס' 37.
3. הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 5 במרס 2023.
4. הגדרות - בדוחות כספיים אלה:
 - א. חברות מאוחדות - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.
 - ב. חברות כלולות - חברות, למעט חברות מאוחדות, שהשקעת הבנק בהן, במישרין או בעקיפין כלולה בדוחות הכספיים, על בסיס השווי המאזני.
 - ג. חברות מוחזקות - חברות מאוחדות וחברות כלולות.
 - ד. מטבע הפעילות - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה הבנק פועל. בדרך כלל זהו המטבע של הסביבה שבה הבנק מפיק ומוציא את עיקר המזומנים. מטבע הפעילות של הבנק הינו השקל.
 - ה. מטבע ההצגה - המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.
 - ו. צדדים קשורים ובעלי ענין - כהגדרתם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור שפורסמו על ידי בנק ישראל.
 - ז. מדד - מדד המחירים לצרכן בישראל שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
 - ח. סכום מותאם - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין חודש דצמבר 2003, בהתאם להוראות גילוי דעת מספר 23 ו-36 של לשכת רואי חשבון בישראל.
 - ט. סכום מדווח - סכום מותאם למועד המעבר (31 בדצמבר 2003), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.
 - י. שווי הוגן - המחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה, בין משתתפים בשוק במועד המדידה.
 - יא. עלות - עלות בסכום מדווח.
 - יב. דיווח כספי נומינלי - דיווח כספי המבוסס על סכומים מדווחים.
 - יג. תקני דיווח כספי בינלאומיים - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS), ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS), לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC), או פרשנויות שנקבעו על ידי הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC).
 - יד. כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב - כללי חשבונאות שנדרשים ליישם בנקים אמריקאיים, הנקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, רשות ניירות ערך בארה"ב, המוסד לתקינה חשבונאית בארה"ב, וגופים נוספים בארה"ב ומיושמים בהתאם להיררכיית דיווח שנקבעה בקודיפיקציה של תקני החשבונאות שפרסם המוסד לתקינה חשבונאית בארה"ב (FAS 168).

ב. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

1. עקרונות הדיווח הכספי

הדוחות הכספיים הוכנו על פי מדרג תקני דיווח כספי, כדלקמן:

- ככלל, הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם לכללים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו (להלן: "הוראות המפקח").
- בעיקר הנושאים, הוראות המפקח מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב. בנושאים הנוותרים (שהינם פחות מהותיים), הוראות המפקח מבוססות על תקני דיווח כספיים בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP).
- כאשר תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או שאינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים - נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

2. בסיס הצגת הנתונים הכספיים

הנתונים מוצגים בדוחות הכספיים כדלקמן:

(א) נתונים מאזניים

- פריטים כספיים - מוצגים בערכים נומינליים היסטוריים.
- פריטים לא כספיים - מוצגים בערכים מדווחים.
- נכסים והתחייבויות, שנרכשו על ידי הבנק במסגרת עסקת המיזוג שנחתמה בין הבנק לבין מוניציפל בנק בע"מ, ונכנסה לתוקף ביום 1.12.2019, מוצגים בהתבסס על השווי ההון שנקבע לנכסים והתחייבויות אלו ביום המיזוג (למידע נוסף באשר לבסיס המדידה של נכסים והתחייבויות אלו והתוצאות הכספיות הנגזרות מהם - ראה סעיף 4 להלן).

(ב) נתונים תוצאתיים

- הכנסות והוצאות הנובעות מפריטים כספיים - מוצגות בערכים נומינליים היסטוריים.
- הכנסות והוצאות הנובעות מפריטים לא כספיים (כגון: פחת והפחתות, והוצאות והכנסות מראש) - נגזרות מהתנועה בפריט הלא כספי המאזני.

3. מטבע פעילות ומטבע הצגה

הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בשקלים חדשים (ש"ח), שהינו מטבע הפעילות של הבנק.

4. בסיס המדידה

הדוחות הכספיים נערכו על בסיס העלות ההיסטורית, למעט נכסים והתחייבויות, כמפורט להלן:

- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים, הנמדדים בשיטת השווי ההוגן (כגון: השקעות בניירות ערך, אשראי הנובע מהשאלת ניירות ערך, ויעודות בגין זכויות עובדים).
- נכסים והתחייבויות הנובעים מהפרשות (כגון: הכנסות לקבל והוצאות לשלם, הפרשות למיסים נדחים, והתחייבויות בגין זכויות עובדים).
- השקעות בחברות כלולות המטופלות בשיטת "השווי המאזני".

5. שימוש באומדנים

כללי

עריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, כרוכה בשיקול דעת, הנחות ושימוש באומדנים שהשפיעו על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות ועל הגילוי המתייחס לנכסים והתחייבויות תלויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות בתקופות הדיווח. האומדנים מבוססים על הנחות שנערכו על ידי הנהלת הבנק והן כרוכות באי ודאות או רגישות למשתנים שונים.

הערכות ההנהלה מבוססות על ניסיון העבר, נתונים נצפים והנחות סבירות המותאמות לנסיבות של כל אומדן. האומדנים וההנחות שבבסיסם מתעדכנים באופן שוטף, ותוצאותיהם נזקפות לדוחות הכספיים בתקופה שבה נערך העדכון. יובהר עם זאת, שהתממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים הנ"ל, עשויה להיות שונה מההערכות שנכללו בדוחות הכספיים. למידע נוסף באשר לשינויים באומדנים שונים הנובעים מיישום כללי חשבונאות והוראות דיווח חדשות - ראה סעיף ג להלן.

כאמור בביאור 30 להלן, התפלגות ההוצאות בחתך מגזרי פעילות מבוססת, בין היתר, על הנחות ואומדנים שונים, הנבחנו ומנותחים לאורך זמן. לפיכך, ייתכן כי בעתיד, לאחר שייבחן המתאם שבין מבנה ההוצאות בחתך מגזרי פעילות, לבין התהליכים התפעוליים המיושמים בבנק - יחולו שינויים בהתפלגות ההוצאות, כאמור.

ג. מידע לגבי תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים שיושמו לראשונה בתקופת הדוח

1. אימוץ כללי חשבונאות אמריקאיים מסוימים:

במסגרת מתווה לאימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב, בתאגידים הבנקאיים בישראל - פרסם בנק ישראל ביום 28 במרץ 2018, מכתב במסגרתו נדרש, בין היתר, ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי (ASU 2016-13). ביום 29 בנובמבר 2020, פורסם חוזר בדבר "יישום כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפסדי אשראי צפויים", אשר כולל שילוב של הכללים החדשים בהוראות הדיווח לציבור.

התקן יושם ביום 1 בינואר 2022, הפרשים שהתהוו, במועד היישום לראשונה, בין כללי המדידה החדשים, להוראות הקיימות - נזקפו להון העצמי במסגרת סעיף "עודפים".

במסגרת יישום ההנחיות החדשות, חלו שינויים בכללי המדידה והגילוי בנושא זה. הבנק נערך ליישומן של ההוראות לרבות:

- חישובי ההפרשות להפסדי אשראי, נגזרים מהפסדי האשראי הצפויים במשך כל תקופת החיים של תיק האשראי (במקום הפרשות בגין הפסדי אשראי שהתהוו בתיק האשראי עד לתאריך הדוחות הכספיים - לפי הכללים הנוכחיים). לצורך כך, קבע הבנק שיטות לקביעת תקופת החיים בהתאמה למאפייני האשראי והסגמנטים השונים, ובכלל זה תקופת חיזוי (Reasonable and Supportable) של 12 חודשים, תקופות חזרה בהתאם למאפייני האשראי השונים ותקופת ממוצע היסטורי.

- חלוקת תיק האשראי לסגמנטים תוך הבחנה בין מסחרי, רשויות מקומיות, עסקים קטנים (SME), אנשים פרטיים, ודיוור. וקביעת המודלים והמתודולוגיות בהן יעשה שימוש בקביעת ההפרשה הנדרשת בכל סגמנט. המודלים שנקבעו הינם מודלים מבוססי דירוג (LGD-I PD) במסגרתם נאמד סכום ההפסד הצפוי במקרה של הגעה כשל.

- בקביעת ההפרשות להפסדי אשראי נעשה שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד, שישקף תחזיות סבירות לגבי אירועים כלכליים עתידיים. ובכלל זה גיבוש מודל מאקרו לקביעת השפעת תרחישי המאקרו הכלכליים השונים בתקופת החיזוי ומידת ההתאמה ביחס לשינוי הנדרש בסכומי ההפרשה.

- עדכון סף הבחינה מ- 500 אלף ש"ח ל- 1 מיליון ש"ח, כך שחובות שיתרתם החוזית עד 1 מיליון ש"ח נבחנו על בסיס קבוצתי, וחובות מעל סף זה ייבחנו על בסיס פרטי.

- גיבוש של מודל ההתאמות האיכותיות לרבות הפרמטרים שבגנים תידרש התאמה איכותית ביחס להפרשה המחושבת. מטרת ההתאמות האיכותיות לשקף בחישובי ההפרשות להפסדי אשראי הערכות שאינן קיימות במודלים.

ג. מידע לגבי תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים שישומו לראשונה בתקופת הדוח (המשך)

- הלוואות לדיור - מדידת ההפרשות שונתה ממדידה לפי עומק הפיגור למדידה על פי מודלים מבוססי דרוג ומועד העמדת אשראי, מצב הפיגור נקבע לפי עומק הפיגור כפי שהיה עד כה ותורגם על פי ההוראות לימי פיגור. כמו כן, חובות עם ימי פיגור העולים על 90 יום הפכו ל"לא צוברים".
 - העברת כלל החובות בסגמנט אנשים פרטיים לבחינה קבוצתית.
 - קביעת כללי החלטה להתחלת צבירת ריבית בחוב המוגדר לא צובר.
 - נקבעה מתודולוגיה להערכת משקלות ההמרה לאשראי של אשראי חוץ מאזני, מבוססי שיעורי ניצול.
 - הרחבת הגילוי באשר להשפעת מועד מתן האשראי, על איכות תיק האשראי.
 - השלמת מפת בקרה פנימית תומכת להבטחת נאותות התהליכים השונים, הרישומים החשבונאיים והגילויים הנלווים.
- ההשפעה המצטברת אשר נזקפה לעודפים במועד היישום לראשונה, ה- 1 בינואר 2022 מסתכמת ב- 80 מליון ש"ח, לאחר השפעת המס המתייחסת. ההשפעה לפני מס הסתכמה ב- 92 מליון ש"ח ונובעת מגידול ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי בסך של 73 מליון ש"ח כמפורט להלן ומגידול בסך של 19 מליון ש"ח ביתרת המחיקות החשבונאיות בגין חובות שעד ליישום התקן החדש טופלו תחת מסלול הבחינה הפרטני ועם יישום התקן החדש עברו למסלול הבחינה הקבוצתי (כפועל יוצא של עדכון סף הבחינה מ- 0.5 מליון ש"ח ל- 1 מליון ש"ח).

להלן תיאור השינוי בסכומי ההפרשה להפסדי אשראי על פי הסגמנטים שקבע הבנק:

מסחרי	קטנים	פרטיים	דיור	בנקים	סך הכל
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי ליום 1 בינואר 2022 על פי התקן החדש					
403	89	116	53	1	662
מזה: בגין מכשירים חוץ מאזניים					
22	4	3	6	-	35
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי ליום 31 בדצמבר 2021					
389	52	110	38	-	589
מזה: בגין מכשירים חוץ מאזניים					
17	2	4	-	-	23
השפעת יישום התקן על ההפרשות ליישום לראשונה					
14	37	6	15	1	73

*כולל לזוי חו"ל.

בחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 1 בדצמבר 2020 בדבר "הון פיקוחי" – השפעת יישום כללי חשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים" הותר לתאגידים הבנקאיים להוסיף להון עצמי רובד 1 את הקיטון שנרשם במועד היישום לראשונה, על פני שלוש שנים: 75% בשנת היישום הראשונה, 50% בשנייה 25% בשלישית. הבנק בחר ביישום ההקלה, כך שהשפעת יישום הוראות המעבר על יחס ההון העצמי רובד 1 הביאה להגדלתו בשיעור של 0.17%.

לדרישת הניכוי מההון לצורך חישוב יחס הלימות ההון, בגין הלוואות לדיור שאינן צוברות לא הייתה השפעה מהותית.

ד. איחוד הדוחות הכספיים

1. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות הכספיים של הבנק ושל החברות המאוחדות שלו. יתרות ועסקאות הדדיות בין החברות שאוחדו בוטלו בדוחות הכספיים המאוחדים.
2. הדוחות הכספיים של הבנק כוללים גם את הדוחות הכספיים של חברת מרכנתיל הנפקות בע"מ, שהינה "חברת שירות" כהגדרתה בהוראות בנק ישראל.

ה. השקעה בחברות כלולות

ההשקעה בחברות כלולות נכללה בדוחות הכספיים לפי שיטת השווי המאזני, בהתבסס על דוחותיהן הכספיים המבוקרים.

1. מטבע חוץ והצמדה

1. פריטים כספיים במטבע חוץ או הצמודים לו, או הצמודים למדד המחירים לצרכן, כלולים בדוחות הכספיים כדלקמן:
 - אלה במטבע חוץ או הצמודים לו:
 - לפי שערי החליפין היציגים שפורסמו על ידי בנק ישראל לתאריך המאזן, או לתאריך אחר בהתאם לתנאי העסקאות.
 - אלה הצמודים למדד המחירים לצרכן:
 - לפי המדד הידוע בתאריך המאזן, או לפי המדד בגין החודש האחרון של השנה, בהתאם לתנאי העסקאות.
 - 2. הכנסות והוצאות במטבע חוץ נכללו בדוחות רווח והפסד לפי שערי החליפין היציגים ששררו בעת התהוותן.
 - 3. הפרשי שער והצמדה שהתהוו עקב התאמת נכסים והתחייבויות במטבע חוץ או הצמודים לו, או למדד המחירים לצרכן, כלולים בדוחות רווח והפסד בסעיפים המתאימים.
 - 4. להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן:

שיעור השינוי ב - %			31 בדצמבר			
2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
(0.7)	2.8	5.2	108.0	107.3	110.3	116.1
(0.6)	2.4	5.1	108.0	107.4	110.0	115.7
(7.0)	(3.3)	13.1	3.456	3.215	3.110	3.519

מדד המחירים לצרכן ("בגין")
חודש דצמבר - בנקודות

מדד המחירים לצרכן
("ידוע" בחודש דצמבר) - בנקודות

שער החליפין של הדולר של
אמצעות הברית - בשקלים חדשים

ז. ניירות ערך

1. ניירות ערך בידי הבנק

- א. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים סווגו ניירות הערך שבידי הבנק, לארבע קטגוריות:
- **אגרות חוב מוחזקות לפדיון** - מהוות אגרות חוב שלבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון (לא כולל אגרות חוב הניתנות לפרעון מוקדם, או לסילוק בדרך אחרת, באופן כזה שהבנק לא יכסה את השקעתו הרשומה). אגרות החוב מוצגות לפי העלות, בתוספת הפרשי הצמדה (או הפרשי שער) וריבית שנצברו וכן מרכיב הנכיון או הפרמיה שנוצרו בעת הרכישה וטרם הופחתו, ובניכוי הפרשה לירידת ערך. הכנסות ריבית בגין אגרות חוב אלו מוכרות על בסיס צבירה ונזקפות לדוח הרווח והפסד.
- **ניירות ערך למסחר** - מהווים ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למכורם בתקופה קרובה - מוצגים לפי השווי ההוגן ליום הדיווח. רווחים והפסדים בגין התאמות לשווי ההוגן - נזקפו לדוח רווח והפסד.
- **אגרות חוב זמינות למכירה** - מהוות אגרות חוב שלא סווגו בקטגוריות הקודמות - מוצגות לפי השווי ההוגן ליום הדיווח. הפרשים בין העלות המופחתת של אגרות חוב אלה לבין השווי ההוגן, בניכוי השפעת המס, מוצגים בדוח על השינויים בהון בסעיף "רווח כולל אחר". הפרשים בין עלות אגרות החוב לעלותן המופחתת - נזקפים לרווח והפסד על בסיס צבירה.
- **מניות שאינן למסחר** - מהוות מניות שלא סווגו כ"ניירות ערך למסחר" - מוצגות לפי השווי ההוגן ליום הדיווח, למעט מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין המוצגות לפי העלות והתאמות לשינויים נצפים, בניכוי הפרשה לירידת ערך, במידת הצורך. הפרשים בין עלות המניות לבין שוויין ההוגן וכן הפרשות לירידת ערך שנרשמו בגין מניות אלו - נזקפים לדוח הרווח והפסד.
- ב. עלות ניירות ערך שמומשו נזקפת לדוח רווח והפסד על בסיס "ממוצע נע".
- ג. באשר לטיפול החשבונאי המיושם לגבי ירידת ערכם של אגרות חוב - ראה סעיף יב' להלן.

2. ניירות ערך בידי אחרים

אגרות חוב זמינות למכירה שהושאלו על ידי הבנק לאחרים - מוצגים לפי שוויים ההוגן בסעיף "אשראי לציבור" או "פקדונות בבנקים", לפי העניין. השינויים בערכם של ניירות ערך אלו, על בסיס צבירה, נזקפים לדוח הרווח והפסד בסעיף "הכנסות מריבית".

ההפרש בין שווי השוק של ניירות ערך אלו, לבין עלותם המופחתת, נזקף לדוח על השינויים בהון בסעיף "רווח כולל אחר".

ח. אשראי לציבור, חובות לא צוברים וסיכון אשראי, והפרשה להפסדי אשראי

1. אשראי לציבור

האשראי לציבור, כמו גם יתרות חוב אחרות שלא נקבעו לגביהן כללי הצגה נפרדים (כגון: פקדונות בבנקים), מוצג על פי "יתרת החוב הרשומה" שלו, המוגדרת כ"יתרת החוב (לרבות ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער שנצברו על החוב), בניכוי מחיקות חשבונאיות" (ולפני הפרשות להפסדי אשראי).

2. הפרשה להפסדי אשראי

ההפרשה להפסדי אשראי נקבעת על פי הערכת הבנק לגבי הפסדי אשראי הצפויים בתיק ההלוואות, חובות וניירות ערך מוחזקים לפדיון (HTM) הנמדדים בעלות מופחתת, חשיפות אשראי חוץ מאזניות, וכן אגרות חוב זמינות למכירה (AFS).

ההפרשה להפסדי אשראי מוצגת בניכוי או מתווספת לבסיס העלות המופחתת של הנכסים הפיננסיים, כדי להציג את הסכום נטו הצפוי לגבייה. הפרשה להפסדי אשראי בגין חשיפות אשראי חוץ מאזניות מוצגת כהתחייבות במסגרת התחייבויות אחרות במאזן.

שינויים בהפרשה להפסדי אשראי בכל מועד דיווח, הנובעים מהערכות תקופתיות, נרשמים כנגד גידול או קטון בהוצאות בגין הפסדי אשראי. כאשר נכסים או חלקים של נכסים אינם ניתנים לגבייה, סכומים אלו נמחקים חשבונאית כנגד ההפרשה להפסדי אשראי הקשורה אליהם. אומדן גביות צפויות של סכומים שנמחקו בעבר וצפויים להימחק, נכלל בהערכת ההפרשה להפסדי אשראי ועשוי אף להביא להכרה ביתרת הפרשה שלילית.

א) פיתוח אומדני הפסדי אשראי צפויים על ידי הבנק, כרוך בשיקול דעת משמעותי. בהערכת הבנק, מובאים בחשבון גורמים פנימיים וחיצוניים רלוונטיים המשפיעים על איכות האשראי של התיק, בהתייחס בין היתר, לאופי והיקף תיקי ההלוואות, תנאי ההלוואות, ביטחונות, היקף וחומרת כשל פירעון ההלוואות. לצורך ההערכה נעשה שימוש במידע פנימי ומידע חיצוני לגבי אירועי העבר, תנאים נוכחיים ותחזיות סבירות וניתנות לביסוס לגבי השפעות של גורמים סביבתיים וכלכליים ותנאים עסקיים, כולל מגמות בענף והערכות לגבי סיכונים מתהווים והתחשבות באי ודאות הכרוכה בגורמים אלה. בעת פיתוח אומדן הפסדי האשראי הצפויים, הבנק הביא בחשבון את ההשפעות של אירועי העבר, תנאים נוכחיים ותחזיות סבירות וניתנות לביסוס על יכולת הגבייה (collectability) של הנכסים הפיננסיים.

ב) לצורך קביעת הפרשה נאותה להפסדי אשראי, מבצע הבנק התאמות איכותיות וכמותיות למידע ההיסטורי, הקשורות לתנאים נוכחיים ולתחזיות, המשקפות שינויים בנתונים רלוונטיים המשפיעים על איכות האשראי של החוב (הבנק יפרט את הנתונים העיקריים, לרבות השפעות של גורמים חיצוניים, מגמות ותחזיות לגבי הסביבה הכלכלית והעסקית, והנחות לגבי משתנים מקרו-כלכליים) (כגון: צמיחה בתוצר מקומי גולמי, שיעורי אבטלה ותעסוקה ושיעורי ריבית).

החישוב הכמותי מותאם כדי להביא בחשבון חוסר דיוק במודל להערכת הפסדי אשראי צפויים, שינויים בהנחות המודל, הערכות סיכונים שהתהוו, התאמות הפסדים היסטוריים בשל תקופות משבר, מגמות וגורמים סובייקטיביים אחרים שלא הובאו לידי ביטוי בחישוב. ההתאמות לחישוב הכמותי נכללות במסגרת מרכיב ההתאמות האיכותיות. יישום השפעות הגורמים השונים בחישוב הכמותי וההנחות ששימשו את הבנק להתאמת החישוב, כפופים לשיקול דעת משמעותי. מתן דגש לגורם מסוים או הנחה אחת על פני אחרת, או התחשבות בגורמים אחרים או הנחות אחרות, עשויים להשפיע על אומדן ההפרשה להפסדי אשראי.

ג) התאגיד הבנקאי מעריך את הפסדי האשראי הצפויים על בסיס קבוצתי בגין נכסים פיננסיים בעלי מאפייני סיכון דומים. מאפיינים אלה כוללים, בין היתר: סוג הנכס הפיננסי, סוג הביטחון, גודל, ענף הפעילות של הלווה, פעילות עסקית של הלווה, התנהלות בנקאית של הלווה, סיווג הלווה.

הערכת מאפייני הסיכון של הנכסים הפיננסיים במגזרי האשראי השונים נתונה לשיקול דעת משמעותי של הבנק, ומביאה בחשבון את הסיכונים הכרוכים במגזר האשראי וההסתברות שחשיפות האשראי יתדרדרו או יגיעו למצב של כשל. הבנק בוחן באופן מתמשך את ההחלטות לגבי קבוצות הנכסים ומבצע התאמות לפי הצורך עם שינוי מאפייני הסיכון.

הבנק חילק את תיק האשראי לסגמנטים בהלימה לראייתו העסקית תוך הבחנה בין עסקים קטנים (SME), אנשים פרטיים, הלוואות לדיור, מסחרי, רשויות מקומיות ואשראי שאינו לציבור. הבנק קבע מודלים ומתודולוגיות בהן יעשה שימוש במדידת ההפרשה הנדרשת בכל סגמנט. המודלים שנקבעו הינם מודלים מבוססי דירוג סיכון (LGD-I PD) במסגרתם נאמד סכום ההפסד הצפוי במקרה של התממשות כשל.

לגבי הלוואות שאינם חולקים מאפייני סיכון דומים עם נכסים פיננסיים אחרים, הפסדי האשראי הצפויים נאמדים על בסיס פרטני, בהתחשב בהחזרים צפויים ותנאים המשפיעים על אותה חשיפה פרטנית. חשיפות הבנק לסיכונים הספציפיים לנכסים, מתייחסות בעיקרן להסדרי חוב עם לזרים החוזים קשיים פיננסיים, הלוואות מגובות ביטחונות, וכן הלוואות בדירוג סיכון (risk rated) שסווגו כלא צוברות.

ד) הפסדי אשראי צפויים נאמדים על פני התקופה החוזית של הנכס הפיננסי, ובהעדר תקופה חוזית מוגדרת נאמדת התקופה על פי הערכת הבנק. לא נלקח בחשבון אומדן של פירעונות מוקדמים. התקופה החוזית אינה מותאמת בגין הארכות, חידושים ושינויים צפויים, אלא אם מתקיים אחד או יותר מהבאים:

(א) במועד הדיווח קיימת לבנק ציפייה סבירה (reasonable expectation) שיבוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי עם הלווה;

(ב) אופציות הארכה או החידוש נכללות בחוזה המקורי או בחוזה המעודכן במועד הדיווח, והן אינן ניתנות לביטול ללא תנאי על ידי הבנק.

הערכות התאגיד הבנקאי לגבי אומדני הפסדי האשראי הצפויים מותאמות גם בגין תחזיות סבירות וניתנות לביסוס המשקפות את ציפיות הבנק על סמך תרחישים כלכליים צופים פני עתיד בתקופת החיזוי. עבור תקופות שמעבר לתקופת חיזוי סבירה וניתנת לביסוס התאגיד הבנקאי מיישם שיטת חזרה (Reversion) מיידית לממוצעי הפסד היסטוריים, על סמך עובדות ונסיבות נכון למועד הדיווח. תקופת החזרה, מוערכת מידי שנה. כאשר התקופה הסבירה והניתנת לביסוס שקבע הבנק קצרה מאורך החיים של הנכס הפיננסי, הבנק חוזר להשתמש במידע היסטורי שאינו מותאם לסיכון הלווה הספציפי ואינו מותאם בגין תנאים כלכליים קיימים או בגין ציפיות לתנאים כלכליים עתידיים, כגון: שינוי בשיעור האבטלה, תמ"ג, ריבית, ועוד.

ה) חשיפות עם ציפייה אפס להפסדי אשראי - בגין אגרות חוב של ממשלת ישראל בש"ח, הבנק אינו מכיר בהפרשה להפסדי אשראי כיוון שהציפייה לאי תשלום בסיס העלות המופחתת, בהתבסס על הפסדים היסטוריים, מותאמים לתנאים הנוכחיים ותחזיות סבירות הניתנות לביסוס, היא אפס.

הבנק מבחין כאמור בין:

א. **אשראי מסחרי בגין חוב שיתרתו החוזית בסך של 1 מיליון ש"ח ומעלה (בחינה פרטנית)** - קבלת החלטה בדבר סיווג החוב וההפרשה הנדרשת מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, הערכת מקור ההחזר הראשוני של החוב, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'.

בכל מקרה, חוב מסחרי כאמור, מסווג כחוב לא צובר כאשר הקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב גם מובטח היטב וגם נמצא בהליכי גבייה, או ככל שהחוב עבר הליך ארגון מחדש של חוב בעייתי ואינו עומד בתנאים לצבירת הכנסות ריבית. החל ממועד הסיווג כחוב לא צובר, החוב יטופל כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית (חוב כאמור "חוב לא צובר"), אלא אם החוב עבר תהליך ארגון מחדש של חוב בעייתי ועומד בתנאים לצבירת הכנסות ריבית. למידע בדבר כללי המחיקה החשבונאית בגין חובות אלה ראו "מחיקה חשבונאית" להלן.

ב. **אשראי לאנשים פרטיים, אשראי לדיור ואשראי מסחרי בגין חוב שיתרתו החוזית נמוכה מ- 1 מיליון ש"ח (בחינה קבוצתית)** - קבלת החלטה בדבר סיווג החוב מבוססת על מצב הפיגור של החוב. לצורך כך, הבנק עוקב אחר מצב ימי הפיגור אשר נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. חובות אלה, אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, מסווגים כחובות בסיווג נחות כאשר הבנק אינו מפסיק את צבירת הכנסות הריבית. זאת, למעט הלוואות לדיור אשר יסווגו כחובות לא צוברים הכנסות ריבית כאשר הקרן או הריבית בגין מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר. חובות במסלול הקבוצתי אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי ואינם צוברים הכנסות ריבית מסווגים בסיווג נחות שאינו צובר. במסגרת יישום הכללים החדשים, כלל החובות בסגמנט אנשים פרטיים הועבר למסלול בחינה והפרשה קבוצתית. למידע בדבר כללי המחיקה החשבונאית בגין חובות אלה ראו "מחיקה חשבונאית" להלן.

הפרשה להפסדי אשראי - מדידה - הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים לאיגרות חוב המוחזקות לפדיון ותיק איגרות החוב הזמינות למכירה וחשיפות אשראי חוץ מאזניות מסוימות (ראו להלן). בנוסף לכך, הבנק קבע קריטריונים וגורמים שנלקחים בחשבון על מנת לקבוע כי עבור חשיפות מסוימות לממשלות, הפסדי האשראי הצפויים הינם אפסיים (Zero Loss).

הפרשה להפסדי אשראי - אשראי לעסקים קטנים (SME) - עבור תיק האשראי SME, הבנק מודד את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס שיטת PD LGD תוך פילוח תיק האשראי לסגמנטים בעלי מאפייני סיכון דומים כגון מודלי הדירוג, סוג הנכס הפיננסי וסוג הבטוחה.

לצורך התאמת המידע ההיסטורי לתנאים כלכליים נוכחים ובגין ציפיות לתנאים כלכליים עתידיים, הבנק קבע כי התקופה הסבירה הניתנת לביסוס (Reasonable and Supportable) הינה 12 חודשים. עבור נכסים בעלי אורך חיים חוזי ארוך מתקופה זו, הבנק חוזר להשתמש במידע היסטורי שאינו מתואם באמצעות שיטה המחולקת לשני רבדים. הרובד הראשון נוגע להתאמה המאקרו כלכלית אשר החזרה בגינה הינה מיידיית בתום השנה הראשונה. הרובד השני נוגע לחזרה לנתונים היסטוריים בדבר הפסדים ו/או כשלים. חזרה זו מתבצעת במשך שנתיים נוספות באמצעות נוסחאות התאמה חצי שנתיים לנתוני ה-PD כך שלמעשה ישקפו על בסיס נתונים היסטוריים התאמה של שיעור ה-PD לשנה אחת עבור השנתיים הבאות גם כן.

הפרשה להפסדי אשראי - אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיר) - עבור תיק האשראי לאנשים פרטיים, למעט הלוואות לדיר, הבנק מודד את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס שיטת PD LGD תוך פילוח תיק האשראי לסגמנטים בעלי מאפייני סיכון דומים כגון מודלי הדירוג, סוג הנכס הפיננסי וסוג הבטוחה.

לצורך התאמת המידע ההיסטורי לתנאים כלכליים נוכחים ובגין ציפיות לתנאים כלכליים עתידיים, הבנק קבע כי התקופה הסבירה הניתנת לביסוס (Reasonable and Supportable) הינה 12 חודשים. עבור נכסים בעלי אורך חיים חוזי ארוך מתקופה זו, הבנק חוזר להשתמש במידע היסטורי שאינו מתואם באמצעות שיטה המחולקת לשני רבדים. הרובד הראשון נוגע להתאמה המאקרו כלכלית אשר החזרה בגינה הינה מיידיית בתום השנה הראשונה. הרובד השני נוגע לחזרה לנתונים היסטוריים בדבר הפסדים ו/או כשלים. חזרה זו מתבצעת במשך שנתיים נוספות באמצעות נוסחאות התאמה חצי שנתיים לנתוני ה-PD כך שלמעשה ישקפו על בסיס נתונים היסטוריים התאמה של שיעור ה-PD לשנה אחת עבור השנתיים הבאות גם כן.

הפרשה להפסדי אשראי - הלוואות לדיר - מדידת ההפרשות שונתה ממדידה לפי עומק הפיגור למדידה על פי מודלים מבוססי דרוג על בסיס שיטת PD LGD תוך פילוח תיק האשראי לסגמנטים בעלי מאפייני סיכון דומים כגון קבוצות הדירוג וגיל ההלוואה. מצב הפיגור נקבע לפי עומק הפיגור כפי שהיה עד כה ותורגם על פי ההוראות לימי פיגור. כמו כן, חובות עם ימי פיגור העולים על 90 יום הפכו ל"לא צוברים".

לצורך התאמת המידע ההיסטורי לתנאים כלכליים נוכחים ובגין ציפיות לתנאים כלכליים עתידיים, הבנק קבע כי התקופה הסבירה הניתנת לביסוס (Reasonable and Supportable) הינה 12 חודשים. בשונה משאר תיקי האשראי בבנק (הצרכני והעסקי) עקום הכשלים מתבסס כולו על סמך נתונים היסטוריים ואילו מודלי הדירוג משמשים לצרכי סגמנטציה בלבד. לאור כך עבור נכסים בעלי אורך חיים חוזי ארוך מהתקופה הסבירה הניתנת לביסוס יש לבצע חזרה אך ורק עבור רכיב ההתאמה המאקרו כלכלי. חזרה זו מבוצעת באופן מיידי בתום השנה הראשונה.

הפרשה להפסדי אשראי - אשראי מסחרי - עבור תיק האשראי המסחרי, הבנק מודד את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס שיטת PD LGD תוך פילוח תיק האשראי לסגמנטים בעלי מאפייני סיכון דומים כגון מודלי הדירוג, סוג הנכס הפיננסי וסוג הבטוחה. לצורך התאמת המידע ההיסטורי לתנאים כלכליים נוכחים ובגין ציפיות לתנאים כלכליים עתידיים, הבנק קבע כי התקופה הסבירה הניתנת לביסוס (Reasonable and Supportable) הינה 12 חודשים.

עבור נכסים בעלי אורך חיים חוזי ארוך מתקופה זו, הבנק חוזר להשתמש במידע היסטורי שאינו מתואם באמצעות שיטה המחולקת לשני רבדים. הרובד הראשון נוגע להתאמה המאקרו כלכלית אשר החזרה בגינה הינה מיידיית בתום השנה הראשונה. הרובד השני נוגע לחזרה לנתונים היסטוריים בדבר הפסדים ו/או כשלים. חזרה זו מתבצעת במשך ארבע שנים נוספות באמצעות מטריצת מעברים.

הפרשה להפסדי אשראי - אשראי מסחרי לרשויות מקומיות - עבור תיק האשראי של רשויות מקומיות, הבנק מודד את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס שיטת PD LGD שנקבעו ברמת הסגמנט בשיטה מבוססת הערכת מומחה.

הפרשה להפסדי אשראי - אשראי לממשלות ובנקים - עבור אשראי לממשלות ובנקים, הבנק מודד את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס שיטת PD LGD תוך פילוח תיק האשראי לסגמנטים בעלי מאפייני סיכון דומים כגול מודלי דרוג וסוג הנכס הפיננסי. בנוסף לכך, הבנק קבע קריטריונים וגורמים שנלקחים בחשבון על מנת לקבוע כי עבור חשיפות מסוימות לממשלות, הפסדי האשראי הצפויים הינם אפסיים.

הפרשה להפסדי אשראי - חשיפות אשראי חוץ מאזניות - חשיפות אשראי חוץ מאזניות כוללות חשיפות אשראי בגין מחויבות למתן אשראי, כתבי אשראי בתעודה, ערבויות פיננסיות שאין מטופלות כביטוח, ומכשירים דומים אחרים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חשיפות אשראי חוץ מאזני מוערכת באותו אופן שבו מוערכת ההפרשה בגין אשראי מאזני, תוך התחשבות במקדם המימוש הצפוי לאשראי. לצורך אומדן מקדם המימוש הצפוי נקבעה מתודולוגיה להערכת מקדמי ההמרה של אשראי חוץ מאזני לאשראי מאזני, המבוססים על שיעורי ניצול עבור כל סוג של חשיפה חוץ מאזנית, בהתבסס על ניסיון העבר. הבנק לא מחשב אומדן הפרשה להפסדי אשראי צפויים בגין מחויבות חוץ מאזנית למתן אשראי, אשר ניתנת לכיטול ללא תנאי על ידי הבנק.

הפרשה להפסדי אשראי - איגרות חוב בתיק לפדיון - הבנק אינו מודד הפסדי אשראי צפויים בגין איגרות חוב ממשלתיות של ממשלת ישראל וממשלת ארה"ב, מאחר והמידע על הפסדי אשראי היסטוריים, לאחר התאמתו לתנאים הקיימים ולתחזיות סבירות וניתנות לביסוס, מביא לידי ציפייה שאי-התשלום של בסיס העלות המופחתת הינו אפס. בתיק לפדיון אין יתרת איגרות חוב, שאין של ממשלות כאמור ולכן הבנק לא הכיר בהפרשה להפסדי אשראי בתיק זה.

הפרשה להפסדי אשראי - איגרות חוב זמינות למכירה - הבנק אומדן את הפסדי האשראי הצפויים בגין איגרות חוב זמינות למכירה בכל מועד דיווח כאשר השווי ההוגן נמוך מהעלות המופחתת. הבנק בוחן האם הירידה בשווי ההוגן נובעת מהפסדי אשראי או מגורמים אחרים. ירידת ערך שנובעת בקשר להפסדי אשראי, נרשמת באמצעות הפרשה להפסדי אשראי ואילו ירידת ערך שלא נרשמה באמצעות הפרשה להפסדי אשראי, נרשמת דרך רווח כולל אחר, נטו ממס. בהתאם להנחיות שנקבעו בנושא 326 בקודיפיקציה, הבנק מחשב את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים עבור אגרות חוב זמינות למכירה באופן פרטני, לפי שיטת תזרים מזומנים מהוון, שבאמצעותה הבנק משווה את ערכם הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, אשר נקבעים על בסיס אירועי עבר, תנאים נוכחיים ועל תחזיות סבירות וניתנות לביסוס (כגון: גורמים ענפיים, גיאוגרפיים, כלכליים ופוליטיים, הרלוונטיים ליכולת הגבייה של אותה איגרת חוב), לבסיס העלות המופחתת של נייר הערך ולשווי ההוגן. ההפרשה כאמור נקבעת כנגד רישום של הוצאה בגין הפסד אשראי, כדי לשקף את רכיב הפסד האשראי של הירידה בשווי ההוגן אל מתחת לעלות המופחתת. ההפרשה להפסדי אשראי בגין איגרת חוב זמינה למכירה מוגבלת כך שסכומה לא יעלה על סכום ההפרש שבין העלות המופחתת לבין השווי ההוגן הנמוך ממנה (רצפת השווי ההוגן). אם השווי ההוגן של נייר הערך עולה עם הזמן, כל הפרשה להפסדי אשראי שלא נמחקה חשבונאית מתבטלת באמצעות הקטנת הוצאה בגין הפסדי אשראי.

למועד הדוח, בכוונת הבנק למכור איגרות חוב זמינות למכירה הנמצאות בפוזיציות הפסד שטרם מומש ולכן הוכרה בגין ירידת ערך בדוח רווח והפסד. כמו כן, בהתבסס על ההערכה שבוצעה, לא הכיר הבנק בהפרשה להפסדי אשראי בגין אגרות החוב האמורות.

הפרשה להפסדי אשראי - אשראי המוערך על בסיס פרטני - בהתאם להנחיות שנקבעו בנושא 326 בקודיפיקציה, כאשר הבנק זיהה כי אין לכנס פיננסי מאפייני סיכון משותפים שדומים למאפייני הסיכון של נכסים פיננסיים אחרים, הבנק מעריך את ההפרשה להפסדי אשראי עבור נכסים אלו על בסיס פרטני, תוך שימוש בשיטת היוון תזרימי מזומנים ו/או על בסיס שווי הביטחון עבור הלוואות שגבייתן מותנה בביטחון.

בנוסף, לגבי אשראי מסחרי שיתרתו החוזית הינה בסך של 1 מיליון ש"ח ומעלה, אשר מצוי בסיווג לא צובר, מיישם הבנק שיטת היוון תזרימי מזומנים, או על בסיס שווי הביטחון.

בחינת הנאותות הכוללת של ההפרשה - הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי וחולשות ומגבלות בשיטות ההערכה שמיושמות על ידי הבנק לקביעת ההפרשה.

גביות צפויים - ההפרשה להפסדי אשראי כוללת גם אומדן גביות צפויים בגין מחיקות חשבונאיות.

3. מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו שנחשב כחוב שאינו בר גביה (Uncollectible) ובעל ערך נמוך כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים).

לגבי חוב שגביתו מותנית בביטחון הבנק מבצע באופן מיידי מחיקה חשבונאית כנגד יתרת ההפרשה להפסדי אשראי של החלק של היתרה הרשומה של החוב העודף על השווי ההוגן של הביטחון.

לגבי אשראי מסחרי בגין חוב שיתרתו החוזית נמוכה מ-1 מיליון ש"ח ואשראי לאנשים פרטיים, שאינו לדיור, הבנק מבצע מחיקה חשבונאית כאשר הם הופכים לחובות בפיגור של 150 ימים או יותר. יצוין כי אם החוב מובטח על ידי ביטחון שאינו דירת מגורים, ותפיסת הביטחון החלה והינה מובטחת, הבנק מוחק חשבונאית רק את החלק של יתרת החוב הרשומה העודף על שווי הביטחון (בניכוי עלויות מכירה).

לגבי הלוואות לדיור בביטחון נכס למגורים, הבנק מבצע הערכה עדכנית של שווי הביטחון לא יאוחר מהמועד שבו החוב הופך לחוב בפיגור של 180 יום או יותר ומבצע מחיקה חשבונאית לחלק של יתרת החוב הרשומה העודף על השווי של הביטחון (בניכוי עלויות מכירה).

יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

4. דרישות הגילוי

הבנק התאים את הגילויים למתכונת הגילוי החדשה ולגילוי בדבר חובות לא צוברים חלק חובות פגומים. מספרי ההשוואה מוצגים בהתאם למתכונת שהייתה בתוקף עד ליום 31 בדצמבר 2021, תוך התאמות מסויימות בקשר עם אשראי לא צובר.

5. מדיניות הסדרי חוב וטיפול בחוב בעייתי בארגון מחדש

במטרה לשפר את ניהול האשראי וגבייתו, וכן במטרה למנוע מצבי כשל או תפיסת הנכסים המשועבדים, הבנק קבע ומיישם מדיניות לביצוע הסדרי חוב בעייתיים וביצוע שינוי תנאי חובות שלא זוהו כבעייתיים. שיטות לשינוי תנאי החובות עשויות לכלול, בין היתר, דחיית מועדי תשלומים, הפחתת שיעורי ריבית או סכומי התשלומים התקופתיים, שינוי תנאי החוב במטרה להתאימם למבנה המימון של הלווה, איחוד חובות הלווה ועוד.

מדיניות הבנק מבוססת על קריטריונים אשר מאפשרים להנהלת הבנק להפעיל שיקול דעת האם הפירעון של החוב צפוי והיא מיושמת רק אם הלווה הוכיח את יכולתו ורצונו לפרוע חוב והוא צפוי לעמוד בתנאים של ההסדר החדש.

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתו הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם:

(1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים, ו- (2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים ללא ההסדר.

בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- החייב נמצא כיום בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו. בנוסף, תאגיד בנקאי יעריך אם צפוי כי החייב יהיה בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו בעתיד הנראה לעין, ללא ביצוע השינוי. דהיינו, תאגיד בנקאי עשוי להגיע למסקנה כי החייב נמצא בקשיים פיננסיים, גם אם החייב אינו נמצא כיום בכשל תשלום.
- החייב הודיע כי הוא בפשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר או שהוא בתהליך פשיטת רגל או כינוס נכסים אחר.
- קיים ספק מהותי כי החייב ימשיך להתקיים כעסק חי.
- לחייב יש ניירות ערך שנמחקו מרישום (delisted), בתהליך של מחיקה מרישום או שנמצאים תחת איום של מחיקה מרישום בכורסה לניירות ערך.
- על פי אומדנים ותחזיות הכוללים רק את היכולות הקיימות של החייב, התאגיד הבנקאי צופה כי תזרימי המזומנים הספציפיים לישות של החייב לא יספיקו על מנת לשרת חוב כלשהו מהחובות שלו (קרן וריבית) בהתאם לתנאים החוזיים של ההסכם הקיים, בעתיד הנראה לעין.
- ללא השינוי הקיים, החייב אינו יכול לקבל מזומן ממקורות שאינם המלווים הקיימים, בשיעור ריבית אפקטיבי השווה לשיעור הריבית הקיים בשוק עבור חוב דומה של חייב שאינו בעייתי.

בנוסף לכך, הבנק מסיק כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה בריבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים:

- כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות ריבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים).
- שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גביה של כל סכומי החוב.
- לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר.
- אם תאגיד בנקאי אינו מבצע הליך חיתום נוסף כאמור כאשר הוא מחדש חוב נחות, או שאין שינוי בתמחור החוב או שהתמחור לא הותאם כך שהוא יהיה מתאים לסיכון לפני החידוש, או שהלווה אינו מספק אמצעים נוספים בכדי לפצות על הגידול בסיכון הנובע מהקשיים הפיננסיים של הלווה, קיימת חזקה שהחידוש הוא ארגון מחדש של חוב בעייתי.

הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם הארגון מחדש מביא לידי עיכוב זניח (insignificant) בתשלום בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים המקורי הצפוי של החוב. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה אם העיכוב בתשלום, הנובע מארגון החוב מחדש, הינו זניח.

ככלל, ארגון מחדש המביא לעיכוב בתשלום של 90 ימים או יותר לעומת החוזה ייחשב ארגון מחדש המביא לעיכוב בתשלום שאינו זניח.

טיפול בחובות בארגון מחדש וארגון מחדש עוקב - חובות שתנאיהם שונו בארגון מחדש של חוב בעייתי, יסווגו כחוב לא צובר. בנסיבות מסוימות, כאשר נערך לחוב ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר מכן התאגיד הבנקאי והחייב נכנסו להסכם נוסף של ארגון מחדש, התאגיד הבנקאי אינו נדרש להתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אם מתקיימים שני התנאים הבאים:

- (1) החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב.
- (2) בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב (לרבות לא העניק ויתור על קרן על בסיס מצטבר ממועד מתן ההלוואה המקורי).

חוב ששונו תנאיו בארגון מחדש של חוב בעייתי יכול להיות מסווג כחוב שצובר או שאינו צובר הכנסות ריבית במועד השינוי. כמו כן, סיווג של חוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אינו גורם אוטומטית לכך שיהיה צורך לסווג את החוב בסיווג בעייתי. עם זאת, במועד שינוי התנאים, הבנק מבצע הערכה מעודכנת של הסיווג הנדרש, תוך הבאה בחשבון של כל הגורמים הרלבנטיים להערכת הסיכון, כולל היקף הקשיים הפיננסיים של החייב.

בנוסף, סיווג של חוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אינו גורם אוטומטית לכך שהחוב יישאר בסיווג בעייתי לכל יתרת תקופת החיים שלו, גם אם החוב סווג בסיווג בעייתי לפני הארגון מחדש או במועד הארגון מחדש. חוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג בסיווג שלילי אם החוב, לאחר שינוי התנאים, אינו מוגן באופן מספק על ידי השווי הנוכחי ויכולת ההחזר של החייב או על ידי הביטחון ששועבד, אם קיים. חוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג בהשגחה מיוחדת אם לאחר הארגון מחדש עדיין קיימות בחוב חולשות פוטנציאליות.

החזרה של חוב לא צובר למצב של חוב צובר - ככלל, חוב לא צובר חוזר להיות מסווג כחוב צובר בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:

- אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).
- כאשר החוב נעשה מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה.

כמו כן, לגבי חוב אשר עבר פורמלית ארגון מחדש של חוב בעייתי, שסווג כחוב שאינו צובר במועד שינוי התנאים, הבנק רשאי להחזיר את החוב למצב צובר, וזאת בתנאי שבוצע ניתוח אשראי עדכני ומתועד היטב, התומך בחזרה למצב צובר בהתבסס על המצב הכספי של החייב וסיכויי ההחזר בהתאם לתנאים המעודכנים.

ההערכה צריכה להיות מבוססת על ביצועי הפירעון הרציפים ההיסטוריים של החייב בתשלומי מזומן ושווה מזומן למשך תקופה סבירה הנמשכת לפחות שישה חודשים, כאשר הבנק רשאי להביא בחשבון תשלומים שבוצעו במשך תקופה סבירה לפני הארגון מחדש אם התשלומים עקביים לתנאים המעודכנים. אחרת, חוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי חייב להמשיך להיות מסווג כחוב לא צובר.

כמו כן, לגבי חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש של חוב בעייתי, שסוג כחוב צובר קודם לארגון מחדש, הבנק רשאי להמשיך לצבור ריבית וזאת בתנאי שלאחר הארגון מחדש הגבייה של הקרן והריבית בהתאם לתנאים המעודכנים מובטחת באופן סביר, בהתבסס על ניתוח אשראי עדכני ומבוסס היטב, בתנאי שיש לחייב היסטוריית ביצועי פירעון נמשכים לתקופה סבירה לפני השינויים וכן שהארגון מחדש שיפר את סיכויי הגבייה של ההלוואה בהתאם ללוח פירעון סביר. החל מיום 1 בינואר 2022 הוראות אלה לענין טיפול בחוב בעייתי בארגון מחדש חלות גם על הלוואות לדיור, והן יושמו בהתייחס להלוואות לדיור מיום 1 בינואר 2022 ואילך.

לפרטים נוספים אודות המדיניות החשבונאית שיושמה לפני יישום כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים CECL ראה ביאור 10' בדוחות הכספיים לשנת 2021.

ט. רכוש קבוע

1. הרכוש הקבוע מוצג לפי העלות בניכוי פחת שנצבר, והפרשות לירידת ערך (באשר לרכוש הקבוע שנרכש ממוניציפל בנק בע"מ במסגרת עסקת המיזוג - ראה סעיף 4 להלן). העלות כוללת עלויות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכסים וכל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכסים למיקום ולמצב הדרושים להפעלתם.
2. רכיבים מזוהים הכלולים בנכס קבוע, שתקופת חייהם שונה מתקופת החיים של הנכס העיקרי - הופרדו וטופלו בנפרד.
3. הפחת מחושב לפי שיטת "הקו הישר", בהתאם לאומדן אורך החיים השימושי של כל חלק ממרכיבי הרכוש הקבוע, כמפורט להלן:

שנים	
מבנים	25-30
ריהוט וציוד	6-17
מחשבים	5
עלויות תוכנה	5
שיפורים במושכר	10

תקופת ההפחתה של שיפורים במושכר נקבעה בהתאם לאורך החיים השימושי של שיפורים אלו, או תקופת השכירות, כנמוך מביניהם.

האומדנים בנושא שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש כאשר אירועים או שינויים בנסיבות מציבעים על כך שהאומדנים הנוכחיים אינם נאותים עוד ומותאמים במידת הצורך.

4. הרכוש הקבוע כולל נכסים שנרכשו ממוניציפל בנק בע"מ ביום 1.12.2019, במסגרת עסקת המיזוג בין הבנק לבין מוניציפל בנק בע"מ שנכנסה לתוקף במועד זה. עלות הנכסים במועד הרכישה הוערכה לפי השווי ההוגן של הרכוש הקבוע בהתבסס על הערכות שווי שנערכו על ידי שמאי מוסמך, ועל ידי מעריך שווי מוסמך - למועד המיזוג.

5. היוון עלויות תוכנה

עלויות מסוימות בגין פיתוח עצמי של תוכנות מחשב מהוונות להשקעה בציוד. הבנק מהוון עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה לשימוש עצמי רק כאשר: (1) השלב הראשוני בפרויקט הושלם; ו- (2) ההנהלה, בעלת הסמכות המתאימה, אישרה והתחייבה לממן, באופן ישיר או עקיף, פרויקט לפיתוח תוכנה וכן תפוי כי הפיתוח יושלם. הבנק מהוון את העלויות הבאות: עלויות ישירות של חומרים ושירותים שנצרכו, עלויות שכר עבודה לעובדים הקשורים באופן ישיר לפעילות פיתוח או השגת התוכנה.

עלויות אחרות בגין פעילות פיתוח ועלויות בשלב הראשוני של הפרויקט, נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

עלויות אלה מופחתות בשיטת "הקו הישר", ממועד תחילת השימוש בתוכנות, לאורך תקופת ההנאה הכלכלית בגין, אך לא יותר מ- 5 שנים. בהתאם להנחיות שפרסם בנק ישראל, הבנק מהוון עלויות ששימשו לפיתוח עצמי של תוכנה, בכפוף למגבלות הבאות:

- פיתוחי תוכנה ושיפורים בתוכנות בסכומים שאינם עולים על 500 אלפי ש"ח נזקפים להוצאות ולא לרכוש קבוע.
- עלויות השכר מהוונות לרכוש הקבוע, לוקחות בחשבון "חוסר יעילות כלכלי" וסטיות אפשריות בדיווחי השעות של עובדים העובדים בפיתוח התוכנה.
- השקעות בפרויקטים לפיתוח עצמי של תוכנה מהוונות לרכוש הקבוע, כוללות רק הוצאות בגין עובדים שרוב זמנם מוקדש לפיתוח תוכנה בפועל.

6. חכירות

חוזים המקנים לבנק שליטה בשימוש בנכס במסגרת חכירה במשך תקופת זמן עבור תמורה, מטופלים כחכירות. בעת ההכרה לראשונה מוכרת התחייבות בסכום השווה לערך הנוכחי של דמי החכירה העתידיים במהלך תקופת החכירה (תשלומים אלו אינם כוללים תשלומי חכירה משתנים), ובמקביל מוכר נכס זכות שימוש בגובה ההתחייבות בגין חכירה, מותאם בגין תשלומי חכירה ששולמו מראש או שנצברו ובניכוי תמריצי חכירה, ובתוספת עלויות ישירות שהתהוו בחכירה.

תקופת החכירה נקבעת כתקופה שבה החכירה אינה ניתנת לביטול, יחד עם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך או לבטל את החכירה אם ודאי באופן סביר שהחוכר יממש או לא יממש את האופציה, בהתאמה, ויחד עם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך או לא לבטל את החכירה כאשר זכות המימוש נשלטת על ידי המחכיר.

בחכירה של קרקע ומבנים, מרכיבי הקרקע והמבנים נבחנים בנפרד לצרכי סיווג ומדידה, כאשר שיקול משמעותי בסיווג מרכיב הקרקע הינו העובדה כי הקרקע בדרך כלל בעלת אורך חיים בלתי מוגדר.

הבנק בחר ליישם את ההקלה הפרקטית שלא להפריד רכיבים שאינם חכירה, כגון שירותים או תחזוקה, מרכיבי חכירה, אלא לטפל בהם כרכיב חכירה יחיד.

מדידה עוקבת

לאחר ההכרה לראשונה, התחייבות בגין חכירה (תפעולית ומימונית) נמדדת בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית. כמו כן, הבנק בוחן נכס זכות שימוש (בגין חכירה תפעולית ומימונית) לצורך ירידת ערך בהתאם להוראות תת נושא 35-10-360 בקודיפיקציה בדבר ירידות ערך בגין רכוש קבוע.

תשלומי חכירה

חכירה תפעולית

תשלומי החכירה, למעט דמי חכירה משתנים, נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תשלומי חכירה משתנים התלויים במדד או בריבית מוכרים ברווח והפסד בתקופת השינוי.

תשלומי חכירה משתנים שאינם תלויים במדד או בריבית מוכרים ברווח והפסד בתקופה בה צפוי כי תושג המטרה הספציפית המביאה להשתנות תשלומי החכירה, ויבוטלו בתקופה בה כבר לא צפוי כי המטרה הספציפית תושג.

בכל מועד דיווח עוקב, נכס זכות השימוש מוכר בגובה העלות המופחתת של ההתחייבות בגין חכירה, מותאם בגין תשלומי חכירה ששולמו מראש או שנצברו ובניכוי יתרת תמריצי החכירה, בתוספת עלויות ישירות שטרם הופחתו ובניכוי הפסדים מירידות ערך שנצברו בגין הנכס זכות שימוש.

חכירה מימונית

לאחר מועד תחילת החכירה, נכס זכות שימוש נמדד בשיטת העלות, בניכוי פחת שנצבר ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו ומתואם בגין מדידות מחדש של ההתחייבות בגין החכירה. הפחת מחושב על בסיס קו-ישר על פני אורך החיים השימושים או תקופת החכירה החוזית.

7. נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה

הבנק מסווג נכס לא שוטף כמוחזק למכירה אם הערך בספרים שלו יושב בעיקר באמצעות מכירה ולא באמצעות שימוש מתמשך, בתקופה שבה מתקיימים כל התנאים הבאים: התחייבות ההנהלה לתכנית למכור, הנכס זמין למכירה מיידית במצבו הנוכחי, החלה תכנית פעילה לאיתור רוכש ופעולות אחרות להשלמת התכנון למכור (ופעולות שנדרשות להשלמת התכנון מצביעות על כך שאין זה סביר שיעשו שינויים משמעותיים בתכנון או שהתכנון יבוטל), מכירת הנכס צפויה והעברת הנכס צפויה להיות כשירה כמכירה תוך שנה אחת, הנכס משווק באופן פעיל במחיר שהוא סביר ביחס לשווי ההוגן הנוכחי שלו הבנק מודד את הנכסים המוחזקים למכירה לפי הנמוך מבין הערך בספרים או השווי ההוגן בניכוי עלויות מכירה. נכסים בני פחת המסווגים כמוחזקים למכירה אינם מופחתים הפחתה תקופתית.

י. הוצאות הנפקה

הוצאות הנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים מופחתות יחסית ליתרות שטרם נפרעו, בכל שנה.

יא. נכסים בלתי מוחשיים

קשרי לקוחות

סעיף קשרי לקוחות, המהווה נכס בלתי מוחשי בעל אורך חיים מוגדר, שזוהה בתהליך הערכת השווי של הנכסים וההתחייבויות שנרכשו על ידי הבנק במסגרת עסקת המיזוג עם מוניציפל בנק בע"מ, מופחת לרווח והפסד של הבנק בשיטת הקו הישר למשך חמש שנים, המהווה אומדן לאורך החיים השימושי של נכס זה.

יב. ירידת ערך אגרות חוב

איגרות חוב זמינות למכירה-

החל מיום 1 בינואר 2022, מיישם הבנק את הוראות המפקח על הבנקים המחייבות אימוץ מלא של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב, כמתואר בביאור 1 (ד), במסגרתם נדרש הבנק להכיר בהפרשה להפסדי אשראי בגין ירידת ערך הקשורה להפסד אשראי.

כיוון שבכוננת הבנק לממש איגרות חוב זמינות למכירה הנמצאות בפוזיציית הפסד שטרם מומש בסך של כ-9 מיליון ש"ח, הוכרה בגין ירידת ערך בדוח רווח והפסד בסכום זה. כמו כן, בהתבסס על ההערכה שבוצעה, הבנק לא הכיר בהפרשה להפסדי אשראי בגין איגרות החוב האמורות.

איגרות חוב מוחזקות לפדיון-

החל מיום 1 בינואר 2022, מיישם הבנק את הוראות המפקח על הבנקים המחייבות אימוץ מלא של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בדבר הפרשות להפסדי אשראי צפויים (CECL), כמתואר בביאור 1 (ח). הבנק לא הכיר בהפרשה להפסדי אשראי בגין איגרות החוב בתיק המוחזק לפדיון, הכולל איגרות חוב של ממשלת ישראל בלבד.

יג. ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

(א) כללי

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בתקני החשבונאות האמריקאיים מס' 360 – רכוש קבוע ומס' 350 – נכסים בלתי מוחשיים, לגבי נכסים הכלולים בתחולת התקנים (בעיקר מבנים), שעלותם עולה על "השווי בר השבה" שלהם.

הבנק בוחן נכסים לא שוטפים לצורך ירידת ערך כאשר מתרחשים אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהעלות הפוחתת עשויה לא להיות ברת השבה.

ההפרשה לירידת ערך נבחנת, עבור כל מכנה בנפרד. ערכם של הסכומים "ברי ההשבה", נקבע כדלקמן:

- הפסד מירידת ערך יוכר רק אם הערך בספרים של נכס אינו בר השבה והוא עולה על השווי ההוגן שלו. הערך בספרים של נכס אינו בר השבה אם הוא עולה על סכום תזרימי המזומנים הבלתי מהוונים הצפויים לנכס מהשימוש בנכס ובסופו של דבר ממימושו. הפסד מירידת ערך יימדד כסכום בו הערך בספרים של נכס עולה על השווי ההוגן שלו.
- במבנים אחרים, על פי הערכות שמאי תקופתיות.

(ב) עלויות לפיתוח עצמי של תוכנות מחשב

הצורך בעריכת הפרשות לירידת ערך של עלויות בגין פיתוח עצמי של תוכנות מחשב, נבחן על ידי הבנק בכל תקופת דיווח, בהתבסס על סממנים שצוינו בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, ובכללם:

- הצפי שהתוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים.
- שינויים מהותיים שחלו באופן או בהיקף השימוש בתוכנה, או בשימוש הצפוי בתוכנה.
- עריכת שינויים מהותיים בתוכנה (או צפי לשינויים מהותיים בעתיד).
- חריגה משמעותית בעלויות לפיתוח או הסבת תוכנה המיועדת לשימוש עצמי - ביחס לסכומים שנצפו.
- ההסתברות להשלמת פיתוח התוכנה ולשימוש שייעשה בה בעתיד.

ככל שלפחות אחד מהסממנים שצוינו לעיל - שלילי, הבנק מכיר בירידת ערך בדוח הרווח והפסד בהתאם לכללים שנקבעו בתקן החשבונאות האמריקאי מס' 360.

י.ד. זכויות עובדים

התחייבויות הבנק והחברות המאוחדות שלו לעובדיו, הנובעות מיחסי עובד-מעביד, הדין והנהוג - מכוסות על ידי הפרשות מתאימות, הנגזרות מכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, שאומצו על ידי המפקח על הבנקים במסגרת הוראות הדיווח לציבור.

בהתאם לכללים אלו, מחושבות הפרשות הבנק בגין זכויות עובדים, כדלקמן:

1. הפרשות בגין התחייבויות לתשלום זכויות עובדים הנובעות מ"תוכניות להטבה מוגדרת" (כגון: פיצויי פרישה והתחייבויות לתשלום "הטבות אחרות לאחר סיום העסקה"), וכן התחייבויות אחרות לזמן ארוך, נמדדות על בסיס אקטוארי ומוצגות על בסיס ה"שווי ההוגן" באמצעות ניכוי התשלומים העתידיים בגין התחייבויות אלו לשוויים הנוכחי, בהתבסס על שיעורי ההיוון הנגזרים מתשואות אגרות החוב של ממשלת ישראל, בתוספת המרווח הממוצע שבין תשואת איגרות חוב "קונצרניות" הנסחרות בארה"ב בדירוג "AA" ומעלה, לבין תשואת אגרות החוב של ממשלת ארה"ב.
- בהתאם להנחיות אלו, ההפרשות בגין התחייבויות לתשלום פיצויי פרישה כוללות גם התחייבויות משתמעות, בגין הטבות נוספות (מעבר להתחייבות החוזית), שישולמו לעובדים שיפרשו בעתיד.
2. תשלומים הנובעים מתוכנית להפקדה מוגדרת, במסגרתה התחייב גוף אחר (כגון: חברת ביטוח או קרן פנסיה), לשאת במלוא ההתחייבות לתשלום פיצויי פרישה לעובדים בתמורה לקבלת תשלומים שוטפים - נזקפים לסעיף "הוצאות שכר" בדוח הרווח והפסד עם התהוותם.
3. הפרשות בגין התחייבויות לתשלום "היעדרויות המזכות בפיצוי" (כגון: "הקצבת חופשה"), נמדדות על בסיס ההתחייבות החוזית הנומנלית הנגזרת מהסכמי העבודה הנהוגים (ולא על בסיס אקטוארי). השינוי בערך של הפרשות אלו נזקף במלואו להוצאות השכר בדוח הרווח והפסד.
4. נכסים בגין תוכנית להטבה מוגדרת, הנובעים מהפקדות בקופות גמל לקצבה ופיצויים ומשמשים לכיסוי התחייבויות הבנק לצורך תשלום פיצויי פרישה - נמדדים על בסיס שוויים ההוגן.
5. שינויים בהפרשות להתחייבויות בגין זכויות עובדים ושינויים בשוויים ההוגן של נכסי תוכנית להטבה מוגדרת, נזקפים לדוח הרווח והפסד או להון העצמי בסעיף "רווח כולל אחר", כדלקמן:
 - שינויים שוטפים הנגזרים מ"ערך הזמן" של הפרשות בגין הטבות המשולמות בסיום העסקה (או לאחריה), הנמדדות על בסיס אקטוארי (כגון: התחייבויות לתשלום "פיצויי פרישה" והתחייבויות לתשלום "הטבות אחרות לאחר סיום העסקה"), נזקפים לסעיף הוצאות השכר או הוצאות אחרות בדוח הרווח והפסד, לפי הענין - ראה הרחבה להלן.
 - שינויים בשווי ההוגן של נכסי תוכנית להטבה מוגדרת הנובעים מהשינוי השוטף ב"ערך הזמן" של התשואה שנחתה על נכסי התוכנית בתחילת התקופה - נזקפים לסעיף הוצאות אחרות בדוח רווח והפסד.
 - שינויים בהפרשות אחרות בגין זכויות עובדים (כגון: הקצבת חופשה), נזקפים לסעיף הוצאות השכר בדוח הרווח והפסד, עם התהוותם.
 - שינויים בהפרשות להתחייבויות בגין זכויות עובדים הנמדדות על בסיס אקטוארי ושינויים בנכסי תוכנית להטבה מוגדרת, הנובעים מתיקונים אקטואריים (כגון: שינויים בהנחות האקטואריות, שינויים ב"ריבית ההיוון", ושינויים בשווי ההוגן של נכסי תוכנית להטבה מוגדרת הנובעים משינויים שחלו בתשואות הנכסים בשוק ההון) - נזקפים בדוחות הכספיים כדלקמן:
- שינויים אקטואריים בהפרשות בגין התחייבויות לתשלום הטבות בסיום העסקה (או לאחריה) ובשווי ההוגן של נכסי תוכנית להטבה מוגדרת, נזקפים להון העצמי בסעיף "רווח כולל אחר" ומופחתים בשנים הבאות לדוח הרווח והפסד בשיטת ה"קו הישר", לאורך תקופת השירות הממוצעת העתידית של העובדים הרלוונטיים.
- שינויים בהפרשות להתחייבויות בגין זכויות עובדים אחרות הנמדדות על בסיס אקטוארי (כגון: התחייבויות לתשלום "דמי מחלה") - נזקפים לסעיף הוצאות השכר בדוח הרווח והפסד, עם התהוותם.

 6. הוצאות להטבה מוגדרת בגין זכויות עובדים נזקפות לסעיפי הרווח והפסד, כדלקמן:
 - מרכיב עלות השירות נזקף לסעיף "הוצאות שכר ונלוות".
 - מרכיבי הוצאות הכנסות (אחרים) הנובעים מהטבה מוגדרת בגין זכויות עובדים - נזקפים לסעיף "הוצאות אחרות".

טו. התחייבויות תלויות

1. הבנק ערך הפרשות מתאימות לגבי תביעות אשר לדעת הנהלת הבנק יועצו המשפטיים צפוי הפסד בגין.
2. בהתאם להוראות בנק ישראל, הבנק מסווג את התביעות שהוגשו נגדו - לאחת מהקטגוריות הבאות, בהתאם להסתברות למימוש החשיפה להפסד בגין תביעות אלו, כדלקמן:
 - תביעות שההפסד בגין צפוי (Probable): מוגדרות, בדרך כלל, כתביעות שההסתברות למימוש החשיפה להפסד בגין - עולה על 70%. בגין תביעות אלו נערכה הפרשה להפסד בדוחות הכספיים, בהתאם לעובדות הידועות לבנק.
 - תביעות שהסיכוי להפסד בגין אפשרי (Reasonably Possible): מוגדרות, בדרך כלל, כתביעות שההסתברות למימוש החשיפה להפסד בגין - עולה על 20% ונמוכה מ-70%. לא נערכה הפרשה להפסד בגין, אך ניתן גילוי לגביהן - כאשר סכום התביעה, מהותי (ראה ביאור 26).
 - תביעות שהסיכוי להפסד בגין קלוש (Remote): מוגדרות, בדרך כלל, כתביעות שההסתברות למימוש החשיפה להפסד בגין - נמוכה מ-20%. לא נערכה הפרשה להפסד בגין, אך ניתן גילוי לגביהן - כאשר סכום התביעה מהותי ביותר.
3. הוראות בנק ישראל מאפשרות לתאגידים הבנקאיים, במקרים נדירים, שלא לאמוד את סיכויי התביעה, אם לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציו המשפטיים, לא ניתן להעריך את התממשות החשיפה לסיכון בגין התביעה. תביעות מהותיות העומדות בקריטריונים אלו, מדווחות בנפרד בביאור 26, ככל שקיימות תביעות שהסכום הנתבע בהן גבוה מ-1% מהון הבנק. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 אין בבנק תביעות כאמור.

טז. ערבויות

ערבויות הינן חוזים אשר דורשים באופן מותנה מהערב לבצע תשלומים לנערב בעת התרחשות התנאים המחייבים במימוש הערבות. התחייבות בגין ערבות מוכרת בספרים בסכום שווה ההוגן, כנאמד על ידי העמלות המתקבלות, גם אם לא צפוי שהתשלומים יבוצעו בעתיד. במקרים בהם במועד ההכרה לראשונה הבנק נדרש להכיר בהפרשה להפסד תלוי בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה, ההתחייבות בגין הערבות נמדדת במועד ההכרה לראשונה לפי הגבוה מבין השווי ההוגן וסכום ההפרשה בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה.

ההתחייבות נגרעת מהספרים במועד בו הבנק משוחרר מהסכום, בהתאם למהות הערבות, בדרך כלל במועד סילוק ההתחייבות. כאשר הערבות נמדדת במועד ההכרה לראשונה בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה, המדידה העוקבת מתבצעת גם כן בהתאם להוראות אלה.

יז. עסקאות בכרטיסי אשראי

האשראי לציבור כולל גם יתרות חוב הנובעות מעסקאות בכרטיסי אשראי שבוצעו על ידי לקוחות הבנק - באמצעות כרטיסי אשראי שהונפקו ללקוח על ידי הבנק, בשיתוף עם חברות כרטיסי האשראי (גם אם הודעת החיוב טרם נשלחה ללקוח על ידי חברת כרטיסי האשראי).

יח. בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

1. הכנסות והוצאות מימון כלולות על בסיס צבירה, בכפוף לאמור להלן:
 - לגבי מדיניות הכרה בהכנסות והוצאות ממכשירים פיננסיים נגזרים, ראה סעיף יט' להלן.
 - לענין ההכרה בהכנסות בגין חובות לא צוברים - ראה סעיף ח' לעיל.
 - הכנסות מעמלות בגין "יצירת הלוואה" מסווגות כ"הכנסות ריבית" ומוכרות בדוח הרווח והפסד לאורך חיי הלוואה, בשיטת "התשואה האחידה".
 - במקביל, הכנסות מעמלות בגין פרעון מוקדם של הלוואות, נזקפות לדוח הרווח והפסד עם גבייתן.
 - עמלות הקצאת אשראי ועמלות מימון אחרות נזקפות לדוח הרווח והפסד, בהתאם לתקופת העסקאות.
 - הכנסות והוצאות מימון הנובעות מהנכסים וההתחייבויות שנרכשו ממניציפל בנק ביום 1 בדצמבר 2019, במסגרת עסקת המיזוג, נזקפות לרווח והפסד על בסיס צבירה, בהתבסס על עלות נכסים והתחייבויות אלו במועד המיזוג (שנקבעה על בסיס "השווי ההוגן").
2. עמלות תפעוליות בגין מתן שירותים, נזקפות לדוח הרווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכות לקבלתן.
3. לענין הכנסות מניירות ערך - ראה סעיף ז' ו-יב' לעיל.
4. הכנסות והוצאות אחרות מוכרות על בסיס צבירה.

יט. מכשירים פיננסיים נגזרים

1. במהלך פעילותו מבצע הבנק עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים (כגון: חוזי מטבע, חוזי ריבית, עסקאות החלפה פיננסיות של מטבע (SWAP), אופציות על שערי מטבע חוץ וכו'), הן עבור לקוחותיו במסגרת פעילותו כסוחר והן עבור עצמו - במסגרת ניהול סיכונים השוק אליהם חשוף הבנק (סיכון בסיס, סיכון ריבית וסיכון נזילות) ובמטרה להקטין ככל האפשר את חשיפתו לסיכונים אלה.
2. בהתאם להוראות בנק ישראל מוצגים המכשירים הנגזרים, בדוחות הכספיים, על פי שוויים ההוגן. השינוי בשוויים ההוגן של המכשירים הנגזרים נזקף לדוח הרווח והפסד או להון העצמי (כמרכיב של "רווח כולל אחר") - בהתאם לייעודו של המכשיר הנגזר.
- בהתאם להוראות אלו, יש לראות בהטבות מסוימות הגלומות בחלק מחוזי ההתקשרות שמבצע הבנק "מכשירים נגזרים משובצים" (ראה ביאור 28), ולטפל בהן כמפורט להלן:
 - על פי ההוראה יש להפריד את ההטבות שהוגדרו כ"מכשירים נגזרים משובצים", מ"החוזים המארחים" ולטפל בהן כמכשירים נגזרים - דהיינו, למדוד אותם על בסיס שוויים ההוגן בכל עת.
 - המכשיר הנגזר המשובץ מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח והשינוי בשווי ההוגן נזקף לדוח רווח והפסד.
3. גידור שווי הוגן - השינוי בשווי ההוגן של נגזרים, המגדירים חשיפה לשינוי בשווי הוגן של נכס או התחייבות מוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד, כמו גם השינוי בשווי ההוגן של הפריט המגודר, שניתן לייחס אותו לסיכון המגודר. לפרטים נוספים ראו ביאור 28 להלן.

כ. קיזוז נכסים והתחייבויות

1. הבנק מקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ומציג במאזן את יתרתם, נטו, בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:
 - בגין אותן ההתחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה, לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים.
 - קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו, או בו זמנית.
 - גם הבנק וגם הצד הנגדי חייבים זה לזה סכומים הניתנים לקביעה.
2. הבנק מקזז בין פקדונות שפרעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי - לבין האשראי שניתן מפקדונות אלה, כשאין לבנק סיכון להפסד מהאשראי. הכנסות, נטו, מהפעילות הנ"ל נכללו בסעיף "עמלות תפעוליות".

כא. העברה ושירות של נכסים ופיננסיים וסילוק של התחייבויות

1. הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנבקעו בהתאם לנושא 860 בקודיפיקציה, לצורך הטיפול בהעברות של נכסים ופיננסיים וסילוק של התחייבויות.
2. בהתאם לכללים אלו העברת נכסים ופיננסיים תטופל כמכירה, אם ורק אם מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר והינו מעבר להישג יד של המעביר ונושיו, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) לכל מקבל יש זכות לשעבד או להחליף את הכנסים שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה וירטואלית; (3) המעביר אינו משמר שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים שהועברו. בנוסף כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות בנוסף לתנאים שצוינו לעיל.
3. במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים נגרעים מהמאזן של המעביר. בהתאם, במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח.

כב. מיסים על ההכנסה

1. הבנק וחברות מאוחדות שלו נוקטים בשיטה של ייחוס מיסים בשל הפרשים בעיתוי זקיפת הכנסות והוצאות מסוימות לצרכי מס. כן נכללה התחייבות מיסים נדחים בגין ההפרש שבין עלותם המופחתת של נכסים לא כספיים ברי פחת המוצגת בדוחות הכספיים, לבין העלות המופחתת כאמור, לצרכי מס.
- המיסים הנדחים חושבו לפי שיטת ההתחייבות ובהתאם לשיעור המס הצפוי לחול בתקופה בה ימומשו המיסים הנדחים, בהתבסס על שיעורי המס וחוקי המס שנחקקו עד לתאריך המאזן. מימושם של המיסים הנדחים מותנה בקיום רווחים חייבים במס בעתיד. להערכת ההנהלה יהיו מיסים נדחים אלה ניתנים למימוש בעתיד.

2. הבנק מכיר במיסים נדחים, בגין כל ההפרשים הזמניים הניתנים לניכוי והפסדים מועברים ובמקביל מכיר בהפרשה נפרדת עבור אותו סכום הכלול בנכס אשר יותר סביר מאשר לא שלא ימומש. הבנק מפחית את נכסי המסים הנדחים בסכומן של הטבות מס כלשהן שאינן צפויות להתממש בהתבסס על הראיות הזמינות – הן הראיות החיוביות התומכות בהכרה בנכס מס נדחה והן הראיות השליליות התומכות ביצירת הפרשה בגין נכס מס נדחה, כדי לבחון האם ניתן להכיר בנכס מס נדחה נטו.
3. התחייבות מסים נדחים או נכס מסים נדחים נמדדים באמצעות שיעורי המס החוקיים שנחקו הצפויים לחול על הכנסה מספקת חייבת במס בתקופות שבהן צפוי כי התחייבות המס הנדחה תסולק או נכס המס הנדחה ימומש.
4. מיסים שוטפים ומיסים נדחים מוכרים בדוח הרווח והפסד, למעט אם מקורם בעסקה או אירוע המיוחסים ישירות להון.
5. ההפרשה למיסים על הכנסות הבנק וחברות מאוחדות מסוימות שהינן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף.
- מס ערך מוסף המוטל על השכר של מוסדות כספיים נכלל בדוחות הרווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".
6. הבנק מכיר בהשפעות פוזיציות מס רק אם צפוי שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.
7. הבנק מקזז נכסים והתחייבויות בגין מיסים נדחים, ככל שקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה, לקיזוז נכסים והתחייבויות של מיסים שוטפים והם מיוחסים להכנסה חייבת במס המדווחת לאותה רשות מס.
8. סעיף "הוצאות מיסים" כולל, בנוסף להוצאות המיסים השוטפים והנדחים, הנגזרות מההוצאות העסקיות של הבנק – גם מרכיבים כדלקמן:
 - הכנסות והוצאות ריבית בגין מיסים על ההכנסה.
 - קנסות לרשויות המס.
 - השפעת שינויים בשיעור המס על המיסים הנדחים (לרבות בגין הפרשי עיתוי שהוכרו מחוץ לרווח והפסד).

ג. מדידות שווי הוגן וחלופות שווי הוגן

- פריטים מסוימים (בעיקר מכשירים נגזרים וניירות ערך בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר) נמדדים בדוחות הכספיים על פי שוויים הוגן. בנוסף, ניתן בדוחות כספיים אלו (בביאור 34), מידע לגבי שוויים הוגן של כלל המכשירים הפיננסיים בבנק. מדידת השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים נערכת על פי כללים שפרסם בנק ישראל.
- על פי כללים אלו, מוגדר השווי הוגן כ"מחיר שהיה מתקבל במכירת נכס, או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות ב"עסקה רגילה" (עסקה בה מתקיימת חשיפה לשוק בתקופה הקודמת למועד המדידה, עבור עסקאות שמעורבים בהן נכסים או התחייבויות הדומים למכשירים הרלוונטיים למדידה), בין משתתפים בשוק במועד המדידה".
- הכללים שפורסמו בהוראות בנק ישראל, מאפשרים שימוש בשלוש גישות שונות להערכת שווי הוגן, כדלקמן:
- "גישת השוק" – לפיה, השווי הוגן של הנכסים וההתחייבויות ייקבע בהתבסס על מחירים ומידע רלוונטי שמקורו בעסקאות שוק לגבי נכסים והתחייבויות זהים או ברי השוואה.
 - "גישת ההכנסה" – לפיה, השווי הוגן ייקבע בהתבסס על היוון תזרימי מזומנים עתידיים לערכם הנוכחי, בהתבסס על שיעורי היוון מקובלים בשוק לגבי הנכסים וההתחייבויות הרלוונטיים.
 - "גישת עלות" – לפיה, השווי הוגן ייקבע בהתבסס על עלות השחלוף של הנכס או ההתחייבות הרלוונטיים.

בנוסף, נכללה בהוראות בנק ישראל הבחנה, בין שני סוגי נתונים המשמשים בקביעת השווי ההוגן:

- **"נתונים נצפים"** - המשקפים את ההנחות שמשתתפים אחרים בשוק משתמשים בהן לתמחור הנכס או ההתחייבות, ומבוססים על נתוני שוק שהושגו ממקורות בלתי תלויים.

- **"נתונים לא נצפים"** - המשקפים את הערכות התאגיד הבנקאי, לגבי ההנחות של משתתפים אחרים בשוק - בהתבסס על המידע הטוב ביותר של התאגיד הבנקאי.

ההנחות שנקבעו בהוראות בנק ישראל מנחות את התאגידים הבנקאיים לעשות שימוש גדול ככל האפשר ב"נתונים נצפים", ושימוש נמוך ככל האפשר ב"נתונים לא נצפים" בתהליך קביעת השווי ההוגן של נכסים או התחייבויות הנמדדים בשיטה זו.

בנוסף, נקבע בהוראה מדרג איכותי לנכסים והתחייבויות הנמדדים לפי שיטת השווי ההוגן, כדלקמן:

א. קבוצת איכות גבוהה (דרג 1) - אליה משתייכים נכסים או התחייבויות שקביעת השווי ההוגן שלהם מבוססת על מחירים מצוטטים בשוק פעיל לנכסים או התחייבויות אלה.

ב. קבוצת איכות ביניים (דרג 2) - אליה משתייכים נכסים או התחייבויות שקביעת השווי ההוגן שלהם מבוססת על נתונים נצפים במישרין או בעקיפין (אך אינם מחירים מצוטטים בשוק פעיל), לרבות מחירים מצוטטים בשוק פעיל לנכסים או התחייבויות דומים.

ג. קבוצת איכות נמוכה (דרג 3) - אליה משתייכים נכסים או התחייבויות שקביעת השווי ההוגן שלהם מבוססת על נתונים לא נצפים (כאשר נתונים נצפים רלוונטיים - אינם זמינים).

ההנחות והכללים שיושמו על ידי הבנק לצורך סיווג הנכסים וההתחייבויות לקבוצות האיכות השונות, כאמור לעיל, כללו:

- בקבוצת האיכות הגבוהה (דרג 1), נכללו: מכשירים פיננסיים ומכשירים פיננסיים נגזרים הנסחרים בשוק פעיל המתאפיין במספר רב של משתתפים ומחזורי מסחר משמעותיים, כגון: השקעות בניירות ערך סחירים וחוזי אופציה נסחרים בבורסה.

- בקבוצת איכות הביניים (דרג 2), נכללו: מכשירים פיננסיים ומכשירים פיננסיים נגזרים, שאינם נסחרים בשוק פעיל, שקביעת שווייהם מבוססת על ציטוטים בשוק פעיל של מכשירים דומים, או על ציטוטים המתקבלים מגופים בלתי תלויים, כגון: השקעות בניירות ערך לא סחירים ועסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים מסוג "שקל - מט"ח", או "מט"ח - מט"ח".

- בקבוצת האיכות הנמוכה (דרג 3), נכללו: מכשירים פיננסיים ומכשירים פיננסיים נגזרים לא סחירים, שקביעת שווייהם מבוססת על מודלים לתמחור שווי הוגן או על ציטוטים בשווקים לא פעילים, כגון: עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים מסוג "מדד - מט"ח" או "שקל-מדד".

כן כוללים חישובי השווי ההוגן גם מרכיבים בגין סיכון האשראי (בגין חובות) ובגין סיכון אשראי של צד נגדי (בגין מכשירים נגזרים). מידת מרכיב סיכון האשראי מבוססת על הכללים שנקבעו לחישוב הפרשות להפסדי אשראי בגין חובות (לרבות הפרשות להפסדי אשראי המחושבות על בסיס קבוצתי).

מידת מרכיב סיכון האשראי של צד נגדי (CVA), מבוססת על מרווחי האשראי של חוזי CDS סחירים של הצד הנגדי לעסקה (במידה וקיימים כאלה), או על מרווחים המבוססים על דירוג האשראי של הלקוח.

בנוסף, הותר לתאגידים הבנקאיים להחיל את שיטת ה"שווי ההוגן" על מכשירים פיננסיים מסוימים, שעל פי הוראות הדיווח לציבור של בנק ישראל לא נדרש ליישם לגביהם שיטת מדידה זו.

על אף האמור לעיל, הבנק לא יישם בתקופות המדווחות את שיטת ה"שווי ההוגן", לגבי פריטים שאין חובה ליישם לגביהם שיטת מדידה זו.

ד. דוח על תזרימי מזומנים

הדוח על תזרימי המזומנים כולל תזרימי מזומנים הנובעים מפעילות שוטפת, פעילות השקעה ופעילות מימון. ככלל, מוצגים תזרימי המזומנים הנובעים מפעילות המתייחסת הן לנכסים והן להתחייבויות בסכומם, נטו, למעט תזרימי מזומנים בקשר לבניינים וציוד, אגרות חוב זמינות למכירה והשקעות בחברות מוחזקות.

סעיף המזומנים כולל מזומנים ופקדונות בבנקים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים.

כה. רוח למניה

הרווח למניה מחושב באמצעות חלוקת הרווח (הפסד), בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שהיו במחזור בשנים המדווחות עבור כל סוג מניה בנפרד.

כו. דיווח על מגזרי פעילות

מגזר פעילות הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות, תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.

סיווג התוצאות הכספיות בחתך מגזרי פעילות בבנק מבוסס על פילוח נתוני ההכנסות וההוצאות בחתך קבוצות לקוחות הומוגניות, שמאפייני פעילותן הבנקאית תואמים את ההגדרות שנקבעו לכל מגזר פעילות.

פילוח הנתונים הכספיים בחתך מגזרי פעילות נעשה בשתי גישות:

- "מגזרי פעילות פיקוחיים" - בהתאם להגדרות שנקבעו לכל מגזר פעילות פיקוחי בהוראות בנק ישראל - ראה ביאור 30.
- "מגזרי פעילות בגישת ההנהלה" - בהתאם להגדרת מגזרי הפעילות, התואמים את המבנה הארגוני ופעילות הבנק - ראה ביאור 29.

כז. בעלי עניין וצדדים קשורים

מידע לגבי יתרות מאזניות וחוזף מאזניות וכן על התוצאות הכספיות כגון עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים נכלל בגין כל אדם שהוגדר כבעל עניין או צד קשור, לפי הגדרות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור, או כ"איש קשור" לפי ההגדרות שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין מס' 312, או בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "צדדים קשורים".

ההרכב:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
מיליוני ש"ח		
1,318	1,465	2,082
10	9	147
4	4	10
47	50	96
1,379	1,528	2,335
(121)	(147)	(470)
(1)	(1)	(1)
(1)	(2)	(3)
(6)	(7)	(47)
(31)	(47)	(68)
(160)	(204)	(589)
1,219	1,324	1,746
11	17	25
36	33	71
-	-	-
47	50	96

א. הכנסות ריבית

מאשראי לציבור
מפקדונות בבנק ישראל וממזומנים
מפקדונות בבנקים
מאגרות חוב (ראה ג' להלן)
סך כל הכנסות הריבית

ב. הוצאות ריבית

על פקדונות הציבור
על פקדונות הממשלה
על פקדון מבנק ישראל
על פקדונות מבנקים
על אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
סך כל הוצאות הריבית
סך הכנסות הריבית, נטו

ג. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב

מוחזקות לפדיון
זמינות למכירה
למסחר
סך הכל הכנסות ריבית מאגרות חוב

ההרכב

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
מיליוני ש"ח		

א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

162	(36)	(75)	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
4	31	109	רווחים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה ⁽³⁾
-	-	-	הפסדים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה ⁽³⁾
(9)	-	-	הפרשה לירידת ערך בגין אגרות חוב זמינות למכירה ⁽³⁾
(132)	56	74	הפרשי שער, נטו ⁽⁴⁾
-	90	-	רווחים ממכירת מניות שאינן למסחר
-	-	2	רווחים שטרם מומשו בגין מניות שאינן למסחר
25	141	110	סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר⁽²⁾

1	2	1	הכנסות, נטו, בגין מכשירים נגזרים אחרים
(4)	-	1	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר, נטו
(3)	2	2	סך הכל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר
22	143	112	סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית

1. מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
2. כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.
3. סווג מרווח כולל אחר מצטבר.
4. למעט הפרשי שער על עסקאות שסווגו לסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר".

ביאור 4 - הכנסות מחוזים עם לקוחות - עמלות

להלן מידע באשר להתפלגות הכנסות הבנק מחוזים עם לקוחות - שאינן הכנסות מימון ומרכיביהן, בחתך מגזרי פעילות פיקוחיים:

מסקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	ניהול פיננסי	סך הכל
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022						
מיליוני ש"ח						
61	-	75	11	5	-	152
36	-	20	1	-	-	57
11	2	5	1	1	-	20
7	1	3	-	-	-	11
4	-	9	6	1	2	22
5	1	29	3	-	-	38
-	-	7	3	1	-	11
1	-	12	14	4	-	31
1	-	3	1	1	-	6
126	4	163	40	13	2	348
ניהול חשבון						
כרטיסי אשראי						
פעילות בניירות ערך						
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים						
טיפול באשראי						
הפרשי המרה						
פעילות סחר חוץ						
עמלות מעסקי מימון						
עמלות אחרות						
סך הכל עמלות תפעוליות						

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021						
59	-	68	11	5	-	143
31	-	18	1	-	-	50
11	3	7	2	-	-	23
8	1	2	-	-	-	11
4	-	6	6	1	2	19
5	-	24	2	-	-	31
-	-	8	2	1	-	11
1	-	14	13	2	-	30
1	-	3	1	1	2	8
120	4	150	38	10	4	326
ניהול חשבון						
כרטיסי אשראי						
פעילות בניירות ערך						
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים						
טיפול באשראי						
הפרשי המרה						
פעילות סחר חוץ						
עמלות מעסקי מימון						
עמלות אחרות						
סך הכל עמלות תפעוליות						

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020						
59	-	72	11	5	-	147
26	-	16	-	-	-	42
10	2	7	1	-	-	20
7	2	1	-	-	-	10
3	-	6	6	1	1	17
5	-	21	2	-	-	28
-	-	6	3	1	-	10
1	-	13	11	3	-	28
1	-	2	1	-	3	7
112	4	144	35	10	4	309
ניהול חשבון						
כרטיסי אשראי						
פעילות בניירות ערך						
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים						
טיפול באשראי						
הפרשי המרה						
פעילות סחר חוץ						
עמלות מעסקי מימון						
עמלות אחרות						
סך הכל עמלות תפעוליות						

ביאור 5 - הכנסות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
מיליוני ש"ח		
5	-	6
-	-	-
5	-	6

רווח הון ממכירת בניינים וציוד
הכנסות אחרות
סך הכל הכנסות אחרות

ביאור 6 - משכורות והוצאות נלוות

הרכב

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
מיליוני ש"ח		
359	402	421
29	11	12
99	112	117
30	30	27
9	8	10
19	19	18
2	1	2
22	29	29
569	612	636

משכורות
הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות, חופשה ומחלה
ביטוח לאומי ומס שכר
הוצאות בגין פיצויים (ראה ביאור 22):
- הטבה מוגדרת (עלות השירות)
- הפקדה מוגדרת
הוצאות בגין תגמולים - הפקדה מוגדרת
הטבות אחרות לאחר פרישה שאינן פנסיה - עלות השירות (ראה ביאור 22)
הוצאות בגין הטבות אחרות לעובדים
סך הכל משכורות והוצאות נלוות

ביאור 7 - הוצאות אחרות

הרכב

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
מיליוני ש"ח		
58	15	12
3	3	3
10	13	15
18	18	20
64	63	67
2	2	3
⁽¹⁾ 3	5	5
43	45	42
2	3	4
2	3	4
2	2	2
5	5	4
50	69	66
262	246	247

הוצאות בגין פיצויים (ללא עלות השירות) (ראה ביאור 22)
הוצאות בגין תוכניות להטבה מוגדרת לאחר פרישה (ללא עלות השירות)
שיווק ופרסום
הובלות ותקשורת
שירותי מחשב
משרדיות
ביטוח
שירותים מקצועיים
הדרכה והשתלמות
שכר חברי דירקטוריון
דמי ניהול לחברה האם
עמלות אחרות
אחרות
סך הכל הוצאות אחרות

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות

א. ההרכב

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
מיליוני ש"ח		
155	260	192
13	2	(13)
168	262	179
(40)	34	122
(10)	(1)	18
(50)	33	140
118	295	319

מיסים שוטפים

בגין שנת החשבון

בגין שנים קודמות⁽¹⁾

סך הכל מיסים שוטפים

מיסים נדחים

בגין שנת החשבון

בגין שנים קודמות⁽¹⁾

סך הכל מיסים נדחים (ראה פירוט להלן)

סך הכל הוצאות מיסים

1. כולל מיסים הנכבצים מיישום הסכמים שנחתמו עם רשויות המס בנושא: "הכרה בהוצאות בגין הפסדי אשראי של חובות בעייתיים".

הרכב הכנסות בגין מיסים נדחים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
מיליוני ש"ח		
(49)	34	138
(1)	(1)	2
-	-	-
-	-	-
(50)	33	140

הכנסות מיסים נדחים לפני השפעת הפריטים המפורטים להלן:

- בגין ניכויים מועברים לצורך מס

- בגין שינוי בחוקי המס

- אחר

סך הכל הכנסות מיסים נדחים

ב. מס תיאורטי

התאמה בין סכום המס התיאורטי שהיה חל אילו הרווח מפעולות רגילות היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי החל על בנק בישראל, לבין ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות כפי שגזקפה בדוח רווח והפסד:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
מיליוני ש"ח		
112	292	313
3	1	2
-	1	(1)
3	1	5
-	-	-
-	-	-
118	295	319
34.19	34.19	34.19

סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי

מס (חסכון במס) בגין:

- הוצאות לא מוכרות

- הפרשי פחת, תיאום פחת ורווח הון

- מיסים בגין שנים קודמות⁽¹⁾

- התאמת המיסים הנדחים עקב שינוי בשיעור המס

- אחר

סך הכל מיסים על ההכנסה

שיעור המס הסטטוטורי (%)

1. כולל מיסים הנכבצים מיישום הסכמים שנחתמו עם רשויות המס בנושא: "הכרה בהוצאות בגין הפסדי אשראי של חובות בעייתיים".

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות (המשך)

ג. התנועה במיסים נדחים:

שינויים					
שיעור מס ממוצע 2022 %	יתרה ליום 31.12.2022	שנזקפו לרווח והפסד			יתרה ליום 31.12.2021
		שנזקפו לרווח כולל אחר	בגין שינוי בשיעור המס		
			אחר	מיליוני ש"ח	
34.2	389	191	12	-	186
34.2	140	(40)	4	-	176
34.2	53	(8)	(8)	-	69
34.2	-	-	(1)	-	1
23.0	-	-	(2)	-	2
25.5	39	-	23	-	16
33.5	621	143	28	-	450
34.2	1	(171)	171	-	1
31.8	19	-	-	-	19
25.8	5	-	(3)	-	8
30.5	25	(171)	168	-	28
	596	314	(140)	-	422

נכסי מיסים נדחים:

- מהפרשה להפסדי אשראי
- מהתחייבות לפיצויי פרישה, נטו
- מהפרשה לחופשה וזכויות עובדים אחרות
- מניירות ערך
- ניכויים מועברים לצורך מס
- אחר
- סך הכל נכסי מיסים נדחים

התחייבויות מיסים נדחים:

- מניירות ערך
- מרכוש קבוע וחכירות
- אחר
- סך הכל התחייבויות מיסים נדחים
- יתרת מיסים נדחים, נטו

שינויים					
שיעור מס ממוצע 2021 %	יתרה ליום 31.12.2021	שנזקפו לרווח כולל אחר	שנזקפו לרווח והפסד		יתרה ליום 31.12.2020
			בגין שינוי בשיעור המס	אחר	
			מיליוני ש"ח		
34.2	186	-	(46)	-	232
34.2	176	(3)	4	-	175
34.2	69	2	28	-	39
34.2	1	-	(1)	-	2
23.0	2	-	1	-	1
33.1	16	-	(4)	-	20
34.1	450	(1)	(18)	-	469
34.2	1	(19)	17	-	3
31.7	19	-	1	-	18
28.0	8	-	(3)	-	11
30.7	28	(19)	15	-	32
	422	18	(33)	-	437

נכסי מיסים נדחים:

- מהפרשה להפסדי אשראי
- מהתחייבות לפיצויי פרישה, נטו
- מהפרשה לחופשה וזכויות עובדים אחרות
- מניירות ערך
- ניכויים מועברים לצורך מס
- אחר
- סך הכל נכסי מיסים נדחים

התחייבויות מיסים נדחים:

- מניירות ערך
- מרכוש קבוע וחכירות
- אחר
- סך הכל התחייבויות מיסים נדחים
- יתרת מיסים נדחים, נטו

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות (המשך)

ד. שומות מס

- לבנק הוצאו שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2017.
- לחברות המאוחדות שומות מס הנחשבות כסופיות עד וכולל שנת המס 2017.

ה. מיסים נדחים

הבנק רושם מיסים נדחים בגין הפרשים במועד הכרת הוצאות (הכנסות) מסוימות לצורכי מס, לבין הרישום של אותן הוצאות (הכנסות), לפי כללי החשבונאות החלים על הבנק. להערכת הבנק המרכיבים בגינם נרשמו המיסים הנדחים יוכרו כהוצאה (הכנסה) לצורכי מס בעתיד.

ו. שומת ניכויים במחלוקת

ביום 28 בדצמבר 2021 חתם הבנק על הסכם שומת ניכויים לשנים 2015 עד 2018. ההסכם מיישב את שומת הניכויים שהוצאה ביום 30 בדצמבר 2021. סכום ההשפעה של הסכם שומת הניכויים אינו מהותי ביחס לתוצאות הפעילות של הבנק.

ביאור 9 - רווח למניה

מאוחד		
2020	2021	2022
1.70	4.52	4.83
124,430	124,430	124,430

1. רווח למניה (באלפי ש"ח)

מניה רגילה בת 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב:

- רווח נקי

2. כמות מניות

ממוצע משוקלל של מספר מניות:

- מניות בנות 0.1 שקלים חדשים^(*)

* הרווח המדולל למניה, זהה לרווח הבסיסי למניה.

ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת מס

סך הכל	התאמות בגין	
	הטבות לעובדים מיליוני ש"ח	אגרות חוב
(48)	(109)	61
(30)	(8)	(22)
(78)	(117)	39
(30)	4	(34)
(108)	(113)	5
(237)	93	(330)
(345)	(20)	(325)

יתרה ליום 1.1.2020

השינוי, נטו, בשנת 2020

יתרה ליום 31.12.2020

השינוי, נטו, בשנת 2021

יתרה ליום 31.12.2021

השינוי, נטו, בשנת 2022⁽¹⁾

יתרה ליום 31.12.2022⁽²⁾

1. כולל רווח, נטו בסך של 5 מיליון ש"ח בגין אגרות חוב שהועברו מהתיק הזמין למכירה לתיק לפדיון.
2. כולל הפסד, נטו בסך של 91 מיליון ש"ח בגין אגרות חוב שהועברו מהתיק הזמין למכירה לתיק לפדיון.

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחריו:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022		
לפני מס	השפעת המס	אחרי מס
מיליוני ש"ח		
(511)	174	(337)
10	(3)	7
(501)	171	(330)
135	(46)	89
6	(2)	4
141	(48)	93
(360)	123	(237)

התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן:

- הפסדים, נטו, שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן

- הפסדים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד⁽¹⁾⁽³⁾

השינוי בגין התאמת אגרות חוב, נטו

הטבות לעובדים:

- רווח אקטוארי לתקופה

- הפסד שסווג מחדש לדוח רווח והפסד⁽²⁾

השינוי בגין הטבות לעובדים, נטו

שינוי, נטו, לשנה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021		
לפני מס	השפעת המס	אחרי מס
מיליוני ש"ח		
(22)	8	(14)
(31)	11	(20)
(53)	19	(34)
(3)	1	(2)
8	(2)	6
5	(1)	4
(48)	18	(30)

התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן:

- הפסדים, נטו, שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן

- רווחים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד⁽¹⁾

השינוי בגין התאמת ניירות ערך, נטו

הטבות לעובדים:

- הפסד אקטוארי לתקופה

- הפסד שסווג מחדש לדוח רווח והפסד⁽²⁾

השינוי בגין הטבות לעובדים, נטו

שינוי, נטו, לשנה

1. נכלל בדוח הרווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית".

2. נכלל בדוח הרווח והפסד בסעיף "הוצאות אחרות".

3. כולל הפחתת קרן הון בסך של כ-5 מיליון ש"ח בגין ניירות ערך שהועברו מתיק הזמין למכירה לתיק לפידיון.

ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחריו (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020		
לפני מס	השפעת המס	אחרי מס
מיליוני ש"ח		
76	(25)	51
(109)	36	(73)
(33)	11	(22)
(59)	20	(39)
47	(16)	31
(12)	4	(8)
(45)	15	(30)

התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן:

- רווחים, נטו, שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן

- רווחים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד⁽¹⁾

השינוי בגין התאמת ניירות ערך, נטו

הטבות לעובדים:

- הפסד אקטוארי לתקופה

- הפסד שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד⁽²⁾

השינוי בגין הטבות לעובדים, נטו

שינוי, נטו, לשנה

1. נכלל בדוח הרווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאין מריבית".

2. נכלל בדוח הרווח והפסד בסעיף "הוצאות אחרות".

ביאור 11 - מזומנים ופקדונות בבנקים

ההרכב:

31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2022
מיליוני ש"ח	
13,592	13,051
487	628
14,079	13,679
14,033	13,640

מזומנים ופקדונות בבנק ישראל

פקדונות בבנקים מסחריים

סך הכל מזומנים ופקדונות בבנקים

מזה - מזומנים ופקדונות בבנק ישראל ובבנקים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים

ההרכב:

31 בדצמבר 2022					
התאמות לשווי הוגן			יתרת הפרשה להפסדי אשראי מיליוני ש"ח	עלות מופחתת	הערך במאזן
שווי הוגן	הפסדים	רווחים			
1,339	137	1	-	1,475	1,475
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
1,339	137	1	-	1,475	1,475
5,464	367	24	-	(6)5,807	(5)5,464
17	1	-	-	18	17
18	1	-	-	19	18
-	-	-	-	-	-
5,499	(3)(4)369	(3)24	-	5,844	5,499
13	-	-	-	13	13
-	-	-	-	-	-
13	-	-	-	13	13
6,851	506	25	-	7,332	6,987
1	-	-	-	1	1
1	-	-	-	1	1
6,852	506	25	-	7,333	6,988

אגרות חוב מוחזקות לפדיון⁽¹⁾

- של ממשלת ישראל

- של ממשלות זרות

- של מוסדות פיננסיים בישראל

סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון

אגרות חוב זמינות למכירה⁽¹⁾

- של ממשלת ישראל

- של ממשלות זרות

- של מוסדות פיננסיים בישראל

- של אחרים - בישראל

סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה

השקעה במניות שאינן למסחר

- מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן⁽²⁾

- מניות אחרות

סך הכל מניות שאינן למסחר

סך הכל ניירות ערך שאינם למסחר

ניירות ערך למסחר

אגרות חוב⁽¹⁾

- של ממשלת ישראל

סך הכל ניירות ערך למסחר

סך הכל ניירות ערך

* מניות - עלות,

** נתוני השווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

הערות:

- לגבי תוצאות הפעילות בגין השקעה באגרות חוב - ראה ביאורים 1 - 3.
- מהווה החזקה בשיעור של 14.8% בחברת אי. אמריקה ישראל בע"מ.
- כלולים "ברוח כולל אחר מצטבר", למעט אגרות חוב שגודרו בגידור שווי הוגן.
- ההפסדים ששיעורם מהתאמות לשווי הוגן עולה על 20% מהעלות המופחתת של אגרות החוב מסתכמים לסך 62 מיליון ש"ח וההפסדים ששיעורם מהתאמות לשווי הוגן אינו עולה על 20% מהעלות המופחתת של אגרות החוב מסתכמים לסך 307 מיליון ש"ח.
- ההפסדים בסך 192 מיליון ש"ח המיוחסים לאגרות חוב ששוויין הוגן מסתכם לסך 1,379 מיליון ש"ח, נמצאות ב"פוזיציית הפסד" מתחת לשנה, והפסדים בסך 177 מיליון ש"ח מיוחסים לאגרות חוב ששוויין הוגן מסתכם לסך 979 מיליון ש"ח, נמצאות ב"פוזיציית הפסד" מעל שנה.
- מזה: אגרות חוב מגודרות בגידור שווי הוגן בסך 459 מיליון ש"ח.
- לאחר הפרשה לירידת ערך בסך של 9 מיליון ש"ח, ראה ביאור 1.
- לענין ניירות ערך ששועבדו, ראה ביאור 27.

ההרכב (המשך):

31 בדצמבר 2021				
הערך במאזן	עלות מופחתת	התאמות לשווי הוגן		שווי הוגן
		רווחים מיליוני ש"ח	הפסדים	
792	792	41	-	833
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
792	792	41	-	833
6,031	6,025	47	41	6,031
9	9	-	-	9
37	37	-	-	37
-	-	-	-	-
6,077	6,071	47 ⁽³⁾	41 ⁽⁴⁾⁽³⁾	6,077
13	13	-	-	13
-	-	-	-	-
13	13	-	-	13
6,882	6,876	88	41	6,923
1	1	-	-	1
1	1	-	-	1
6,883	6,877	88	41	6,924

אגרות חוב מוחזקות לפדיון ⁽¹⁾
- של ממשלת ישראל
- של ממשלות זרות
- של מוסדות פיננסיים בישראל
סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון
אגרות חוב זמינות למכירה ⁽¹⁾
- של ממשלת ישראל
- של ממשלות זרות
- של מוסדות פיננסיים בישראל
- של אחרים - בישראל
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה
השקעה במניות שאינן למסחר
- מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן ⁽²⁾
- מניות אחרות
סך הכל מניות שאינן למסחר
סך הכל ניירות ערך שאינם למסחר
ניירות ערך למסחר
אגרות חוב ⁽¹⁾
- של ממשלת ישראל
סך הכל ניירות ערך למסחר
סך הכל ניירות ערך

* מניות - עלות, ** נתוני השווי ההוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

הערות:

1. לגבי תוצאות הפעילות בגין השקעה באגרות חוב - ראה ביאורים 2 ו-3.
2. מהווה החזקה בשיעור של 14.8% בחברת א.י. אמריקה ישראל בע"מ.
3. כלולים ברווח כולל אחר בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן", בניכוי השפעת המס.
4. שיעור ההפסד מהתאמות לשווי הוגן, אינו עולה על 20% מהעלות המופחתת של אגרות החוב. ההפסדים בסך 24 מיליון ש"ח המיוחסים לאגרות חוב ששוויין ההוגן מסתכם לסך 1,525 מיליון ש"ח, נמצאות ב"פוזיציות הפסד" מתחת לשנה, והפסדים בסך 17 מיליון ש"ח מיוחסים לאגרות חוב ששוויין ההוגן מסתכם לסך 236 מיליון ש"ח, נמצאות ב"פוזיציות הפסד" מעל שנה.
5. לענין ניירות ערך ששועבדו, ראה ביאור 27.

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות, אגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי:

ליום 31 בדצמבר 2022					
אשראי לציבור					
מסחרי	לדיור	פרטי		סך הכל	בנקים ממשלות ואגרות חוב
		אחר	סך הכל		
מיליוני ש"ח					
22,324	-	-	22,324	7,604	29,928
4,791 ⁽¹⁾	11,246	4,904	20,941	-	20,941
27,115	11,246	4,904	43,265	7,604	50,869

יתרת חוב רשומה של חובות:

שנבדקו על בסיס פרטי

שנבדקו על בסיס קבוצתי

סך הכל חובות*

* מזה:

473	-	473	26	86	361
56	-	56	21	-	35
404	-	404	46	42	316
933	-	933	93	128	712

חובות לא צוברים

חובות בפיגור 90 ימים או יותר

חובות בעייתיים אחרים

סך הכל חובות בעייתיים

יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:

368	1	367	-	-	367
329	-	329	131	66	132
697	1	696	131	66	499

שנבדקו על בסיס פרטי

שנבדקו על בסיס קבוצתי

סך הכל הפרשה להפסדי אשראי*

* מזה - בגין חובות לא צוברים

* מזה - בגין חובות בעייתיים אחרים

1. יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיור בסך 86 מיליון ש"ח, המשולבת במערך העסקאות והבטחות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה, שהפרויקטים שהן בנות מצויים בהליכי בניה.

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות, אגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי: (המשך):

ליום 31 בדצמבר 2021 ⁽²⁾					
אשראי לציבור					
סך הכל	בנקים ממשלות	סך הכל	פרטי		מסחרי
			אחר	לדיור	
מיליוני ש"ח					
21,980	516	21,464	89	-	21,375
16,738	-	16,738	4,463	9,009	3,266 ⁽¹⁾
38,718	516	38,202	4,552	9,009	24,641

יתרת חוב רשומה של חובות:

שנבדקו על בסיס פרטי

שנבדקו על בסיס קבוצתי

סך הכל חובות*

* מזה:

257	-	257	28	-	229
121	-	121	19	80	22
468	-	468	58	4	406
846	-	846	105	84	657

חובות לא צוברים

חובות בפיקוד 90 ימים או יותר

חובות בעייתיים אחרים

סך הכל חובות בעייתיים

יתרת הפרשה להפסדי אשראי
בגין חובות:

380	-	380	18	-	362
186	-	186	88	38	60
566	-	566	106	38	422

שנבדקו על בסיס פרטי

שנבדקו על בסיס קבוצתי

סך הכל הפרשה להפסדי אשראי*

57	-	57	8	-	49
124	-	124	22	6	96

* מזה - בגין חובות לא צוברים

* מזה - בגין חובות בעייתיים אחרים

1. יתרת החובות המסחריות כוללת הלוואות לדיור בסך 133 מיליון ש"ח, המשולבת במערך העסקאות והבטחות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה, שהפרוייקטים שהן בנות מצויים בהליכי בניה.
2. סוג מחדש בהתאם למתכונת הגילוי החדשה על חובות שאינם צוברים חליף הגילוי על חובות פגמים.

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022						
סך הכל	בנקים, ממשלות, אגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה	אשראי לציבור				
		סך הכל	פרטי		מסחרי	
			אחר	לדיור		
מיליוני ש"ח						
589	-	589	110	38	441	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
73	1	72	6	15	51	התאמה ליתרת הפתיחה בשל השפעת היישום לראשונה ⁽¹⁾
155	-	155	26	19	110	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(225)	-	(225)	(74)	-	(151)	מחיקות חשבונאיות ⁽²⁾
144	-	144	68	-	76	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
(81)	-	(81)	(6)	-	(75)	מחיקות חשבונאיות, נטו
736	1	735	136	72	527	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף השנה*
39	-	39	5	6	28	* מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 ⁽³⁾						
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך הכל	פרטי		מסחרי	
			אחר	לדיור		
מיליוני ש"ח						
679	-	679	140	38	501	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
(81)	-	(81)	(24)	-	(57)	הכנסות בגין הפסדי אשראי
(165)	-	(165)	(70)	-	(95)	מחיקות חשבונאיות
156	-	156	64	-	92	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
(9)	-	(9)	(6)	-	(3)	מחיקות חשבונאיות, נטו
589	-	589	110	38	441	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף השנה*
23	-	23	4	-	19	* מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. השפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים CECL.
2. לא כולל מחיקות חשבונאיות במועד היישום לראשונה בסך 19 מיליוני ש"ח עקב שינוי רף הבחינה. ראה ביאור 1 מדיניות חשבונאית.
3. כפי שפורסם בדוחות הכספיים לפני יישום CECL.

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 ⁽¹⁾						
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי		מסחרי	
			אחר	לדיור		
מיליוני ש"ח						
491	-	491	81	26	384	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
320	-	320	82	12	226	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(242)	-	(242)	(74)	-	(168)	מחיקות חשבונאיות
110	-	110	51	-	59	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
(132)	-	(132)	(23)	-	(109)	מחיקות חשבונאיות, נטו
679	-	679	140	38	501	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף השנה (מבוקר)*
26	-	26	4	-	22	* מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. כפי שפורסם בדוחות הכספיים לפני יישום כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים CECL.

א. ההרכב:

31 בדצמבר	
2021	2022
מיליוני ש"ח	
3	3
2	-
7	11
12	14

חברות כלולות

השקעה במניות לפי שיטת השווי המאזני
השקעה בהלוואות
רווחים שנצברו ממועד הרכישה
סך הכל השקעות בחברות כלולות

ב. חלק הבנק ברווחים של חברות כלולות

31 בדצמבר	
2021	2022
מיליוני ש"ח	
6	6
2	2
4	4

חלק הבנק ברווחים של חברות כלולות, לפני מיסים
הפרשה למס
חלק הבנק ברווחים של חברות כלולות, לאחר מיסים

ג. להלן פרטים על חברות מוחזקות:

דיבידנד שנרשם		תרומה לרווח הנקי		ערך השקעה לפי שווי מאזני		שיעור החזקה ⁽¹⁾	תחום פעילות עיקרי	שם החברה
2021	2022	2021	2022	31.12.2021	31.12.2022	%		
מיליוני ש"ח								
חברות כלולות								
-	-	4	4	12 ⁽²⁾	14	31.0	ניהול תיקי השקעות	תפנית דיסקונט ניהול תיקי השקעות בע"מ
חברות מאוחדות								
-	-	*	1	*	1	100.0	חברה להנפקות	מרכנתיל הנפקות בע"מ
2	-	1	*	2	2	100.0	סוכנות ביטוח	מרכיט סוכנות לביטוח (1996) בע"מ
2	-	5	5	14	17			סך הכל

* נמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

הערות:

1. חלק הבנק בהון, בזכויות הצבעה, ובזכות לקבלת רווחים.
 2. מזה השקעה בהלוואות – 2 מיליון ש"ח.
- בסוף חודש נובמבר 2022 נפרעו הלוואות הבעלים שניתנו בעבר לחברה.

א. ההרכב:

סך הכל	עלויות תכנה	ציוד, ריהוט וכלי רכב	בניינים ומקרקעין	
מיליוני ש"ח				
				עלות ⁽¹⁾⁽²⁾
1,519	604	456	459	יתרה ליום 31.12.2020
113	52	26	35	תוספות
-	-	-	-	גריעות
1,632	656	482	494	יתרה ליום 31.12.2021
136	36	33	67	תוספות
(8)	-	(1)	(7)	גריעות
1,760	692	514	554	יתרה ליום 31.12.2022
				פחת שנצבר ⁽¹⁾⁽²⁾
1,101	492	369	240	יתרה ליום 31.12.2020
67	35	18	14	פחת השנה
-	-	-	-	גריעות
1,168	527	387	254	יתרה ליום 31.12.2021
71	38	20	13	פחת השנה
(3)	-	(1)	(2)	גריעות
1,236	565	406	265	יתרה ליום 31.12.2022
524	127	108	289	יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2022 ⁽¹⁾⁽²⁾
464	129	95	240	יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2021
418	112	87	219	יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2020
13.1	20.0	15.2	5.6	שיעור הפחת הממוצע בשנת 2022 (אחוזים)
13.2	20.7	14.4	6.6	שיעור הפחת הממוצע בשנת 2021 (אחוזים)

1. היתרה כוללת עלות מופחתת של עלויות פיתוח תוכנות שהונו בסך של 89 מיליון ש"ח (31.12.2021 - 87 מיליון ש"ח).

2. היתרה כוללת עלות של נכס המוחזק למכירה בסך של 92 מיליון ש"ח ופחת שנצבר בגינו בסך של 33 מיליון ש"ח.

ב. זכויות במקרקעין:

1. הבנק הינו בעל זכויות בדרך של חכירה ושכירות מוגנת בבניינים ומקרקעין לתקופות המסתיימות בשנים שבין 2022 עד 2044. יתרתן המופחתת של הזכויות הנ"ל הסתכמה כדלקמן:

31 בדצמבר		
2021	2022	
מיליוני ש"ח		
68	12	חכירה מהוונת
1	1	שכירות מוגנת וחכירה בלתי מהוונת
69	13	סך הכל נכסים בחכירה ושכירות מוגנת

2. זכויות במקרקעין שעלותן המופחתת הסתכמה בסך של כ- 195 מיליוני ש"ח, טרם נרשמו על שם הבנק בלשכות רישום המקרקעין (31 בדצמבר 2021 - כ- 167 מיליוני ש"ח), עקב עיכובים בפעולות מקדימות לרישום מצד מנהל מקרקעי ישראל. מזה, כ- 184 מיליון ש"ח בגין השקעה בפרויקט קמפוס קבוצת דיסקונט שנבנה על קרקע שנרכשה בשנת 2016, ומיועד לשמש את הנהלת הבנק ויחידות המטה בעתיד.

ג. נכס מוחזק למכירה

ביום 8 באוגוסט 2022 אישר דירקטוריון הבנק את התקשרות הבנק בעסקה למכירת שטחים המשמשים את הנהלת הבנק ויחידות המטה המרכזיות שלו. השלמת העסקה ומסירת החזקה בנכס צפויה עד ליום 30 ביוני 2023. על פי הערכה, הבנק צפוי להכיר ברווח של כ-80 מיליון ש"ח, לאחר השפעת המס, ברבעון השני של שנת 2023. לבנק יש אופציה לדחות את מועד המסירה בשישה חודשים, עד ליום 31 בדצמבר 2023, ולאחר מועד זה לבנק יש גם אופציה לשכור את הנכס לתקופה של עד שנתיים.

ליום 31 בדצמבר 2022 הוצגה העלות הבלתי מופחתת של הנכס האמור תחת נכס מוחזק למכירה. היתרה כוללת עלות של נכס המוחזק למכירה בסך של 92 מיליון ש"ח ופחת שנצבר בגינו בסך של 33 מיליון ש"ח.

ביאור 16 - נכסים בלתי מוחשיים

יתרת הנכסים הבלתי מוחשיים ליום 31.12.2022, כוללת קשרי לקוחות בסך של כ-1 מיליון ש"ח (31.12.2021 - 2 מיליון ש"ח) שזוהו במועד רכישת הנכסים וההתחייבויות של מוניציפל בנק בע"מ ביום 1.12.19, במסגרת עסקת המיזוג בין הבנק לבין מוניציפל בנק בע"מ. קשרי הלקוחות הוערכו בהתבסס על שוויים ההוגן במועד המיזוג, ומופחתים בשיטת הקו הישר במשך חמש שנים.

ביאור 17 - נכסים אחרים

ההרכב:

31 בדצמבר		
2021	2022	
מיליוני ש"ח		
26	7	מיסים שוטפים - עודף מקדמות ששולמו על הפרשה
422	596	מיסים נדחים לקבל, נטו
169	177	זכות שימוש בנכסים חכורים ⁽¹⁾
7	9	הוצאות מראש
6	9	הכנסות לקבל
115	125	חייבים אחרים ויתרות חובה
745	923	סך הכל נכסים אחרים

1. ראה ביאור 25.

א. ההרכב ⁽¹⁾:

31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2022	סוג הפקדון
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
15,350	13,311	פקדונות לפי דרישה - אינם נושאי ריבית
5,477	8,260	- נושאי ריבית
20,827	21,571	סך הכל לפי דרישה
27,243	29,476	פקדונות לזמן קצוב
48,070	51,047	סך הכל פקדונות הציבור

ב. ההרכב פקדונות הציבור בחתך מפקידים:

31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2022	סוג המפקיד
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
16,322	17,312	אנשים פרטיים
6,770	6,979	גופים מוסדיים
24,978	26,756	תאגידים ואחרים
48,070	51,047	סך הכל פקדונות הציבור

ג. התפלגות הפקדונות לפי גודל הפקדון של מפקיד מדרגות הפקדון :

31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2022	מ	עד
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
16,910	17,687	-	1
9,676	10,475	1	10
6,324	7,068	10	100
5,285	6,172	100	500
9,875	9,645	מעל 500	-
48,070	51,047	סך הכל פקדונות הציבור	

1. הפקדונות גויסו מהציבור בישראל.

ביאור 19 - פקדונות מבנקים

ההרכב:

31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2022
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח

		בנקים בישראל
		• בנקים מסחריים
188	109	- פקדונות לפי דרישה
1,111	3,222	- פקדונות לזמן קצוב
		• בנקים מרכזיים
3,325	3,328	- פקדונות לזמן קצוב
4,624	6,659	סך הכל פקדונות מבנקים בישראל
		בנקים מחוץ לישראל
		• בנקים מסחריים
34	40	- פקדונות לפי דרישה
18	16	- פקדונות לזמן קצוב
61	40	- קיבולים
113	96	סך הכל פקדונות מבנקים מחוץ לישראל
4,737	6,755	סך הכל פקדונות מבנקים

ביאור 20 - אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים

א. ההרכב:

31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2022	שיעור תשואה פנימי(*)	משך חיים ממוצע(*)	שיעור הריבית	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	%	שנים	%	
					(1) אגרות חוב סחירות
258	-	-	-	-	במטבע ישראלי לא צמוד
634	518	1.9	2.9	1.5-3.5	במטבע ישראלי צמוד מדד
					(2) כתבי התחייבות נדחים
260	520	4.0	3.5	3.0-4.9	- הכוללים מנגנונים לספיגת הפסדים
272	118	4.1	1.5	4.1	- אחרים
1,424	1,156				סך הכל

* משך חיים ממוצע הינו ממוצע תקופות התשלומים, על פי שקלול תזרימי המזומנים העתידיים, המהווים לפי שיעור התשואה הפנימי, שיעור התשואה הפנימי הינו שיעור הריבית הנדרש כדי לנכות את תזרימי המזומנים העתידיים - ליתרה המאזנית של הסעיף.

ב. מידע נוסף לגבי אגרות החוב וכתבי ההתחייבות הנדחים:

להלן מידע נוסף באשר לאגרות החוב וכתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו על ידי הבנק (לרבות אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים שהתקבלו במסגרת העסקה למיזוג בנק מוניציפל ביום 1.12.2019), ותנאיהן:

1. בחודשים דצמבר 2017 ו- 2019 הנפיק הבנק לחברה האם כתבי התחייבות נדחים (בלתי סחירים) בסך של 350 מיליון ש"ח, הכוללים מנגנונים לספיגת הפסדים ("COCO"), כדלקמן:

- כתבי ההתחייבות יימחקו בחלקם או במלואם בעת שיחס ההון העצמי של הבנק ברובד הראשון ירד מתחת לשיעור של 5% ("ארוע מכונן לספיגת הפסדי קרן").

הסכום שיימחק כאמור יהיה בהיקף שיספיק לשיפור יחס ההון העצמי ברובד הראשון של הבנק, לשיעור של 5%.

- כתבי ההתחייבות יימחקו במלואם, בהתרחש אחד מהאירועים הבאים, כמוקדם מביניהם ("ארוע מכונן לאי קיימות"):

- המפקח על הבנקים הודיע לבנק שמחיקת כתב ההתחייבות הכרחית, מכיוון שבלעדיה הבנק יגיע ל"נקודות האי קיימות".

- המפקח על הבנקים הודיע לבנק על החלטה לבצע הזרמת הון מהמגזר הציבורי, או תמיכה שוות ערך, שתמנע מהבנק להגיע ל"נקודות האי קיימות".

כתבי התחייבות הנדחים אינם צמודים, נושאים ריבית בשיעור שנתי של כ- 4.9% - 3.0% ועומדים לפרעון במלואם בתום עשר שנים ממועד הנפקתם.

בנוסף, עומדת לבנק הזכות לפרוע את כתבי ההתחייבות הנדחים בפרעון מוקדם, בתום חמש שנים ממועד הנפקתם, בכפוף לקבלת אישור מוקדם מהמפקח על הבנקים.

ככל שהבנק לא עשה שימוש בזכות זו, יעודכנו שיעורי הריבית המשולמים בגין כתבי ההתחייבות הנדחים, בתום חמש שנים ממועד הנפקתם, בהתאם לשינויים שיחולו בתשואות לפדיון של אגרות החוב הממשלתיות לתקופה של חמש שנים, בשוק ההון.

במהלך חודש דצמבר 2022 פרע הבנק 100 מיליון ש"ח ערך נקוב בגין כתב ההתחייבות הנדחה שהונפק בחודש דצמבר 2017.

2. בחודשים אפריל ויוני 2022 הנפיק הבנק לחברה האם כתבי התחייבות נדחים (בלתי סחירים) בסך של 350 מיליון ש"ח, הכוללים מנגנונים לספיגת הפסדים ("COCO").

3. זכויותיהם של כתבי ההתחייבות הנדחים, נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של הבנק בין מובטחים ובין שאינם מובטחים.

4. ביום 31 במרס 2022 נפרעו אגרות החוב הסחירות שהונפקו על ידי הבנק בשנת 2016, באמצעות חברת בת ייעודית (מרכנתיל הנפקות בע"מ).

5. במהלך חודש ספטמבר 2022 נפרעו כתבי התחייבות נדחים אחרים שאינם סחירים בסך 150 מיליון ש"ח ערך נקוב.

6. יתרת אגרות החוב הסחירות הונפקו באמצעות חברת בת ייעודית (מרכנתיל הנפקות בע"מ).

7. יתרת כתבי ההתחייבות המשמשת כ"הון משני" לצורך חישוב יחס הלימות ההון הסתכמה ליום 31.12.2022 בסך של 510 מיליון ש"ח (31.12.2021 303 מיליון ש"ח).

ההרכב :

31 בדצמבר		
2021	2022	
מיליוני ש"ח		
250	230	הפרשות בגין הוצאות שכר ונלוות
59	84	הפרשות בגין שירותי מחשב
514	410	עודף התחייבויות בגין פיצויי פרישה לעובדים על נכסי התוכנית (ראה ביאור 22)
23	39	הפרשה להפסדי אשראי בגין סעיפים חוץ מאזניים (ראה ביאור 13 ב')
169	177	התחייבות לתשלום דמי חכירה ⁽¹⁾
28	29	הכנסות מראש
1	1	מוסדות
460	499	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
116	189	זכאים אחרים ויתרות זכות
1,620	1,658	סך הכל התחייבויות אחרות

1. ראה ביאור 25.

ביאור 22 - הטבות לעובדים

א. כללי:

1. פיצויי פרישה

א. התחייבויות הבנק לתשלום פיצויי פרישה לעובדיו מכוסות על ידי הפקדות בקופות פיצויים ועל ידי הפרשות מתאימות. ההתחייבויות לפיצויים מחושבות על בסיס אקטוארי הלוקח בחשבון גם הטבות אותן עשוי הבנק לשלם לעובדים שיפרשו בעתיד - מעבר להתחייבות החוזית הקיימת בגינם.

ההפרשה בגין התחייבות זו נוכתה לערכה הנוכחי בתאריך המאזן, בריבית היוון ממוצעת בשיעור של 1.7% (31.12.2021) (-0.2%), המבוססת על הכללים שנקבעו בהוראות בנק ישראל. כמו כן זכאים המנהל הכללי ומספר מנהלים נוספים למענק פרישה נוסף בהיקף שבין 3 ל-9 משכורות חודשיות.

ב. התחייבות הבנק לפיצויי פרישה אינה כוללת רכיבים מסוימים המתייחסים לזכויות לקבלת פיצויי פרישה של עובדים שהצטרפו להסכם פנסיה - ממועד הצטרפותם להסכם, מאחר שעל פי ההסכם נושאת קרן הפנסיה בהתחייבות לתשלום הסכומים המגיעים לעובדים בגין רכיבים אלו.

כמו כן לא נכללו ביעודה לפיצויים הצבירות בגין אותם רכיבים בקרן הפנסיה, שכן כספים אלו אינם נמצאים בשליטתו של הבנק.

א. כללי (המשך)

2. חופשות

עובדי הבנק זכאים לחופשה שנתית לפי הסכמי העבודה הקיימים ובכפוף להוראות חוק חופשה שנתית התשי"א-1951. בדוחות הכספיים נכללו הפרשות לחופשה בגין התחייבות זו. חישוב ההפרשה מבוסס על השכר האחרון בתוספת הוצאות נלוות.

3. הטבות לאחר סיום העסקה

גימלאי הבנק ועובדיו זכאים להטבות מסוימות לאחר צאתם לגמלאות.

התחייבות הבנק לתאריך המאזן בשל הטבות אלו חושבה על בסיס אקטוארי ונוכחה לערכה הנוכחי, בשיעורי היוון ממוצעים של 1.7% - 1.8% (31.12.2021: 0.4%-0.0%), המבוססים על הכללים שנקבעו בהוראות בנק ישראל.

4. ימי מחלה

במסגרת הסכמי העבודה שנחתמו בין הבנק לבין ההסתדרות ונציגות העובדים, הוקנתה לאוכלוסיית עובדים מסוימת אפשרות להמיר, סמוך למועד פרישתם לגמלאות, חלק מימי המחלה שנצברו לזכותם, לימי חופשה, בכפוף לקיום תנאים מתלים מסויימים (האוכלוסיה הזכאית הינה קבוצה סגורה).

הבנק ערך הפרשה בגין התחייבות זו על בסיס אקטוארי וכלל אותה בדוחות הכספיים בסעיף "התחייבויות אחרות".

ב. פירוט ההתחייבויות לעובדים בחתך סוגי הטבות ונכסי התוכניות בגינם:

31 בדצמבר		
2021	2022	
מיליוני ש"ח		
639	534	התחייבות לתשלום מענקי פרישה
(125)	(124)	יעודה לתשלום מענקי פרישה
514	410	התחייבות לתשלום מענקי פרישה, נטו
27	22	התחייבות לתשלום ימי חופשה
8	7	התחייבות בגין ימי מחלה שלא נוצלו
75	53	התחייבות לתשלום הטבות לאחר סיום העסקה
624	492	עודף התחייבות לתשלום הטבות לעובדים
-	-	התפלגות ההטבות לעובדים :
624	492	נכלל בנכסים אחרים
624	492	נכלל בהתחייבויות אחרות
		סך הכל

ג. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (התחייבות לתשלום "פיצויי פרישה", והתחייבות לתשלום הטבות מסוימות לאחר סיום העסקה):

1. מחויבויות ומצב המימון:

(א) שינויים בהתחייבויות בגין הטבה מוגדרת :

עמודה לפיצויי פרישה		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	
מיליוני ש"ח		
622	639	יתרה לתחילת השנה
30	27	עלות השירות
12	14	עלות הריבית
10	(123)	הפסד (רווח) אקטוארי*
674	557	סך הכל הצטברויות
(35)	(23)	הטבות ששולמו
639	534	מחויבויות בגין הטבה חזויה לסוף השנה
507	433	מחויבויות בגין הטבה מצטברת לסוף השנה**

* הרווח האקטוארי שנזקף במהלך 2022, נובע בעיקר מעליית שיעור ההיוון של ההתחייבות.
 ** המחויבויות בגין הטבה מצטברת שונה מהמחויבויות בגין הטבה חזויה בכך שאינה כוללת הנחות כלשהן בדבר רמות התגמול העתידיות.

הטבות לגמלאים לאחר פרישה		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	
מיליוני ש"ח		
69	75	יתרה לתחילת השנה
1	2	עלות השירות
2	2	עלות הריבית
5	(24)	הפסד (רווח) אקטוארי
77	55	סך הכל הצטברויות
(2)	(2)	הטבות ששולמו
75	53	יתרה לסוף השנה

(ב) שינויים בשווי ההוגן של נכסי התוכנית :

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	
מיליוני ש"ח		
111	125	יתרה לתחילת השנה
4	7	תשואה חזויה על נכסי התוכנית
12	(12)	רווח (הפסד) אקטוארי
9	9	הפקדות לתוכנית
136	129	סך הכל הצטברויות
(11)	(5)	הטבות ששולמו
125	124	יתרה לסוף השנה

ג. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (התחייבות לתשלום "פיצויי פרישה", והתחייבות לתשלום הטבות מסוימות לאחר סיום העסקה) (המשך):

(ג) נתונים מאזניים:

הטבות לגמלאים לאחר פרישה(*)		עתודה לפיצויי פרישה, נטו	
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר	
2022	2021	2022	2021
מיליוני ש"ח			
53	75	410	514
נכלל בסעיף התחייבויות אחרות			
הרכב:			
53	75	534	639
התחייבות בגין הטבה חזויה			
-	-	(124)	(125)
שווי הוגן של נכסי התכנית			
53	75	410	514
הטבה חזויה, נטו			

* המחויבות בגין הטבות לגמלאים מהווה גם "מחויבות בגין הטבה מצטברת".

(ד) נתונים שנזקפו לרווח כולל אחר מצטבר, לפני השפעת המס:

הטבות לגמלאים לאחר פרישה		עתודה לפיצויי פרישה, נטו	
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר	
2022	2021	2022	2021
מיליוני ש"ח			
3	28	28	144
סך הפסד אקטוארי, נטו			

(ה) תוכניות בהן ההטבה החזויה עולה על נכסי התוכנית:

הטבות לגמלאים לאחר פרישה		עתודה לפיצויי פרישה, נטו	
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר	
2022	2021	2022	2021
מיליוני ש"ח			
534	639	410	514
(124)	(125)		
מחויבות בגין הטבה חזויה			
שווי הוגן של נכסי תוכנית בגינה			
מחויבות נטו			

ג. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (התחייבות לתשלום "פיצוי פרישה", והתחייבות לתשלום הטבות מסוימות לאחר סיום העסקה) (המשך):

2. נתונים תוצאתיים:

(א) רכיבי עלות ושינויים בהתחייבויות ובנכסים שנזקפו לרווח והפסד:

עתודה לפיצויי פרישה, נטו		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
מיליוני ש"ח		
30	30	27
16	12	14
46	42	41
(5)	(4)	(7)
8	7	5
38	-	-
87	45	39
9	8	10
96	53	49

עלות השירות
עלות הריבית
סך הצבירה השוטפת
תשואה חזויה על נכסי התוכנית
הפחתת סכומים שלא הוכרו בעבר:
- הפסד אקטוארי, נטו
- הפסד מסילוק והטבות בגין פרישה
סך עלות ההטבה, נטו
הוצאות בגין תוכנית להפקדה מוגדרת
סך הכל הוצאה לשנה

הטבות לגמלאים לאחר פרישה		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
מיליוני ש"ח		
2	1	2
2	2	2
4	3	4
1	1	1
5	4	5

עלות השירות
עלות הריבית
סך הצבירה השוטפת
הפחתת סכומים שלא הוכרו בעבר:
- הפסד אקטוארי, נטו
סך עלות ההטבה, נטו

ג. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (התחייבות לתשלום "פיצויי פרישה", והתחייבות לתשלום הטבות מסוימות לאחר סיום העסקה) (המשך):

2. נתונים תוצאתיים (המשך):

(ב) שינויים בהתחייבויות ונכסים שנזקפו לרווח כולל אחר לפני השפעת המס:

עתודה לפיצויי פרישה, נטו		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
מיליוני ש"ח		
58	(2)	(111)
(8)	(7)	(5)
50	(9)	(116)
(38)	-	-
12	(9)	(116)
87	45	39
99	36	(77)

הפסד (רווח) אקטוארי שוטף, נטו

הפחתת הפסד אקטוארי

סך הכל שינויים שוטפים

הפחתת הפסד אקטוארי בגין סילוק

סך הכל נזקף לרווח כולל אחר

עלות ההטבה, נטו

סך הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו וברווח כולל אחר

הטבות לגמלאים לאחר פרישה		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
מיליוני ש"ח		
1	5	(24)
(1)	(1)	(1)
-	4	(25)
5	4	5
5	8	(20)

הפסד (רווח) אקטוארי שוטף, נטו

הפחתת הפסד אקטוארי

סך הכל נזקף לרווח כולל אחר

עלות ההטבה, נטו

סך הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו וברווח כולל אחר

ג. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (התחייבות לתשלום "פיצוי פרישה", והתחייבות לתשלום הטבות מסוימות לאחר סיום העסקה) (המשך):

3. הנחות ומבחני רגישות:

(א) הנחות ששימשו בחישוב ההתחייבויות לתשלום הטבות:

ליום 31 בדצמבר			הפרמטר הנבחן
2021	2022		
%			
-0.2 - 0.4	1.7- 1.8		שיעור ההיוון
2.0	2.7		שיעור עליית המדד
3.9	4.6	- נומינלי	שיעור הגידול בתגמול
1.9	1.9	- ריאלי	
1.1 - 15.0	1.1 - 15.0		שיעור עזיבה

(ב) הנחות ששימשו בחישוב עלויות השכר:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			הפרמטר הנבחן
2020	2021	2022	
%			
0.2 - 2.4	0.1 - 0.8	-0.2 - 1.9	
			שיעור ההיוון
			תשואה חזויה על נכסי התוכנית
2.6	3.5	5.3	
3.9	3.9	3.9	שיעור הגידול בתגמול - נומינלי
1.9	1.9	1.9	- ריאלי

ג. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (התחייבות לתשלום "פיצוי פרישה", והתחייבות לתשלום הטבות מסוימות לאחר סיום העסקה) (המשך):

3. הנחות ומבחני רגישות (המשך):

(ג) השפעת השינוי בנקודת אחוז אחת על ההפרשות בגין התחייבויות לתשלום הטבות :

עתודה לפיצויי פרישה		
גידול בנקודת האחוז		
31 בדצמבר		
2020	2021	2022
מיליוני ש"ח		
(61)	(69)	(52)
66	74	57
36	33	31

שינוי בשיעור ההיוון

שינוי בשיעור המדד / תגמול

שינוי בשיעור העזיבה

עתודה לפיצויי פרישה		
קיטון בנקודת האחוז		
31 בדצמבר		
2020	2021	2022
מיליוני ש"ח		
71	80	60
(62)	(70)	(54)
(43)	(38)	(36)

שינוי בשיעור ההיוון

שינוי בשיעור המדד / תגמול

שינוי בשיעור העזיבה

הטבות לגמלאים לאחר פרישה		
גידול בנקודת האחוז		
31 בדצמבר		
2020	2021	2022
מיליוני ש"ח		
(17)	(20)	(12)
-	-	-
(2)	(1)	(1)

שינוי בשיעור ההיוון

שינוי בשיעור המדד / תגמול

שינוי בשיעור העזיבה

הטבות לגמלאים לאחר פרישה		
קיטון בנקודת האחוז		
31 בדצמבר		
2020	2021	2022
מיליוני ש"ח		
17	20	12
-	-	-
2	1	1

שינוי בשיעור ההיוון

שינוי בשיעור המדד / תגמול

שינוי בשיעור העזיבה

ג. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (התחייבות לתשלום "פיצויי פרישה", והתחייבות לתשלום הטבות מסוימות לאחר סיום העסקה)(המשך):

4. מידע באשר לנכסי התוכנית:

(א) התפלגות השווי ההוגן בחתך רמות איכות:

ליום 31 בדצמבר 2022			
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סך הכל
מיליוני ש"ח			
13	-	-	13
1	-	-	1
7	35	-	42
19	35	-	54
-	-	14	14
40	70	14	124

מזומנים ופקדונות בבנקים
אגרות חוב:
- ממשלתיות
- קונצרניות
מניות
אחר
סך הכל נכסי התוכנית

ליום 31 בדצמבר 2021			
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סך הכל
מיליוני ש"ח			
7	-	-	7
1	-	-	1
9	38	-	47
23	35	-	58
-	-	12	12
40	73	12	125

מזומנים ופקדונות בבנקים
אגרות חוב:
- ממשלתיות
- קונצרניות
מניות
אחר
סך הכל נכסי התוכנית

(ב) יעדי הקצאה של נכסי התוכנית לפי סוגי נכסים:

יעד הקצאה		החלק היחסי בפועל	
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר	
2023	2022	2021	2022
%			
10	10	6	6
1	1	1	1
34	34	37	34
43	43	47	43
12	12	9	12
100	100	100	100

מזומנים ופקדונות בבנקים
אגרות חוב:
- ממשלתיות
- קונצרניות
מניות
אחר
סך הכל נכסי התוכנית

ביאור 22 - הטבות לעובדים (המשך)

ג. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (התחייבות לתשלום "פיצוי פרישה", והתחייבות לתשלום הטבות מסוימות לאחר סיום העסקה) (המשך):

5. תזרימי מזומנים לנכסי התוכנית:

(א) הפקדות:

הפקדות בפועל		תחזית
2021	2022	2023
מיליוני ש"ח		
9	9	9

סך הכל הפקדות

(ב) תשלומים עתידיים צפויים בגין הטבות:

שנה	מיליוני ש"ח
2023	13
2024	25
2025	24
2026	22
2027	26
2028 - 2032	212
2033 ואילך	378
סך הכל	700

ביאור 23 - הון

ההרכב (בשקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2021		ליום 31 בדצמבר 2022	
מונפק ונפרע	רשום	מונפק ונפרע	רשום
12,443	25,000	12,443	25,000

מניות רגילות בנות 0.1 שקל חדש

ההון המונפק והנפרע של הבנק מסתכם בסך של 12,443 ש"ח ומורכב מ- 124,430 מניות רגילות בנות 0.1 שקל חדש, כל אחת.

א. הלימות ההון

1. כללי

יחסי הלימות ההון מחושבים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211 - 201, שפורסמו בשנת 2013 (להלן: "כללי באזל").

2. תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329 בנושא "דרישת הון נוספת"

בעקבות עליות משמעותיות שנרשמו במחירי הדיור בישראל (שלוו בגידול מואץ בהיקף ההלוואות לדיור ובמשקלן בתיק האשראי של התאגידים הבנקאיים), והגדילו להערכת בנק ישראל, את הסיכונים הגלומים בתיקי האשראי של התאגידים הבנקאיים, פרסם בנק ישראל תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329, במסגרתו נקבעה לכל אחד מהתאגידים הבנקאיים דרישת הון עצמי מינימלית נוספת (מעבר למגבלות שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 201), בשיעור המהווה 1% מהיקף תיק ההלוואות לדיור של כל אחד מהתאגידים הבנקאיים.

הנחיות אלה הגדילו את דרישות ההון המינימליות של הבנק ברובד הראשון ליום 31.12.2022 בכ- 0.22 נקודות האחוז לשיעור של 9.22%.

3. הוראות מעבר

במסגרת המעבר ליישום כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב, לחישוב ההפרשות להפסדי אשראי הצפויים (CECL), עודכנו הוראות המעבר הנוגעות לחישוב יחס הלימות ההון, כך שהותר לתאגידים הבנקאיים לזקוף להון עצמי רובד 1 את השפעת היישום לראשונה של כללים אלה, בחלקים שווים על פני תקופה של שלוש שנים. השפעת הוראות המעבר בנושא זה על יחס הלימות ההון רובד 1 ליום הדוח, הסתכמה ב- 0.17%.

4. רכישת שיפוי לתיק "ערבויות בתחום הבניה"

בחודש ינואר 2022 חתם הבנק עם מבטחי משנה בעלי דירוג בינלאומי גבוה, על הסכם (המאריך את תוקפה של התקשרות קודמת שנחתמה בין הצדדים בשנת 2020), במסגרתו התחייבו מבטחי המשנה לשפות את הבנק בגין הפסדי אשראי עתידיים שעלולים להיגרם לו, בשל חילוט אפשרי של ערבויות שנכללו בהסכם.

ההסכם חל על ערבויות (לרבות התחייבויות למתן ערבויות) שמנפיק הבנק במסגרת מימון פרויקטים בתחום הבניה מכח "חוק מכר דירות" וערבויות אחרות הקשורות לפרוייקטים אלו - והיה בתוקף ממועד חתימתו ועד ליום 31 בדצמבר 2022. היקף הערבויות (לרבות התחייבויות למתן ערבויות), עליהן חל ההסכם, מסתכם ליום 31.12.2022 בסך של כ- 1.8 מיליארד ש"ח.

ההתחייבות לשיפוי של מבטחי המשנה, כאמור, הפחיתה את נכסי הסיכון של הבנק (בהתאם לאישור שהתקבל מבנק ישראל) ליום 31.12.2022 בסך של כ- 0.4 מיליארד ש"ח (31.12.2021 - 0.4 מיליארד ש"ח), המהווה עליה בשיעור של כ- 0.11 נקודות האחוז ביחס ההון העצמי ברובד הראשון ליום הדוח (31.12.2021 - 0.14%).

בתחילת שנת 2023 חודש ההסכם לתקופה של שנה נוספת, עד ליום 31.12.2023.

5. ניכוי מההון בגין נכס מס נדחה

בהתאם להנחיות שפורסמו על ידי בנק ישראל, הותר לתאגידים הבנקאיים שלא לנכות עודפי מס נדחה (כהגדרתם בהוראה), עד לגובה ההפרשות למס שכן שנכללו בהתחייבויות הבנק, ככל שלהערכת הבנק קיימת ודאות גבוהה למימוש המס הנדחה. עודפי מס נדחה כאמור, שלא נוכו מההון, בעקבות פרסום הבהרות אלו, ישוקללו כ"נכס סיכון" בשיקלול של 250%. יישום הנחיות אלו, הגדיל את יחס ההון העצמי של הבנק ברובד הראשון ליום 31.12.2022 בשיעור של 0.13 נקודות האחוז ואת יחס הלימות ההון הכולל בשיעור של כ- 0.12 נקודות האחוז (31.12.2021 - 0.10 נקודות האחוז ו- 0.09 נקודות האחוז - בהתאמה).

א. הלימות הון (המשך)

6. יעדים

לאור דרישות ההון שנקבעו על ידי בנק ישראל במסגרת "כללי באזל" בהוראות ניהול בנקאי תקין 201, ובהוראת ניהול בנקאי תקין 329 (ראה סעיף 2 לעיל), קבע דירקטוריון הבנק מגבלות באשר ליחסי ההון המינימליים בבנק, כדלקמן:

- יחס ההון העצמי של הבנק ב"רובד הראשון", לא יפחת משיעור של 9.5%.
- יחס הלימות ההון הכולל של הבנק, לא יפחת משיעור של 12.8%.

7. הקלה בגין תוכנית התייעלות

ביום 12 בינואר 2016, פרסם בנק ישראל מכתב בנושא: "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל", במסגרתו הודיע בנק ישראל על הקלות שיינתנו בחישוב יחס הלימות ההון, לבנקים שיישמו תוכנית התייעלות (שתעמוד באמות המידה שנקבעו על ידו), לרבות היתר לפריסת השלכות הנובעות מתוכנית ההתייעלות - לתקופה של חמש שנים, בשיטת "הקו הישר".

ברבעון הרביעי של שנת 2020 השיק הבנק תוכנית התייעלות נוספת בעלות כוללת של כ- 117 מיליון ש"ח. תוכנית התייעלות זו, כמו גם תוכניות התייעלות קודמות, אושרו על ידי בנק ישראל כתוכניות העומדות בקריטריונים המזכים בהקלות הוניות, כאמור. בעקבות יישום התוכנית הגדיל הבנק את הפרשות בגין התחייבותו לתשלום פיצויי פרישה לעובדיו, בסך כולל של כ- 60 מיליון ש"ח.

הגידול בהפרשות כאמור, סווג כ"הפרש אקטוארי", ונזקף לסעיף "רווח כולל אחר", במסגרת ההון העצמי (לאחר ניכוי חיסכון במס בסך של כ- 20 מיליון ש"ח).

יישום ההקלות שפורטו לעיל, הגדיל את יחס ההון העצמי של הבנק ברובד הראשון ליום 31.12.2022 בכ- 0.06 נקודות האחוז (31.12.2021 - 0.10 נקודות האחוז).

8. תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 203A בנושא: "סיכון אשראי צד נגדי"

ביום 1 בדצמבר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לעדכון הוראות הנוגעות להקצאת הון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, במטרה להתאים את הוראות ניהול בנקאי תקין (203A ו-208A) להנחיות וועדת באזל, בהקשר לגישה הסטנדרטית לחישוב חשיפה לסיכון אשראי צד נגדי (SA-CCR).

ביום 15 במרס 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר "טיפול בסיכון אשראי צד נגדי", הכולל עדכונים והבהרות שונות בנוגע ליישום הוראה 203A.

ביום 7 באפריל 2022 פורסם חוזר המעדכן את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 203 בנושא "מדידה והלימות ההון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי" ואת הוראה מס' 218 בנושא "יחס המינוף", כך שחישוב החשיפה כאמור יבוצע לפי הוראה 203A, החל מיום 1.7.2022 ואילך.

יישום ההוראה לא השפיע באופן מהותי על יחסי הלימות ההון והמינוף של הבנק.

א. הלימות הון (המשך)

9. מידע כספי:

31 בדצמבר	
2021	2022
מיליוני ש"ח	
3,771	4,055
(2)25	(9)2
3,796	4,046
663	924
4,459	4,970

(א) הון לצורך חישוב יחס ההון

הון עצמי
פערים בין ההון העצמי להון ברובד הראשון והתאמות פיקוחיות
הון ברובד הראשון, לאחר ניכויים
הון ברובד השני, לאחר ניכויים
סה"כ הון כולל

(ב) יתרות משוקללות של נכסי סיכון

29,081	33,479	סיכון אשראי
12	32	סיכונים שוק
2,727	3,032	סיכון תפעולי
31,820	36,543	סה"כ יתרות משוקללות של נכסי סיכון

31 בדצמבר	
2021	2022
%	

(ג) יחס הון לרכיבי סיכון

(2)11.93	(2)11.07	יחס ההון העצמי ברובד הראשון לרכיבי סיכון
(2)14.01	(2)13.60	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
(1)8.18	(1)9.22	יחס ההון העצמי ברובד הראשון הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
11.50	12.50	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

1. בהתאם להנחיות שנכללו בתיקון להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 329 (ראה סעיף 2 לעיל), הועלתה דרישת ההון המינימלית המתייחסת ליחס הון העצמי רובד 1 ליום 31.12.2022 בשיעור של 0.22% (31.12.2021 - 0.18%).

2. הנתון כולל התאמות בגין תוכנית התייעלות - בהתאם להנחיות שפרסם בנק ישראל ביום 12.1.2016 (ראה סעיף 7 לעיל). כמו כן, נתוני יחסי ההון כוללים גם את השפעת ההתאמות בגין הפסדי אשראי צפויים בהתאם להוראות המעבר של בנק ישראל והשפעת התאמות בגין מימון רכישת קרקעות ב"סיכון מוגבר" ע"פ הנחיות הפיקוח על הבנקים.

א. הלימות הון (המשך)

9. מידע כספי (המשך):

31 בדצמבר	
2021	2022
מיליוני ש"ח	

		(ד) רכיבי הון לצורך חישוב יחס ההון
		(1) הון ברובד הראשון
3,771	4,055	• ההון העצמי
-	-	• הבדלים בין ההון העצמי להון ברובד הראשון
3,771	4,055	סה"כ הון ברובד הראשון לפני ניכויים והתאמות פיקוחיות
		• ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות:
(2)	(98)	- מיסים נדחים לקבל
(2)	-	- השקעה בהון תאגידי פיננסיים שלא אוחדו
(2)	(1)	- נכסים לא מוחשיים
-	(1)	- הלוואות לדיור שאינן צוברות
(6)	(100)	סך הכל ניכויים מההון לפני התאמות פיקוחיות אחרות
31	22	- התאמות בגין תוכנית התייעלות
-	69	- השפעת הוראות המעבר בגין יישום לראשונה של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים
25	(9)	סך הכל ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות
3,796	4,046	סך הכל הון ברובד הראשון
		(2) הון ברובד השני
		• מכשירים פיקוחיים:
43	-	- כפופים להוראות המעבר
260	510	- אחרים
360	414	• הפרשות וקרנות הון
663	924	סך הכל הון ברובד השני
4,459	4,970	סך הכל הון כולל כשיר

31 בדצמבר	
2021	2022
%	

		(ה) השפעת הוראות המעבר והתאמות אחרות על יחס הלימות ההון ברובד הראשון:
11.83	10.81	יחס ההון ברובד הראשון - לפני השפעת הוראות המעבר והתאמות אחרות
-	0.17	השפעת הוראות המעבר בגין הפסדי אשראי צפויים
0.10	0.06	השפעת ההתאמות בגין תוכנית התייעלות
-	0.03	השפעת ההתאמות בגין אשראי בסיכון מוגבר לרכישת קרקע
11.93	11.07	יחס ההון העצמי ברובד הראשון

ב. יחס כיסוי הנזילות

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 221, בנושא יחס כיסוי הנזילות נדרשו התאגידים הבנקאיים לקיים "יחס כיסוי נזילות" (המוגדר כיחס שבין "מלאי הנכסים הנזילים האיכותיים", לסך תזרים המזומנים היוצא, נטו, בתקופה עתידית של 30 יום) - שלא יפחת מ-100%. בהוראה נקבעו כללים הן באשר ל: "מלאי הנכסים הנזילים האיכותיים", והן באשר לתזרים המזומנים היוצא, נטו, בתקופה עתידית של 30 יום, כדלקמן:

- **מלאי נכסים נזילים איכותיים** - הכולל נכסים נזילים איכותיים מאוד ("רמה 1"), לרבות: מזומנים בקופות, פקדונות בבנק ישראל וניירות ערך של ממשלת ישראל, ונכסים נזילים איכותיים אחרים ("רמה 2") - בעיקר: ניירות ערך בדירוג איכות גבוה.
- **תזרים מזומנים יוצא בתקופה של 30 יום** - המוגדר כתזרים המזומנים היוצא הצפוי, בתרחיש קיצון מוגדר בתקופה עתידית של 30 יום, לרבות תזרימים יוצאים צפויים בגין פקדונות קמעונאיים, פקדונות מתאגידים לא פיננסיים, ותאגידים פיננסיים (והנחת "שיעורי מיחזור" שונים בגין כל אחד מסוגי הפקדונות).

להלן נתונים באשר ליחס כיסוי הנזילות בבנק:

לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר		שיעורי הנזילות (באחוזים):
2021	2022	
%		
128.6	134.2	יחס כיסוי הנזילות
100.0	100.0	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

ג. יחס מימון יציב נטו

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 222, בנושא יחס מימון יציב נטו נדרשו התאגידים הבנקאיים לקיים "יחס מימון יציב נטו". ההוראה מגדירה את היחס כמנה של סך המימון היציב הזמין לסך המימון היציב הנדרש. הבנק, בהתאם להוראות, נדרש לשמור על יחס זה כך שלא יפחת מ-100%.

- **מימון יציב זמין** - מוגדר כחלק מההון ומההתחייבויות שניתן להסתמך עליו על פני אופק הזמן המובא בחשבון ביחס המימון היציב נטו, המשתרע על פני שנה אחת.
- **המימון היציב הנדרש ("מימון יציב נדרש")** - הוא פונקציה של מאפייני הנזילות והתקופות הנותרות לפרעון של הנכסים השונים המוחזקים על ידי הבנק, וכן של חשיפותיו החוץ מאזניות. הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא זה בתוקף מיום 31.12.2021.

להלן נתונים באשר ליחס המימון היציב נטו בבנק:

31 בדצמבר		יחס מימון יציב נטו
2021	2022	
%		
127.3	125.6	יחס מימון יציב נטו
100.0	100.0	יחס מימון יציב נטו המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

ד. יחס המינוף

בהתאם להנחיות שנכללו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 218 בנושא: "יחס המינוף", הוגדר יחס זה, כיחס שבין "מדידת ההון", לבין "מדידת החשיפה", כדלקמן:

- "מדידת ההון" - הוגדרה כ"הון העצמי ברובד הראשון", לרבות השלכות הנבעות מיישום הוראות המעבר.
- "מדידת החשיפה" - הוגדרה כצירוף החשיפות הבאות: "חשיפה מאזנית" (הנכסים שנכללו בדוחות הכספיים), "חשיפה בגין נגזרים", "חשיפה לעסקאות מימון ניירות ערך", ו"חשיפה בגין פריטים חוץ מאזניים".

בהתאם להנחיות שנכללו בהוראה נדרשו התאגידים הבנקאיים לקיים יחס מינוף שלא יפחת מ- 5%. בעקבות "משבר וירוס הקורונה", פרסם בנק ישראל ביום 15.11.2020 תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 218 (במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 250 המהווה הוראת שעה), שבו הופחתה מגבלת יחס המינוף ב- 0.5 נקודות אחוז, ל- 4.5%. ההקלה כאמור הוארכה לאחרונה ביום 15.5.2022 עד ליום 31.12.2023. לאחר תום תוקף הוראת השעה בנושא, יחזור יחס המינוף המזערי הנדרש, באופן מעשי, לשיעורו טרם החלת הוראת השעה כאמור.

להלן נתונים לגבי מרכיבי יחס המינוף בבנק:

31.12.2021	31.12.2022	
מיליוני ש"ח		מרכיבי התחשיב
3,796	4,046	הון עצמי, ברובד הראשון
63,146	68,395	סך החשיפות
%		שיעורי המינוף
6.0	5.9	יחס המינוף
4.5	4.5	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

א. כללי:

חוזי החכירה של הבנק כוללים בעיקר חכירות תפעוליות, במסגרתם חוכר הבנק נדל"ן (סניפים ומשרדים) וציוד (בעיקר: כלי רכב). יתרת תקופת החכירה הממוצעת המשוקללת הגלומה בחוזי החכירה, מסתכמת ליום 31.12.2022 בכ- 7 שנים. חוזי החכירה צפויים לפקוע בעיקר במהלך 6 השנים הקרובות, ועד לשנת 2038, לכל המאוחר. שיעור הריבית הממוצע המשוקלל ששימש לחישוב הערך הנוכחי של התשלומים הנגזרים מחוזי החכירה, מסתכם ליום 31.12.2022 ב- 0.41% (31.12.2021 - 0.37%). תקופות החכירה ששימשו בחישוב הערך הנוכחי של דמי החכירה העתידיים, נגזרו מהתקופות החוזיות הנקובות בחוזי החכירה, בתוספת תקופות הנובעות מאופציות הארכה שלהערכת הבנק קיימת סבירות גבוהה למימושן. תשלומי החכירה בגין כ- 80% מחוזי החכירה צמודים למדד המחירים לצרכן.

ב. הוצאות בגין חכירה תפעולית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
30	30	הוצאות בגין חכירה תפעולית - משתנות*
2	2	- אחרות
32	32	סך הכל

* הנתון מתייחס לתשלומי חכירה הכפופים לשינויים אפשריים במשתני השוק (הפרשי הצמדה והפרשי שער).

ג. מידע נוסף בגין חכירות תפעוליות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
32	32	- מזומנים ששולמו בגין יתרות שנכללו בהתחייבויות בגין חכירה
202	214	- נכסי זכות שימוש שהוכרו בגין חכירות תפעוליות

ד. התפלגות תזרימי מזומנים שישולמו בעתיד - לפי תקופות לפרעון

31 בדצמבר 2022	תקופת הפרעון (שנים)
מיליוני ש"ח	
33	2023
30	2024
23	2025
18	2026
17	2027
93	2028 ואילך
214	

ה. יתרת נכסי זכות שימוש והתחייבויות בגין חכירה תפעולית

31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2022	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
169	177	- נכס זכות שימוש
169	177	- התחייבויות חכירה

א. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה⁽¹⁾

31 בדצמבר	
2021	2022
מיליוני ש"ח	
27	26

1. יתרת האשראי מפקדונות לפי מידת הגביה⁽²⁾

במטבע ישראלי צמוד למדד

1. אשראים ופקדונות שהחזרתם למשקיע מותנית בגביית האשראים (או הפקדונות), עם עמלת גביה במקום מרווח.
2. הלוואות עומדות ופקדונות ממשלה שהתקבלו בגינם בסך 15 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2021 - 11 מיליון ש"ח) לא נכללו בלוח זה.

2. תזרימים בגין עמלת גביה מפעילות זו – מייצג תזרימים הנמוכים מ-0.5 מיליון ש"ח

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

1. קיימות התחייבויות והתקשרויות אחרות לתאריך המאזן כדלקמן:

31 בדצמבר	
2021	2022
מיליוני ש"ח	
92	46

התקשרות להשקעה בבניינים וציוד

2. בנוסף לאמור לעיל, חלק מסניפי הבנק נמצאים במבנים השכורים בשכירות מוגנת דמי השכירות לתשלום בשנה הקרובה, מסתכמים בכ- 1 מיליוני ש"ח (31.12.2021 - זהה).

3. הבנק חבר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב ולפיכך התחייב לפצות, ביחד עם יתר חברי הבורסה, את מסלקת הבורסה אם ייגרם לה נזק כתוצאה מחוסר מלאי, או מחוסר כיסוי כספי של אחד מחברי הבורסה. במטרה להבטיח את הפעילות הסדירה בבורסה, החליט דירקטוריון מסלקת הבורסה לניירות ערך בתל-אביב על הקמת קרן סיכונים, בה ישתתפו כל חברי מסלקת הבורסה ובכללם הבנק.

חלקו של הבנק בקרן הסיכונים, כאמור לעיל, מסתכם ליום 31 בדצמבר 2022 בסך של כ- 14 מיליון ש"ח (31.12.2021 - 23 מיליון ש"ח).

היקף קרן הסיכונים ושיעור השתתפות הבנק מתעדכנים על ידי מסלקת הבורסה מעת לעת. לפרטים נוספים באשר לבטוחה שהופקדה על ידי הבנק לכיסוי התחייבויותיו אלה - ראה ביאור 27 להלן.

4. הבנק חבר במסלקת מעו"ף בע"מ, ואחראי יחד עם יתר חברי מסלקת מעו"ף כלפי המסלקה לכל חבות כספית המתחייבת מעסקאות באופציות המתבצעות בבורסה.

בנוסף התחייב הבנק כלפי מסלקת מעו"ף לשלם כל חיוב כספי העשוי לנבוע מפעילות לקוחותיו בגין כתיבת אופציות הנסלקות על ידי המסלקה.

לצורך כך הקימה מסלקת מעו"ף קרן סיכונים. חלקו של הבנק בקרן הסיכונים לתאריך המאזן מסתכם בסך של כ- 5 מיליון ש"ח (31.12.2021 - זהה), המהווים כ- 0.8% מהיקף קרן הסיכונים באותו מועד.

הבנק נדרש להעמיד לטובת מסלקת מעו"ף בטוחה בסכום שיבטיח הן את חבותו האפשרית בגין חלקו בקרן הסיכונים, כאמור והן בגין חבות הנובעת מאחריותו כלפי המסלקה (ראה ביאור 27).

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

5. במהלך העסקים השוטף הוגשו כנגד הבנק תובענות משפטיות, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות. בין היתר עולות בתביעות אלה טענות בדבר חיובי ריבית שלא כדין (או שלא על פי המוסכם), חיובי עמלות שלא כדין, התניה שירות בשירות, אי ביצוע הוראות, חיוב חשבונות שלא כדין, אי תקפות בטוחות ומימושן, והפעלת שיקול דעת מוטעה

לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי התובענות, לרבות הבקשות לאישור התביעות כייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החבות שתגרם לבנק כתוצאה מהתובענות האמורות.

סכום החשיפה הנוספת בשל תובענות שהוגשו נגד הבנק, כאמור לעיל, בנושאים שונים שסבירות התממשותן אפשרית, מסתכם ליום 31 בדצמבר 2022 בסך של כ- 34 מיליון ש"ח (31.12.2021 - 22.8 מיליון ש"ח).

להלן פירוט של התובענות המהותיות שהוגשו כנגד הבנק:

א. ביום 30 במרס 2017 הוגשה כנגד הבנק וכנגד גורמים אחרים (להלן: "הנתבעים הנוספים", כמפורט להלן), תביעה על ידי לקוח לשעבר של הבנק, שקיבל בעבר אשראי לצורך רכישת מקרקעין. לאחר שהלקוח לא עמד בהתחייבויותיו כלפי הבנק, מימש הבנק את בטוחת המקרקעין ששועבדה לטובתו בגין האשראי שניתן.

לטענת הלקוח נפלו פגמים רבים הן בהתנהלות הבנק כלפיו והן בפעולות שנערכו על ידי כונס הנכסים שמונה מטעם הבנק והשמאי שהעריך את שווי המקרקעין לבקשת כונס הנכסים ("הנתבעים הנוספים"). לפיכך, הבטוחה מומשה בסכום הנופל משמעותית משווייה ההוגן.

סכום הנזק שנגרם לתובע, לטענתו, בגין התנהלות כל הנתבעים, מוערך על ידו בכ-40 מיליון ש"ח (כתב התביעה אינו נוקב בחלקו של הבנק בסכום התביעה הכולל).

ב. ביום 7 במאי 2017, הוגשה כנגד הבנק תביעה על ידי בעלי מניות לשעבר (להלן: "התובעים"), של מספר חברות שקיבלו בעבר אשראים מהבנק. לאחר שהחברות חרגו ממסגרות האשראי שניתנו להן ולא עמדו בהתחייבויותיהן כנגד הבנק, ביטל הבנק את מסגרות האשראי שהועמדו להן.

לטענת התובעים, לא הייתה לבנק הצדקה מספקת לביטול מסגרות האשראי, ובכל מקרה המסגרות בוטלו לאחר מתן הודעה מוקדמת קצרה מדי, בניגוד להסכמי ההלוואה ובניגוד להוראות בנק ישראל.

בשל פעולות הבנק, נאלצו התובעים לטענתם, לממש את אחזקותיהם בחברות (לאחר שאלו נקלעו להליכי חדלות פרעון ומונה להם כונס נכסים) ואף למכור את רכושם הפרטי. סכום הנזק שנגרם לתובעים אלה בשל פעולות הבנק מוערך על ידם בכ-35 מיליון ש"ח. באסיפת נושי החברה אושרה המחאת זכויות הנושים לתובעים, ולפיכך הגישו התובעים ביום 10 בספטמבר 2019, כתב תביעה מתוקן. ביום 13 ביולי 2022, הוגש על ידי הצדדים הסכם פשרה, אשר קיבל תוקף של פסק דין ביום 17 ביולי 2022.

ג. ביום 7 באוגוסט 2017 הוגשה כנגד הבנק תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, על ידי אחד מלקוחותיו (להלן: "התובע").

לטענת התובע, הבנק נוהג לגבות עמלה בגין עריכת מסמכי ערבות, גם במועד הארכת תוקף הערבות, בניגוד לנהלי הבנק ולמערכת ההסכמים שבין הבנק ללקוחותיו.

סכום הנזק האישי שנגרם לתובע, לטענתו, מסתכם בכ-2,215 ש"ח, והסכום הכולל הנקוב בבקשה לתביעה ייצוגית המשקף את הנזק הכולל שנגרם, לכאורה, לכלל לקוחות הבנק בגין דפוס פעולה זה, מוערך על ידי התובע בכ- 24 מיליון ש"ח.

ביום 11 בינואר 2022 התקבלה החלטה המקבלת את הבקשה לאישור ייצוגית. ביום 3 בפברואר 2022 הגיש הבנק בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון על ההחלטה לאשר את התובענה כייצוגית, בד בבד הוגשה בקשה לעיכוב ביצוע החלטה.

ביום 8 ביוני 2022 התקבלה החלטה לפיה בקשת רשות הערעור תקבע לדיון בפני הרכב, וכן ניתן עיכוב ביצוע עד להכרעה. הצדדים פנו להליך גישור.

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

ד. ביום 3 במאי 2018 הוגשה כנגד הבנק תביעה ובקשה לאשרה כתובענה ייצוגית, על ידי שניים מלקוחות הבנק (להלן: "התובעים"), המנהלים בבנק חשבון משותף, עקב נזקים שנגרמו להם לטענתם בשל הקפאת הפעילות בחשבונם בבנק, לאחר שלא המציאו לבנק אישורים מסוימים שנדרשו על ידו.

לטענת התובעים דרישת הבנק מבוססת הן על מסמך "תנאי עסק כלליים לפתיחת חשבונות בנק וניהולם", (עליו חתמו) והן על נהלי הבנק שלא צורפו למסמך זה ולא הוצגו בפניהם בעת פתיחת חשבון הבנק.

הנזק האישי שנגרם לתובעים בגין ההצגה החלקית לכאורה של טופסי פתיחת החשבון, כאמור, כולל הן נזקים כספיים והן נזקים לא ממוניים בגין "פגיעה באוטונומיה", מוערך על ידם ב- 2,104 ש"ח. סכום הנזק הכולל הנקוב בבקשה לתביעה ייצוגית, המשקף לדעת התובעים את סך הנזק שנגרם ללקוחות הבנק בגין ה"פגיעה באוטונומיה", בגין דפוס פעולה נטען זה, מוערך על ידם בכ- 139 מיליון ש"ח.

ה. ביום 16 בספטמבר 2020, הוגשה כנגד הבנק תביעה ובקשה לאשרה כתובענה ייצוגית, על ידי אחד מלקוחות הבנק שנטל מהבנק הלוואה במסגרת "הקן לעסקים קטנים" (המובטחת בחלקה בערבות מדינה) וחויב על ידי הבנק בתשלום עמלות שונות שלא נלקחו על ידי הבנק בחשבון, לטענתו, בחישוב שיעור הריבית האפקטיבית שהוצג בפניו במועד קבלת הלוואה. בנוסף, התובע נדרש על ידי הבנק, לטענתו, להפקיד בבנק פקדון שיהווה בטוחה לפרעון הלוואה - כתנאי להעמדת הלוואה. לדעת התובע היה על הבנק לחשב את שיעור הריבית האפקטיבית ביחס לסכום הלוואה בניכוי הפיקדון - ולא כשיעור מסכום הלוואה בלבד, כפי שהוצג בפניו, לטענתו.

סכום הנזק שנגרם לתובע, בגין דפוס פעולה נטען זה, מוערך על ידו בכ- 4,000 ש"ח. הסכום הנקוב בבקשה לתביעה ייצוגית, המייצג לדעת התובע את הנזק שנגרם לכלל לקוחות הבנק שנטלו הלוואות המובטחות בפקדון, מסתכם להערכתו בכ- 817 מיליון ש"ח.

ביום 8 בדצמבר 2021, התקיים דיון ראשון, בעקבותיו, הגיש התובע הודעה לפיה הוא מקבל את הצעת בית המשפט לצמצם את בקשת האישור ומוותר על העילות הנוגעות להתניית שירות בשירות ולפיקדון הכספי. בדיון שהתקיים ביום 12 במאי 2022 הודיעו הצדדים לבית המשפט כי ככוונתם לפנות לגישור.

ו. ביום 16 בנובמבר 2020, הוגשה כנגד הבנק ושישה בנקים נוספים (להלן: "הבנקים הנתבעים") תביעה ובקשה לאשרה כתובענה ייצוגית, על ידי אחד מלקוחות הבנק וארבעה תובעים נוספים (המהווים לקוחות של יתר הבנקים הנתבעים) - (להלן: "התובעים"), בגין נזקים שנגרמו להם, לכאורה, הנתבעים לטענתם מדיווחים שגויים, לכאורה, של הבנקים הנתבעים, למאגר נתוני האשראי המתנהל בבנק ישראל ומהווים לפיכך, סטייה מהוראות "חוק נתוני אשראי", התשע"ז - 2017.

לטענת התובעים הדיווחים השגויים כללו, בין היתר: דיווחים על קיום הליך משפטי גם לאחר שניתן פסק דין (או מבלי שהתקיים כלל הליך משפטי), ודיווחים על קיום חוב, לאחר שהחייב קיבל הפטר מחובו כלפי הבנק בבית המשפט.

הליקויים שנפלו לכאורה, לטענת התובעים, בדיווחי הבנק ל"מאגר נתוני האשראי", כאמור (המהווים לדעת התובעים דפוס פעולה קבוע שנגקט על ידי הבנקים הנתבעים), גרמו לתובעים לנזקים ממוניים (מכיוון שנמנע מהם לנהל חיים כלכליים תקינים) ולפגיעה באוטונומיה.

סכום הנזק הכולל הנקוב בבקשה לתביעה ייצוגית כנגד הבנקים הנתבעים, המייצג לדעת התובעים את סך הנזקים שנגרמו לכלל לקוחות הבנקים הנתבעים בגין הדיווחים השגויים, לכאורה, של הבנקים הנתבעים ל"מאגר נתוני אשראי" מוערך על ידי התובעים בסכום הגבוה מ- 2.5 מיליון ש"ח. הצדדים פנו להליך גישור. ביום 15 בדצמבר 2022 הוגש הסכם פשרה לאישור בית המשפט.

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

6. מערכת המיחשוב המרכזיות של הבנק מבוססות על מערכות המחשב של חברת האם, המתפעלת ומתחזקת אותן. שירותי המיחשוב והתפעול המסופקים לבנק על ידי החברה האם מעוגנים בהסכמים על בסיס כלכלי.

הסכמים אלו כוללים:

- הסכם למתן שירותי מחשב לתקופה בלתי קצובה, המפרט את היקף, איכות וזמינות שירותי המחשב המסופקים לבנק, לרבות הבטחה לרציפות שירותים אלו הן בתקופת ההתקשרות והן בתקופת המעבר – אם ירצה אחד מן הצדדים להפסיק את ההתקשרות הקיימת.
- הסכם "תמחור" הקובע את עלות שירותי המחשב, המתחדש מעת לעת.

ביום 31.12.2019 נחתם בין הצדדים הסכם, הכולל עידכונים באשר למנגנון ההתחשבות בגין עלות שירותי המחשב. במסגרת העקרונות שגובשו בהסכם, נקבע, בין היתר, כדלקמן:

- עלות שירותי המחשב שמשלם הבנק לחברה האם הועלתה בהדרגה, ונפרסה לתקופה של ארבע שנים מכ- 64 מיליון ש"ח בשנת 2017, לכ- 81 מיליון ש"ח בשנת 2022. לפיכך, עלות שירותי המחשב ששילם הבנק לחברה האם בשנת 2022 הסתכמה בכ- 87 מיליון ש"ח (2021 – 84 מיליון ש"ח).
- העלות בגין שירותי המחשב שמשלם הבנק, כאמור, תוצמד למדד המחירים לצרכן.
- מנגנון התמחור שגובש במתווה יעמוד בתוקפו, לכל תקופת ההתקשרות לקבלת שירותי מחשב מהחברה האם, אלא אם יחליטו הצדדים שנוצרו נסיבות המחייבות לעדכן את הסכם התמחור.

7. מתן פטור והתחייבות לשיפוי דירקטורים ונושאי משרה:

א. כללי

ביום 29 בנובמבר 2009 אישרה האסיפה הכללית של הבנק הצעת החלטה, במסגרתה התחייב הבנק להעניק פטור מראש ושיפוי לדירקטורים ונושאי משרה בבנק בתנאים מסוימים.

לאור פרק הזמן שחלף ממועד אישור ההחלטה הקודמת, והתפתחויות שחלו בנושא זה, אישר הדירקטוריון ביום 31.1.2016 תיקון למסמך ההתחייבות הקודם, המפרט את התחייבות הבנק ואת תנאיה, כדלקמן:

- במסגרת המסמך התחייב הבנק לפטור מראש דירקטורים ונושאי משרה בבנק מאחריות בשל נזק שייגרם לבנק עקב הפרת חובת זהירות מצד הדירקטור או נושא המשרה.
- בנוסף, התחייב הבנק לשפות דירקטורים ונושאי משרה וכן דירקטורים ונושאי משרה אחרים בחברות בת מסוימות, בשל התחייבות כספית אפשרית שתוטל עליהם, ובגין הוצאות התדיינות סבירות בגין סוגי אירועים מסוימים המפורטים במסמך.

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

הפטור מאחריות וההתחייבות למתן השיפוי, כאמור - כפופים לעקרונות ולהתניות הבאים:

(א) הפטור מאחריות וההתחייבות למתן השיפוי, יחולו רק על הדירקטורים ונושאי המשרה בבנק ובאותן חברות בת, בגין מעשים (או מחדלים) שבוצעו על ידם במסגרת מילוי תפקידם.

(ב) הפטור מאחריות וההתחייבות למתן שיפוי, לא יחולו בשל אירועים הכרוכים בפעולות או מחדלים, כדלקמן:

- הפרת חובת אמונים.

- הפרת חובת זהירות שנעשתה בכוונה ובפזיזות (למעט אם נעשתה ברשלנות בלבד).

- פעולה שנעשתה מתוך כוונה להפיק רווח אישי שלא כדין.

- קנס או כופר שהוטל על נושא המשרה.

(ג) במסגרת התיקון להחלטה הקודמת, הועלה הסכום המירבי של השיפויים שיינתנו לכל נושאי המשרה והדירקטורים בבנק - משיעור של 10% מהונו העצמי של הבנק, ל- 25% - ובתנאי שמימוש השיפוי לא יגרום לחריגה ממגבלות השיפוי שנקבעו בהחלטת השיפוי של החברה האם.

ב. הרחבת הפטור וההתחייבות לשיפוי

ביום 6.2.2020 החליטה ועדת התגמול של דירקטוריון הבנק, להרחיב את תכולת הפטור וההתחייבות לשיפוי כאמור, ולהעניק אותם גם לשני נושאי משרה לשעבר במוניציפל בנק בע"מ, בגין אחריותם לעריכת הדוחות הכספיים של מוניציפל בנק בע"מ ליום 30.11.2019 ולתקופה שהסתיימה באותו תאריך.

8. תכנית להעתקת משרדי הנהלת הבנק ויחידות המטה המרכזית:

במהלך שנת 2016 חתם הבנק על הסכם במסגרתו רכש הבנק (יחד עם החברה האם וחברה נוספת בקבוצה) קרקע בראשון לציון, המיועדת להקמת יחידות ההנהלה והמטה של הבנק בתמורה ל- 10.5 מיליון ש"ח בתוספת מע"מ.

במהלך שנת 2018 החלו עבודות הבניה באתר שנרכש. להערכת הבנק, היקף ההשקעה בפרויקט צפוי להסתכם בכ- 260 מיליון ש"ח (בכפוף לקביעה סופית של חלק הבנק בפרויקט). עד ליום 31.12.2022 הסתכמו השקעות הבנק בבינוי המיזם בכ- 184 מיליון ש"ח.

- א. בהתאם להסכם שנחתם בין הבנק לבין מסלקת המעו"ף, הפקיד הבנק בטוחה לטובת מסלקת מעו"ף, בגין אחריותו כלפי המסלקה עבור עסקאות שביצע הבנק ושביצעו לקוחותיו ועבור חלקו בקרן הסיכונים (ראה ביאור 26 ב' 4)).
- בהתאם להסכם התחייבה המסלקה להשיב את סכום הבטוחה על פירותיה לבנק. עם זאת, למסלקת מעו"ף זכות לממש את הבטוחה, כולה או חלקה - על פי שיקול דעתה, כנגד הפחתת חוב הבנק כלפיה - בסכום זהה (ראה סעיף ה' להלן).
- ב. בהתאם להסכם שנחתם בין הבנק לבין מסלקת הבורסה הפקיד הבנק בטוחה לטובת מסלקת הבורסה, בגין אחריותו לפצות את מסלקת הבורסה בשל נזק כספי הנובע מחוסר מלאי (או מחוסר כיסוי כספי של אחד מחבריה) ובגין חלקו של הבנק בקרן הסיכונים שהוקמה על ידי מסלקת הבורסה (ראה ביאור 26 ב' 3)).
- להבטחת ההסכם רשם הבנק ביום 13.4.2005 שיעבוד קבוע, בדרגה ראשונה, לטובת מסלקת הבורסה בגין בטוחה זו והזכויות בגינה (ראה סעיף ה' להלן).
- ג. במטרה לייעל את פעילות סליקת הכספים במשק ולצמצם את חשיפת בנק ישראל בתחום זה, הושקה על ידי בנק ישראל מערכת לסליקת תשלומים גדולים ב"זמן אמת" (מערכת RTGS) המאפשרת העברת כספים מהירה וסופית בין הבנקים המקושרים למערכת - ובתנאי שיתרת הנזילות בבנקים לא תפחת מההיקף הנדרש לביצוע העברות הכספים. לאור הסדרי הסליקה החדשים - הבנק עשוי להזדקק, מעת לעת, לקבלת אשראי לפרקי זמן קצרים מבנק ישראל.
- במטרה להבטיח את התשלום המלא של הסכומים שיגיעו לבנק ישראל בגין אשראי זה - שיעבד הבנק ביום 15 בנובמבר 2010 לטובת בנק ישראל, בשיעבוד קבוע בדרגה ראשונה, את כל הנכסים וההתחייבויות שהופקדו על ידו ב"חשבון הבטוחות" המתנהל במסלקת הבורסה לניירות ערך (בנוסף לשיעבוד הצף, בדרגה ראשונה, שנרשם על נכסים אלו ביום 23 ביולי 2007).

להלן נתונים לגבי הרכב הנכסים שהופקדו:

2021	2022	
מיליוני ש"ח		
2,925	3,378	בטוחות שהופקדו ⁽¹⁾
3,392	3,406	- יתרה ממוצעת
3,392	3,406	- יתרה לסוף שנה
		- היתרה הגבוהה במשך השנה

1. הנתונים משקפים את השווי לביטחון של הבטוחה, עבור הגוף שלטובתו שועבדו בטוחות אלו.

- ד. בנוסף, הבנק מפקיד מעת לעת פקדונות בבנק ישראל המהווים (ביחד עם ניירות הערך שהופקדו כאמור), בטוחה המאפשרת לבנק להשתתף במכרזי האשראי של בנק ישראל, בעת הצורך.
- להלן נתונים באשר לפקדונות שהופקדו על ידי הבנק בבנק ישראל:

2021	2022		
היתרה בסוף השנה	היתרה הממוצעת	היתרה הגבוהה	היתרה בסוף השנה
מיליוני ש"ח			
12,966	12,035	14,562	12,541

פקדונות בבנק ישראל

ה. להלן נתונים באשר לבטוחות שהופקדו לטובת מסלקת המעו"ף ומסלקת הבורסה:

2021	2022		היתרה בסוף
היתרה בסוף	היתרה	היתרה	השנה
השנה	הממוצעת	הגבוהה	השנה
מיליוני ש"ח			
2	4	6	6
18	16	18	15
20	20	24	21
10	11	11	11
32	29	31	27
42	40	42	38

• למסלקת המעו"ף

- מזומנים
- ניירות ערך
- סך הכל

• למסלקת הבורסה

- מזומנים
- ניירות ערך
- סך הכל

י. במסגרת הפעילות במכשירים נגזרים, הבנק מתקשר עם בנקים אחרים (המשמשים כצד נגדי לעסקאות אלו) בהסכמי CSA, במטרה להפחית את סיכוני האשראי הגלומים בפעילות במכשירים נגזרים.

בהתאם להסכמים אלו, כאשר חשיפת האשראי של אחד הצדדים לעסקת הנגזרים עולה על סף מסוים שנקבע מראש, מתחייב הצד השני לעסקה, להעביר פקדון לצד האחר, בגובה סכום החשיפה העודף. היקף הפקדונות שהופקדו על ידי הבנק בגין הסכמים אלו, מסתכמת ליום 31.12.2022 בסך של כ- 21 מיליון ש"ח (31.12.2021 - 41 מיליון ש"ח).

ז. להבטחת עמידה בהתחייבויות מול סולק ה-CLS של הבנק, הפקיד הבנק סך של 88 מיליון ש"ח נכון ליום 31.12.2022.

א. כללי

1. בפעילותו השוטפת, חשוף הבנק לסיכונים שוק ובהם: סיכון בסיס, סיכון ריבית וסיכון נזילות. במסגרת ניהול סיכונים השוק ובמטרה להקטין ככל האפשר את החשיפה לסיכונים שוק, כאמור לעיל, מפעיל הבנק מגוון רחב של מכשירים נגזרים.

המכשירים הנגזרים הנמצאים בשימוש הבנק, כוללים:

חוזי מטבע (כולל אופציות) - חוזים להחלפה בין שני מטבעות במועד עתידי על פי שער חליפין שנקבע מראש. במסגרת המכשירים הפיננסיים מסוג זה נכללות, בין היתר: עסקאות אקדמה (Forward), עסקאות החלפה פיננסיות של מטבע (Swap) ואופציות להבטחת שערי החליפין בין מטבעות בעתיד.

חוזי ריבית - עסקאות להחלפה בין תזרימי מזומנים הנובעים מריבית המחושבת על פי שיעורים קבועים, לבין ריבית המחושבת לפי שיעורים משתנים וכן חוזים להבטחת שיעורי ריבית עתידיים.

אופציות על מחירי מניות - אופציות על מדד מניות המעו"ף ומניות אחרות, בהן פועל הבנק כמתווך בלבד עבור לקוחותיו.

חוזים בגין מתכות - עסקאות להבטחת מחיריהן של מתכות בעתיד. בעסקאות אלו פועל הבנק כמתווך בלבד עבור לקוחותיו, תוך התחייבות של הלקוח לבצע עסקה הפוכה לעסקה העתידית הראשונית, עד למועד מימוש העסקה הראשונית.

2. הפעילות במכשירים נגזרים כרוכה בחשיפה לסיכונים כדלקמן:

סיכון אשראי - מוגדר כהפסד הצפוי לבנק, אם הצד הנגדי לחוזה, לא יעמוד בתנאי החוזה. מאחר שהסכום הנקוב בעסקה אינו משקף בהכרח את סיכון האשראי שלה, הוגדר סיכון האשראי בהקשר למכשירים פיננסיים נגזרים, בהתבסס על עלות ההתקשרות בעסקה דומה, לו הוקמה במועד מדידת הסיכון עבור לקוח בעל מאפיינים דומים, לתקופה שנותנה עד לפקיעת המכשיר הנגזר.

הבנק קובע מסגרות ספציפיות ללקוחות הפועלים במכשירים נגזרים. חשיפת האשראי הנגרמת בגין פעילות זו מבוקרת באופן שוטף, כמקובל לגבי מסגרות אשראי אחרות. מדיניות הבנק לגבי הבטחות הנדרשים לגבי פעילות הלקוחות במכשירים נגזרים, אינה שונה ממדיניותו לגבי הבטחות הנדרשים בגין חשיפות אשראי אחרות.

סיכון שוק - מוגדר כחשיפת הבנק להפסד בגין תנודות בשווי ההוגן של המכשיר הנגזר בשל שינויים במשתני שוק כגון: שערי חליפין, שיעורי ריבית ושיעור האינפלציה.

סיכון נזילות - מוגדר כחשיפת הבנק להפסד פוטנציאלי, בשל העדר אפשרות לסגור חשיפה במכשיר נגזר במהירות על ידי סילוקה במזומן, או על ידי יצירת חשיפה הפוכה. סיכון זה קיים בעיקר בעסקאות שסחירות נמוכה, או שאינן נסחרות בבורסות או בשווקים מוסדיים. להערכת הנהלת הבנק, בהתחשב בחלקו היחסי בשוק זה, הבנק יכול לסגור את הפוזיציות שלו במכשירים נגזרים במהירות יחסית ולכן אין הוא חשוף לסיכון נזילות משמעותי בפעילות זו.

3. בנוסף לאמור לעיל, מתקשר הבנק, במסגרת פעילותו, בחוזים שבפני עצמם אינם מהווים מכשירים נגזרים, אך הם נחשבים כ"חוזים מארחים" המכילים "מכשירים נגזרים משובצים".

ה"חוזים המארחים" הינם מכשירים פיננסיים המקנים לצד הנגדי לחוזה הטבה (אופציה) בתנאים מסוימים, שמאפייניהם הכלכליים אינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים של ה"חוזים המארחים" (לדוגמא: פקדון המבטיח ללקוח את המסלול הגבוה מבין: הפרשי הצמדה למדד או לשער החליפין). בהתאם להוראות בנק ישראל, יש לראות בהטבות אלו: "מכשירים נגזרים משובצים".

4. גידורי שווי הוגן הבנק מיעד נגזרים מסוימים כגידורי שווי הוגן. השינוי בשווי ההוגן של נגזרים, המגדרים חשיפה לשינוי בשווי הוגן של הנכס או התחייבות, מוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד, כמו גם השינוי בשווי ההוגן של הפריט המגודר, שניתן לייחס אותו לסיכון המגודר.

5. הבנק מפסיק חשבונאות גידור מכאן ואילך כאשר:
- א. נקבע שהנגזר אינו אפקטיבי עוד בקיזוז השינויים בשווי ההוגן או תזרימי המזומנים של הפריט המגודר.
 - ב. הנגזר פוקע, נמכר, מבטל או ממומש.
 - ג. הנגזר מפסיק להיות מיועד כמכשיר מגדר, כיוון שקרוב לודאי שהעסקה החזויה לא תתבצע.
 - ד. התקשרות איתנה מגודרת אינה מקיימת עוד את ההגדרה של התקשרות איתנה.
 - ה. ההנהלה מבטלת את הייעוד של הנגזר כמכשיר מגדר.
- כאשר חשבונאות גידור מופסקת כיוון שנקבע שהנגזר אינו כשיר עוד כגידור שווי הוגון אפקטיבי, הנגזר ימשיך להירשם במאזן לפי שווי ההוגן, אך הנכס או ההתחייבות המגדרים לא יותאמו עוד בגין שינויים בשווי ההוגן.
- כאשר חשבונאות גידור מופסקת כיוון שהפריט המגודר אינו מקיים עוד את ההגדרה של התקשרות איתנה, הנגזר ימשיך להירשם במאזן לפי שווי ההוגן, וכל נכס או התחייבות שנרשמו בהתאם להכרה של ההתקשרות האיתנה ייגרעו מהמאזן ויוכרו כרווח או כהפסד בדוח רווח והפסד לתקופה השוטפת.
6. הבנק מתעד בכתב את כל יחסי הגידור בין מכשירים מגדרים לבין פריטים מגודרים, ואת המטרה והאסטרטגיה של ניהול הסיכונים באמצעות יצירת עסקאות הגידור השונות. התייעוד כולל זיהוי ספציפי של הנכס, ההתחייבות, ההתקשרות האיתנה או העסקה החזויה אשר יועדו כפריט המגודר וציון של האופן שבו המכשיר המגדר צפוי לגדר את הסיכונים הקשורים לפריט המגדר.

ב. היקף הפעילות במאוחד (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2022		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
1,564	-	1,564
-	-	-
-	-	-
1,034	-	1,034
2,598	-	2,598
542	-	542
925	-	925
29	29	-
29	29	-
1,403	-	1,403
2,386	58	2,328
-	-	-
783	783	-
783	783	-
1,566	1,566	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
6,550	1,624	4,926

(א) סכום נקוב של מכשירים נגזרים

1. חוזי ריבית

חוזי FORWARD ⁽¹⁾

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

SWAPS ⁽²⁾

סך הכל

מזה: נגזרים מגדרים ⁽⁵⁾

2. חוזי מטבע חוץ

חוזי FORWARD ⁽³⁾

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

SWAPS

סך הכל

3. חוזים בגין מניות

חוזי FORWARD

אופציות שנכתבו ⁽⁴⁾

אופציות שנקנו ⁽⁴⁾

סך הכל

4. חוזי סחורות ואחרים

חוזי FORWARD

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

סך הכל

סך הכל סכום נקוב

הערות:

1. מהווה יתרות בגין חוזי החלפת "שקל מדד".
2. כולל יתרות בגין חוזי SWAPS שבהם הבנק משלם שיעור ריבית קבוע בסך של 923 מיליון ש"ח.
3. כולל יתרות בגין חוזי החלפת מטבע חוץ SPOT בסך של 65 מיליון ש"ח.
4. יתרות בגין חוזי אופציה נסחרים בבורסה.
5. הבנק החל לבצע גידור חשבונאי באמצעות עסקאות IRS החל מחודש מאוקטובר 2022.

ב. היקף הפעילות במאוחד (במיליוני ש"ח) (המשך)

31 בדצמבר 2021		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
1,107	-	1,107
-	-	-
-	-	-
450	-	450
1,557	-	1,557
793	-	793
55	55	-
56	56	-
2,978	-	2,978
3,882	111	3,771
-	-	-
1,509	1,509	-
1,509	1,509	-
3,018	3,018	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
8,457	3,129	5,328

(א) סכום נקוב של מכשירים נגזרים⁽⁵⁾

1. חוזי ריבית

חוזי FORWARD⁽¹⁾

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

SWAPS⁽²⁾

סך הכל

2. חוזי מטבע חוץ

חוזי FORWARD⁽³⁾

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

SWAPS

סך הכל

3. חוזים בגין מניות

חוזי FORWARD

אופציות שנכתבו⁽⁴⁾

אופציות שנקנו⁽⁴⁾

סך הכל

4. חוזי סחורות ואחרים

חוזי FORWARD

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

סך הכל

סך הכל סכום נקוב

הערות:

1. מהווה יתרות בגין חוזי החלפת "שקל מדד".
2. כולל יתרות בגין חוזי SWAPS שבהם הבנק משלם שיעור ריבית קבוע בסך של 442 מיליון ש"ח.
3. כולל יתרות בגין חוזי החלפת מטבע חוץ SPOT בסך של 51 מיליון ש"ח.
4. יתרות בגין חוזי אופציה נסחרים כבורסה.
5. ליום 31.12.2021 לא היו בבנק עסקאות במכשירים נגזרים שסווגו כעסקאות גידור.

ג. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים⁽³⁾ (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2022					
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
מיליוני ש"ח					
48	-	48	18	-	18
8	-	8	-	-	-
20	1	19	63	1	62
6	6	-	6	6	-
-	-	-	-	-	-
74	7	67	87	7	80
-	-	-	-	-	-
74	7	67	87	7	80

חוזי ריבית

מזה - מגדרים

חוזי מטבע חוץ

חוזים בגין מניות

חוזי סחורות ואחרים

סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו

סכומים שקוזזו במאזן

יתרה מאזנית⁽¹⁾⁽²⁾

31 בדצמבר 2021						
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו			
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
מיליוני ש"ח						
27	-	27	4	-	4	חוזי ריבית
50	2	48	26	2	24	חוזי מטבע חוץ
16	16	-	16	16	-	חוזים בגין מניות
-	-	-	-	-	-	חוזי סחורות ואחרים
93	18	75	46	18	28	סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו
-	-	-	-	-	-	סכומים שקוזזו במאזן
93	18	75	46	18	28	יתרה מאזנית ⁽¹⁾⁽²⁾

- מזה: נכסים בגין עסקאות במכשירים נגזרים שאינם למטרת מסחר, שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים הסתכמו ליום 31.12.2022 בסך 6 מיליון ש"ח. התחייבויות בגין עסקאות במכשירים נגזרים שאינם למטרת מסחר, שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים הסתכמו ליום 31.12.2022 בסך 4 מיליון ש"ח (31.12.2021 - בסכום זניח).
- מזה: שווי הוגן נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים שאינם למטרת מסחר שהסתכמו ליום 31.12.2022 בסך 1 מיליון ש"ח (31.12.2021 - 1 מיליון ש"ח).
- הבנק החל לבצע עסקאות גידור חשבונאי החל מחודש מאוקטובר 2022.

ד. גידור חשבונאי

1. ההשפעה של גידור חשבונאי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022	רווח (הפסד) מגידורי שווי הוגן
הכנסות (הוצאות) ריבית	חוזי ריבית
מיליוני ש"ח	פריטים מגודרים
7	נגזרים מגדרים
(7)	סך הכל
-	

2. פריטים מגודרים בגידור שווי הוגן

ליום 31 בדצמבר 2022	הערך בספרים	התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו את הערך בספרים	אגרות חוב זמינות למכירה
יחסי גידור קיימים	יחסי גידור שהופסקו		
7	-	512	

3. השפעת נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים על דוח רווח והפסד ⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022	חוזי ריבית
מיליוני ש"ח	חוזי מטבע חוץ
(6)	חוזים בגין מניות
168	חוזי סחורות ואחרים
1	סך הכל
-	
163	

1. רווח (הפסד) שהוכר בהכנסות (הוצאות) מפעילות במכשירים נגזרים.

ה. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה, במאחד

31 בדצמבר 2022					
בורסות	בנקים	ממשלות ובנקים מרכזיים		אחרים	סה"כ
		גופים מוסדיים			
		מיליוני ש"ח			
3	56	-	-	28	87
-	(33)	-	-	(4)	(37)
-	(7)	-	-	-	(7)
-	-	-	-	(3)	(3)
3	16	-	-	21	40
18	73	-	-	33	124
21	89	-	-	54	164
2	54	-	-	18	74
-	(33)	-	-	(4)	(37)
-	(18)	-	-	-	(18)
2	3	-	-	14	19

יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים	
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:	
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾	
- הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון שנתקבל במזומן	
התאמת היתרה המאזנית נטו לסיכון אשראי מאזני	
סיכון אשראי מאזני בגין מכשירים נגזרים	
סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾	
סך הכל סיכון האשראי בגין מכשירים נגזרים	
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:	
- מכשירים פיננסיים	
- בטחון במזומן ששועבד	
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	

31 בדצמבר 2021					
בורסות	בנקים	ממשלות ובנקים מרכזיים		אחרים	סה"כ
		גופים מוסדיים			
		מיליוני ש"ח			
9	8	-	-	29	46
-	(4)	-	-	(2)	(6)
-	(2)	-	-	-	(2)
9	2	-	-	27	38
42	10	-	-	7	59
51	12	-	-	34	97
7	69	-	-	17	93
-	(4)	-	-	(2)	(6)
-	(39)	-	-	-	(39)
7	26	-	-	15	48

יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים	
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:	
- הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾	
- הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שנתקבל במזומן	
נכסים בגין מכשירים נגזרים, נטו	
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾	
סך סיכון האשראי בגין מכשירים נגזרים	
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:	
- מכשירים פיננסיים	
- בטחון במזומן ששועבד	
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים, נטו	

1. מזה שווי ההוגן של מכשירים נגזרים להסכמי קיזוז בסך של 37 מיליון ש"ח (31.12.2021 - 5 מיליון ש"ח).
2. ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך הסכומים בגין מכשירים נגזרים שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון האשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווים.

ו. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים במאוחד

31 בדצמבר 2022					
סה"כ	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים	
מיליוני ש"ח					
					חוזי ריבית:
1,564	-	560	1,004	-	שקל - מדד
1,034	542	492	-	-	אחר
2,386	1	3	859	1,523	חוזי מטבע חוץ
1,566	-	-	-	1,566	חוזים בגין מניות
-	-	-	-	-	חוזי סחורות ואחרים
6,550	543	1,055	1,863	3,089	סך הכל
8,457	1	1,187	1,031	6,238	31 בדצמבר 2021

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים

א. כללי:

הנתונים הכלולים בביאור זה מציגים את התפלגות הנכסים ההתחייבויות ואת תוצאות הפעולות בבנק בחתך "מגזרי פעילות פיקוחיים" הנגזרים מהגדרות חד - חד ערכיות שנקבעו בהוראות שפרסם בנק ישראל לכלל התאגידים הבנקאיים, עבור מגזרי הפעילות השונים, כדלקמן:

- "משקי בית": לקוחות פרטיים שהיקף תיק נכסיהם הפיננסיים אופייניים לאלו של משקי בית (נמוך מ- 3 מיליוני ש"ח).
- "בנקאות פרטית": לקוחות פרטיים שהיקף תיק נכסיהם הפיננסיים עולה על 3 מיליון ש"ח.
- "עסקים זעירים": לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי נופל מ- 10 מיליון ש"ח.
- "עסקים קטנים": לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי נע בין 10, ל- 50 מיליון ש"ח.
- "עסקים בינוניים": לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי נע בין 50, ל- 250 מיליון ש"ח.
- "עסקים גדולים": לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי עולה על 250 מיליון ש"ח.

א. כללי (המשך):

- **"מגזר ניהול פיננסי":** הכולל בעיקרו פעילות בנקאית שלא שויכה למגזרי הפעילות האחרים, לרבות:
 - פעילות מסחר - כגון, השקעה בניירות ערך למסחר, ופעילות במכשירים נגזרים שלא יועדה לגידור ואינה מהווה חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.
 - פעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות - פעילות במכשירים פיננסיים המהווה חלק מניהול הסיכונים ומניהול ההון הפעיל שלא למטרות מסחר, כגון: השקעה באגרות חוב זמינות למכירה ואגרות חוב מוחזקות לפדיון, פעילות במכשירים נגזרים במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות ופעילות עם בנקים וממשלות.
 - פעילות השקעה - השקעה במניות של חברות כלולות והשקעה במניות זמינות למכירה.
- מידת התוצאות העסקיות וסיווגן למגזרי הפעילות השונים, כאמור לעיל, מבוססת על המתודולוגיה שנקבעה בבנק בנושא זה, כמפורט להלן:
- הכנסות ריבית -** לכל מגזר פעילות נזקף "מרווח ריבית" המהווה סיכום של המרכיבים הבאים:
 - ההפרש שבין הכנסות הריבית ששויכו לאותו מגזר (בפעילות אשראי), לבין עלות הריבית המחושבת לפי "מחיר מעבר".
 - ההפרש שבין עלויות הריבית ששויכו לאותו מגזר (בפעילות פקדונות), לבין הכנסות הריבית בגין אותם פקדונות, כשהכנסות אלו מחושבות על פי "מחיר מעבר".
 - "מחיר המעבר" - נקבע בהתבסס על מחירי ציטוט פקדונות בשוק המוסדי (ומהווה אינדיקציה לעלות השולית של גיוס פקדונות בבנק).
- על פי מתודולוגיה זו, בה מותאם מחיר מעבר ספציפי לכל מוצר אשראי או פקדון, בכל אחד ממגזרי ההצמדה - מגזרי הפעילות אינם נושאים בסיכונים שוק אלא בסיכון אשראי בלבד.
- רווחים או הפסדים מפעילות מימון הנובעים משינוי בתנאי השוק, נזקפים למרכז ניהול הנכסים וההתחייבויות (ננ"ה), שאליו נזקפות גם ההכנסות מניהול ההון הפעיל של הבנק. רווחים או הפסדים אלו סווגו למגזר: "ניהול פיננסי".
- הוצאות בגין הפסדי אשראי -** נזקפות למגזרי הפעילות השונים, בהתאם לשיוך הלקוח שבגינו נרשמו ההוצאות.
- הכנסות תפעוליות -** עמלות והכנסות תפעוליות אחרות נזקפות למגזרי הפעילות השונים, בהתאם לשיוך הלקוח שבגינו נזקפה ההכנסה.
- הוצאות תפעוליות -** מכיוון שהתפלגות הפעילות בחתך "מגזרי פעילות פיקוחיים", אינה עולה בקנה אחד עם המבנה הארגוני בבנק, מבוססת הקצאת ההוצאות התפעוליות למגזרים אלו על התפלגות העלויות בחתך מגזרי פעילות ב"גישת ההנהלה", והתאמתן לחתך הפעילות ה"פיקוחי" - באמצעות שימוש במפתח "התפלגות ההכנסות".
- להלן פרטים באשר למתודולוגיה ששימשה את הבנק להקצאת עלויות תפעוליות בדיווח על מגזרי פעילות בגישת ההנהלה:
 - הוצאות ישירות הניתנות לזיהוי מדויק נזקפו למגזר הפעילות הרלוונטי.
 - הוצאות ישירות שאינן ניתנות לזיהוי מדויק והוצאות עקיפות - סווגו למגזרי הפעילות השונים, בהתבסס על אומדנים והערכות שנערכו ביחידות הבנק השונות.
- למידע נוסף באשר להתפלגות התוצאות העסקיות של הבנק בחתך מגזרי פעילות, התואם את המבנה הארגוני של הבנק ("מגזרי פעילות בגישת ההנהלה") - ראה ביאור 30 להלן.
- למידע נוסף באשר לשינויים באומדן התפלגות ההוצאות בחתך מגזרי פעילות שיושמו בתקופת הדוח - ראה ביאור 1 ב'5).

ב. נתונים כספיים - ריכוז (במיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022							
סך הכל	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים ⁽²⁾	בנקאות פרטית	משקי בית
2,335	253	-	159	308	837	-	778
(589)	(118)	(94)	(111)	(33)	(88)	(20)	(125)
1,746	135	(94)	48	275	749	(20)	653
-	82	116	27	(91)	(44)	32	(122)
1,746	217	22	75	184	705	12	531
376	30	-	13	40	163	4	126
2,122	247	22	88	224	868	16	657
155	-	-	2	40	68	-	45
1,051	20	5	22	68	509	9	418
1,206	20	5	24	108	577	9	463
916	227	17	64	116	291	7	194
319	79	6	23	40	102	2	67
597	148	11	41	76	189	5	127
4	4	-	-	-	-	-	-
601	152	11	41	76	189	5	127
63,177	21,702	6	4,577	7,089	14,513	12	15,278
13	13	-	-	-	-	-	-
41,172	-	-	4,584	7,142	14,292	3	15,151
473	-	-	-	76	285	-	112
56	-	-	-	1	34	-	21
42,736	-	-	4,887	7,190	14,556	7	16,096
43,265	-	-	4,887	7,267	14,875	7	16,229
49,837	-	5,202	9,990	4,494	13,036	2,105	15,010
9,209	8,458	4	15	50	274	7	401
59,046	8,458	5,206	10,005	4,544	13,310	2,112	15,411
51,047	-	6,979	9,544	5,117	12,095	2,216	15,096
34,602	637	24	3,401	6,104	13,385	7	11,044
36,543	699	44	3,836	6,549	13,705	6	11,704
12,110	-	85	3,648	964	2,612	1,571	3,230
		-	55	151	589	-	385
		22	20	33	116	12	146
		22	75	184	705	12	531

הכנסות מריבית - מחיצוניים
הוצאות ריבית - לחיצוניים
הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו
ריבית בין מגזרית
הכנסות ריבית, נטו
הכנסות שאינן מריבית
סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות
סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
רווח לפני מיסים
הפרשה למיסים על הרווח
רווח לאחר מיסים
חלק הבנק ברווחי חברה כלולה
רווח נקי
יתרה ממוצעת של נכסים:
מזה - חברות כלולות
- אשראי לציבור⁽¹⁾
אשראי לציבור לסוף התקופה⁽¹⁾:
- חובות לא צוברים
- בפיגור מעל 90 יום
- אחר
סך הכל אשראי לציבור
יתרה ממוצעת של התחייבויות:
- פקדונות הציבור
- אחר
סך הכל התחייבויות
יתרת פקדונות לסוף התקופה:
נכסי סיכון - יתרה ממוצעת
- יתרה לסוף תקופה
נכסים בניהול - יתרה ממוצעת
מרכיבי הכנסות הריבית:
- מרווח מפעילות מתן אשראי
- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
סך הכל הכנסות ריבית

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.
2. לרבות עסקים זעירים.

ב. נתונים כספיים - ריכוז (במיליוני ש"ח) (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021							
סך הכל	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים ⁽²⁾	בנקאות פרטית	משקי בית
1,528	66	-	106	198	623	-	535
(204)	(57)	(12)	(24)	(6)	(33)	(11)	(61)
1,324	9	(12)	82	192	590	(11)	474
-	109	18	(13)	(40)	(12)	14	(76)
1,324	118	6	69	152	578	3	398
469	147	-	10	38	150	4	120
1,793	265	6	79	190	728	7	518
(81)	-	-	(26)	17	(48)	-	(24)
1,021	20	2	25	72	503	7	392
940	20	2	(1)	89	455	7	368
853	245	4	80	101	273	-	150
295	83	1	29	35	95	-	52
558	162	3	51	66	178	-	98
4	4	-	-	-	-	-	-
562	166	3	51	66	178	-	98
53,114	17,437	9	4,011	5,996	13,274	10	12,377
9	9	-	-	-	-	-	-
35,545	-	7	4,036	6,071	13,012	7	12,412
362	-	-	-	61	244	-	57
121	-	-	-	-	22	-	99
37,719	-	-	4,110	6,433	13,638	8	13,530
38,202	-	-	4,110	6,494	13,904	8	13,686
42,668	-	5,455	6,347	3,422	11,433	1,637	14,374
6,955	6,145	-	(3)	97	405	6	305
49,623	6,145	5,455	6,344	3,519	11,838	1,643	14,679
48,070	-	6,770	9,524	3,984	11,470	1,845	14,477
30,055	600	22	2,782	5,056	12,252	8	9,335
31,820	521	13	2,939	5,461	12,743	8	10,135
11,483	-	83	3,415	775	2,377	1,721	3,112
		-	65	146	547	-	351
		6	4	6	31	3	47
		6	69	152	578	3	398

הכנסות מריבית - מחיצוניים⁽³⁾

הוצאות ריבית - לחיצוניים⁽³⁾

הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו⁽³⁾

ריבית בין מגזרית⁽³⁾

הכנסות ריבית, נטו

הכנסות שאינן מריבית

סך ההכנסות

הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי

אשראי

הוצאות תפעוליות

סך ההוצאות התפעוליות והאחרות

רווח לפני מיסים

הפרשה למיסים על הרווח

רווח לאחר מיסים

חלק הבנק ברווחי חברה כלולה

רווח נקי

יתרה ממוצעת של נכסים:

מזה - חברות כלולות

- אשראי לציבור⁽¹⁾

אשראי לציבור לסוף התקופה⁽¹⁾:

- חובות פגומים

- בפיגור מעל 90 יום

- אחר

סך הכל אשראי לציבור

יתרה ממוצעת של התחייבויות:

- פקדונות הציבור

- אחר

סך הכל התחייבויות

יתרת פקדונות לסוף התקופה:

נכסי סיכון - יתרה ממוצעת

- יתרה לסוף תקופה

נכסים בניהול - יתרה ממוצעת

מרכיבי הכנסות הריבית:

- מרווח מפעילות מתן אשראי

- מרווח מפעילות קבלת פקדונות

סך הכל הכנסות ריבית

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.

2. לרבות עסקים זעירים.

3. הוצג מחדש

ב. נתונים כספיים - ריכוז (במיליוני ש"ח) (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020							
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים ⁽²⁾	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	סך הכל
439	-	627	170	83	-	60	1,379
(42)	(11)	(23)	(4)	(28)	(14)	(38)	(160)
397	(11)	604	166	55	(14)	22	1,219
(13)	15	(13)	(22)	8	21	4	-
384	4	591	144	63	7	26	1,219
112	4	144	35	10	-	121	426
496	8	735	179	73	7	147	1,645
94	-	185	36	5	-	-	320
374	9	496	70	27	2	21	999
468	9	681	106	32	2	21	1,319
28	(1)	54	73	41	5	126	326
11	-	22	26	14	1	44	118
17	(1)	32	47	27	4	82	208
-	-	-	-	-	-	3	3
17	(1)	32	47	27	4	85	211
10,668	17	12,575	5,772	3,872	10	14,635	47,549
-	-	-	-	-	-	8	8
10,577	10	12,433	5,796	3,870	7	-	32,693
54	-	250	54	4	-	-	362
92	-	24	-	-	-	-	116
11,054	10	12,532	5,822	3,855	20	-	33,293
11,200	10	12,806	5,876	3,859	20	-	33,771
12,836	1,690	10,281	2,475	5,777	5,565	-	38,624
284	7	374	41	11	1	5,085	5,803
13,120	1,697	10,655	2,516	5,788	5,566	5,085	44,427
13,927	1,825	10,731	3,290	5,946	5,123	-	40,842
8,302	8	11,865	4,937	2,610	26	477	28,225
8,640	8	11,877	4,850	2,685	35	468	28,563
2,721	1,401	2,238	1,740	1,356	340	-	9,796
335	-	556	139	58	-	-	-
49	4	35	5	5	7	-	-
384	4	591	144	63	7	-	-

הכנסות מריבית - מחיצוניים⁽³⁾
הוצאות ריבית - לחיצוניים⁽³⁾
הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו⁽³⁾
ריבית בין מגזרית⁽³⁾
הכנסות ריבית, נטו
הכנסות שאינן מריבית
סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות
סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
רווח (הפסד) לפני מיסים
הפרשה למיסים על הרווח
רווח (הפסד) לאחר מיסים
חלק הבנק ברווחי חברה כלולה
רווח (הפסד) נקי
יתרה ממוצעת של נכסים:
מזה - חברות כלולות
- אשראי לציבור⁽¹⁾
אשראי לציבור לסוף התקופה⁽¹⁾:
- חובות פגומים
- בפיגור מעל 90 יום
- אחר
סך הכל אשראי לציבור
יתרה ממוצעת של התחייבויות:
- פקדונות הציבור
- אחר
סך הכל התחייבויות
יתרת פקדונות לסוף התקופה:
נכסי סיכון - יתרה ממוצעת
- יתרה לסוף תקופה
נכסים בניהול - יתרה ממוצעת
מרכיבי הכנסות הריבית:
- מרווח מפעילות מתן אשראי
- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
סך הכל הכנסות ריבית

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.
2. לרבות עסקים זעירים.
3. הוצג מחדש

ג. נתונים כספיים - אנשים פרטיים (במיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022								
סך הכל אנשים פרטיים	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית			
	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור
778	-	-	-	-	778	303	17	458
(145)	(20)	(20)	-	-	(125)	(125)	-	-
633	(20)	(20)	-	-	653	178	17	458
(90)	32	32	-	-	(122)	201	(4)	(319)
543	12	12	-	-	531	379	13	139
130	4	4	-	-	126	88	36	2
673	16	16	-	-	657	467	49	141
45	-	-	-	-	45	26	-	19
427	9	9	-	-	418	322	32	64
472	9	9	-	-	463	348	32	83
201	7	7	-	-	194	119	17	58
69	2	2	-	-	67	41	6	20
132	5	5	-	-	127	78	11	38
15,290	12	7	2	3	15,278	4,321	685	10,272
15,154	3	(2)	2	3	15,151	4,227	660	10,264
112	-	-	-	-	112	26	-	86
21	-	-	-	-	21	21	-	-
16,103	7	1	3	3	16,096	4,253	686	11,157
16,236	7	1	3	3	16,229	4,300	686	11,243
17,115	2,105	2,105	-	-	15,010	15,010	-	-
408	7	7	-	-	401	378	23	-
17,523	2,112	2,112	-	-	15,411	15,388	23	-
17,312	2,216	2,216	-	-	15,096	15,096	-	-
11,051	7	2	3	2	11,044	4,188	661	6,195
11,710	6	2	2	2	11,704	4,288	682	6,734
4,801	1,571	1,571	-	-	3,230	3,230	-	-
385	-	-	-	-	385	233	13	139
158	12	12	-	-	146	146	-	-
543	12	12	-	-	531	379	13	139

הכנסות מריבית - מחיצוניים
הוצאות ריבית - לחיצוניים
הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו
ריבית בין מגזרית
הכנסות ריבית, נטו
הכנסות שאינן מריבית
סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות
סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
רווח לפני מיסים
הפרשה למיסים על הרווח
רווח נקי

יתרה ממוצעת של נכסים:
מזה - אשראי לציבור⁽¹⁾
אשראי לציבור לסוף התקופה⁽¹⁾:
- חובות לא צוברים
- בפיגור מעל 90 יום
- אחר
סך הכל אשראי לציבור
יתרה ממוצעת של התחייבויות:
- פקדונות הציבור
- אחר
סך הכל התחייבויות
יתרת פקדונות לסוף התקופה:
נכסי סיכון - יתרה ממוצעת
- יתרה לסוף תקופה
נכסים בניהול - יתרה ממוצעת
מרכיבי הכנסות הריבית:
- מרווח מפעילות מתן אשראי
- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
סך הכל הכנסות ריבית

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.

ג. נתונים כספיים - אנשים פרטיים (במיליוני ש"ח) (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021								
סך הכל אנשים פרטיים	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית			
	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיוור	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיוור
535	-	-	-	-	535	244	15	276
(72)	(11)	(11)	-	-	(61)	(61)	-	-
463	(11)	(11)	-	-	474	183	15	276
(62)	14	14	-	-	(76)	86	(3)	(159)
401	3	3	-	-	398	269	12	117
124	4	4	-	-	120	86	31	3
525	7	7	-	-	518	355	43	120
(24)	-	-	-	-	(24)	(24)	-	-
399	7	7	-	-	392	301	32	59
375	7	7	-	-	368	277	32	59
150	-	-	-	-	150	78	11	61
52	-	-	-	-	52	27	4	21
98	-	-	-	-	98	51	7	40
12,387	10	4	2	4	12,377	3,878	614	7,885
12,419	7	1	2	4	12,412	3,935	602	7,875
57	-	-	-	-	57	57	-	-
99	-	-	-	-	99	19	-	80
13,538	8	1	3	4	13,530	3,971	634	8,925
13,694	8	1	3	4	13,686	4,047	634	9,005
16,011	1,637	1,637	-	-	14,374	14,374	-	-
311	6	6	-	-	305	280	25	-
16,322	1,643	1,643	-	-	14,679	14,654	25	-
16,322	1,845	1,845	-	-	14,477	14,477	-	-
9,343	8	3	3	2	9,335	3,935	591	4,809
10,143	8	3	3	2	10,135	4,033	626	5,476
4,833	1,721	1,721	-	-	3,112	3,112	-	-
351	-	-	-	-	351	222	12	117
50	3	3	-	-	47	47	-	-
401	3	3	-	-	398	269	12	117

הכנסות מריבית - מחיצוניים⁽²⁾

הוצאות ריבית - לחיצוניים⁽²⁾

הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו⁽²⁾

ריבית בין מגזרית⁽²⁾

הכנסות ריבית, נטו

הכנסות שאינן מריבית

סך ההכנסות

(הכנסות) בגין הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות

סך ההוצאות התפעוליות והאחרות

רווח לפני מיסים

הפרשה למיסים על הרווח

רווח נקי

יתרה ממוצעת של נכסים:

מזה - אשראי לציבור⁽¹⁾

אשראי לציבור לסוף התקופה⁽¹⁾:

- חובות פגומים

- בפיגור מעל 90 יום

- אחר

סך הכל אשראי לציבור

יתרה ממוצעת של התחייבויות:

- פקדונות הציבור

- אחר

סך הכל התחייבויות

יתרת פקדונות לסוף התקופה:

נכסי סיכון - יתרה ממוצעת

- יתרה לסוף תקופה

נכסים בניהול - יתרה ממוצעת

מרכיבי הכנסות הריבית:

- מרווח מפעילות מתן אשראי

- מרווח מפעילות קבלת פקדונות

סך הכל הכנסות ריבית

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.

2. הוצג מחדש

ג. נתונים כספיים- אנשים פרטיים (במיליוני ש"ח) (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020								
סך הכל אנשים פרטיים	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית			
	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיוור	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיוור
439	-	-	-	-	439	255	16	168
(53)	(11)	(11)	-	-	(42)	(42)	-	-
386	(11)	(11)	-	-	397	213	16	168
2	15	15	-	-	(13)	67	(3)	(77)
388	4	4	-	-	384	280	13	91
116	4	4	-	-	112	84	26	2
504	8	8	-	-	496	364	39	93
94	-	-	-	-	94	82	-	12
383	9	9	-	-	374	286	29	59
477	9	9	-	-	468	368	29	71
27	(1)	(1)	-	-	28	(4)	10	22
11	-	-	-	-	11	1	3	7
16	(1)	(1)	-	-	17	(5)	7	15
10,685	17	9	2	6	10,668	4,028	487	6,153
10,587	10	2	2	6	10,577	3,963	475	6,139
54	-	-	-	-	54	52	-	2
92	-	-	-	-	92	14	-	78
11,064	10	2	2	6	11,054	3,712	579	6,763
11,210	10	2	2	6	11,200	3,778	579	6,843
14,526	1,690	1,690	-	-	12,836	12,836	-	-
291	7	7	-	-	284	262	22	-
14,817	1,697	1,697	-	-	13,120	13,098	22	-
15,752	1,825	1,825	-	-	13,927	13,927	-	-
8,310	8	3	3	2	8,302	3,946	556	3,800
8,648	8	3	3	2	8,640	3,823	576	4,241
4,122	1,401	1,401	-	-	2,721	2,721	-	-
335	-	-	-	-	335	230	13	92
53	4	4	-	-	49	49	-	-
388	4	4	-	-	384	279	13	92

הכנסות מריבית - מחיצוניים⁽²⁾

הוצאות ריבית - לחיצוניים⁽²⁾

הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו⁽²⁾

ריבית בין מגזרית⁽²⁾

הכנסות ריבית, נטו

הכנסות שאין מריבית

סך ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות

סך ההוצאות התפעוליות והאחרות

רווח (הפסד) לפני מיסים

הפרשה למיסים על הרווח

רווח (הפסד) נקי

יתרה ממוצעת של נכסים:

מזה - אשראי לציבור⁽¹⁾

אשראי לציבור לסוף התקופה⁽¹⁾:

- חובות פגומים

- בפיגור מעל 90 יום

- אחר

סך הכל אשראי לציבור

יתרה ממוצעת של התחייבויות:

- פקדונות הציבור

- אחר

סך הכל התחייבויות

יתרת פקדונות לסוף התקופה:

נכסי סיכון - יתרה ממוצעת

- יתרה לסוף תקופה

נכסים בניהול - יתרה ממוצעת

מרכיבי הכנסות הריבית:

- מרווח מפעילות מתן אשראי

- מרווח מפעילות קבלת פקדונות

סך הכל הכנסות ריבית

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.

2. הוצג מחדש

ד. נתונים כספיים - פעילות עסקית (במיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022										
סך הכל פעילות עסקית	עסקים גדולים			עסקים בינוניים			עסקים קטנים וזעירים			
	סך הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	
1,304	159	141	18	308	264	44	837	629	208	הכנסות מריבית - מחיצוניים
(232)	(111)	(106)	(5)	(33)	(31)	(2)	(88)	(71)	(17)	הוצאות ריבית - לחיצוניים
1,072	48	35	13	275	233	42	749	558	191	הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו
(108)	27	29	(2)	(91)	(76)	(15)	(44)	(7)	(37)	ריבית בין מגזרית
964	75	64	11	184	157	27	705	551	154	הכנסות ריבית, נטו
216	13	11	2	40	28	12	163	147	16	הכנסות שאינן מריבית
1,180	88	75	13	224	185	39	868	698	170	סך ההכנסות
110	2	2	-	40	38	2	68	43	25	הוצאות בגין הפסדי אשראי
599	22	21	1	68	62	6	509	413	96	הוצאות תפעוליות
709	24	23	1	108	100	8	577	456	121	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
471	64	52	12	116	85	31	291	242	49	רווח לפני מיסים
165	23	19	4	40	30	10	102	86	16	הפרשה למיסים על הרווח
306	41	33	8	76	55	21	189	156	33	רווח נקי
26,179	4,577	4,125	452	7,089	5,922	1,167	14,513	9,869	4,644	יתרה ממוצעת של נכסים:
26,018	4,584	4,127	457	7,142	5,963	1,179	14,292	9,635	4,657	מזה - אשראי לציבור ⁽¹⁾
										אשראי לציבור לסוף התקופה ⁽¹⁾ :
361	-	-	-	76	50	26	285	239	47	- חובות לא צוברים
35	-	-	-	1	-	1	34	23	11	- בפיגור מעל 90 יום
26,633	4,887	4,337	550	7,190	5,953	1,237	14,556	9,786	4,769	- אחר
27,029	4,887	4,337	550	7,267	6,003	1,264	14,875	10,048	4,827	סך הכל אשראי לציבור
										יתרה ממוצעת של התחייבויות:
27,520	9,990	9,586	404	4,494	4,080	414	13,036	10,698	2,338	- פקדונות הציבור
339	15	14	1	50	45	5	274	204	70	- אחר
27,859	10,005	9,600	405	4,544	4,125	419	13,310	10,902	2,408	סך הכל התחייבויות
26,756	9,544	9,137	407	5,117	4,706	411	12,095	9,984	2,111	יתרת פקדונות לסוף התקופה:
22,890	3,401	2,922	479	6,104	4,791	1,313	13,385	9,008	4,377	נכסי סיכון - יתרה ממוצעת
24,090	3,836	3,235	601	6,549	4,972	1,577	13,705	9,219	4,486	- יתרה לסוף תקופה
7,224	3,648	1,547	2,101	964	748	216	2,612	2,195	417	נכסים בניהול - יתרה ממוצעת
										מרכיבי הכנסות הריבית:
795	55	45	10	151	127	24	589	455	134	- מרווח מפעילות מתן אשראי
169	20	19	1	33	30	3	116	96	20	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
964	75	64	11	184	157	27	705	551	154	סך הכל הכנסות ריבית

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.

ד. נתונים כספיים - פעילות עסקית (במיליוני ש"ח) (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021

סך הכל פעילות עסקית	עסקים גדולים			עסקים בינוניים			עסקים קטנים וזעירים		
	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן
927	106	91	15	198	167	31	623	446	177
(63)	(24)	(24)	-	(6)	(4)	(2)	(33)	(25)	(8)
864	82	67	15	192	163	29	590	421	169
(65)	(13)	(9)	(4)	(40)	(38)	(2)	(12)	(3)	(9)
799	69	58	11	152	125	27	578	418	160
198	10	8	2	38	22	16	150	129	21
997	79	66	13	190	147	43	728	547	181
(57)	(26)	(25)	(1)	17	12	5	(48)	(46)	(2)
600	25	24	1	72	62	10	503	396	107
543	(1)	(1)	-	89	74	15	455	350	105
454	80	67	13	101	73	28	273	197	76
159	29	24	5	35	26	9	95	69	26
295	51	43	8	66	47	19	178	128	50
23,281	4,011	3,550	461	5,996	5,240	756	13,274	9,050	4,224
23,119	4,036	3,573	463	6,071	5,305	766	13,012	8,832	4,180
305	-	-	-	61	45	16	244	169	75
22	-	-	-	-	-	-	22	16	6
24,181	4,110	3,746	364	6,433	5,488	945	13,638	9,252	4,386
24,508	4,110	3,746	364	6,494	5,533	961	13,904	9,437	4,467
21,202	6,347	6,131	216	3,422	2,919	503	11,433	9,085	2,348
499	(3)	(3)	-	97	89	8	405	322	83
21,701	6,344	6,128	216	3,519	3,008	511	11,838	9,407	2,431
24,978	9,524	9,025	499	3,984	3,421	563	11,470	9,108	2,362
20,090	2,782	2,356	426	5,056	4,080	976	12,252	8,329	3,923
21,143	2,939	2,557	382	5,461	4,352	1,109	12,743	8,567	4,176
6,567	3,415	1,636	1,779	775	530	245	2,377	1,970	407
758	65	54	11	146	120	26	547	394	153
41	4	4	-	6	5	1	31	24	7
799	69	58	11	152	125	27	578	418	160

הכנסות מריבית - מחיצוניים⁽²⁾

הוצאות ריבית - לחיצוניים⁽²⁾

הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו⁽²⁾

ריבית בין מגזרית⁽²⁾

הכנסות ריבית, נטו

הכנסות שאינן מריבית

סך ההכנסות

הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי

אשראי

הוצאות תפעוליות

סך ההוצאות התפעוליות

והאחרות

רווח לפני מיסים

הפרשה למיסים על הרווח

רווח נקי

יתרה ממוצעת של נכסים:

מזה - אשראי לציבור⁽¹⁾

אשראי לציבור לסוף התקופה⁽¹⁾:

- חובות פגומים

- בפיגור מעל 90 יום

- אחר

סך הכל אשראי לציבור

יתרה ממוצעת של התחייבויות:

- פקדונות הציבור

- אחר

סך הכל התחייבויות

יתרת פקדונות לסוף התקופה:

נכסי סיכון - יתרה ממוצעת

- יתרה לסוף תקופה

נכסים בניהול - יתרה ממוצעת

מרכיבי הכנסות הריבית:

- מרווח מפעילות מתן אשראי

- מרווח מפעילות קבלת פקדונות

סך הכל הכנסות ריבית

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.

2. הוצג מחדש

ד. נתונים כספיים - פעילות עסקית (במיליוני ש"ח) (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

סך הכל פעילות עסקית	עסקים גדולים			עסקים בינוניים			עסקים קטנים וזעירים		
	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן
880	83	71	12	170	146	24	627	457	170
(55)	(28)	(28)	-	(4)	(3)	(1)	(23)	(18)	(5)
825	55	43	12	166	143	23	604	439	165
(27)	8	10	(2)	(22)	(20)	(2)	(13)	(2)	(11)
798	63	53	10	144	123	21	591	437	154
189	10	8	2	35	22	13	144	123	21
987	73	61	12	179	145	34	735	560	175
226	5	3	2	36	29	7	185	168	17
593	27	27	-	70	57	13	496	388	108
819	32	30	2	106	86	20	681	556	125
168	41	31	10	73	59	14	54	4	50
62	14	11	3	26	21	5	22	5	17
106	27	20	7	47	38	9	32	(1)	33
22,219	3,872	3,474	398	5,772	5,095	677	12,575	8,757	3,818
22,099	3,870	3,468	402	5,796	5,115	681	12,433	8,655	3,778
308	4	4	-	54	29	25	250	186	64
24	-	-	-	-	-	-	24	19	5
22,209	3,855	3,432	423	5,822	5,048	774	12,532	8,704	3,828
22,541	3,859	3,436	423	5,876	5,077	799	12,806	8,909	3,897
18,533	5,777	5,614	163	2,475	2,036	439	10,281	8,130	2,151
426	11	11	-	41	32	9	374	292	82
18,959	5,788	5,625	163	2,516	2,068	448	10,655	8,422	2,233
19,967	5,946	5,795	151	3,290	2,828	462	10,731	8,554	2,177
19,412	2,610	2,243	367	4,937	4,120	817	11,865	8,163	3,702
19,412	2,685	2,262	423	4,850	3,904	946	11,877	8,133	3,744
5,334	1,356	1,340	16	1,740	364	1,376	2,238	1,850	388
753	58	48	10	139	119	20	556	409	147
45	5	5	-	5	4	1	35	28	7
798	63	53	10	144	123	21	591	437	154

הכנסות מריבית - מחיצוניים⁽²⁾

הוצאות ריבית - לחיצוניים⁽²⁾

הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו⁽²⁾

ריבית בין מגזרית⁽²⁾

הכנסות ריבית, נטו

הכנסות שאינן מריבית

סך ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות

סך ההוצאות התפעוליות

והאחרות

רווח לפני מיסים

הפרשה למיסים על הרווח

רווח (הפסד) נקי

יתרה ממוצעת של נכסים:

מזה - אשראי לציבור⁽¹⁾

אשראי לציבור לסוף התקופה⁽¹⁾:

- חובות פגומים

- בפיגור מעל 90 יום

- אחר

סך הכל אשראי לציבור

יתרה ממוצעת של התחייבויות:

- פקדונות הציבור

- אחר

סך הכל התחייבויות

יתרת פקדונות לסוף התקופה:

נכסי סיכון - יתרה ממוצעת

- יתרה לסוף תקופה

נכסים בניהול - יתרה ממוצעת

מרכיבי הכנסות הריבית:

- מרווח מפעילות מתן אשראי

- מרווח מפעילות קבלת פקדונות

סך הכל הכנסות ריבית

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.

2. הוצג מחדש

ה. נתונים כספיים - מגזר ניהול פיננסי (במיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022					
סך הכל	אחר	פעילות השקעה	ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות למסחר	
253	-	-	253	-	הכנסות מריבית - מחיצוניים
(118)	-	-	(118)	-	הוצאות ריבית - לחיצוניים
135	-	-	135	-	הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו
82	-	-	82	-	ריבית בין מגזרית
217	-	-	217	-	הכנסות ריבית, נטו
30	8	-	25	(3)	הכנסות שאינן מריבית
247	8	-	242	(3)	סך ההכנסות
-	-	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
20	1	1	16	2	הוצאות תפעוליות
20	1	1	16	2	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
227	7	(1)	226	(5)	רווח (הפסד) לפני מיסים
79	2	(1)	80	(2)	הפרשה למיסים על הרווח
148	5	-	146	(3)	רווח (הפסד) לאחר מיסים
4	-	4	-	-	חלק הבנק ברווחי חברה כלולה
152	5	4	146	(3)	רווח (הפסד) נקי
21,702	-	26	21,661	15	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
13	-	13	-	-	מזה - חברות כלולות ⁽¹⁾
637	-	41	591	5	נכסי סיכון - יתרה ממוצעת ⁽¹⁾⁽²⁾
699	-	45	654	-	- יתרה לסוף תקופה ⁽²⁾
8,458	-	-	8,458	-	יתרה ממוצעת - של התחייבויות ⁽¹⁾
					מרכיבי הכנסות מימון:
16	-	-	16	-	- הפרשי שער, נטו ⁽³⁾
98	-	-	98	-	- הפרשי מדד, נטו ⁽³⁾
1	-	-	-	1	- חשיפות למניות, נטו ⁽³⁾
114	-	-	114	-	- חשיפות ריבית, נטו ⁽³⁾
229	-	-	228	1	סך הכנסות המימון על "בסיס צבירה"
(5)	-	-	(5)	-	- רווחים ממימוש אגרות חוב, נטו
20	-	-	20	-	- שינויים בפער שבין בסיס "שווי הוגן", לבסיס "צבירה", במדידת נגזרים
3	8	-	(1)	(4)	- הכנסות (הוצאות) מימון אחרות
18	8	-	14	(4)	סך הכנסות מימון שלא על "בסיס צבירה"
247	8	-	242	(3)	סך הכנסות המימון

1. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת החודש.
2. נכסי סיכון כפי שחושב לצורך הלימות הון.
3. לרבות בגין ניירות ערך ומכשירים נגזרים.

ה. נתונים כספיים - מגזר ניהול פיננסי (במיליוני ש"ח) (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021					
סך הכל	אחר	השקעה פעולות	ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות למסחר	
66	-	-	66	-	הכנסות מריבית - מחיצוניים ⁽⁴⁾
(57)	-	-	(57)	-	הוצאות ריבית - לחיצוניים ⁽⁴⁾
9	-	-	9	-	הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו ⁽⁴⁾
109	-	-	109	-	ריבית בין מגזרית ⁽⁴⁾
118	-	-	118	-	הכנסות ריבית, נטו
147	3	90	52	2	הכנסות שאינן מריבית
265	3	90	170	2	סך ההכנסות
-	-	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
20	1	1	16	2	הוצאות תפעוליות
20	1	1	16	2	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
245	2	89	154	-	רווח לפני מיסים
83	2	30	51	-	הפרשה למיסים על הרווח
162	-	59	103	-	רווח לאחר מיסים
4	-	4	-	-	חלק הבנק ברווחי חברה כלולה
166	-	63	103	-	רווח נקי
17,437	-	22	17,403	12	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
9	-	9	-	-	מזה - חברות כלולות ⁽¹⁾
600	-	60	535	5	נכסי סיכון - יתרה ממוצעת ⁽¹⁾⁽²⁾
521	-	36	484	1	- יתרה לסוף תקופה ⁽²⁾
6,145	-	-	6,145	-	יתרה ממוצעת - של התחייבויות ⁽¹⁾
7	-	-	7	-	מרכיבי הכנסות מימון:
51	-	-	51	-	- הפרשי שער, נטו ⁽³⁾
68	-	-	66	2	- הפרשי מדד, נטו ⁽³⁾
126	-	-	124	2	- חשיפות ריבית, נטו ⁽³⁾
32	-	-	32	-	סך הכנסות המימון על "בסיס צבירה"
14	-	-	14	-	- רווחים מממוש אגרות חוב, נטו
93	3	90	-	-	- שינויים בפער שבין בסיס "שווי הוגן", לבסיס "צבירה", במדידת נגזרים
139	3	90	46	-	- הכנסות (הוצאות) מימון אחרות
265	3	90	170	2	סך הכנסות מימון שלא על "בסיס צבירה"
					סך הכנסות המימון

1. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת החודש.
2. נכסי סיכון כפי שחושב לצורך הלימות הון.
3. לרבות בגין ניירות ערך ומכשירים נגזרים.
4. הוצג מחדש

ה. נתונים כספיים - מגזר ניהול פיננסי (במיליוני ש"ח) (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					
סך הכל	אחר	פעילות השקעה	ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות למסחר	
60	-	-	60	-	הכנסות מריבית - מחיצוניים ⁽⁴⁾
(38)	-	-	(38)	-	הוצאות ריבית - לחיצוניים ⁽⁴⁾
22	-	-	22	-	הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו ⁽⁴⁾
4	-	-	4	-	ריבית בין מגזרית ⁽⁴⁾
26	-	-	26	-	הכנסות ריבית, נטו
121	9	1	109	2	הכנסות שאינן מריבית
147	9	1	135	2	סך ההכנסות
-	-	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
21	1	1	17	2	הוצאות תפעוליות
21	1	1	17	2	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
126	8	-	118	-	רווח לפני מיסים
44	2	-	42	-	הפרשה למיסים על הרווח
82	6	-	76	-	רווח לאחר מיסים
3	-	3	-	-	חלק הבנק ברווחי חברה כלולה
85	6	3	76	-	רווח נקי
14,635	-	20	14,562	53	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
8	-	8	-	-	מזה - חברות כלולות ⁽¹⁾
477	-	26	445	6	נכסי סיכון - יתרה ממוצעת ⁽¹⁾⁽²⁾
-	-	27	440	1	- יתרה לסוף תקופה ⁽²⁾
5,085	-	-	5,085	-	יתרה ממוצעת - של התחייבויות ⁽¹⁾
מרכיבי הכנסות מימון:					
8	-	-	8	-	- הפרשי שער, נטו ⁽³⁾
(3)	-	-	(3)	-	- הפרשי מדד, נטו ⁽³⁾
39	-	-	37	2	- חשיפות ריבית, נטו ⁽³⁾
44	-	-	42	2	סך הכנסות המימון על "בסיס צבירה"
109	-	-	109	-	- רווחים ממימוש אגרות חוב, נטו
(13)	-	-	(13)	-	- שינויים בפער שבין בסיס "שווי הוגן", לבסיס "צבירה", במדידת נגזרים
7	9	1	(3)	-	- הכנסות (הוצאות) מימון אחרות
103	9	1	93	-	סך הכנסות מימון שלא על "בסיס צבירה"
147	9	1	135	2	סך הכנסות המימון

1. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת החודש.
2. נכסי סיכון כפי שחושב לצורך הלימות הון.
3. לרבות בגין נייחות ערך ומכשירים נגזרים.
4. הוצג מחדש

א. כללי

בהתאם להוראות בנק ישראל בנושא: "דיווח על מגזרי פעילות", נדרשו התאגידים הבנקאיים להציג את נכסיהם, התחייבויותיהם, ותוצאות פעולותיהם בחתך "מגזרי פעילות פיקוחיים" (ראה באור 29 לעיל).

בנוסף, נדרשו תאגידים בנקאיים, שמגזרי הפעילות שלהם שונים מהותית מההגדרות שנקבעו בתיקון להוראה, כאמור, לתת גילוי נוסף באשר להתפלגות תוצאותיהם העסקיות בחתך מגזרי פעילות, המבוסס על ההגדרות הספציפיות שנקבעו בכל בנק למגזרים אלה (להלן: "דיווח בגישת ההנהלה").

הפעילות העסקית בבנק, סווגה לחמישה מגזרי פעילות, התואמים את המבנה הארגוני של הבנק, כמפורט להלן:

• מגזרים הנמצאים באחריות ה"חטיבה הקמעונאית":

מגזר משקי בית - במסגרת זו נכללים השירותים שמעניק הבנק בתחומי הבנקאות ושוק ההון ללקוחות הפרטיים של הבנק, שהיקף נכסיהם אופייניים לאלו של משקי בית (נמוך מ - 3 מיליון ש"ח).

מגזר עסקים קטנים - במסגרת זו נכללים השירותים שמעניק הבנק בתחומי הבנקאות ושוק ההון ללקוחות עסקיים (יחידים ותאגידים), שהיקף האשראי שניתן להם אינו עולה, בדרך כלל, על 7 מיליון ש"ח.

מגזר בנקאות פרטית - במסגרת זו נכללים השירותים בתחומי הבנקאות ושוק ההון שמספק הבנק ללקוחותיו הפרטיים, בעלי עושר פיננסי בינוני (שהיקף נכסיהם הפיננסיים עולה על 3 מיליון ש"ח).

• מגזרים הנמצאים באחריות החטיבה לבנקאות מסחרית:

מגזר בנקאות מסחרית - במסגרת זו נכללים שירותי בנקאות שמספק הבנק ללקוחותיו העסקיים (יחידים ותאגידים) בעלי היקף פעילות בינוני ומעלה שאינם משתייכים למגזר "עסקים קטנים".

כן כולל המגזר את פעילות הבנק בתחום הנדל"ן (קבלנות ביצוע ונדל"ן מניב), ללקוחות שהיקף האשראי שניתן להם עולה, בדרך כלל, על 7 מיליון ש"ח, והפעילות בתחום "ליווי בניה" (לרבות מימון "קבוצות רכישה" שהיקף פעילותן עולה על 10 יחידות דיור).

• פעילות אחרת:

מגזר ניהול פיננסי - במסגרת זו נכללת הפעילות שאינה משויכת ללקוחות הבנק (כגון: פעילות בתיק ניירות הערך של הבנק).

סיווג התוצאות הכספיות של הבנק למגזרי הפעילות השונים, כאמור לעיל מבוסס על המתודולוגיה שנקבעה בבנק, כדלקמן:

הוצאות תפעוליות - הוצאות ישירות הניתנת לזיהוי נזקפו למגזר הפעילות המתאים. הוצאות עקיפות או הוצאות ישירות שאינן ניתנות לזיהוי מדויק - סווגו למגזרי הפעילות השונים, בהתבסס על אומדנים והערכות שנערכו ביחידות הבנק השונות.

למידע נוסף באשר למתודולוגיה ששימשה את הבנק להקצאת הכנסות והוצאות אחרות - ראה ביאור 29א' לעיל.

מכיוון שההגדרות שנקבעו בבנק למגזרי פעילות מסוימים, כגון: "עסקים קטנים" ו"בנקאות מסחרית", שונה מהותית מההגדרות שנקבעו בהוראות בנק ישראל, בנושא "מגזרי פעילות פיקוחיים" (בגין המגזרים: "עסקים קטנים וזעירים", "עסקים בינוניים", "עסקים גדולים" ו"גופים מוסדיים") - נכלל על ידי הבנק, במסגרת ביאור זה, מידע באשר לתוצאות הפעילות של הבנק בחתך מגזרי פעילות בגישת ההנהלה.

למידע נוסף, באשר לשינויים באומדן התפלגות ההוצאות התפעוליות בחתך "מגזרי פעילות" שנערכו בתקופת הדוח - ראה ביאור 5)ב' לעיל.

ב. ההרכב (במיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022					
סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות פרטית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	משקי בית
1,746	135	(20)	440	538	653
-	82	32	(25)	33	(122)
1,746	217	12	415	571	531
22	22	-	-	-	-
1,768	239	12	415	571	531
354	8	4	71	145	126
2,122	247	16	486	716	657
155	-	-	59	51	45
1,051	20	9	141	463	418
1,206	20	9	200	514	463
916	227	7	286	202	194
319	79	2	100	71	67
597	148	5	186	131	127
4	4	-	-	-	-
601	152	5	186	131	127
63,177	21,702	12	16,873	9,312	15,278
40,463	-	3	16,734	8,858	14,868
49,837	-	1,608	22,185	11,034	15,010
42,569	-	7	17,441	9,089	16,032
		-	329	466	385
		12	86	105	146
		12	415	571	531

הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו

- מחיצוניים

- בין מגזרי

סך הכל הכנסות (הוצאות) מריבית

הכנסות מימון שאינן מריבית

סך הכל הכנסות מימון

עמלות והכנסות אחרות

סך ההכנסות

בגין הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות ואחרות

סך ההוצאות התפעוליות והאחרות

רווח לפני מיסים

הפרשה למיסים על הרווח

רווח לאחר מיסים

חלק הבנק ברווחים, נטו, של חברה כלולה

רווח נקי לשנה

יתרה ממוצעת של נכסים

יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, נטו

יתרה ממוצעת של פקדונות

אשראי לציבור, נטו, לסוף השנה

מרכיבי הכנסות ריבית:

מרווח מפעילות מתן אשראי

מרווח מפעילות קבלת פקדונות

סך הכל הכנסות ריבית

ב. ההרכב (במיליוני ש"ח) (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021					
סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות פרטית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	משקי בית
1,324	9	(11)	404	448	474
-	109	14	(59)	12	(76)
1,324	118	3	345	460	398
143	143	-	-	-	-
1,467	261	3	345	460	398
326	4	4	62	136	120
1,793	265	7	407	596	518
(81)	-	-	(31)	(26)	(24)
1,021	20	7	154	448	392
940	20	7	123	422	368
853	245	-	284	174	150
295	83	-	100	60	52
558	162	-	184	114	98
4	4	-	-	-	-
562	166	-	184	114	98
53,114	17,437	10	14,433	8,790	12,444
34,899	-	3	14,348	8,423	12,125
42,668	-	1,522	16,531	10,342	14,273
37,636	-	4	15,664	8,422	13,546
		-	327	431	351
		3	18	29	47
		3	345	460	398

הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו⁽¹⁾

- מחיצוניים⁽¹⁾

- בין מגזרי

סך הכל הכנסות (הוצאות) מריבית

הכנסות מימון שאינן מריבית

סך הכל הכנסות מימון

עמלות והכנסות אחרות

סך ההכנסות

הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות ואחרות

סך ההוצאות התפעוליות והאחרות

רווח לפני מיסים

הפרשה למיסים על הרווח

רווח לאחר מיסים

חלק הבנק ברווחים, נטו, של חברה כלולה

רווח נקי לשנה

יתרה ממוצעת של נכסים

יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, נטו

יתרה ממוצעת של פקדונות

אשראי לציבור, נטו, לסוף השנה

מרכיבי הכנסות ריבית:

מרווח מפעילות מתן אשראי

מרווח מפעילות קבלת פקדונות

סך הכל הכנסות ריבית

1. הוצג מחדש

ב. ההרכב (במיליוני ש"ח) (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					
מסקי בית	עסקים קטנים	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	ניהול פיננסי	סך הכל מאוחד
397	469	342	(11)	22	1,219
(13)	-	(6)	15	4	-
384	469	336	4	26	1,219
-	-	-	-	112	112
384	469	336	4	138	1,331
112	132	57	4	9	314
496	601	393	8	147	1,645
94	131	95	-	-	320
374	440	155	9	21	999
468	571	250	9	21	1,319
28	30	143	(1)	126	326
11	12	51	-	44	118
17	18	92	(1)	82	208
-	-	-	-	3	3
17	18	92	(1)	85	211
10,640	8,348	13,913	13	14,635	47,549
10,347	8,005	13,761	6	-	32,119
13,008	9,053	15,045	1,518	-	38,624
11,032	7,932	14,150	4	-	33,118
335	437	316	-	-	-
49	32	20	4	-	-
384	469	336	4	-	-

הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו⁽¹⁾

- מחיצוניים⁽¹⁾

- בין מגזרי

סך הכל הכנסות (הוצאות) מריבית

הכנסות מימון שאינן מריבית

סך הכל הכנסות מימון

עמלות והכנסות אחרות

סך ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות ואחרות

סך ההוצאות התפעוליות והאחרות

רווח (הפסד) לפני מיסים

הפרשה למיסים על הרווח

רווח (הפסד) לאחר מיסים

חלק הבנק ברווחים, נטו, של חברה כלולה

רווח (הפסד) נקי לשנה

יתרה ממוצעת של נכסים

יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, נטו

יתרה ממוצעת של פקדונות

אשראי לציבור, נטו, לסוף השנה

מרכיבי הכנסות ריבית:

מרווח מפעילות מתן אשראי

מרווח מפעילות קבלת פקדונות

סך הכל הכנסות ריבית

1. הוצג מחדש

ביאור 31 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי :

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022					
סך הכל	בנקים, ממשלות, אגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה	אשראי לציבור			
		פרטי			מסחרי
		סך הכל	אחר	לדיור	
589	-	589	110	38	441
73	1	72	6	15	51
155	-	155	26	19	110
(225)	-	(225)	(74)	-	(151)
144	-	144	68	-	76
(81)	-	(81)	(6)	-	(75)
736	1	735	136	72	527
39	-	39	5	6	28

יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
התאמה ליתרת הפתיחה בשל השפעת היישום לראשונה⁽¹⁾
הוצאות בגין הפסדי אשראי מחיקות חשבונאיות⁽²⁾
גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
מחיקות חשבונאיות, נטו
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף השנה*

* מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 ⁽³⁾					
אשראי לציבור					
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי		מסחרי
			אחר	לדיור	
מיליוני ש"ח					
679	-	679	140	38	501
(81)	-	(81)	(24)	-	(57)
(165)	-	(165)	(70)	-	(95)
156	-	156	64	-	92
(9)	-	(9)	(6)	-	(3)
589	-	589	110	38	441
23	-	23	4	-	19

יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה

הכנסות בגין הפסדי אשראי

מחיקות חשבונאיות

גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות

מחיקות חשבונאיות, נטו

יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף השנה*

*מזה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. השפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים CECL.
2. לא כולל מחיקות חשבונאיות במועד היישום לראשונה בסך 19 מיליוני ש"ח עקב שינוי רף הבחינה. ראה ביאור 1 מדיניות חשבונאית.
3. כפי שפורסם בדוחות הכספיים לפני יישום CECL.

ביאור 31 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך) :

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 ⁽¹⁾						
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי		מסחרי	
			אחר	לדיור		
מיליוני ש"ח						
491	-	491	81	26	384	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
320	-	320	82	12	226	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(242)	-	(242)	(74)	-	(168)	מחיקות חשבונאיות
110	-	110	51	-	59	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
(132)	-	(132)	(23)	-	(109)	מחיקות חשבונאיות, נטו
679	-	679	140	38	501	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף השנה (מבוקר)*
26	-	26	4	-	22	* מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. כפי שפורסם בדוחות הכספיים לפני יישום CECL.

ביאור 31 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור

1. איכות אשראי ופיגורים :

ליום 31 בדצמבר 2022						
חובות צוברים- מידע נוסף		בעייתיים ⁽¹⁾				
בפיגור של 30 ועד 89 יום ⁽³⁾	בפיגור של 90 יום ומעלה ⁽²⁾	סך הכל	לא צוברים	צוברים	תקינים	
מיליוני ש"ח						
						פעילות בישראל:
						<u>ציבור - מסחרי:</u>
						בינוי ונדל"ן
16	8	3,837	37	29	3,771	- בינוי
6	1	2,679	35	17	2,627	- פעילות בנדל"ן
2	-	646	1	1	644	שירותים פיננסיים
51	26	19,696	285	247	19,164	אחר
75	35	26,858	358	294	26,206	סך הכל מסחרי
						<u>אנשים פרטיים:</u>
125	-	11,242	86	42	11,114	- הלוואות לדיור
44	21	4,902	26	67	4,809	- אחר
244	56	43,002	470	403	42,129	סך הכל ציבור בישראל
						פעילות בחו"ל:
						<u>ציבור - מסחרי:</u>
-	-	123	-	-	123	בינוי ונדל"ן
-	-	134	3	57	74	מסחרי אחר
-	-	257	3	57	197	סך הכל מסחרי
						<u>אנשים פרטיים:</u>
-	-	4	-	-	4	- הלוואות לדיור
-	-	2	-	-	2	- אחר
-	-	263	3	57	203	סך הכל ציבור בחו"ל
244	56	43,265	473	460	42,332	סך הכל ציבור

1. אשראי לציבור לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

2. מסווגים כחובות בעייתיים הצוברים הכנסות ריבית.

3. צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 83 מיליוני ש"ח סווגו כחובות בעייתיים.

ביאור 31 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך):

ליום 31 בדצמבר 2021 ^(*)						פעילות בישראל: <u>ציבור - מסחרי:</u> בינוי ונדל"ן - בינוי - פעילות בנדל"ן שירותים פיננסיים אחר סך הכל מסחרי <u>אנשים פרטיים:</u> - הלוואות לדיור - אחר סך הכל ציבור בישראל <u>פעילות בחו"ל:</u> <u>ציבור - מסחרי:</u> בינוי ונדל"ן מסחרי אחר סך הכל מסחרי <u>אנשים פרטיים:</u> - הלוואות לדיור - אחר סך הכל ציבור בחו"ל סך הכל ציבור
חובות צוברים - מידע נוסף		בעייתיים ⁽¹⁾				
בפיגור של 30 ועד 89 יום ⁽³⁾	בפיגור של 90 יום ומעלה ⁽²⁾	סך הכל	לא צוברים	צוברים	תקינים	
מיליוני ש"ח						
14	5	3,382	43	55	3,284	
6	-	2,402	31	20	2,351	
-	-	661	-	50	611	
50	17	17,865	152	303	17,410	
70	22	24,310	226	428	23,656	
28	80	9,004	-	84	8,920	
48	19	4,551	28	77	4,446	
146	121	37,865	254	589	37,022	
-	-	7	-	-	7	
8	-	324	3	-	321	
8	-	331	3	-	328	
-	-	5	-	-	5	
-	-	1	-	-	1	
8	-	337	3	-	334	
154	121	38,202	257	589	37,356	

1. אשראי לציבור לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
2. מסווגים כחובות בעייתיים הצוברים הכנסות ריבית.
3. צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 42 מיליוני ש"ח סווגו כחובות בעייתיים.
* סוג מחדש בהתאם למתכונת הגילוי החדשה על חובות שאינם צוברים חלקי הגילוי על חובות פגומים.

ביאור 31 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)
1.1. איכות אשראי לפי שנות העמדת האשראי:

ליום 31 בדצמבר 2022								
יתרת חוב רשומה של אשראי לציבור לזמן קצוב								
ס"כ	הלוואות מתחדשות שהומרו להלוואות לזמן קצוב	הלוואות מתחדשות	קודם	2018	2019	2020	2021	2022
מיליוני ש"ח								
6,516	-	658	307	156	433	781	1,180	3,001
6,286	-	592	286	143	408	742	1,150	2,965
112	-	30	11	4	6	11	17	33
46	-	8	4	4	11	12	5	2
72	-	28	6	5	8	16	8	1
20,342	-	3,104	2,589	805	1,251	2,453	3,352	6,788
19,482	-	2,878	2,502	771	1,193	2,333	3,258	6,547
326	-	105	20	9	22	40	47	83
248	-	67	36	13	18	31	37	46
286	-	54	31	12	18	49	10	112
11,242	-	-	1,946	620	931	1,678	2,964	3,103
7,461	-	-	1,664	479	655	1,076	1,773	1,814
3,764	-	-	278	138	271	600	1,189	1,288
17	-	-	4	3	5	2	2	1
11,029	-	-	1,843	599	912	1,653	2,935	3,087
2	-	-	2	-	-	-	-	-
125	-	-	50	14	9	15	22	15
-	-	-	-	-	-	-	-	-
86	-	-	51	7	10	10	7	1
4,902	-	1,296	91	102	238	339	938	1,898
4,490	-	1,196	74	89	208	298	851	1,774
321	-	69	11	11	23	32	69	106
44	-	18	1	1	3	3	7	11
21	-	13	-	-	1	1	3	3
26	-	-	5	1	3	5	8	4
43,002	-	5,058	4,933	1,683	2,853	5,251	8,434	14,790
263	-	33	4	4	17	8	2	195
203	-	20	4	4	12	8	2	153
57	-	10	-	-	5	-	-	42
3	-	3	-	-	-	-	-	-
43,265	-	5,091	4,937	1,687	2,870	5,259	8,436	14,985

פעילות בישראל

ציבור - מסחרי:

בינוי ונדל"ן - סך הכל
אשראי בדירוג ביצוע
אשראי שאינו בדירוג ביצוע ואינו בעייתי
אשראי בעייתי צובר
אשראי שאינו צובר

מסחרי - אחר - סך הכל

אשראי בדירוג ביצוע
אשראי שאינו בדירוג ביצוע ואינו בעייתי
אשראי בעייתי צובר
אשראי שאינו צובר

אנשים פרטיים - הלוואות לדיור

- סך הכל

LTV עד 60%

LTV מעל 60% ועד 75%

LTV מעל 75%

אשראי שאינו בפיגור ובדירוג ביצוע

אשראי שאינו בפיגור ואינו בדירוג ביצוע

בפיגור 30-89 יום

בפיגור של 90 ימים או יותר

אשראי שאינו צובר

אשראי שאינו צובר

אשראי שאינו צובר

אשראי שאינו צובר

אשראי שאינו צובר

אשראי שאינו צובר

אשראי שאינו צובר

אשראי שאינו צובר

אשראי שאינו צובר

אשראי שאינו צובר

אשראי שאינו צובר

אשראי שאינו צובר

אשראי שאינו צובר

אשראי שאינו צובר

אשראי שאינו צובר

אשראי שאינו צובר

אשראי שאינו צובר

אשראי שאינו צובר

אשראי שאינו צובר

אשראי שאינו צובר

ב. אשראי לציבור (המשך):

1.2 איכות תיק האשראי:

א. כללי

בהוראות שפרסם בנק ישראל, נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחותיהם הכספיים מידע איכותי וכמותי שיהווה אינדיקציה לאיכות תיק האשראי שלהם.

הבנק עושה שימוש במערכות לניטור כשלי אשראי ומקיים תהליכי בקרת אשראי המהווים גורם מרכזי בתהליך שמירת איכות תיק האשראי.

במסגרת זו פיתח הבנק מודלים לדירוג אשראי, המהווים מערכת "תומכת החלטה" ומתקיים מעקב שוטף לזיהוי ואיתור סממנים המצביעים על ירידה אפשרית בכושר הפירעון של הלווים, בין היתר באמצעות ניטור תקופת הפיגור של החובות, בתדירות יומית.

אינדיקציה נוספת לאיכות תיק האשראי הינה שיעור החובות הבעייתיים מתוך תיק האשראי.

ב. נתונים כמותיים

להלן נתונים לגבי מדדים פיננסיים מסויימים המשמשים להערכת איכות תיק האשראי, בחתך קבוצות אשראי:

31 בדצמבר 2021				31 בדצמבר 2022			
הלוואות לפרטיים				הלוואות לפרטיים			
סך-הכל	אחר	דיור	מסחרי	סך-הכל	אחר	דיור	מסחרי
%							
97.8	97.7	99.1	97.3	97.8	98.1	98.9	97.4
שיעור יתרת אשראי תקין לציבור מיתרת אשראי לציבור							
1.5	1.7	0.9	1.7	1.1	1.4	0.4	1.3
שיעור יתרת אשראי בעייתי צובר לציבור מיתרת אשראי לציבור							
0.7	0.6	-	0.9	1.1	0.5	0.8	1.3
שיעור יתרת אשראי שאינו צובר לציבור מיתרת אשראי לציבור							
1.5	2.3	0.4	1.7	1.6	2.7	0.6	1.8
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי לציבור							
62.5	100.0	45.2	59.0	72.5	140.9	51.6	67.5
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת סיכון אשראי בעייתי (למעט נגזרים ואיגרות חוב)							

הנהלת הבנק עוקבת אחרי התפתחות אינדיקטורים אלו בתדירות רבעונית ובוחנת את משמעות התוצאות שהתקבלו, הן ביחס לתקופות קודמות והן ביחס לנתונים המקבילים במערכת הבנקאית.

ביאור 31 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)
א. מידע נוסף על חובות לא צוברים:

ליום 31 בדצמבר 2022					
הכנסות ריבית שנרשמו ⁽²⁾	יתרה חוזית	חובות לא צוברים בגינם נערכה הפרשה להפסדי אשראי		חובות לא צוברים בגינם נערכה הפרשה להפסדי אשראי	
		סך הכל	צוברים אחרים	יתרת הפרשה	יתרה רשומה
		יתרה רשומה ⁽¹⁾	יתרה רשומה	יתרת הפרשה	יתרה רשומה
		מיליוני ש"ח			
1	137	72	38	8	34
2	615	286	50	42	236
3	752	358	88	50	270
-	86	86	-	2	86
-	43	26	-	5	26
3	881	470	88	57	382
-	25	3	3	-	-
3	906	473	91	57	382
	400	272	58	37	214
	322	54	33	7	21
	184	147	-	13	147

פעילות לווים בישראל:

בינוי ונדל"ן
מסחרי - אחר
סך הכל מסחרי
אנשים פרטיים
- הלוואות לדיוור
- אחר
סך הכל אשראי לציבור - פעילות
בישראל

פעילות לווים בחו"ל:

סך הכל אשראי לציבור - פעילות
בחו"ל
סך הכל*

* מזה:

נמדד פרטנית לפי ערך
נוכחי של תזרימי מזומנים
נמדד פרטנית לפי שווי הוגן
של הביטחון
נמדד על בסיס קבוצתי

1. סך יתרת החוב הרשומה הממוצעת של חובות לא צוברים לתקופה שהסתיימה ליום 31 בדצמבר 2022 הינה בסך 588 מיליוני ש"ח.
2. סכום הכנסות הריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הלא צוברים.

אילו החובות שאינם צוברים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 12 מיליוני ש"ח.

ביאור 31 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

א.2. מידע נוסף על חובות לא צוברים (המשך):

ליום 31 בדצמבר 2021*					
הכנסות ריבית שנרשמו ⁽²⁾	יתרה חוזית	חובות לא צוברים אחרים		חובות לא צוברים בגינם נערכה הפרשה להפסדי אשראי	
		סך הכל			
		יתרה רשומה ⁽¹⁾	יתרה רשומה	יתרת הפרשה	יתרה רשומה
מיליוני ש"ח					
7	188	74	41	9	33
3	616	152	59	40	93
10	804	226	100	49	126
-	-	-	-	-	-
1	174	28	1	8	27
11	978	254	101	57	153
-	26	3	3	-	-
11	1,004	257	104	57	153
	312	177	63	39	114
	692	80	41	16	39
	-	-	-	-	

פעילות לזוים בישראל:

בינוי ונדל"ן
מסחרי - אחר
סך הכל מסחרי
אנשים פרטיים
- הלוואות לדיור
- אחר
סך הכל אשראי לציבור - פעילות בישראל

פעילות לזוים בחו"ל:

סך הכל אשראי לציבור - פעילות בחו"ל
סך הכל*

* מזה:

נמדד פרטנית לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
נמדד פרטנית לפי שווי הוגן של הביטחון
נמדד על בסיס קבוצתי

1. סך יתרת החוב הרשומה הממוצעת של חובות לא צוברים לתקופה שהסתיימה ליום 31 בדצמבר 2021 הינה בסך 390 מיליוני ש"ח.
 2. סכום הכנסות הריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הלא צוברים.
- * סווג מחדש בהתאם למתכונת הגילוי החדשה על חובות שאינם צוברים חלק הגילוי על חובות פגומים.

- ב. אשראי לציבור (המשך)
א. מידע נוסף על חובות לא צוברים (המשך):

ליום 30 בדצמבר 2020*					
הכנסות ריבית שנרשמו ⁽²⁾	חובות לא צוברים בגינם נערכה הפרשה להפסדי אשראי		חובות לא צוברים אחרים	סך הכל	
	יתרה רשומה	יתרת הפרשה	יתרה רשומה	יתרה רשומה ⁽¹⁾	יתרה חוזית
	מיליוני ש"ח				
2	43	7	31	74	186
3	141	50	42	183	652
5	184	57	73	257	838
-	2	-	-	2	2
1	32	13	1	33	182
6	218	70	74	292	1,022
-	-	-	3	3	26
6	218	70	77	295	1,048
	186	62	44	230	328
	32	8	33	65	720
	-	-	-	-	-

פעילות לווים בישראל:

בינוי ונדל"ן
מסחרי - אחר
סך הכל מסחרי
אנשים פרטיים
- הלוואות לדיוור
- אחר
סך הכל אשראי לציבור - פעילות
בישראל

פעילות לווים בחו"ל:

סך הכל אשראי לציבור - פעילות
בחו"ל
סך הכל*

* מזה:

נמדד פרטנית לפי ערך נוכחי
של תזרימי מזומנים
נמדד פרטנית לפי שווי הוגן
של הביטחון
נמדד על בסיס קבוצתי

1. סך יתרת החוב הרשומה הממוצעת של חובות לא צוברים לתקופה שהסתיימה ליום 31 בדצמבר 2020 הינה בסך 436 מיליוני ש"ח.
2. סכום הכנסות הריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הלא צוברים.
אילו החובות שאינם צוברים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 19 מיליוני ש"ח.
* סוג מחדש בהתאם למתכונת הגילוי החדשה על חובות שאינם צוברים חלף הגילוי על חובות פגומים.

ביאור 31 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

ב.2. מידע נוסף על חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי :

ליום 31 בדצמבר 2022				
סך הכל ⁽²⁾	צובר הכנסות ריבית			אינו צובר ריבית
	חוב שאינו בפיגור	תקופת הפיגור		
		בפיגור של 30 יום ועד 89 יום	בפיגור של 90 יום ומעלה	
		מיליוני ש"ח		
28	11	-	-	17
113	38	1	-	74
141	49	1	-	91
1	1	-	-	-
55	28	1	-	26
197	78	2	-	117
-	-	-	-	-
197	78	2	-	117

פעילות לווים בישראל:

בינוי ונדל"ן

מסחרי - אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים:

- הלוואות לדיור⁽¹⁾

- אחר

סך הכל אשראי לציבור -

פעילות בישראל

פעילות לווים בחו"ל:

סך הכל אשראי לציבור -

פעילות בחו"ל

סך הכל

1. הוצג לראשונה לאור יישום של הכללים החדשים לעניין זיהוי ארגונים מחדש של חובות בעייתיים על הלוואות לדיור.
2. ליום 31 בדצמבר 2022 חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי בסך 190 מיליוני ש"ח סווגו כחובות בעייתיים.

ליום 31 בדצמבר 2021 ⁽²⁾				
צובר הכנסות ריבית				
סך הכל ⁽¹⁾	חוב שאינו בפיגור	תקופת הפיגור		אינו צובר ריבית
		בפיגור של 30 יום ועד 89 יום	בפיגור של 90 יום ומעלה	
		מיליוני ש"ח		
31	16	-	-	15
112	59	1	-	52
143	75	1	-	67
-	-	-	-	-
57	28	1	-	28
200	103	2	-	95
-	-	-	-	-
200	103	2	-	95

פעילות לווים בישראל:

בינוי ונדל"ן

מסחרי - אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים:

- הלוואות לדיור

- אחר

סך הכל אשראי לציבור -

פעילות בישראל

פעילות לווים בחו"ל:

סך הכל אשראי לציבור -

פעילות בחו"ל

סך הכל

1. ליום 31 בדצמבר 2021 כל החובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי בסך 200 מיליוני ש"ח, סווגו כחובות בעייתיים.
2. כפי שפורסם בדוחות הכספיים לפני יישום כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים CECL.

ביאור 31 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

ב.2. מידע נוסף על חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי (המשך):

ארגונים מחדש שבוצעו					
בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021			בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022		
יתרת חוב רשומה			יתרת חוב רשומה		
מספר חוזים	לפני הארגון	אחרי הארגון	מספר חוזים	לפני הארגון	אחרי הארגון
145	17	17	160	13	12
520	72	68	525	55	53
665	89	85	685	68	65
2	1	1	-	-	-
1,889	43	42	1,963	44	41
2,556	133	128	2,648	112	106
3	-	-	1	-	-
2,559	133	128	2,649	112	106

פעילות לווים בישראל:

בינוי ונדל"ן

מסחרי - אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים

- הלוואות

לדיוור

- אחר

סך הכל אשראי לציבור

- פעילות בישראל

פעילות לווים בחו"ל:

סך הכל אשראי לציבור

- פעילות בחו"ל

סך הכל

ארגונים מחדש שבוצעו		
בשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020		
יתרת חוב רשומה		
מספר חוזים	לפני הארגון	אחרי הארגון
186	31	31
795	109	107
981	140	138
-	-	-
1,666	46	44
2,647	186	182
-	-	-
2,647	186	182

פעילות לווים בישראל:

בינוי ונדל"ן

מסחרי - אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים

- הלוואות לדיוור

- אחר

סך הכל אשראי לציבור - פעילות בישראל

פעילות לווים בחו"ל:

סך הכל אשראי לציבור - פעילות בחו"ל

סך הכל

ביאור 31 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

ב.2. מידע נוסף על חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי (המשך):

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ⁽¹⁾					
בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021		בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022			
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה		
69	5	68	6	פעילות לווים בישראל:	
182	9	237	16	בינוי ונדל"ן	
251	14	305	22	מסחרי - אחר	
1	-	-	-	סך הכל מסחרי	
854	8	666	5	אנשים פרטיים	
1,106	22	971	27	- הלוואות לדיור	
-	-	-	-	- אחר	
1,106	22	971	27	סך הכל אשראי לציבור - פעילות בישראל	
-	-	-	-	פעילות לווים בחו"ל:	
-	-	-	-	סך הכל אשראי לציבור - פעילות בחו"ל	
1,106	22	971	27	סך הכל	

1. חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים ומעלה, אשר אורגנו מחדש במהלך השנה שקדמה למועד סיווגם כ"חובות בפיגור".

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ⁽¹⁾					
בשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה				
83	8			פעילות לווים בישראל:	
260	13			בינוי ונדל"ן	
343	21			מסחרי - אחר	
-	-			סך הכל מסחרי	
614	6			אנשים פרטיים	
957	27			- הלוואות לדיור	
-	-			- אחר	
957	27			סך הכל אשראי לציבור - פעילות בישראל	
-	-			פעילות לווים בחו"ל:	
-	-			סך הכל אשראי לציבור - פעילות בחו"ל	
957	27			סך הכל	

1. חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים ומעלה, אשר אורגנו מחדש במהלך השנה שקדמה למועד סיווגם כ"חובות בפיגור".

ביאור 31 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

ג.2 מידע נוסף על על אשראי לא צובר בפיגור (במיליוני ש"ח) :

ליום 31 בדצמבר 2022							
אינו בפיגור של 90 יום או יותר	בפיגור של 90 ימים עד 180	בפיגור מעל 180	בפיגור מעל שנה עד 3 שנים	בפיגור מעל 3 שנים עד 5 שנים	בפיגור מעל 5 שנים עד 7 שנים	בפיגור מעל 7 שנים	סך הכל
מיליוני ש"ח							
41	18	12	38	20	3	2	134
-	50	28	5	2	-	1	86
2	-	-	-	-	-	-	2
43	68	40	43	22	3	3	222

מסחרי
הלוואות לדיור
אנשים פרטיים -
אחר
סך הכל

ג.3 מידע נוסף על הלוואות לדיור

יתרות לסוף שנה לפי שיעור המימון (LTV), סוג ההחזר וסוג הריבית

ליום 31 בדצמבר 2022					
יתרת הלוואה לדיור					
איכות הבטחון	שיעור המימון ⁽¹⁾	ללא מרכיבים נדחים	מרכיבים נדחים	סך הכל	מזה: ריבית משתנה
מיליוני ש"ח					
שיעבוד ראשון	- עד 60%	7,323	98	7,421	4,657
שיעבוד משני או ללא שיעבוד	- מעל 60%	3,772	9	3,781	2,350
		44	-	44	-
סך הכל		11,139	107	11,246	7,007

ליום 31 בדצמבר 2021					
יתרת הלוואה לדיור					
איכות הבטחון	שיעור המימון ⁽¹⁾	ללא מרכיבים נדחים	מרכיבים נדחים	סך הכל	מזה: ריבית משתנה
מיליוני ש"ח					
שיעבוד ראשון	- עד 60%	6,137	79	6,216	3,943
שיעבוד משני או ללא שיעבוד	- מעל 60%	2,730	17	2,747	1,724
		46	-	46	-
סך הכל		8,913	96	9,009	5,667

1. היחס בין המסגרת המאושרת לבין שווי הנכס, במועד אישור המסגרת.

ג. מכירה, רכישה וסינדיקציה של אשראי לציבור במהלך השנה

1. מכירה ורכישה של אשראי לציבור (במיליוני ש"ח)

סיכון אשראי לציבור שנרכש				סיכון אשראי לציבור שנמכר			
מזה: אשראי בעייתי	סיכון אשראי חוץ מאזני השנה ⁽¹⁾	אשראי לציבור שנרכש השנה	יתרה לסוף שנה של סיכון האשראי שנמכר, אשר התאגיד הבנקאי נותן עבור שירות	סך הכל רווח (הפסד) בגין סיכון אשראי שנמכר	מזה: אשראי בעייתי	סיכון אשראי חוץ מאזני השנה ⁽¹⁾	אשראי לציבור שנמכר השנה
31.12.2022							
-	-	268	639	-	-	-	75
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	268	639	-	-	-	75
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	268	639	-	-	-	75
31.12.2021							
-	-	115	783	(2)-	2	-	2
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	115	783	-	2	-	2
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	115	783	-	2	-	2

סך הכל מסחרי אנשים פרטיים- הלוואות לדיוור אנשים פרטיים- אחר סך הכל אשראי לציבור סך הכל אשראי לממשלות סך הכל חובות

1. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
2. לא כולל תקבולים בסך של 19 מיליון ש"ח שנרשמו כהחזר מחיקות חשבונאיות (הקטנת הוצאות להפסדי אשראי).

ג. מכירה, רכישה וסינדיקציה של אשראי לציבור במהלך השנה

2. סינדיקציות והשתתפות בסינדיקציות של הלוואות (במיליוני ש"ח)

עסקאות סינדיקציה שיוזמו אחרים		עסקאות סינדיקציה שהתאגיד הבנקאי יזם			
חלקו של התאגיד הבנקאי		חלקם של אחרים		חלקו של התאגיד הבנקאי	
סיכון אשראי	חץ מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי	חץ מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי	חץ מאזני ⁽¹⁾
אשראי לציבור	אשראי לציבור	אשראי לציבור	אשראי לציבור	אשראי לציבור	אשראי לציבור
31.12.2022					
266	322	5	851	8	496
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
266	322	5	851	8	496
-	-	-	-	-	-
266	322	5	851	8	496
31.12.2021					
104	368	4	828	6	516
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
104	368	4	828	6	516
-	-	-	-	-	-
104	368	4	828	6	516

סך הכל מסחרי
אנשים פרטיים- הלוואות
לדיוור
אנשים פרטיים- אחר
סך הכל אשראי לציבור
סך הכל אשראי
לממשלות
סך הכל חובות

סך הכל מסחרי
אנשים פרטיים- הלוואות
לדיוור
אנשים פרטיים- אחר
סך הכל אשראי לציבור
סך הכל אשראי
לממשלות
סך הכל חובות

1. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

3. פעילות ניהול הלוואות מתקציב המדינה

הבנק מנהל הלוואות שניתנו לרשויות מקומיות מתקציב המדינה בסך 783 מיליון ש"ח (31.12.2021) 899 מיליון ש"ח).

ד. אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של לווה

31 בדצמבר 2022				
מ	עד	מספר לווים ⁽⁴⁾	אשראי ⁽¹⁾⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾
				מיליוני ש"ח
0	10	163,124	155	113
10	20	41,032	314	275
20	40	42,475	779	437
40	80	37,052	1,562	548
80	150	23,461	2,067	473
150	300	12,821	2,232	413
300	600	8,356	3,254	385
600	1,200	8,290	6,430	655
1,200	2,000	3,144	4,168	536
2,000	4,000	1,316	3,070	477
4,000	8,000	595	2,832	478
8,000	20,000	392	4,246	625
20,000	40,000	196	4,670	895
40,000	200,000	132	7,374	1,584
200,000	400,000	1	148	84
סך הכל				7,978
				43,301
				342,387

1. לרבות השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים הנובעים מפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים של הציבור.
2. האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הבטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווים ושל קבוצת לווים.
3. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים וחוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של לווה.
4. מספר הלווים לפי סה"כ אשראי וסיכון אשראי.

תקרת האשראי במדרגה העליונה מסתכמת ב- 232 מיליון ש"ח.

ד. אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של לווה (במיליוני ש"ח) (המשך)

31 בדצמבר 2021			מדרגות האשראי (אלפי ש"ח)		
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽²⁾⁽³⁾	אשראי ⁽¹⁾⁽²⁾	מספר לווים ⁽⁴⁾	עד	מ	
מיליוני ש"ח					
90	155	101,393	10	0	
262	312	38,145	20	10	
414	755	39,780	40	20	
516	1,504	35,213	80	40	
454	1,972	22,310	150	80	
378	2,072	11,831	300	150	
381	3,055	7,920	600	300	
765	5,560	7,454	1,200	600	
558	3,346	2,614	2,000	1,200	
463	2,665	1,151	4,000	2,000	
478	2,594	549	8,000	4,000	
659	3,953	370	20,000	8,000	
856	4,176	182	40,000	20,000	
1,413	6,151	122	200,000	40,000	
-	-	-	400,000	200,000	
7,687	38,270	269,034		סך הכל	

1. לרבות השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים הנובעים מפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים של הציבור.
2. האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הבטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווים ושל קבוצת לווים.
3. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים וחוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של לווה.
4. מספר הלווים לפי סה"כ אשראי וסיכון אשראי.

תקרת האשראי במדרגה העליונה מסתכמת ב- 163 מיליון ש"ח.

ה. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה

ליום 31 בדצמבר 2021		ליום 31 בדצמבר 2022	
הפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾	יתרת החוזה ⁽¹⁾	הפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾	יתרת החוזה ⁽¹⁾
מיליוני ש"ח			
1	81	-	77
6	275	4	293
-	887	-	912
4	1,468	3	1,569
-	117	-	106
2	1,205	3	1,320
6	2,102	16	2,157
-	618	-	1,061
4	2,313	13	2,185

נסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

- אשראי תעודות
- ערבויות להבטחת אשראי
- ערבויות לרוכשי דירות
- ערבויות והתחייבויות אחרות
- מסגרות לפעילות במכשירים נגזרים
- שלא נוצלו
- מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי
- שלא נוצלו^(*)
- מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות
- בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
- התחייבויות להוצאת ערבויות
- התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי
- שאפשר ועדיין לא ניתן⁽³⁾

1. יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.
2. יתרת הפרשה להפסדי אשראי.
3. כולל התחייבות למתן אשראי שניתן ללקוחות במסגרת "אישור עקרוני ושמירת שיעור הריבית" להוראת ניהול בנקאי תקין 451, נהלים למתן הלוואות לדיוור.

ו. ערבויות

הבנק מספק מגוון רחב של ערבויות ושיפויים עבור לקוחותיו על מנת לשפר את יכולת האשראי שלהם ולאפשר להם להשלים מגוון רחב של עסקאות. בעבור חוזים מסוימים, אשר עונים להגדרת ערבות, הבנק מכיר במועד ההכרה לראשונה, בהתחייבות בגובה השווי ההוגן של המחויבות בגין הערבות בעת הנפקת הערבות. הסכום המקסימלי של התשלומים העתידיים הפוטנציאליים נקבע בהתאם לסכום הנקוב של הערבויות, מבלי לקחת בחשבון החזרים אפשריים או בטוחות מוחזקות או משועבדות.

ליום 31 בדצמבר 2022

תשלומים עתידיים פוטנציאליים מכסימליים - בחתך תקופת הפקיעה						סוג הערבות
עד שנה	משנה ועד שלוש שנים	משלוש ועד חמש שנים	מעל חמש שנים	סך הכל (*)	עלות מופחתת	
מיליוני ש"ח						
4	14	-	4	22	-	אשראי תעודות (standby)
225	60	2	6	293	4	ערבויות להבטחת אשראי
636	260	16	-	912	4	ערבויות לרוכשי דירות
1,115	267	36	151	1,569	17	ערבויות והתחייבויות אחרות
1,980	601	54	161	2,796	25	סך הכל ערבויות

ליום 31 בדצמבר 2021

תשלומים עתידיים פוטנציאליים מכסימליים - בחתך תקופת הפקיעה						סוג הערבות
עד שנה	משנה ועד שלוש שנים	משלוש ועד חמש שנים	מעל חמש שנים	סך הכל (*)	עלות מופחתת	
מיליוני ש"ח						
9	-	2	-	11	-	אשראי תעודות (standby)
234	36	5	-	275	4	ערבויות להבטחת אשראי
618	253	16	-	887	3	ערבויות לרוכשי דירות
1,132	297	15	24	1,468	15	ערבויות והתחייבויות אחרות
1,993	586	38	24	2,641	22	סך הכל ערבויות

* כ- 98% מיתרת הערבויות ליום 31.12.2022 הונפקו ללקוחות המדורגים ב"דירוג השקעה" (31.12.2021 - 98%).

ביאור 32 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

31 בדצמבר 2022						
מטבע ישראלי		מטבע חוץ ⁽¹⁾		פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	סך הכל	
לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אחר			
מיליוני ש"ח						
נכסים						
13,115	40	404	120	-	13,679	מזומנים ופקדונות בבנקים
6,165	101	498	211	13	6,988	ניירות ערך
37,651	4,621	167	130	-	42,569	אשראי לציבור, נטו
2	-	-	-	-	2	אשראי לממשלה
-	-	-	-	14	14	השקעה בחברות כלולות
-	-	-	-	465	465	בניינים וציוד
-	-	-	-	59	59	נכסים מוחזקים למכירה
-	-	-	-	1	1	נכסים בלתי מוחשיים
4	6	56	14	6	86	נכסים בגין מכשירים נגזרים
736	-	-	-	187	923	נכסים אחרים
57,673	4,768	1,125	475	745	64,786	סך הכל נכסים
התחייבויות						
47,011	1,315	2,137	584	-	51,047	פקדונות הציבור
6,683	-	48	24	-	6,755	פקדונות מבנקים
28	-	13	-	-	41	פקדונות הממשלה
520	636	-	-	-	1,156	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
8	36	16	8	6	74	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,455	151	19	3	30	1,658	התחייבויות אחרות
55,705	2,138	2,233	619	36	60,731	סך הכל התחייבויות
1,968	2,630	(1,108)	(144)	709	4,055	הפרש
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
(1,170)	(60)	1,095	135	-	-	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	-	-	-	-	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	-	-	-	-	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
798	2,570	(13)	(9)	709	4,055	סך הכל כללי
-	-	-	-	-	-	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	-	-	-	-	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

1. כולל צמודי מטבע חוץ.

2. לרבות יתרות בגין מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם הינו פריט לא כספי.

ביאור 32 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

31 בדצמבר 2021						נכסים
פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾		מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי		
סך הכל		אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
14,079	-	105	211	46	13,717	מזומנים ופקדונות בבנקים
6,883	13	146	365	136	6,223	ניירות ערך
37,636	-	119	208	4,165	33,144	אשראי לציבור, נטו
28	-	-	-	-	28	אשראי לממשלה
12	10	-	-	2	-	השקעה בחברות כלולות
464	464	-	-	-	-	בניינים וציוד
2	2	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים
45	16	4	1	4	20	נכסים בגין מכשירים נגזרים
745	177	-	-	-	568	נכסים אחרים
59,894	682	374	785	4,353	53,700	סך הכל נכסים
						התחייבויות
48,070	-	601	1,961	1,452	44,056	פקדונות הציבור
4,737	-	30	84	-	4,623	פקדונות מבנקים
179	-	-	14	-	165	פקדונות הממשלה
1,424	-	-	-	906	518	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
93	16	1	13	9	54	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,620	29	4	12	147	1,428	התחייבויות אחרות
56,123	45	636	2,084	2,514	50,844	סך הכל התחייבויות
						הפרש
3,771	637	(262)	(1,299)	1,839	2,856	
						מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
-	-	253	1,296	(519)	(1,030)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	-	-	-	-	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	-	-	-	-	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
3,771	637	(9)	(3)	1,320	1,826	סך הכל כללי
-	-	-	-	-	-	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	-	-	-	-	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

1. כולל צמודי מטבע חוץ.
2. לרבות יתרות בגין מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם הינו פריט לא כספי.

ביאור 33 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפרעון

31 בדצמבר 2022						
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים ⁽¹⁾						
משלש ועד	משנתיים	משנה ועד	מ- 3 חודשים	מחודש ועד	עם דרישה	
ועד 3 שנים	ועד 3 שנים	שנתיים	ועד שנה	3 חודשים	ועד חודש	
מיליוני ש"ח						
						מטבע ישראלי ⁽³⁾
4,827	4,972	7,161	7,186	4,733	17,964	נכסים
1,513	932	2,721	11,418	6,643	32,723	התחייבויות
3,314	4,040	4,440	(4,232)	(1,910)	(14,759)	הפרש
-	-	-	(413)	(562)	(168)	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
3,314	4,040	4,440	(4,645)	(2,472)	(14,927)	הפרש לאחר מכשירים נגזרים
						מטבע חוץ ⁽⁶⁾
36	39	82	226	96	655	נכסים
3	4	24	771	241	1,813	התחייבויות
33	35	58	(545)	(145)	(1,158)	הפרש ^(*)
-	-	-	413	562	168	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
33	35	58	(132)	417	(990)	הפרש לאחר מכשירים נגזרים
28	32	20	212	46	(769)	* מזה - הפרש בדולר
						סך הכל
4,863	5,011	7,243	7,412	4,829	18,619	נכסים ⁽⁸⁾
1,516	936	2,745	12,189	6,884	34,536	התחייבויות ⁽⁹⁾
3,347	4,075	4,498	(4,777)	(2,055)	(15,917)	הפרש
3,570	4,695	6,524	6,989	4,742	4,346	8. מזה - אשראי לציבור
110	320	1,094	9,579	6,857	32,692	9. מזה - פקדונות הציבור
						יתרה מאזנית ליום 31 בדצמבר 2021
3,388	4,491	5,600	5,997	4,251	18,578	נכסים ⁽¹⁰⁾
640	1,764	2,784	7,881	6,425	34,637	התחייבויות ⁽¹¹⁾
2,748	2,727	2,816	(1,884)	(2,174)	(16,059)	הפרש
3,186	4,199	5,365	5,707	4,212	4,071	10. מזה - אשראי לציבור
71	176	636	7,538	6,135	33,147	11. מזה - פקדונות הציבור

יתרה מאזנית ליום 31 בדצמבר 2021

3,388	4,491	5,600	5,997	4,251	18,578	נכסים ⁽¹⁰⁾
640	1,764	2,784	7,881	6,425	34,637	התחייבויות ⁽¹¹⁾
2,748	2,727	2,816	(1,884)	(2,174)	(16,059)	הפרש
3,186	4,199	5,365	5,707	4,212	4,071	10. מזה - אשראי לציבור
71	176	636	7,538	6,135	33,147	11. מזה - פקדונות הציבור

יתרה מאזנית ⁽⁴⁾							
מארבע ועד חמש שנים	מחמש ועד עשר שנים	מעשר ועד עשרים שנה	מעל עשרים שנה	סך-הכל תזרימי מזומנים	ללא תקופת פרעון ⁽²⁾	סך הכל	שיעור תשואה חוזי ⁽⁵⁾
							%
3,205	13,023	9,321	2,988	75,380	633	62,514	4.86
1,186	1,166	564	100	58,966	-	57,859	2.61
2,019	11,857	8,757	2,888	16,414	633	4,655	2.25
-	-	-	-	(1,143)	-	(1,234)	
2,019	11,857	8,757	2,888	15,271	633	3,421	
18	359	103	178	1,792	-	1,527	4.32
3	-	-	-	2,859	-	2,836	0.39
15	359	103	178	(1,067)	-	(1,309)	3.93
-	-	-	-	1,143	-	1,234	
15	359	103	178	76	-	(75)	
13	190	63	156	(9)	-	(1,158)	
3,223	13,382	9,424	3,166	77,172	633	64,041 ⁽⁷⁾	4.85
1,189	1,166	564	100	61,825	-	60,695	2.5
2,034	12,216	8,860	3,066	15,347	633	3,346	2.35
3,019	8,846	8,052	2,786	53,569	415	42,569 ⁽⁷⁾	5.63
250	242	367	7	51,518	-	51,047	2.23
3,531	11,426	6,310	2,746	66,318	716	59,212 ⁽⁷⁾	2.52
838	925	434	104	56,432	-	56,078	0.17
2,693	10,501	5,876	2,642	9,886	716	3,134	2.35
2,272	6,931	5,812	1,809	43,564	385	37,636 ⁽⁷⁾	3.70
74	272	170	5	48,224	-	48,070	0.10

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי, המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי, לפי הערכת ההנהלה. חישובי השווי ההוגן המבוססים על הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון, מהווים אומדן סובייקטיבי. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המצורפת אינה מהווה בהכרח אינדיקציה לשווי מימושו של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון תנודתיות בשיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שכרוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי הבנק. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

הערה:

החל מיום 1 בינואר 2020 יישם הבנק תיקון להוראות הדיווח לציבור, במסגרתו אומצו כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא: "חכירות". לפיכך, נכללו בהתחייבויות הבנק, החל ממועד זה, ערכם הנוכחי של תשלומים עתידיים בגין חוזי חכירה תפעוליים, המתחייבים לזכויות השימוש של הבנק בנכסי נדל"ן וצידוד שנחכרו בחכירה תפעולית. עם זאת, בהתאם להוראות תקן החשבונאות בנושא זה, יתרת ההתחייבויות בגין חוזי החכירה כאמור, לא תיכלל במסגרת הגילוי על יתרות השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים, המוצגות במסגרת ביאור זה.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

1. מכשירים פיננסיים סחירים: השקעה בניירות ערך והתחייבויות בגין אגרות חוב שהונפקו ע"י הבנק - השווי ההוגן נקבע לפי שווי שוק.
 2. מכשירים פיננסיים שאינם סחירים (למעט מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים):
- השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים שאינם סחירים נקבע, בדרך כלל, באמצעות היוון תזרים מזומנים עתידי לפי שיעורי ריבית שבהם ביצע הבנק או היה מבצע, עסקאות דומות במועד הדיווח, כמפורט להלן:

אשראי לציבור -

(א) כללי

השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים מנוכים בשיעור ניכיון מתאים. הערך הנוכחי נמדד עבור תזרים התקבולים העתידי (קרן וריבית) לכל הלוואה בנפרד, בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי. קביעת רמת הסיכון, כאמור, נגזרת ממודל דירוג לווים המשמש את הבנק ובוחן את רמת הסיכון של הלקוח בהתבסס על פרמטרים פיננסיים, ניהוליים וענפיים. בדרך כלל שיעורי הריבית ששימשו לצורך היוון תזרימי המזומנים נקבעו לפי שיעורי ריבית לפיהם נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים (המשך)

(ב) חובות בעייתיים

השווי ההוגן של חובות בעייתיים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגלום בהם. בכל מקרה שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח. תזרימי המזומנים עבור חובות בעייתיים, חושבו לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.

(ג) הלוואות לדיור

תזרימי המזומנים בגין הלוואות לדיור המסולקות לעיתים לפני המועד החוזי שנקבע לפרעון, הוערכו על פי תחזית לפרעון מוקדם של אשראים אלו המבוססת על מודל סטטיסטי.

היוון תזרים המזומנים, כאמור, על פי מועדי הפרעון הצפויים, במקום על פי מועדי הפרעון החוזיים של אותם אשראים, הגדיל את השווי ההוגן של אותם אשראים בכ- 11 מיליון ש"ח.

פקדונות וכתבי התחייבות נדחים - השווי ההוגן של יתרת הפקדונות וכתבי ההתחייבות נאמד בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור הריבית בו מגייס הבנק פקדונות דומים או כתבי התחייבות דומים לתאריך המאזן, בהתבסס על פרמטרים כגון: תקופת הפקדון, סוג ההצמדה וגודל הפקדון.

בחישוב השווי ההוגן של פקדונות הצמודים למדד או לשקל לפי ברירה, נלקחו בחשבון גם השינויים בשווי ההוגן של הפקדון, בהתחשב בערך הזמן של הברירה ובשינויים הצפויים במדד המחירים עד למועד הפרעון של הפקדונות.

פקדונות הציבור כוללים "תכניות חיסכון", המהווים פקדונות לתקופת פרעון ארוכה יחסית. על פי הנסיון שנצבר בבנק - חלק מהמפקידים נוהג לפרוע את הפקדונות קודם לתאריך הפרעון החוזי שלהם תמורת שוויים החוזי בניכוי "קנס פרעון מוקדם".

תזרימי המזומנים הצפויים בגין תכניות החיסכון הוצגו בהתבסס על נתונים סטטיסטיים הכוללים תחזיות לפרעונות מוקדמים של אותן תכניות. היוון תזרימי המזומנים, על פי התחזית לפרעונות מוקדמים של תוכניות חיסכון, הקטין את השווי ההוגן של אותן תוכניות חיסכון בכ- 4 מיליון ש"ח.

3. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי - השווי ההוגן הוערך בהתאם לעמלות בעסקאות דומות במועד הדיווח, תוך התאמה ליתרת תקופת העסקה ולאיכות האשראי של הצד הנגדי.

הערכת השווי ההוגן של "התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן", כללה התייחסות להפרש בין הריבית שנקבעה בהסכם, לבין הריבית בעסקאות דומות במועד הדיווח.

מכשירים נגזרים - מכשירים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי השוק. מכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל, הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת, הלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי, לרבות סיכון האשראי של צד נגדי (CVA).

סיכון האשראי של צד נגדי מבוסס על מרווחי האשראי של חוזי CDS סחירים של הצד הנגדי לעסקה (במידה וקיימים כאלה), או על מרווחים המבוססים על דירוג האשראי של הלקוח.

ביאור 34 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. ההרכב במאוזן

31 בדצמבר 2022					
סך הכל	שווי הוגן			יתרה במאזן	
	רמה 3 ⁽³⁾	רמה 2 ⁽²⁾	רמה 1 ⁽¹⁾		
מיליוני ש"ח					
13,680	553	-	13,127	13,679	נכסים פיננסיים
6,852	13	696	6,143	6,988	מזומנים ופקדונות בבנקים
43,296	43,296	-	-	42,569	ניירות ערך ⁽⁴⁾
2	2	-	-	2	אשראי לציבור, נטו
86	30	50	6	86	אשראי לממשלה
-	-	-	-	-	נכסים בגין מכשירים נגזרים
138	137	1	-	138	הלוואה לחברה כלולה
64,054	44,031	747	19,276	63,462 ⁽⁵⁾	נכסים פיננסיים אחרים
					סך הכל נכסים פיננסיים
					התחייבויות פיננסיות
51,157	13,720	37,437	-	51,047	פקדונות הציבור
6,473	4,850	1,623	-	6,755	פקדונות מבנקים
42	14	28	-	41	פקדונות הממשלה
1,145	629	31	485	1,156	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
74	36	32	6	74	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
919	919	-	-	919	התחייבויות פיננסיות אחרות ⁽⁶⁾
59,810	20,168	39,151	491	59,992 ⁽⁵⁾	סך הכל התחייבויות פיננסיות
					מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
23	23	-	-	23	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

הערות:

1. הנתונים מבוססים על מחירי שוק שצוטטו ב"שוק פעיל".
2. הנתונים מבוססים על מידע נצפה משמעותי אחר.
3. הנתונים מבוססים על מידע לא נצפה משמעותי.
4. לפירוט נוסף לגבי היתרות במאזן ונתוני השווי ההוגן - ראה ביאור 12.
5. מזה - נכסים בסך 18,905 מיליון ש"ח והתחייבויות בסך 22,747 מיליון ש"ח שיתרתם במאזן זהה או מהווה קירוב לשווי ההוגן.
6. לא כולל התחייבויות בגין חכירות.

ביאור 34 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. ההרכב במאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2021					
סך הכל	שווי הוגן			יתרה במאזן	
	רמה 3 ⁽³⁾	רמה 2 ⁽²⁾	רמה 1 ⁽¹⁾		
					מיליוני ש"ח
נכסים פיננסיים					
14,090	364	-	13,726	14,079	מזומנים ופקדונות בבנקים
6,924	13	514	6,397	6,883	ניירות ערך ⁽⁴⁾
39,128	39,123	-	5	37,636	אשראי לציבור, נטו
28	28	-	-	28	אשראי לממשלה
45	25	4	16	45	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2	2	-	-	2	הלוואה לחברה כלולה
143	142	1	-	143	נכסים פיננסיים אחרים
60,360	39,697	519	20,144	58,816 ⁽⁵⁾	סך הכל נכסים פיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
48,374	11,190	37,184	-	48,070	פקדונות הציבור
4,699	4,401	298	-	4,737	פקדונות מבנקים
182	16	166	-	179	פקדונות הממשלה
1,527	568	41	918	1,424	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
93	9	68	16	93	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
775	775	-	-	775	התחייבויות פיננסיות אחרות ⁽⁶⁾
55,650	16,959	37,757	934	55,278 ⁽⁵⁾	סך הכל התחייבויות פיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
22	22	-	-	22	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

הערות:

1. הנתונים מבוססים על מחירי שוק שצוטטו ב"שוק פעיל".
2. הנתונים מבוססים על מידע נצפה משמעותי אחר.
3. הנתונים מבוססים על מידע לא נצפה משמעותי.
4. לפירוט נוסף לגבי היתרות במאזן ונתוני השווי הוגן - ראה ביאור 12.
5. מזה - נכסים בסך 20,077 מיליון ש"ח והתחייבויות בסך 22,097 מיליון ש"ח שיתרתם במאזן זהה או מהווה קירוב לשווי ההוגן.
6. לא כולל התחייבויות בגין חכירות.

ביאור 34 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. מכשירים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2022

מדידות שווי הוגן המתבססות על				
יתרה מאזנית	השפעת הסכמי קיזוז	מחירים		
		נתונים לא נצפים (רמה 3)	נתונים נצפים אחרים (רמה 2)	מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
75	-	-	-	75
5,464	-	-	632	4,832
17	-	-	17	-
18	-	-	-	18
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
1	-	-	-	1
5,500	-	-	649	4,851
-	-	-	-	-
1	-	-	1	-
6	-	6	-	-
12	-	-	12	-
62	-	24	38	-
6	-	-	-	6
-	-	-	-	-
86	-	30	50	6
5,662	-	30	700	4,932
-	-	-	-	-
36	-	36	-	-
12	-	-	12	-
20	-	-	20	-
6	-	-	-	6
-	-	-	-	-
74	-	36	32	6
74	-	36	32	6

נכסים

מזומנים ופקדונות בבנקים
 אגרות חוב זמינות למכירה -
 - של ממשלת ישראל
 - של ממשלות זרות
 - של מוסדות פיננסיים בישראל
 - אחרות
 מניות שאינן למסחר -
 ניירות ערך למסחר -
 • אגרות חוב - ממשלתיות
 סך הכל ניירות ערך
 אשראי לציבור
 נכסים פיננסיים אחרים
 נכסים בגין מכשירים נגזרים -
 • חוזי ריבית
 - שקל מדד
 - אחר
 • חוזי מטבע חוץ
 • חוזים בגין מניות
 • חוזי סחורות ואחרים
 סה"כ נכסים בגין מכשירים נגזרים
 סך הכל נכסים

התחייבויות

התחייבויות פיננסיות אחרות
 התחייבויות בגין מכשירים נגזרים -
 • חוזי ריבית
 - שקל מדד
 - אחר
 • חוזי מטבע חוץ
 • חוזים בגין מניות
 • חוזי סחורות ואחרים
 סה"כ התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
 סך הכל התחייבויות

ביאור 34 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. מכשירים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (במיליוני ש"ח) (המשך)

31 בדצמבר 2021

מדידות שווי הוגן המתבססות על				
יתרה מאזנית	השפעת הסכמי קיזוז	מחירים		
		נתונים לא נצפים (רמה 3)	נתונים נצפים אחרים (רמה 2)	מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
134	-	-	-	134
6,031	-	-	448	5,583
9	-	-	9	-
37	-	-	-	37
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
1	-	-	-	1
6,078	-	-	457	5,621
5	-	-	-	5
1	-	-	1	-
4	-	4	-	-
-	-	-	-	-
25	-	21	4	-
16	-	-	-	16
-	-	-	-	-
45	-	25	4	16
6,263	-	25	462	5,776
-	-	-	-	-
9	-	9	-	-
18	-	-	18	-
50	-	-	50	-
16	-	-	-	16
-	-	-	-	-
93	-	9	68	16
93	-	9	68	16

נכסים

מזומנים ופקדונות בבנקים
 אגרות חוב זמינות למכירה -
 - של ממשלת ישראל
 - של ממשלות זרות
 - של מוסדות פיננסיים בישראל
 - אחרות
 מניות שאינן למסחר -
 ניירות ערך למסחר -
 • אגרות חוב - ממשלתיות
 סך הכל ניירות ערך
 אשראי לציבור
 נכסים פיננסיים אחרים
 נכסים בגין מכשירים נגזרים -
 • חוזי ריבית
 - שקל מדד
 - אחר
 • חוזי מטבע חוץ
 • חוזים בגין מניות
 • חוזי סחורות ואחרים
 סה"כ נכסים בגין מכשירים נגזרים
 סך הכל נכסים

התחייבויות

התחייבויות פיננסיות אחרות
 התחייבויות בגין מכשירים נגזרים -
 • חוזי ריבית
 - שקל מדד
 - אחר
 • חוזי מטבע חוץ
 • חוזים בגין מניות
 • חוזי סחורות ואחרים
 סה"כ התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
 סך הכל התחייבויות

ביאור 34 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ה. שינויים במכשירים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022					מניות שאינן למסחר נכסים (התחייבויות), נטו, בגין מכשירים נגזרים:
שווי הוגן לתחילת השנה	שווי הוגן לסוף השנה	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו ⁽¹⁾⁽²⁾	שילוקים	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו ⁽¹⁾⁽²⁾	
-	-	-	-	-	חוזי ריבית
(5)	(30)	(3)	(22)	(22)	חוזי מטבע חוץ
21	24	(36)	39	-	חוזי סחורות
-	-	-	-	-	סך הכל
16	(6)	(39)	17	(22)	

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021					מניות שאינן למסחר נכסים (התחייבויות), נטו, בגין מכשירים נגזרים:
שווי הוגן לתחילת השנה	שווי הוגן לסוף השנה	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו ⁽¹⁾⁽²⁾	שילוקים	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו ⁽¹⁾⁽²⁾	
-	-	-	-	-	חוזי ריבית
(6)	(5)	(1)	2	1	חוזי מטבע חוץ
57	21	(49)	13	18	חוזי סחורות
37	-	(37)	-	-	סך הכל
88	16	(87)	15	19	

1. בגין מכשירים המוחזקים לסוף התקופה.
2. נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ו. פריטים הנמדדים בשווי הוגן שאינם על בסיס חוזר ונשנה (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2022					מדידות השווי ההוגן המתבססות על
הפסד	סך הכל	"רמה 1"	"רמה 2"	"רמה 3"	
(3)	54	54	-	-	אשראי לא צובר שגבייתו מותנית בביטחון
-	-	-	-	-	מניות שאינן למסחר
(3)	54	54	-	-	סך הכל

31 בדצמבר 2021					מדידות השווי ההוגן המתבססות על
הפסד	סך הכל	"רמה 1"	"רמה 2"	"רמה 3"	
(8)	80	80	-	-	אשראי לא צובר שגבייתו מותנית בביטחון
-	-	-	-	-	מניות שאינן למסחר
(8)	80	80	-	-	סך הכל

ז. מידע נוסף בגין נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה ששימשו במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו ל"רמה 3":

1. מידע כמותי

31 בדצמבר 2022					
מידע כמותי		נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן מיליוני ש"ח	
טווח ⁽¹⁾	תוצאה ⁽²⁾				
%					
		אומדן שווי הבטוחה	ציטוט שווי הוגן	54	אשראי לא צובר שגבייתו מותנית בבטחון
					נכסים (התחייבויות), נטו, בגין מכשירים נגזרים:
2.5	3.3 - 4.5	ציפיות אינפלציה ⁽⁴⁾	היוון תזרימי מזומנים	(30)	- חוזי ריבית - שקל מדד
0.1	0.0 - 0.7	סיכון אשראי צד נגדי ⁽³⁾	- מודל דירוג	24	- חוזי מטבע חוץ

31 בדצמבר 2021					
מידע כמותי			טכניקת הערכה	שווי הוגן מיליוני ש"ח	
טווח ⁽¹⁾	תוצאה ⁽²⁾	נתונים לא נצפים			
%					
			אומדן שווי הבטוחה	ציטוט שווי הוגן	80
אשראי לא צובר שגבייתו מותנית בבטחון					
נכסים (התחייבויות), נטו, בגין מכשירים נגזרים:					
2.4	2.1 - 2.7		ציפיות אינפלציה ⁽⁴⁾	היוון תזרימי מזומנים	(5)
0.2	0.0 - 1.1		סיכון אשראי צד נגדי ⁽³⁾	- מודל דירוג	21
- חוזי ריבית - שקל מדד - חוזי מטבע חוץ					

1. הטווח נגזר מהתקופה המשוקללת לפרעון של כל אחד מהמכשירים הנגזרים.

2. ממוצע משוקלל.

3. הנתונים המתייחסים לסיכון אשראי צד נגדי מייצגים את השפעת הסיכון על השווי ההוגן של המכשיר הנגזר.

4. עד שנה.

2. מידע איכותי

- עקום "ציפיות האינפלציה" לשנה הקרובה הינו הנתון הלא נצפה המשמעותי המשמש במדידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים. עליה בתחזית האינפלציה תגרום לעליה בשווי ההוגן של התחייבות צמודה למדד בגין מכשיר פיננסי נגזר (ולירידת השווי ההוגן של נכס צמוד למדד) - ולהיפך.
- מקדם "סיכון אשראי צד נגדי" מבטא את ההסתברות לכשל אשראי של הצד הנגדי לעסקה. עליה בהסתברות לכשל מקטינה את השווי ההוגן של העסקה, ולהיפך.

א. יתרות

31 בדצמבר 2022							
צדדים קשורים אחרים		בעלי עניין אחרים				מחזיקי מניות חברה אם	
		אחרים ⁽¹⁾		נושאי משרה		חברה אם	
היתרה	הגבוהה	היתרה	הגבוהה	היתרה	הגבוהה	היתרה	הגבוהה
לסוף	במשך	לסוף	במשך	לסוף	במשך	לסוף	במשך
השנה	השנה	השנה	השנה	השנה	השנה	השנה	השנה
מיליוני ש"ח							

(1) בסעיפי המאזן כלולות יתרות עם צדדים קשורים כדלקמן:

נכסים

פקדונות בבנקים	97	453	-	-	20	35	-	-
אשראי לציבור	-	-	1	1	143	234	-	-
הפרשה להפסדי אשראי	-	-	-	-	(1)	(2)	-	-
אשראי לציבור, נטו	-	-	1	1	142	232	-	-
נכסים אחרים	21	40	-	-	17	17	-	-
השקעות בחברות כלולות	-	-	-	-	14	14	-	-
ניירות ערך	-	-	-	-	-	-	-	-

התחייבויות

פקדונות הציבור	-	-	4	5	3,648	5,101	-	-
פקדונות מבנקים	3,186	3,186	-	-	1	1	-	-
התחייבויות אחרות	97	97	9	10	508	520	-	-
כתבי התחייבות נדחים	520	626	-	-	-	-	-	-
מניות (כלול בהון)	4,070	4,070	-	-	-	-	-	-

(2) בהתחייבויות תלויות כלולות יתרות עם צדדים קשורים כדלקמן:

- ערבויות שניתנו	-	-	-	-	11	11	-	-
- מסגרות אשראי שלא נוצלו	-	-	-	1	74	85	-	-
- סיכון אשראי חוץ מאזני בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים	15	15	-	-	-	-	-	-

(3) ערבויות שהתקבלו בגין אשראי ללקוחות

1	1	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---	---

1. היתרות ליום 31 בדצמבר 2022 בגין בעלי עניין כהגדרתם בחוק ניירות ערך כוללות נכסים בסך 65 מיליון ש"ח, והתחייבויות בסך 1,979 מיליון ש"ח בגין תאגידים המוחזקים על ידי בעלי עניין אלו בשיעור של 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם, או שבעלי עניין אלו רשאים למנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהדירקטורים שלהם.

א. יתרות (המשך)

31 בדצמבר 2021							
צדדים קשורים אחרים		בעלי עניין אחרים				מחזיקי מניות חברה אם	
		אחרים ⁽¹⁾		נושאי משרה			
היתרה	היתרה	היתרה	היתרה	היתרה	היתרה	היתרה	היתרה
הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה
במשך	במשך	במשך	במשך	במשך	במשך	במשך	במשך
לסוף	לסוף	לסוף	לסוף	לסוף	לסוף	לסוף	לסוף
השנה	השנה	השנה	השנה	השנה	השנה	השנה	השנה
מיליוני ש"ח							

(1) בסעיפי המאזן כלולות יתרות עם צדדים קשורים כדלקמן:

נכסים

159	167	-	-	21	33	-	-	פקדונות בבנקים
-	-	1	1	158	158	-	-	אשראי לציבור
-	-	-	-	(1)	(1)	-	-	הפרשה להפסדי אשראי
-	-	1	1	157	157	-	-	אשראי לציבור, נטו
2	11	-	-	15	15	-	-	נכסים אחרים
-	-	-	-	12	12	-	-	השקעות בחברות כלולות
-	-	-	-	-	-	13	13	ניירות ערך

התחייבויות

-	-	4	4	3,975	3,979	2	15	פקדונות הציבור
1,116	1,129	-	-	1	1	-	-	פקדונות מבנקים
78	100	10	14	465	825	-	-	התחייבויות אחרות
260	267	-	-	75	75	-	-	כתבי התחייבות נדחים
3,771	3,771	-	-	-	-	-	-	מניות (כלול בהון)

(2) בהתחייבויות תלויות כלולות יתרות עם צדדים קשורים כדלקמן:

-	-	-	-	11	19	-	-	- ערבויות שניתנו
-	-	-	-	4	33	-	-	- מסגרות אשראי שלא נוצלו
2	2	-	-	-	-	-	-	- סיכון אשראי חוץ מאזני בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים

(3) ערבויות שהתקבלו בגין אשראי ללקוחות

1	1	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

1. היתרות ליום 31 בדצמבר 2021 בגין בעלי עניין כהגדרתם בחוק ניירות ערך כוללות נכסים בסך 56 מיליון ש"ח, והתחייבויות בסך 3,125 מיליון ש"ח בגין תאגידים המוחזקים על ידי בעלי עניין אלו בשיעור של 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם, או שבעלי עניין אלו רשאים למנות עושים וחמישה אחוזים או יותר מהדירקטורים שלהם.

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022				
צדדים קשורים אחרים	בעלי עניין אחרים		מחזיקי מניות	
	אחרים	נושאי משרה	אחרים	חברה אם
מיליוני ש"ח				
-	-	-	-	4
-	7	-	-	-
-	7	-	-	4
-	(29)	-	-	-
-	-	-	-	(46)
-	(5)	-	-	(17)
-	(34)	-	-	(63)
-	(27)	-	-	(59)
-	-	-	-	-
-	(27)	-	-	(59)
-	(2)	-	-	(24)
-	57	-	-	5
-	55	-	-	(19)
-	(19)	(22)	-	(53)
-	9	(22)	-	(131)
-	4	-	-	-
-	(19)	-	-	(39)

(1) הכנסות מריבית, נטו

בגין נכסים

- פקדונות בבנקים

- מאשראי לציבור

סך הכל ריבית בגין נכסים

בגין התחייבויות

- על פקדונות הציבור

- על פקדונות מבנקים

- על כתבי התחייבות נדחים

סך הכל ריבית על התחייבויות

סך הכל הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו

הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי

הכנסות ריבית נטו לאחר הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי

(2) הכנסות שאינן מריבית

- הכנסות/(הוצאות) מימון שאינן מריבית

- הכנסות מעמלות

סך הכנסות/(הוצאות) שאינן מריבית

(3) הוצאות תפעוליות ואחרות^(*) (ראה ג' להלן)

רווח (הפסד) לפני מיסים

(4) חלק הבנק ברווחים של חברות כלולות, לאחר מיסים

* מזה - הוצאות מחשב

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021				
צדדים קשורים אחרים	בעלי עניין אחרים		מחזיקי מניות	
	אחרים	נושאי משרה	אחרים	חברה אם
מיליוני ש"ח				
-	-	-	-	2
-	4	-	-	-
-	4	-	-	2
-	(8)	-	-	-
-	-	-	-	(6)
-	(5)	-	-	(10)
-	(13)	-	-	(16)
-	(9)	-	-	(14)
-	1	-	-	-
-	(8)	-	-	(14)
-	1	-	-	(20)
-	48	-	-	6
-	49	-	-	(14)
-	(24)	(22)	-	(43)
-	17	(22)	-	(71)
-	4	-	-	-
-	(23)	-	-	(22)

(1) הכנסות מריבית, נטו

בגין נכסים

- פקדונות בבנקים

- מאשראי לציבור

סך הכל ריבית בגין נכסים

בגין התחייבויות

- על פקדונות הציבור

- על פקדונות מבנקים

- על כתבי התחייבות נדחים

סך הכל ריבית על התחייבויות

סך הכל הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו

הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי

הכנסות ריבית נטו לאחר הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי

(2) הכנסות שאינן מריבית

- הכנסות מימון שאינן מריבית

- הכנסות מעמלות

סך הכנסות שאינן מריבית

(3) הוצאות תפעוליות ואחרות^(*) (ראה ג' להלן)

רווח (הפסד) לפני מיסים

(4) חלק הבנק ברווחים של חברות כלולות, לאחר מיסים

* מזה - הוצאות מחשב

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020				
צדדים קשורים אחרים	בעלי עניין אחרים		מחזיקי מניות	
	אחרים	נושאי משרה	אחרים	חברה אם
מיליוני ש"ח				
-	-	-	-	2
-	4	-	-	-
-	4	-	-	2
-	(5)	-	-	-
-	-	-	-	(6)
-	(2)	-	-	(10)
-	(7)	-	-	(16)
-	(3)	-	-	(14)
-	-	-	-	-
-	(3)	-	-	(14)
-	1	-	-	(19)
-	42	-	-	6
-	43	-	-	(13)
-	(26)	(17)	-	(38)
-	14	(17)	-	(65)
-	3	-	-	-
-	(22)	-	-	(21)

(1) הכנסות מריבית, נטו

בגין נכסים

- פקדונות בבנקים

- מאשראי לציבור

סך הכל ריבית בגין נכסים

בגין התחייבויות

- על פקדונות הציבור

- על פקדונות מבנקים

- על כתבי התחייבות נדחים

סך הכל ריבית על התחייבויות

סך הכל הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו

הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי

הכנסות ריבית נטו לאחר הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי

(2) הכנסות שאינן מריבית

- הוצאות מימון שאינן מריבית

- הכנסות מעמלות

סך הכנסות שאינן מריבית

(3) הוצאות תפעוליות ואחרות^(*) (ראה ג' להלן)

רווח (הפסד) לפני מיסים

(4) חלק הבנק ברווחים של חברות כלולות, לאחר מיסים

* מזה - הוצאות מחשב

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022			
נושאי משרה		החברה האם	
סך הטבות	מספר בעלי הטבה	סך הטבות	מספר בעלי הטבה
מיליוני ש"ח		מיליוני ש"ח	
-	-	2	-
18	10	-	-
4	8	-	3

דמי ניהול לחברה אם
שכר לבעל עניין המועסק בבנק
שכר חברי דירקטוריון שאינם מועסקים בקבוצת
הבנק

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021			
נושאי משרה		החברה האם	
סך הטבות	מספר בעלי הטבה	סך הטבות	מספר בעלי הטבה
מיליוני ש"ח		מיליוני ש"ח	
-	-	2	-
19	12	-	-
3	7	-	2

דמי ניהול לחברה אם
שכר לבעל עניין המועסק בבנק
שכר חברי דירקטוריון שאינם מועסקים בקבוצת
הבנק

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			
נושאי משרה		החברה האם	
סך הטבות	מספר בעלי הטבה	סך הטבות	מספר בעלי הטבה
מיליוני ש"ח		מיליוני ש"ח	
-	-	1	-
* 15	10	-	-
2	7	-	2

דמי ניהול לחברה אם
שכר לבעל עניין המועסק בבנק
שכר חברי דירקטוריון שאינם מועסקים בקבוצת
הבנק

* מזה הטבות לעובדים לזמן קצר בסך 17 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה - בסך 1 מיליון ש"ח, והטבות לזמן ארוך - זניח 2021 - 18 מיליון ש"ח, 1 מיליון ש"ח ו- "זניח", בהתאמה ; 2020 - 14 מיליון ש"ח, 1 מיליון ש"ח ו- 0 מיליון ש"ח, בהתאמה.

ד. עסקאות עם צדדים קשורים

- עסקאות עם צדדים קשורים נעשו במהלך העסקים הרגיל ובתנאים דומים לאלה של עסקאות עם צדדים שאינם קשורים. הכנסות והוצאות המתייחסות לעסקאות אלה כלולות בסעיפים המתאימים בדוח רווח והפסד.
- לענין ההתקשרות עם החברה האם בנושא שירותי מחשב - ראה ביאור 226 ב' (6).
- לענין התחייבות הבנק למתן פטור מראש ולשיפוי דירקטורים ונושאי משרה בבנק - ראה ביאור 226 ב' (7).
- לפרטים נוספים, באשר לכתבי התחייבות נדחים הכוללים מגגונים "לספיגת הפסדים" בסך של 520 מיליוני ש"ח שהונפקו לחברה האם בשנים 2017, 2019 ו- 2022 - ראה ביאור 20, לעיל.
- לפרטים נוספים באשר להתקשרות של הבנק ביחד עם החברה האם וחברה נוספת בקבוצת דיסקונט לביצוע פרויקט להעתק משרדי ההנהלה ויחידות המטה, לראשון לציון - ראה ביאור 226 ב' (8).
- המנכ"ל מכהן לתקופת העסקה קצובה שתסתיים ביום 10 באוגוסט 2023. בהתאם לתנאי ההעסקה שנקבעו לו, יהיה המנכ"ל זכאי עם פרישתו לקבלת הכספים שנצברו לזכותו ביעודה לפיצויים ולמענק הסתגלות בהיקף של ארבע משכורות בדוחות הכספיים נכללו הפרשות מתאימות לכיסוי התחייבות הבנק בגין זכויות אלה.

א. דוחות רווח והפסד לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר

2020	2021	2022
מיליוני ש"ח		
1,379	1,528	2,335
160	204	589
1,219	1,324	1,746
320	(81)	155
899	1,405	1,591
112	143	22
(1)309	326	348
5	-	6
426	469	376
569	612	636
168	163	168
(1)262	246	247
999	1,021	1,051
326	853	916
118	295	319
208	558	597
3	4	4
211	562	601
1.70	4.52	4.83

הכנסות ריבית

הוצאות ריבית

הכנסות ריבית, נטו

הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי

הכנסות ריבית, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי

הכנסות שאינן מריבית

הכנסות מימון שאינן מריבית

עמלות

הכנסות אחרות

סך כל הכנסות שאינן מריבית

הוצאות תפעוליות ואחרות

משכורות והוצאות נלוות

אחזקה ופחת בניינים וציוד

הוצאות אחרות

סך כל הוצאות תפעוליות ואחרות

רווח לפני מיסים

הפרשה למיסים על הרווח

רווח לאחר מיסים

חלק הבנק ברווחים, נטו, של חברות מוחזקות

רווח נקי

רווח למניה (באלפי שקלים חדשים)

מניה בת 0.1 שקלים חדשים - ערך נקוב:

ב. מאזנים

31 בדצמבר 2022	31 בדצמבר 2021	
מיליוני ש"ח		
		נכסים
14,079	13,679	מזומנים ופקדונות בבנקים
6,883	6,988	ניירות ערך
38,202	43,265	אשראי לציבור, ברוטו
(566)	(696)	הפרשה להפסדי אשראי
37,636	42,569	אשראי לציבור, נטו
28	2	אשראי לממשלה
12	14	השקעה בחברות מוחזקות
464	465	בניינים וציוד
-	59	נכסים מוחזקים למכירה
2	1	נכסים בלתי מוחשיים
45	86	נכסים בגין מכשירים נגזרים
745	923	נכסים אחרים
59,894	64,786	סך הכל נכסים
		התחייבויות והון
48,070	51,047	פקדונות הציבור
4,737	6,755	פקדונות מבנקים
179	41	פקדונות הממשלה
1,424	1,156	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
93	74	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,620	1,658	התחייבויות אחרות
56,123	60,731	סך הכל התחייבויות
3,771	4,055	הון עצמי
59,894	64,786	סך הכל התחייבויות והון עצמי

ממשל תאגידי ביקורת ופרטים נוספים על הבנק

2022
דין וחשבון שנתי
בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ

א. ממשל תאגידי וביקורת

225	הדירקטוריון וההנהלה
231	המבקרת הפנימית
233	שכר רואי החשבון המבקרים
234	שכר בכירים
236	עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים

ב. פרטים נוספים הנוגעים לעסקי הבנק

236	מבנה הקבוצה והשליטה בבנק
237	רכוש קבוע ומתקנים
238	הון אנושי
239	הסכמים מהותיים
241	מגבלות בתחום החקיקה והתקינה
242	דירוג אשראי
242	הליכים משפטיים נוספים
243	מגזרי פעילות פיקוחיים – פרטים נוספים

ג. נספחים לדוח השנתי

246	נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים - מאוחד
251	נספח 2 - רווח והפסד ומאזן - מידע רב רבעוני
253	נספח 3 - דוח רווח והפסד מאוחד לחמש השנים האחרונות
254	נספח 4 - מאזן מאוחד לחמש השנים האחרונות

כללי

דוח זה, כולל מידע באשר לממשל התאגידי והביקורת בבנק, וכן פרטים נוספים על עסקי הבנק ואופן ניהולם. הדוח מהווה חלק אינטגרלי מהדוחות השנתיים של הבנק.

חלק א' - ממשל תאגידי וביקורת

1. הדירקטוריון וההנהלה

א. הדירקטוריון

(1) מידע לגבי חברי הדירקטוריון

אסתר דויטש

יו"ר הדירקטוריון.

מכהנת כיו"ר הדירקטוריון החל מיום 1 באפריל 2019.

בנוסף - מכהנת כיו"ר ועדת ניהול סיכונים ויו"ר ועדת מינהל.

מכהנת כיו"ר חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (החל משנת 2019) וכחברת דירקטוריון בחברת Discount Reinsurance International Limited, Guernsey (החל משנת 2017).

בעלת תואר ראשון במשפטים מהאוניברסיטה העברית בירושלים.

בעלת "ניסיון בנקאי", כהגדרתו בהוראות בנק ישראל.

מונא בח'ית

דירקטורית חיצונית; חברה בועדת ביקורת, בועדת מינהל ובעדת ניהול סיכונים. מכהנת כחברה בדירקטוריון הבנק החל מיום 16 בפברואר 2021.

החל משנת 2008 מכהנת כחברה הנהלה במרכז הרפואי לגליל ומנכ"לית תאגיד הבריאות ליד המרכז הרפואי לגליל.

בעלת תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה, בעלת תואר שני במינהל עסקים, במשפטים ובניהול מערכות בריאות.

בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית (ראה סעיף ב' להלן), ובעלת מומחיות וניסיון בפעילות ניהול סיכונים ובקרה.

יוסף ברי

חבר בועדת ביקורת; מכהן כחבר בדירקטוריון הבנק החל מיום 2 ביולי 2012.

בנוסף - מכהן כסמנכ"ל בכיר וחבר הנהלה בבנק דיסקונט לישראל בע"מ, בתפקיד החשבונאי הראשי וראש חטיבת החשבות.

מכהן כדירקטור בכד"ל שירותי מחשב ומינהלה בע"מ, נדבך לנדל"ן והשקעות בע"מ, דיסקונט ליסינג בע"מ וב- Discount Reinsurance International Limited, Guernsey.

בעל תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות מאוניברסיטת תל אביב.

בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית (ראה סעיף ב' להלן), ובעל "ניסיון בנקאי" כהגדרתו בהוראות בנק ישראל.

חגי הלר

דירקטור חיצוני; חבר בועדת ביקורת (יו"ר); בועדת אשראים, בועדת מינהל ובעדת ניהול סיכונים; מכהן כחבר בדירקטוריון הבנק החל מיום 31 באוגוסט 2018.

מכהן כמנכ"ל הלר פיננסים בע"מ (תאגיד בשליטתו). בעל תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות מאוניברסיטת תל אביב.

בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית (ראה סעיף ב' להלן) ובעל "ניסיון בנקאי" כהגדרתו בהוראות בנק ישראל.

א. הדירקטוריון (המשך)

שאוקי ח'טיב

חבר בועדת אשראים ובוועדת מינהל. מכהן כחבר בדירקטוריון הבנק החל מיום 26 במאי 2015. מכהן כמנכ"ל חברת שאוקי ח'טיב ייעוץ, ניהול וייזום בע"מ (תאגיד בשליטתו). בעל תואר ראשון בהנדסה אזרחית מהטכניון בחיפה.

ברק נרדי

מכהן כחבר בדירקטוריון הבנק החל מיום 1 בנובמבר 2022. מכהן כסמנכ"ל וחבר הנהלה בבנק דיסקונט לישראל בע"מ, בתפקיד CFO קבוצת דיסקונט, ראש חטיבת אסטרטגיה, כספים ואחזקות. בנוסף, מכהן כדירקטור בחברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (כ.א.ל) החל מיום 1.1.2023, בחברת DBNY החל מיום 28.4.2022, בחברת פייבוקס בע"מ החל מיום 5.7.2021 ובחברת דיסקונט ליסינג בע"מ החל מיום 29.1.2020. בעל תואר שני במנהל עסקים (MBA) עם התמחות בניהול פיננסי מאוניברסיטת תל אביב, ובעל תואר ראשון (דו-חוגי) בכלכלה וחשבונאות מאוניברסיטת תל אביב (בהצטיינות). בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית (ראה סעיף ב' להלן), בעל "ניסיון בנקאי" כהגדרתו בהוראות בנק ישראל ובעל מומחיות וניסיון בפעילות ניהול סיכונים ובקרה.

תמר סלמניק

חברה בועדת אשראים (יו"ר) ובוועדת ניהול סיכונים. מכהנת כחברה בדירקטוריון הבנק החל מיום 1 באפריל 2016. מכהנת כחברת דירקטוריון בחברת יח דמרי בניה ופיתוח בע"מ. בעלת תואר ראשון במשפטים מהאוניברסיטה העברית בירושלים ובעלת תואר שני במשפטים מאוניברסיטת תל אביב בשיתוף עם ברקלי קליפורניה. בעלת "ניסיון בנקאי" כהגדרתו בהוראות בנק ישראל.

לבנה שיפמן

מכהנת כחברה בדירקטוריון הבנק החל מיום 1 בינואר 2022. חברה בועדת מינהל; ועדת ביקורת ובוועדת ניהול סיכונים. מכהנת כמנכ"לית עמותת MAF (Modern Agriculture Foundation) לקידום ופיתוח פודטק ומרצה בנושאי אחריות תאגידית, מגדר, קיימות ופודטק. בעלת תואר ראשון במינהל עסקים ותואר ראשון נוסף במדעי החברה (התמחות בכלכלה, מדעי המדינה וסוציולוגיה) וכן בעלת תואר שני במשפטים לבוגרי מנע"ס. בעלת רישיון בניהול תיקי השקעות מטעם הרשות לני"ע. (מותלה מרצון). בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית (ראה סעיף ב' להלן) ובעלת מומחיות וניסיון בפעילות ניהול סיכונים ובקרה.

יהלי שפי

דירקטור חיצוני; חבר בועדת ביקורת, בועדת אשראים ובוועדת ניהול סיכונים; מכהן כחבר בדירקטוריון הבנק החל מיום 1 בנובמבר 2022. מכהן כיו"ר הדירקטוריון של סינאל מלל פייווי בע"מ ויועץ עסקי. בעל תואר ראשון בכלכלה וחטיבות לימוד משלימות במתמטיקה וסטטיסטיקה מהאוניברסיטה העברית בירושלים ובעל תואר ראשון נוסף בחשבונאות מאוניברסיטת תל אביב. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית (ראה סעיף ב' להלן), בעל "ניסיון בנקאי" כהגדרתו בהוראות בנק ישראל ובעל מומחיות וניסיון בפעילות ניהול סיכונים ובקרה.

א. הדירקטוריון (המשך)

(2) שינויים בדירקטוריון

- ביום 1 בינואר 2022, מונתה גב' לבנה שיפמן כחברה בדירקטוריון הבנק.
- ביום 15 ביוני 2022 סיימה יו"ר הדירקטוריון הגב' אסתר דויטש את כהונתה כסמנכ"לית בכירה וראש חטיבת ניהול קבוצתי ורגולציה בבנק דיסקונט, וממשיכה לכהן כיו"ר דירקטוריון הבנק במקביל לכהונתה כיו"ר דירקטוריון חברת "כרטיסי אשראי לישראל".
- ביום 1 בספטמבר 2022, סיים מר דן עמירם את כהונתו בדירקטוריון הבנק.
- ביום 31 באוקטובר 2022, סיים מר יוסי פרץ את כהונתו בדירקטוריון הבנק.
- ביום 1 בנובמבר 2022, מונה מר יהלי שפי כחבר בדירקטוריון הבנק.
- ביום 1 בנובמבר 2022, מונה מר ברק נרדי כחבר בדירקטוריון הבנק.

ב. דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית

בהתאם להנחיות שנכללו בהוראת ניהול בנקאי מס' 301 בנושא: "הדירקטוריון", נקבע בין היתר, רף מינימלי לחברי הדירקטוריון שהינם בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית, בשיעור שלא יפחת מחמישית מכלל חברי הדירקטוריון. בנוסף, קובעת ההוראה, כי ב"ועדת הביקורת" יכהנו לפחות שני דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. הבנק מקיים את ההנחיות שנקבעו בנושא זה.

חברי הדירקטוריון, שהינם "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", והרקע העובדתי שבגינן ניתן לראותם כבעלי מיומנות זו, הינם כמפורט להלן:

מונא בח'ית - רואת חשבון בהכשרתה; בעלת תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה ותואר שני במנהל עסקים ובמשפטים; בעלת ניסיון כסמנכ"לית וכדירקטורית בחברות שונות, בין היתר, כחברה בועדת דוחות כספיים; החל משנת 2008 מכהנת כחברה הנהלה במרכז הרפואי לגליל ומנכ"לית תאגיד הבריאות ליד המרכז הרפואי לגליל. בין השנים 2017-2021 כיהנה כחברה בועדה לסיווג חברות ממשלתיות.

בין השנים 2017-2020 כיהנה כדירקטורית בחברת החשמל לישראל בע"מ; בין השנים 2014-2017 כיהנה כדירקטורית בעמידר החברה הלאומית לשיכון בישראל בע"מ; בשנת 2016 כיהנה כחברה בועדה לבחינת שוויון הזדמנויות לאוכלוסיות שונות לתפקידי דירקטורים בחברות הממשלתיות; בשנת 2008 כיהנה כמנהלת מחלקת תקצוב וכלכלה במרכז הרפואי לגליל וכן כדירקטורית בקרן השתלמות למהנדסים; בין השנים 2002-2007 שימשה כמנהלת כספים וסמנכ"ל בבית חולים משפחה קדושה בנצרת;

בין השנים 1994-2001 שימשה כאחראית ביקורת תאגידים ציבוריים וגופים גדולים ונסחרים בבורסה במשרד רו"ח מרגלית רוט ושות'.

במסגרת תפקידים אלה רכשה ניסיון בכל הקשור לניתוח דוחות כספיים.

מכהנת כחברה בועדת ביקורת, בועדת מינהל ובעדת ניהול סיכונים.

יוסף ברי - רו"ח על פי הכשרתו; בעל תואר בוגר בכלכלה וחשבונאות מאוניברסיטת תל-אביב. מכהן כדירקטור בבדל שרותי מחשב ומינהלה בע"מ, בחברת נדבך לנדל"ן והשקעות בע"מ, דיסקונט ליסינג בע"מ וב- Discount Reinsurance International Limited, Guernsey.

כמו כן, מכהן כחשבונאי הראשי וחבר הנהלה בכיר בבנק דיסקונט לישראל בע"מ. עד לשנת 2008 כיהן כיו"ר הדירקטוריון של דיסקונט גמל בע"מ;

בין השנים 2015 - 2011 כיהן כדירקטור בדיינרס קלוב ישראל בע"מ; בין השנים 2011 - 2010 כיהן כדירקטור בכ.א.ל - כרטיסי אשראי לישראל בע"מ ובין השנים 2012 - 1999 כיהן כדירקטור בדיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ.

מכהן כחבר בועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק.

ב. דיווח על על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית (המשך)

חגי הלר - ר"ח על פי הכשרתו; בעל תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות מאוניברסיטת תל אביב.

בין השנים 1984-1992 כיהן כחשב בנק כללי לישראל בע"מ ובין השנים 1995 - 1992 שימש כמנהל החטיבה הבנקאית בבנק כללי לישראל בע"מ. בשנים 1995 - 1997 כיהן כחשב בנק מרכזי דיסקונט בע"מ ובשנים 1997-2000 שימש כמנהל למנכ"ל ומנהל אגף חשבות ותפעול במנורה חברה לביטוח בע"מ.

בשנים 2012 - 2000 כיהן כסמנכ"ל ומנהל אגף כספים בלאומיקארד בע"מ ובין השנים 2012-2016 כיהן כמנכ"ל לאומיקארד בע"מ.

מכהן כמנכ"ל הלר פיננסים בע"מ, (תאגיד בשליטתו); מכהן כחבר בוועדת ביקורת (יו"ר), ועדת אשראים ועדת מינהל וועדת ניהול סיכונים של דירקטוריון הבנק.

ברק נרדי - ר"ח בהכשרתו; בעל תואר שני במנהל עסקים (MBA) עם התמחות בניהול פיננסי מאוניברסיטת תל אביב, ובעל תואר ראשון (דו-חוגי) בכלכלה וחשבונאות מאוניברסיטת תל אביב (בהצטיינות). מכהן כסמנכ"ל וחבר הנהלה בבנק דיסקונט לישראל בע"מ, בתפקיד CFO קבוצת דיסקונט, ראש חטיבת אסטרטגיה, כספים ואחזקות. בנוסף, מכהן כדירקטור בחברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (כ.א.ל) החל מיום 1/1/2023, בחברת IDBNY החל מיום 28/4/2022, בחברת פייבוקס בע"מ החל מיום 5/7/2021 ובחברת דיסקונט לסינג בע"מ החל מיום 29/1/2020.

כיהן כמנהל למנכ"ל וראש חטיבת אסטרטגיה ומשאבים בחברת כ.א.ל (2017 - 12/2019); כיהן כמנכ"ל דיינרס קלוב ישראל בע"מ (2018 - 12/2019); כיהן כסמנכ"ל כספים בחברת מיקרוסופט ישראל (2007 - 2010); וכיהן כמנהל פיתוח עסקי ותפעול, חטיבת המכירות לארגוני Enterpris (EPG) בחברת מיקרוסופט ישראל (2005 - 2007).

לבנה שיפמן - בעלת תואר ראשון במנהל עסקים, תואר ראשון נוסף במדעי החברה (התמחות בכלכלה, מדעי המדינה וסוציולוגיה) ובעלת תואר שני במשפטים לבוגרי מנע"ס.

בין השנים 2014-2016 כיהנה כחברת דירקטוריון בחברה הכלכלית לפיתוח מודיעין ובשנים 2016-2019 כיהנה כחברת דירקטוריון (דח"צ) בבנק דקסיה לשעבר (מוניציפל), מתוכם כשנה וחצי כיהנה כיו"ר הדירקטוריון. בשנת 2022 כיהנה כחברת דירקטוריון בשותפות מו"פ קרן FEAT.

בין השנים 2019-2021 כיהנה כחברת וועד מנהל באיגוד החברות הציבוריות, ובין השנים 2020-2021 כיהנה כחברת דירקטוריון (וועד מנהל) בעמותת עוגן (קרן להלוואות ללא ריבית).

בנוסף, בין השנים 2020-2022 כיהנה כחברת ועדת השקעות בקרן רום, קרן השתלמות לעובדי הרשויות המקומיות ובין השנים 2021-2022 כיהנה כחברת דירקטוריון בחברת האב אבטחת מידע.

מכהנת כחברת דירקטוריון בקרן שמש מקבוצת עוגן (חל"צ).

מכהנת כחברה בוועדת מינהל; ועדת ביקורת ובוועדת ניהול סיכונים של דירקטוריון הבנק.

יהלי שפי - ר"ח על פי הכשרתו; בעל תואר ראשון בכלכלה וחטיבות לימוד משלימות במתמטיקה וסטטיסטיקה מהאוניברסיטה העברית בירושלים ובעל תואר ראשון נוסף בחשבונאות מאוניברסיטת תל אביב.

מכהן כיו"ר הדירקטוריון של סינאל מלל פייווי בע"מ ויועץ עסקי.

בין השנים 2019-2021 כיהן כדירקטור בסלקט ביוטכנולוגיות בע"מ (חברה סחירה בארה"ב); בין השנים 2019-2010 כיהן כדירקטור בבנק דיסקונט לישראל בע"מ; בין השנים 2013 - 2016 כיהן כדירקטור בשידורי קשת ובחברת אקסטל.

מכהן כחבר בוועדת ביקורת, ועדת אשראים וועדת ניהול סיכונים של דירקטוריון הבנק.

ג. מידע לגבי ישיבות הדירקטוריון

בשנת 2022 קיים הדירקטוריון 18 ישיבות. בנוסף, התקיימו 47 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

ד. הנהלת הבנק **(1) מידע לגבי חברי ההנהלה**

יהושע בורשטיין

מנכ"ל הבנק.

מכהן בתפקידו החל מיום 17 באוגוסט 2015.

בעל תואר ראשון במתמטיקה מהאוניברסיטה העברית בירושלים.

בין השנים 2008 - 1989 כיהן במגוון תפקידים בבנק לאומי לישראל בע"מ, ובכללם: מנהל הסניף המרכזי בתל אביב, סגן ראש החטיבה העסקית וסגן ראש חטיבת שוקי הון; בין השנים 2012 - 2008 כיהן כמנכ"ל בנק לאומי למשכנתאות בע"מ. בין השנים 2015 - 2013 כיהן כמנכ"ל כלל ניהול פיננסים בע"מ (כ.נ.ף), מנהל השקעות ראשי ויו"ר דירקטוריון כלל ביטוח אשראי בע"מ.

גולן כחלון

סמנכ"ל, החשבונאי הראשי וחשב הבנק.

מכהן בתפקידו החל מיום 1 בינואר 2021.

בעל תואר ראשון בחשבונאות (בהצטיינות) ובכלכלה מאוניברסיטת תל אביב.

בין השנים 2016-2020 כיהן כמנהל ענף תפעול ובקרה בחטיבת החשבות בבנק דיסקונט; בין השנים 2016-2009 כיהן כמנהל יחידת ה-SOX בבנק דיסקונט; בין השנים 2009-2003 כיהן כמנהל בכיר במחלקה ליעוץ עסקי - מנהל תחום הבנקאות והפיננסים בארנסט יאנג ישראל בע"מ.

מכהן כיו"ר הדירקטוריון וכמנכ"ל בחברת "מרכנתיל הנפקות בע"מ" (החל משנת 2022).

מכהן כיו"ר הדירקטוריון בחברת דיסקונט נאמנות בע"מ (החל משנת 2019).

מכהן כדירקטור בדסקונט ליסינג (החל משנת 2016).

בין השנים 2019 - 2015 כיהן כדירקטור בחברת דיסקונט נאמנות בע"מ, ובין השנים 2020 - 2016 שימש כחבר דירקטוריון במספר חברות מקבוצת דיסקונט.

ציון בקר

סמנכ"ל, מנהל החטיבה לבנקאות מסחרית.

מכהן בתפקיד החל מיוני 2021.

בעל תואר ראשון ושני במשפטים מאוניברסיטת תל אביב ועמית במכון ASPEN בארה"ב בתוכנית למנהיגות פיננסית (החל משנת 2018).

מינואר 2009 ועד יוני 2021 שימש כסמנכ"ל ומנהל החטיבה הפיננסית בבנק.

בין השנים 2008 - 2005 כיהן כמנכ"ל משותף באקסלנס נשואה, שירותי בורסה בע"מ ושימש בחלק מהתקופה כדירקטור במסלוקת הבורסה לניירות ערך בע"מ ודירקטור (חליף) בבורסה לניירות ערך בע"מ.

בין השנים 2004 - 2000 עבד ברשות לניירות ערך ובתפקידו האחרון שימש כעוזר בכיר למנהל מחלקת חקירות.

בין השנים 2007 - 2006 שימש כדירקטור ב"מעלות S&P" - החברה הישראלית לדירוג, ESOP חברה לנאמנות בע"מ. בין השנים 2021-2009 שימש כיו"ר, מנכ"ל וחבר דירקטוריון במספר חברות בנות של הבנק.

ד. הנהלת הבנק (המשך)
(1) מידע לגבי חברי ההנהלה (המשך)

מיכל הנר דויטש

סמנכ"ל, היועצת המשפטית הראשית.

מכהנת בתפקידה החל מיום 1 בנובמבר 2013.

בעלת תואר ראשון במשפטים מאוניברסיטת רייכמן (הבינתחומי הרצליה).

בין השנים 2011-2013 ניהלה את אגף המיסוי ואת אגף חברות בת מהותיות בבנק דיסקונט לישראל בע"מ, במסגרתו שימשה כאחראית ניהולית מטעמו של מנכ"ל קבוצת דיסקונט על חברות בת מהותיות בקבוצה ("כ.א.ל.", "מרכנתיל" ו-"סבני"); בין השנים 2006-2011 שימשה כיועצת משפטית לענייני חקיקה ברשות המיסים.

ציונה כהן

סמנכ"ל, המבקרת הפנימית הראשית.

מכהנת בתפקידה החל מיום 1 באוגוסט 2012.

בעלת תואר ראשון במשפטים ממכללת שערי משפט, תואר שני במשפטים מאוניברסיטת בר אילן ותואר ראשון בכלכלה מאוניברסיטת בר-אילן.

בין השנים 1986-2012 כיהנה במגוון תפקידים בבנק אוצר החייל בע"מ, ובכללם: בין השנים 1986-2000 עבדה במערך הסניפים, בין השנים 2000-2006 הקימה וניהלה את מטה הגבייה של הבנק, בין השנים 2006 - 2012 כיהנה כמנהלת מטה הביקורת הפנימית בבנק אוצר החייל בע"מ ובין השנים 2008 - 2012 כיהנה גם כמנהלת מטה הביקורת הפנימית בבנק מסד בע"מ.

נועם לזר

סמנכ"ל, מנהל אגף תפעול ומידע.

מכהן בתפקידו החל מיום 31 במרס 2020.

בעל תואר ראשון בהנדסת תעשייה וניהול (בהצטיינות) מהטכניון, ובעל תואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת תל אביב.

בין השנים 2007-2020 כיהן במגוון תפקידים בקבוצת נירם גיתן NGG. ובין השאר, שימש כמנכ"ל בחברת הבת - פתרונות הנדסה ארגונית; בין השנים 2006-2007 כיהן כמנהל תכנון ובקרה ברפא"ל, פיתוח אמצעי לחימה, ובין השנים 2010-2013 שימש כדירקטור בקבוצת נירם גיתן NGG.

דוד מימון

סמנכ"ל, מנהל החטיבה הקמעונאית.

מכהן בתפקידו החל מיום 1 בספטמבר 2016.

בעל תואר ראשון בכלכלה מאוניברסיטת תל אביב ובעל תואר שני במינהל עסקים מאוניברסיטת דרבי.

בין השנים 2015-2016 כיהן כמנהל אגף אשראי ומ"מ מנהל החטיבה הקמעונאית; בין השנים 2014 - 2008 כיהן כמנהל אזור ירושלים והדרום ובין השנים 2008 - 1997 ניהל סניפים שונים בבנק.

מוחמד עווד

סמנכ"ל, מנהל החטיבה לניהול סיכונים ומנהל הסיכונים הראשי (CRO) של הבנק.

מכהן בתפקידו החל מיום 15 באוקטובר 2020.

בעל תואר ראשון בסוציולוגיה מאוניברסיטת בר אילן ובעל תואר שני בסוציולוגיה ואנתרופולוגיה מאוניברסיטת בר אילן. בין השנים 2013-2019 כיהן כסגן ראש החטיבה הבנקאית לניהול סיכונים ומרכזי אשראי בבנק לאומי;

בין השנים 2010-2013 כיהן כסגן ראש החטיבה הבנקאית למוצרים וניהול סיכונים בבנק לאומי; בין השנים 2003-2010 כיהן כמשנה למנכ"ל בנק ערבי ישראלי.

ד. הנהלת הבנק (המשך)
(1) מידע לגבי חברי ההנהלה (המשך)

ליאת פרידמן

סמנכ"ל, מנהלת חטיבת משאבי אנוש ומנהל.

מכהנת בתפקידה החל מיום 1 ביוני 2019.

בעלת תואר ראשון - מזרח תיכון והיסטוריה מאוניברסיטת תל אביב ובעלת תואר שני במינהל עסקים מהקריה האקדמית בקרית אונו.

בין השנים 2016-2019 כיהנה כסמנכ"ל למנהל ומשאבי אנוש בחברת דואר ישראל; בין השנים 2012-2016 כיהנה כסמנכ"ל משאבי אנוש ומנהל בחברת עמיתים קרנות פנסיה הוותיקות ובין השנים 2007-2012 כיהנה כמנהלת משאבי אנוש במכון התקנים.

יצחק מרגולין

סמנכ"ל, מנהל החטיבה הפיננסית.

מכהן בתפקידו החל מיום 17 ביולי 2022.

בעל תואר ראשון בכלכלה ובחשבונאות מהאוניברסיטה העברית בירושלים, בעל רישיון רו"ח מטעם מועצת רואי חשבון ובעל רישיון FRM מטעם GARP.

בין השנים 2020-2022 עסק במתן שירותי ייעוץ למוסדות פיננסיים ישראלים ובינלאומיים.

בין השנים 2018-2020 שימש כמנהל סיכונים ראשי קבוצתי בחברת eToro.

בין השנים 2015-2017 שימש כמנהל בכיר בקבוצה בנקאית בורסאית Synchrony Financial בארה"ב.

בין השנים 2010-2015 שימש כמנהל בכיר ב-IDB Bank בארה"ב.

בין השנים 2009-2010 שימש כסגן מנהל נ"ה בבנק דיסקונט.

בין השנים 2007-2009 שימש כמנהל במחלקה הכלכלית ב-Ernst&Young, ראש תחום נגזרים מורכבים.

(2) שינויים בהנהלת הבנק

- ביום 22 במאי 2022 החליט הדירקטוריון למנות את מר יצחק מרגולין לחבר הנהלה, בתפקיד סמנכ"ל ומנהל החטיבה הפיננסית בכפוף לאישור בנק ישראל. בנק ישראל אישר את המינוי. מר מרגולין החל כהונתו ביום 17 ביולי 2022.
- ביום 28 ביוני 2022 הודיע מר שמואל ברמן, חבר הנהלה, סמנכ"ל ומנהל אגף האסטרטגיה, על החלטתו לסיים את כהונתו החל מיום 31 ביולי 2022. ביום 8 באוגוסט 2022 אישר הדירקטוריון את שינוי המבנה הארגוני ופיצול פעילות אגף אסטרטגיה. מר איתמר קהת מונה לכהן כמנהל אגף אסטרטגיה בכפיפות לסמנכ"ל.

2. המבקרת הפנימית

א. פרטי המבקרת הפנימית

המבקרת הפנימית של הבנק הינה גב' ציונה כהן, המכהנת בתפקיד זה החל מיום 1 באוגוסט 2012.

המבקרת הפנימית אינה בעלת עניין בבנק או קרובה של בעל עניין בבנק, ואינה רואה החשבון המבקר או מי מטעמו.

המבקרת הפנימית ועובדי הביקורת הפנימית עומדים בהוראות סעיף 146 (ב) לחוק החברות, סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית, והוראת ניהול בנקאי תקין מס' 307 בנושא: "פונקציית הביקורת הפנימית".

המבקרת הפנימית הינה עובדת הבנק. בנוסף לתפקיד זה מכהנת המבקרת הפנימית גם כאחראית על פניות הציבור בבנק, וכמבקרת הפנימית של חברות בנות.

ב. דרך המינוי

מינוי המבקרת הפנימית אושר על ידי ועדת הביקורת בתאריך 22 באפריל 2012, ועל ידי הדירקטוריון בתאריך 24 באפריל 2012. המינוי אושר על סמך הכישורים, הניסיון וההשכלה של גב' ציונה כהן, אשר הינה בעלת תואר ראשון בכלכלה, ובעלת תואר ראשון ושני במשפטים ושימשה קודם מינויה כאחראית על הביקורת הפנימית בבנק אוצר החייל בע"מ ובבנק מסד בע"מ.

ג. זהות הממונה על המבקרת הפנימית

הממונה הארגוני על המבקרת הפנימית הינה יו"ר הדירקטוריון.

ד. תכנית העבודה

הביקורת הפנימית פועלת על פי תכנית עבודה שנתית, שהיא חלק מתכנית עבודה רב שנתית לשלוש שנים.

תכניות העבודה השנתית והרב שנתית (להלן: "תכניות העבודה"), נקבעו תוך הסתמכות על סקר הערכת סיכונים שביצעה המבקרת הפנימית, על פי מתודולוגיות מקובלות, ותוך התבססות על ההנחיות שנכללו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 307, בנושא: "פונקציית הביקורת הפנימית".

תכנית העבודה אינה כוללת ביקורת על מערכות מחשב המנוהלות על ידי החברה האם, הואיל והביקורת עליהן מתבצעת על ידי המבקר הפנימי של החברה האם.

טיוטת תכנית העבודה הוגשה לעיון יו"ר הדירקטוריון, יו"ר ועדת הביקורת, המנהל הכללי והמבקר הפנימי של החברה האם, תכניות העבודה נדונו בוועדת הביקורת של הדירקטוריון, ובהמלצתה הן הועלו לדיון בדירקטוריון ואושרו על ידי יו"ר הדירקטוריון. בתכניות העבודה אין התייחסות לשיקול הדעת שיש למבקרת הפנימית לסטות מהן, אולם בנוהל הביקורת הפנימית נקבע, כי ביטול מטלה מהותית מתכנית העבודה כרוך באישור יו"ר הדירקטוריון ובדיווח לוועדת הביקורת. כמו כן, מדווחת המבקרת הפנימית ליו"ר הדירקטוריון וליו"ר ועדת הביקורת, על סטיות משמעותיות מתוכנית העבודה.

ה. ביקורות של תאגידים מוחזקים

תכנית העבודה של הביקורת הפנימית כוללת גם ביקורת בתאגידים מוחזקים מהותיים של הבנק. לבנק ולתאגידים המוחזקים על ידו אין פעילות מחוץ לישראל.

ו. היקף העסקה

המבקרת הפנימית והעובדים הכפופים לה מועסקים במשרה מלאה. מספר המשרות הממוצע של עובדים שעסקו בביקורת פנימית (לרבות המבקרת הפנימית), בשנת 2022 - הסתכם בכ-16.7 משרות (2021 - 17.5 משרות).

המספר הממוצע של המשרות המתייחסות לעובדי האגף לביקורת פנים, הכפופים למבקרת הפנימית ועסקו בפניות הציבור, הסתכם בשנת 2022 בכ-2.5 משרות (2021 - 2.5).

בנוסף לאמור לעיל, בוצעו מספר ביקורות פנימיות בבנק על ידי המבקר הפנימי של החברה האם, ועל ידי מבקר שהועסק על ידי הבנק ב"מיקור חוץ" (בהיקף של כ-0.8 משרות).

בשנת 2022 הוגשו על ידי המבקרת הפנימית 52 דוחות ליו"ר הדירקטוריון, יו"ר ועדת הביקורת של הדירקטוריון והמנהל הכללי. כמו כן, נידונו בתקופה זו 46 דוחות, בישיבות ועדת הביקורת של הדירקטוריון.

ז. עריכת הביקורת

תכנית הביקורת הפנימית נערכת, בין היתר, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 307 בנושא: "פונקציית הביקורת הפנימית", חוק הביקורת הפנימית, הוראות ניהול בנקאי תקין, הנחיות המפקח על הבנקים, ותקנים מקצועיים של לשכת המבקרים הפנימיים.

הדירקטוריון וועדת הביקורת קיימו דיונים, בין היתר, על תכנית העבודה של הביקורת הפנימית, על סיכום הפעילות השנתית של הביקורת הפנימית, ועל דוחות ביקורת שנערכו על ידי גורמי חוץ (כגון: ראי החשבון המבקרים) ושל הפיקוח על הבנקים.

ועדת הביקורת קיימה דיונים גם על דוחות ביקורת של המבקרת הפנימית, ועל דוחות ביקורת של המבקר הפנימי של החברה האם. בדיונים הנ"ל קיבלו חברי הדירקטוריון וועדת הביקורת מידע על דרך פעילותה של המבקרת הפנימית, ונחה דעתם כי היא פועלת על פי החוקים, ההוראות והתקנים האמורים לעיל.

ח. גישה למידע

למבקרת הפנימית הומצאו כל המסמכים והמידע שנדרשו על ידה, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית, וכן ניתנה לה גישה למידע כאמור באותו סעיף, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות נתונים כספיים.

בתאגידים מוחזקים הובטח קיום האמור לעיל, בנוהלי הביקורת הפנימית ובסדרי עבודתה.

ט. דין וחשבון המבקרת הפנימית

כל דוחות המבקרת הפנימית מוגשים בכתב.

כל דו"ח ביקורת מוגש, בין היתר, ליו"ר הדירקטוריון, למנהל הכללי, ליו"ר ועדת הביקורת, למבקר הפנימי של החברה האם ולרואי החשבון המבקרים. בדיונים השוטפים של ועדת הביקורת נידונים הדוחות במלואם.

כמו כן, התקיימו דיונים בועדת הביקורת ובמליאת הדירקטוריון, בדוחות הסיכום החצי שנתיים של המבקרת הפנימית, הכוללים בין היתר רשימה של דוחות הביקורת שפורסמו, כדלקמן:

- הדו"ח על סיכום פעילות האגף לביקורת פנים לשנת 2021 נדון בועדת הביקורת ביום 27.3.22 ובמליאת הדירקטוריון ביום 29.3.22.
- הדו"ח על סיכום פעילות האגף לביקורת פנים למחצית הראשונה של שנת 2022 נדון בועדת הביקורת ביום 15.9.22 ובמליאת הדירקטוריון ביום 29.9.22.

י. הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקרת הפנימית

לדעת הדירקטוריון וועדת הביקורת, היקף, אופי ורציפות פעילות המבקרת הפנימית ותכנית עבודתה סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בבנק.

יא. תגמול

היקף התשלומים למבקרת הפנימית הסתכם כדלקמן:

	2022	2021
	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
שכר	881	833
מענקים	388	319
הוצאות נלוות	368	275
סך הכל שכר ונלוות	1,637	1,427

3. שכר רואי החשבון המבקרים

רואי החשבון המבקרים של הבנק הינם סומך חייקין וזיו האפט - מבקרים משותפים.

להלן פרטים על השכר ששולם לרואי החשבון המבקרים המשותפים עבור הבנק וחברות מאוחדות שלו, בגין שירותים כדלקמן:

	המאוחד		הבנק	
	2022	2021	2022	2021
	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
ביקורת הדוחות הכספיים	3,243	2,711	3,227	2,695
שירותים הקשורים לביקורת ⁽¹⁾	159	971	159	971
שירותי מס	411	443	411	443
סך הכל	3,813	4,125	3,797	4,109

(1) כולל בעיקר ביקורת בנושאים ספציפיים וביקורת לצורך אישורים מיוחדים.

4. שכר בכירים (באלפי ש"ח)

שנת 2022

הלוואות שנתנו בתנאי הטבה ⁽³⁾		תגמול עבור שרותים ⁽¹⁾						שם העובד ⁽⁴⁾	תפקיד
הטבה	תקופה ממוצעת	יתרת הלוואות	סך הכל	הטבות אחרות	הפרשות סוציאליות ⁽²⁾	מענקים ⁽¹⁾	שכר ⁽¹⁾		
-	-	-	2,610	129	351	813	1,317	בורשטיין יהושע	המנהל הכללי
-	-	-	1,907	89	345	470	1,003	מימון דוד	מנהל החטיבה הקמעונאית
-	-	-	1,769	105	194	480	990	בקר ציון	מנהל החטיבה לבנקאות מסחרית
-	-	-	1,637	97	271	388	881	כהן ציונה	המבקרת הפנימית הראשית
-	-	-	1,630	89	217	437	887	פרידמן ליאת	מנהלת חטיבת משאבי אנוש ומנהל

שנת 2021

הלוואות שנתנו בתנאי הטבה ⁽³⁾		תגמול עבור שרותים ⁽¹⁾						שם העובד ⁽⁴⁾	תפקיד
הטבה	תקופה ממוצעת	יתרת הלוואות	סך הכל	הטבות אחרות	הפרשות סוציאליות ⁽²⁾	מענקים ⁽¹⁾	שכר ⁽¹⁾		
-	-	-	2,462	114	386	703	1,259	בורשטיין יהושע	המנהל הכללי
-	-	-	1,896	80	378	477	961	מימון דוד	מנהל החטיבה הקמעונאית
-	-	-	1,686	89	292	409	896	בקר ציון	מנהל החטיבה לבנקאות מסחרית
-	-	-	1,564	81	248	399	836	פרידמן ליאת	מנהלת חטיבת משאבי אנוש ומנהל
3	5.40	258	1,472	84	221	341	826	הנר דיוטש מיכל	היועצת המשפטית הראשית

1. התגמולים הינם במונחי עלות לבנק ואינם כוללים מס שכר.
2. ההפרשות הסוציאליות כוללות הפרשות לפיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, חופשה, ביטוח לאומי, וכן השלמת העתודות בגין הנ"ל עקב שינויים בשכר בשנת החשבון.
3. תנאי הלוואות דומים לאלו של כלל עובדי הבנק. סכומי הלוואות נקבעים על פי קריטריונים אחידים, לכלל עובדי הבנק.
4. כל נושאי המשרה הבכירה מועסקים בבנק בהיקף משרה מלא (100%).

הערות:

- א. בקביעת השכר והמענקים נלקחו בחשבון בין היתר היקף העסקים של הבנק, הרווחיות ושיעור התשואה על ההון.
- ב. התנאים לניהול החשבונות בבנק לנושאי המשרה הבכירים, לרבות כל הפעילות במסגרתם, דומים לתנאים הניתנים לכלל עובדי הבנק. על פי רוב תנאים אלו אינם עדיפים על התנאים שמקבלים לקוחות אחרים, בעלי פרופיל בנקאי דומה. מכלול ההטבות הבנקאיות שניתנו לנושאי המשרה הבכירה אינו מהותי.
- ג. התגמולים מכל הסוגים נכללו בסעיף "שכר והוצאות נלוות" בדוח הרווח והפסד.
- ד. הדירקטורים בבנק (למעט דירקטורים המכהנים כנושאי משרה בחברה האם), זכאים לתגמול שאינו חורג מהמקובל, ומשולם בהתאם לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס 2000 - כמפורט בביאור 35 בדוחות הכספיים.
- ה. לפרטים נוספים בדבר החלטה למתן פטור ושיפוי לדירקטורים ונושאי משרה בבנק, ראה ביאור 226 ב' (7) בדוחות הכספיים.
- ו. לפרטים נוספים בדבר מדיניות התגמול בבנק והשלכותיה על ההנהלה הבכירה - ראה גילוי בדוח על הסיכונים המתפרסם באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/annual-reports/2022>

להלן פרטים נוספים לגבי "מרכיבי התגמול" (כהגדרתם בתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל 1970), של נושאי המשרה הבכירים בבנק:

1. **מר יהושע בורשטיין** - ביום 28 ביולי 2015, אישר הדירקטוריון את תנאי ההעסקה של מר יהושע בורשטיין המכהן כמנהל הכללי של הבנק. על פי החלטת הדירקטוריון נקבעה תקופת ההעסקה המקורית של המנכ"ל ל- חמש שנים. ביום 27 ביולי 2020 החליט הדירקטוריון להאריך את תקופת ההעסקה של מר בורשטיין עד ליום 10 באוגוסט 2023. על אף האמור לעיל יוכלו הצדדים לסיים את ההתקשרות ביניהם בהודעה מוקדמת של שלושה חודשים.

עם סיום עבודתו יהיה המנכ"ל זכאי לקבלת הכספים שנצברו עבורו בקרן הפיצויים ולמענק מיוחד בהיקף של ארבע משכורות (שבע ממנו ייחשב כ"מענק משתנה", כהגדרתו במדיניות התגמול של הבנק). לאחר סיום עבודתו ייאסר על המנכ"ל לעסוק בעיסוק שיהווה תחרות לבנק - במשך ארבעה חודשים.

שכרו של המנכ"ל צמוד למדד המחירים לצרכן. בנוסף, זכאי המנכ"ל לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב צמוד על חשבון הבנק, הפרשות סוציאליות (לרבות: פיצויי פיטורין, תגמולים, אבדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות.

2. **מר דוד מימון** - סמנכ"ל ומנהל החטיבה הקמעונאית, מועסק בבנק על פי הסכם העסקה אישי, לתקופת העסקה בלתי קצובה. על פי ההסכם זכאי כל אחד מהצדדים לסיים את ההתקשרות ביניהם בהודעה מוקדמת של ארבעה חודשים.

עם סיום עבודתו יהיה מר מימון זכאי לפדיון כספי הפיצויים שנצברו לזכותו ולמענק מיוחד בהיקף של שש משכורות, ובתנאי שמועד סיום ההעסקה יהא לפני גיל הפרישה של מר מימון, ובכפוף לעמידתו בתנאי אי התחרות שלהלן. לאחר סיום עבודתו ייאסר על מר מימון לעסוק בעיסוק שיהווה תחרות לבנק - במשך ששה חודשים.

שכרו של מר מימון צמוד למדד המחירים לצרכן. בנוסף, זכאי מר מימון לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב צמוד על חשבון הבנק, הפרשות סוציאליות (לרבות: פיצויי פיטורין, תגמולים, אבדן כושר עבודה וקרן השתלמות), והטבות נוספות.

3. **מר בקר ציון** - סמנכ"ל ומנהל החטיבה לבנקאות מסחרית, מועסק בבנק על פי הסכם העסקה אישי, לתקופת העסקה בלתי קצובה. על פי ההסכם זכאי כל אחד מהצדדים לסיים את ההתקשרות ביניהם בהודעה מוקדמת של שלושה חודשים.

עם סיום עבודתו יהיה מר בקר זכאי לפדיון כספי הפיצויים שנצברו לזכותו, ולמענק מיוחד בהיקף של שש משכורות. לאחר סיום עבודתו ייאסר על מר בקר לעסוק בעיסוק שיהווה תחרות לבנק - במשך שלושה חודשים. בתמורה לקיום התחייבות זו, יהיה מר בקר זכאי לקבלת מענק מיוחד נוסף בהיקף של שלוש משכורות.

שכרו של מר בקר צמוד למדד המחירים לצרכן. בנוסף, זכאי מר בקר לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב צמוד על חשבון הבנק, הפרשות סוציאליות (לרבות: פיצויי פיטורין, תגמולים, אבדן כושר עבודה וקרן השתלמות), והטבות נוספות.

4. **גב' ציונה כהן** - סמנכ"ל והמבקרת הפנימית הראשית, מועסקת בבנק על פי הסכם העסקה אישי, לתקופת העסקה בלתי קצובה. לפי ההסכם זכאי כל אחד מהצדדים לסיים את ההתקשרות ביניהם בהודעה מוקדמת של שלושה חודשים.

לאחר סיום העסקתה תהיה גב' כהן זכאית לפדיון כספי הפיצויים שנצברו לזכותה וכן למענק מיוחד בהיקף של 6 משכורות. שכרה של גב' כהן צמוד למדד המחירים לצרכן.

לאחר סיום עבודתה ייאסר על גב' כהן לעסוק בעיסוק שיהווה תחרות לבנק במשך שלושה חודשים ממועד סיום העסקתה. בתמורה לקיום ההתחייבות זו תהיה גב' כהן זכאית לקבלת מענק מיוחד בהיקף של שלוש משכורות.

בנוסף, זכאית גב' כהן לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב צמוד על חשבון הבנק, הפרשות סוציאליות (לרבות: פיצויי פיטורין, תגמולים, אבדן כושר עבודה וקרן השתלמות), והטבות נוספות.

5. **גב' ליאת פרידמן** - סמנכ"ל ומנהלת חטיבת משאבי אנוש ומנהל, מועסקת בבנק על פי הסכם העסקה אישי, לתקופת העסקה בלתי קצובה. על פי ההסכם זכאי כל אחד מהצדדים לסיים את ההתקשרות ביניהם בהודעה מוקדמת של שלושה חודשים.

עם סיום עבודתה תהיה גב' פרידמן זכאית לפדיון כספי הפיצויים שנצברו לזכותה וכן לקבלת מענק מיוחד בהיקף של עד ארבע משכורות ובתנאי שמועד סיום ההעסקה יהא לפני גיל הפרישה של גב' פרידמן, ובכפוף לעמידתה בתנאי אי התחרות שלהלן. שכרה של גב' פרידמן צמוד למדד המחירים לצרכן.

לאחר סיום עבודתה ייאסר על גב' פרידמן לעסוק בעיסוק שיהווה תחרות לבנק במשך שלושה חודשים ממועד סיום ההעסקה.

בנוסף, זכאית גב' פרידמן לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב צמוד על חשבון הבנק, הפרשות סוציאליות (לרבות: פיצויי פיטורין, תגמולים, אבדן כושר עבודה וקרן השתלמות), והטבות נוספות.

5. עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים

א. הסכמים לקבלת שירותי מיחשוב ותפעול

מערכות המיחשוב המרכזיות של הבנק מבוססות על מערכות המחשב של חברת האם, המתפעלת ומתחזקת אותן. שירותי המיחשוב והתפעול המסופקים לבנק על ידי החברה האם, מכח הסכמים שנחתמו בין הבנק לחברה האם המבוססים על עקרונות כלכליים.

בנוסף לאמור לעיל, הבנק התקשר בהסכמים לקבלת שירותי תפעול מסוימים מהחברה האם.

לפרטים נוספים באשר להסכמים לקבלת שירותי מיחשוב ותפעול – ראה פרק 9'א' להלן.

ב. מתן פטור והתחייבות לשיפוי דירקטורים ונושאי משרה

הבנק התחייב לפטור מראש דירקטורים ונושאי משרה בבנק מאחריות בשל נזק שייגרם לבנק עקב הפרת חובת זהירות מצד הדירקטור או נושא המשרה.

כמו כן, התחייב הבנק לשפות דירקטורים ונושאי משרה אחרים בחברות בת מסוימות (כהגדרתן במסמך ההתחייבות), בשל התחייבות כספית אפשרית שתוטל עליהם, ובגין הוצאות התדיינות סבירות בגין סוגי אירועים מסוימים המפורטים במסמך.

בנוסף, בעקבות העסקה למיזוג בין הבנק לבין מוניציפל בנק בע"מ שנכנסה לתוקף ביום 1 בדצמבר 2019, והצורך לערוך ולפרסם דוחות כספיים של מוניציפל בנק בע"מ ליום 30.11.2019 (עובר ליום המיזוג) ולתקופה שהסתיימה באותו תאריך, הוחל הפטור וכתב השיפוי על שני נושאי משרה לשעבר במוניציפל בנק בע"מ, בגין אחריותם לעריכת הדוחות הכספיים הנ"ל.

לפרטים נוספים בנושא זה – ראה ביאור 26'ב' (7) בדוחות הכספיים.

א. לפרטים נוספים באשר לעסקאות שנקשרו בין הבנק לבעלי שליטה וצדדים קשורים בשנת 2022 – ראה ביאור 35 בדוחות הכספיים.

חלק ב' – פרטים נוספים בנוגע לעסקי הבנק

6. מבנה הקבוצה והשליטה בבנק

א. השליטה בבנק

למועד פרסום דוחות אלה מחזיק בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "בנק דיסקונט"), במלוא הבעלות והשליטה בבנק (100%). בתקופת הדוח ובשנה שקדמה לה לא בוצעו השקעות במניות הבנק ולא בוצעו עסקאות במניות הבנק על ידי החברה האם. לפרטים נוספים בקשר להסכמים מהותיים שבין הבנק לבנק דיסקונט – ראה פרק 9'א' להלן.

ב. תרשים החזקות עיקריות – ליום 31.12.2022



7. רכוש קבוע ומתקנים⁽¹⁾

א. כללי

השקעות הבנק ברכוש קבוע ומתקנים ליום 31.12.2022, מסתכמות כדלקמן:

סך הכל	עלויות תוכנה	ציוד, ריהוט וכלי רכב	בניינים ומקרקעין	
מיליוני ש"ח				
1,760	692	514	554	עלות
1,236	565	406	265	פחת נצבר
524	127	108	289	עלות מופחתת - ליום 31.12.2022 ^{(1) (2)}

1. היתרה כוללת עלות מופחתת של נכס המוחזק למכירה בסך של 59 מיליון ש"ח.
2. למידע נסף בדבר זכויות הבנק בבניינים וציוד – ראה ביאור 15 בדוחות הכספיים.

ב. בניינים ומקרקעין -

(1) כללי

מדיניות הבנק הינה להחזיק אך ורק נכסים הדרושים לתפעול השוטף של הבנק, או שיש צפי שיידרשו לו בעתיד. נכסים שאינם עומדים בקריטריונים אלו – מוצעים על ידי הבנק למכירה, או מושכרים לתקופת ביניים, עד שיבשילו התנאים למכירתם.

זכויות הבנק במקרקעין ובבניינים הינם בדרך של בעלות או בדרך של חכירה ושכירות מוגנת. בנוסף, נמצאים בשימוש הבנק 75 נכסים, אותם שכר הבנק בשכירות חופשית.

הבנק כוחן באופן שוטף הפרשים בין השווי ההוגן או הערך בר השבה של נכסים הנמצאים בבעלותו – לבין העלות המופחתת של נכסים אלו בספריו, בהתאם לתקן החשבונאות הבינלאומי מס' 36. במקרים בהם עולה העלות המופחתת של נכסים אלו על השווי ההוגן שלהם (או הערך בר השבה, לפי העניין) – עורך הבנק הפרשה לירידת ערך בגין נכסים אלו. בשנת 2022 לא נרשמה הפרשה לירידת ערך (בשנת 2021 – זעה).

להלן פרטים על המקרקעין והבניינים המשמשים את הבנק ליום 31.12.2022 (במטרים ריבועים):

סוג הנכס	שטחים בבעלות או בחכירה	שטחים בשכירות מוגנת	שטחים בשכירות חופשית	סה"כ
מ"ר				
סניפים	4,434	396	18,238	23,068
משרדים	6,900	-	6,646	13,546
שטחי עזר (אחסון וכו')	-	-	1,139	1,139
שטחים שאינם בשימוש הבנק ⁽¹⁾	794	-	755	1,549
סך הכל	12,128	396	26,778	39,302

1. השטחים הפנויים שבשימוש הבנק, מיועדים לשימוש עתידי, או למכירה – ומוצגים לפי העלות שאינה עולה על שווי השוק שלהם.

(2) תוכנית להעתקת הנהלת הבנק ויחידות המטה המרכזיות

הנהלת הבנק ויחידות המטה המרכזיות, פועלים כיום בשלושה מתחמים נפרדים. במסגרת צעדי ההתייעלות הננקטים על ידי הבנק ובמטרה לשפר את עבודת הנהלה, חתם הבנק ביחד עם החברה האם וחברות נוספות ב"קבוצת דיסקונט" (להלן: "זמי הפרויקט"), ביום 27 ביוני 2016 על הסכם, במסגרתו רכשה הקבוצה מעיריית ראשון לציון, קרקע בשטח של 20 דונם, המיועד להקמת בנייני הנהלה, מטה ויחידות תפעוליות, שימשו את החברות הרוכשות.

עלות רכישת החלק היחסי של השטח עבור הבנק (בהיקף של כ- 2 דונם), המיועד להקמת מבנה שירכז את פעילות הנהלת הבנק ויחידות המטה שלה בעתיד, הסתכמה בכ- 10.5 מיליון ש"ח, בתוספת מע"מ. בנוסף, חתם הבנק ביום 25 בדצמבר 2017 (יחד עם יתר החברות בקבוצה השותפות למיזם), על הסכם, במסגרתו מימשו יזמי הפרויקט אופציה לרכישת זכויות לבניית שטחי מסחר במתחם שנרכש בשנת 2016. עלות רכישת החלק היחסי בזכויות אלו על ידי הבנק (בהיקף של כ- 140 מ"ר), הסתכמה בסך של כ- 0.75 מיליון ש"ח, בתוספת מע"מ.

במהלך השנים 2022 - 2017 החלו "זמי הפרויקט" בבניית המתחם ("קמפוס קבוצת דיסקונט"). במסגרת זו בוצעו תהליכים, כדלקמן:

- נערכה התקשרות למינני מנהל לפרויקט הבניה והתקשרות למינני אדריכלים, מתכננים ויועצים שונים לצורך קביעת המתכונת התכנונית למתחם.
- הוכנו תוכניות למבנה הקמפוס והוחל בעבודות חפירה ודיפון שיהוו תשתית לבנית קומות החניה ושטחי התפעול התת קרקעיים בקמפוס.
- בחודש ינואר 2020, החליטו השותפים בפרויקט להתקשר עם קבלן ראשי להקמת הפרויקט. היקף ההתקשרות נאמד בכ- 0.5 מיליארד ש"ח. חלקו של הבנק בהתקשרות ייגזר מחלקו בפרויקט.
- במהלך השנים 2021 - 2019 בוצעו עבודות חפירה במתחם, נוצקו קומות החניונים המרתף, והחלה השלמת בניית חלקי המבנה העיליים.
- במהלך שנת 2022 הסתיימו עבודות הקמת השלד, מעטפת האלומיניום והחלו עבודות הפיתוח, זאת במקביל להמשך עבודות ההקמה וההתאמה, לרבות בינוי פנים ומערכות לאזורי המשרדים והשטחים המשותפים, בקומות העיליות, בקומה התפעולית, בחניון ובמתקן המחשב, בנוסף, בוצעו התקשרויות עם מספר חברות להשלמת התשתיות הטכנולוגיות והפיזיות בפרויקט. השלמת העבודות ותהליך האכלוס, לרבות הגירת מתקן המחשב של הבנק וחברת האם, צפויים להסתיים במהלך המחצית הראשונה של שנת 2023.
- להערכת הבנק, היקף ההשקעה בפרויקט צפוי להסתכם בכ- 260 מיליון ש"ח (בכפוף לקביעה סופית של חלק הבנק בפרויקט). עד ליום 31.12.2022 הסתכמו השקעות הבנק בבינוי המיזם בכ- 184 מיליון ש"ח.

8. הון אנושי

א. התפתחויות במבנה הארגוני

לא נרשמו שינויים במבנה הארגוני במהלך שנת הדוח.

ב. מצבת כח אדם

(1) כללי

מספר המשרות של עובדים המועסקים בבנק ובחברות מאוחדות שלו, עלה בשנת 2022 ב- 14 משרות והסתכם בסוף שנת 2022 ב- 1,436 משרות, לעומת 1,422 משרות בסוף שנת 2021.

בממוצע, עלה מספר משרות העובדים המועסקים בבנק במשרה אחת והסתכם בשנת 2022 ב- 1,426 משרות, לעומת 1,425 משרות בשנת 2021.

להלן נתונים באשר להתפתחות מצבת כח האדם בבנק:

	2022	2021
מספר משרות לסוף שנה	1,436	1,422
מספר משרות ממוצע	1,426	1,425

מנתונים אלה עולה כי בשנת 2022 חל גידול בשיעור של כ- 1% בכח אדם המועסק בבנק (על בסיס מספר משרות לסוף שנה).

(2) התפלגות כח אדם בחתך מגזרי פעילות:

להלן נתונים לגבי התפלגות מספר משרות כח האדם הממוצע בבנק בחתך מגזרי פעילות⁽¹⁾:

מגזרי פעילות	2022	2021
משקי בית	577	579
עסקים קטנים	614	616
בנקאות מסחרית	201	195
בנקאות פרטית	11	11
ניהול פיננסי	23	24
סך הכל	1,426	1,425

1. התפלגות מספר המשרות בחתך מגזרי הפעילות נערכה על פי המבנה הארגוני של מגזרי הפעילות בבנק (ב"גישת הנהלה").

ג. הסכמי עבודה בבנק

הסכמי עבודה

יחסי העבודה בין הבנק לעובדיו, למעט עובדים בעלי חוזה אישי, מושתתים על מארג הסכמים קיבוציים בנושאים שונים. פרט להסכמים אלו, נחתמים מעת לעת הסכמים פרטניים בין ההנהלה לעובדים, בגין נושאים ספציפיים.

תנאי העבודה של חברי הנהלת הבנק מוסדרים בחוזי העסקה אישיים.

ביום 24 בפברואר 2022 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין הבנק, הסתדרות העובדים הכללית החדשה ונציגות העובדים, במסגרתו הוסדר סכסוך העבודה שהיה קיים בבנק מיום 15 בפברואר 2021. ההסכם כולל מספר הסכמות ובכללן:

- (1) הסכמה למעבר לקמפוס לרבות מיקומי יחידות שונות במבנה הקמפוס, הסדרי הסעדה, הושבה, הסעה וחניות.
- (2) זכאות העובדים על פי מצבת העובדים ליום 31 בדצמבר 2022 למענק תשואה על פעילות ולמענק הסכמה למעבר לקמפוס (להלן: "מענק הסכמה") בגובה של 4.15 משכורות בממוצע.
- (3) הסדרת מתווה לעבודה מרחוק בהיקף של יום עבודה אחד לפחות בשבוע, לעובדים המעוניינים בכך.

ד. סינוף

בסוף שנת 2022 מנה הבנק 73 סניפים (2021 - 73 סניפים).

9. הסכמים מהותיים

א. הסכם לקבלת שירותי מחשב ותפעול

(1) הסכם לקבלת שירותי מחשב

מערכות המיחשוב המרכזיות של הבנק מבוססות על מערכות המחשב של חברת האם, המתפעלת ומתחזקת אותן. שירותי המיחשוב והתפעול מסופקים לבנק על ידי החברה האם, מכח הסכמים שנחתמו בין הבנק לחברה האם, המבוססים על עקרונות כלכליים. הסכמים אלו מפרטים את היקף איכות וזמינות שירותי המחשב המסופקים לבנק ומבטיחים את רציפותם, הן בתנאי ההתקשרות הנוכחית והן בתקופת מעבר - אם ירצה אחד מן הצדדים להפסיק את ההתקשרות הקיימת.

בהתאם להסכם שנחתם בין הצדדים ביום 11 בנובמבר 2004 (להלן: "הסכם השירות"), התחייבה החברה האם לספק לבנק שירותי מחשב בהיקף ובדרגת איכות שפורטו בהסכם, לתקופה בלתי קצובה. על אף האמור לעיל, ההסכם מאפשר לכל אחד מהצדדים להביא לסיומו בהודעה מוקדמת, כדלקמן:

- בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ: שנתיים.

- בנק דיסקונט לישראל בע"מ: שלוש שנים.

תמחור שירותי המחשב שמקבל הבנק מכח הסכם זה מבוסס על הסכמי תמחור תקופתיים, המתחדשים מעת לעת (להלן: "הסכמי התמחור").

ביום 31.12.2019 נחתם בין הצדדים הסכם, במסגרתו נקבע מנגנון למנגנון לחישוב עלות שירותי המחשב, כדלקמן:

- עלות שירותי המחשב שמשלם הבנק לחברה האם, תעלה בהדרגה במשך ארבע שנים מכ- 64 מיליון ש"ח בשנת 2017, לכ- 81 מיליון ש"ח בשנת 2022. לפיכך, עלות שירותי המחשב ששילם הבנק לחברה האם בשנת 2022 הסתכמה בכ- 87 מיליון ש"ח.

- עלות שירותי המחשב תהיה צמודה למדד המחירים לצרכן.

- עלות השירותים שנקבעה בהסכם, תהיה בתוקף החל מיום 1 בינואר 2018 ולמשך כל תקופת ההתקשרות לקבלת שירותי מחשב, אלא אם ייווצרו נסיבות שיחייבו לעדכן את עלות השירותים, כאמור.

(2) הסכם לקבלת שירותי תפעול

ביום 11 בנובמבר 2004 נחתם הסכם בין הבנק לחברה האם במסגרתו התחייבה החברה האם לספק לבנק שירותי תפעול מסוימים, שפורטו בהסכם, לתקופה בלתי קצובה. על אף האמור לעיל, ההסכם מאפשר לכל אחד מן הצדדים להביא לסיומו בהודעה מוקדמת בהתאם למועדים שפורטו בהסכם לקבלת שירותי מחשב.

במהלך שנת 2017 גיבשו הצדדים, בסיוע מומחה חיצוני מתווה, הכולל עקרונות ופרמטרים כלכליים לחישוב עלות שירותי התפעול המסופקים לבנק על ידי חברת האם.

ביום 31.12.2019 נחתם בין הצדדים הסכם לקבלת שירותי תפעול, הכולל מנגנון לתמחור עלות שירותי התפעול שמקבל הבנק מהחברה האם.

העקרונות והפרמטרים המעודכנים לחישוב עלויות שירותי התפעול שנקבעו בהסכם, נכנסו לתוקף החל ביום 1 בינואר 2018. העלות השנתית של שירותי התפעול המתקבלים באמצעות החברה האם, הנגזרת מההסכם, הסתכמה בשנת 2022 בכ- 13 מיליון ש"ח (2021 - 13 מיליון ש"ח).

ב. הנפקת כתבי התחייבות נדחים לחברה האם

בשנים 2017 ו-2019 הנפיק הבנק לחברה האם כתבי התחייבות נדחים, הכוללים "מנגנונים לספיגת הפסדים" ("coco"), בסך 260 מיליון ש"ח ערך נקוב.

ביום 25 באפריל 2022 וביום 29 ביוני 2022, ביצע הבנק הנפקת כתבי התחייבות נדחים (COCO) לבנק דיסקונט בסך כולל של 350 מיליון ש"ח ערך נקוב, אשר עומדים בתנאים שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים לצורך הכרה כחלק מהון רובד שני של הבנק. כתבי ההתחייבות הנדחים עומדים לפירעון לאחר עשר שנים, כאשר לבנק ישנה אפשרות לפירעון מוקדם לאחר חמש שנים, בכפוף לתנאים שנקבעו בכתבי ההתחייבות הנדחים. הנפקות אלו הביאו לגידול של כ-1% ביחס ההון הכולל.

ביום 27 בדצמבר 2022, ביצע הבנק פירעון מוקדם של כתב ההתחייבות הנדחה, שהונפק בשנת 2017 על ידי הבנק לחברת האם, בסך של 100 מיליון ש"ח ערך נקוב בתוספת ריבית, אשר הוכר כחלק מהון רובד 2 של הבנק, בהתאם לאישור המפקח על הבנקים.

לפרטים נוספים בקשר לתנאים הנלווים לכתבי התחייבות נדחים אלה - ראה ביאור 20 בדוחות הכספיים.

ג. הסכם להנפקה משותפת של כרטיסי אשראי

הבנק מנפיק כרטיסי אשראי בנקאיים בשיתוף עם חברת כ.א.ל כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן: כ.א.ל). המנגנונים להנפקה המשותפת של כרטיסי אשראי, כאמור, לרבות: האחריות לתהליכים התפעוליים השונים, דיווחים שוטפים, מנגנוני התמחור ואחריות הצדדים לנזקים תפעוליים שונים, מעוגנים במסגרת הסכמים דו-צדדיים המתחדשים מעת לעת, ומזכרים אוטומטית, ככל שהצדדים בחרו שלא לעדכן את הסכמי ההנפקה המשותפים.

ביום 9.2.2020 נחתם הסכם הנפקה משותפת מעודכן, שיהיה בתוקף בתקופה שמיום 1.1.2019 ועד ליום 31.12.2022. ההסכם החדש כולל שינויים בהיבטים תפעוליים שונים, לרבות שינויים הנגזרים מכניסתו לתוקף של החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז - 2017. בנוסף עודכנו היבטים שונים הנוגעים למנגנוני התמחור והדיווחים בגין פעילות זו.

תוקף ההסכם הוארך עד ליום 30 באפריל 2023 ללא שינוי בתנאי ההסכם ובמסגרת תקופת הארכה ינוהל משא ומתן בין הצדדים לקראת חתימה על הסכם הנפקת משותפת חדש.

ד. הסכמי עבודה

למידע באשר להסכמי העבודה הקיימים בבנק ולהתפתחויות שחלו בנושא זה - ראה פרק 8 לעיל.

ה. הסכם לניהול הלוואות תקציביות מכספי המדינה

ביום 23 בפברואר 2012, נחתם הסכם בין המדינה לבין מוניציפל, במסגרתו התחייב מוניציפל לנהל עבור המדינה בתקופה של עשר שנים ממועד חתימתו, הלוואות שתעמיד המדינה מתקציבה ובאחריותה לרשויות מקומיות ולתאגידי מים, תמורת עמלת ניהול בשיעור 0.16% מיתרת האשראי המנוהל, כאמור.

בנוסף, הוסדר בהסכם מעמד הלוואות המנוהלות מכספי המדינה ביחס ללוואות שניתנו מכספי הבנק, ונקבע כי הלוואות אלו יהיו במעמד זהה (פארי-פאסו), לאשראים שניתנו על ידי הבנק לאותם גופים.

ביום 3 בדצמבר 2017 נחתמה בין הצדדים (המדינה ומוניציפל) תוספת להסכם, המחילה את עקרונות ההסכם על הלוואות שהועמדו מתקציב המדינה לרשויות מקומיות ותאגידי מים בגין הקמה ושדרוג של מתקני טיהור שפכים.

ביום 1 בדצמבר 2019, נכנסה לתוקף עסקת המיזוג בין הבנק, לבין מוניציפל בנק בע"מ. להלן פרטים באשר להסכמים משמעותיים שנחתמו על ידי מוניציפל בנק בע"מ (להלן: "מוניציפל"), עובר למועד המיזוג, והבנק נושא בהתחייבויות ובזכויות הנגזרות מהם, מכח עסקה זו.

10. מגבלות בתחום החקיקה והתקינה

א. חקיקה בתחום אשראי והשקעות

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 203 בנושא מדידה והלימות הון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי

על רקע הגידול בסיכון האשראי הגלום בענף הבינוי והנדל"ן, ביום 22 במאי 2022, פורסם תיקון להוראה, בו נקבע כי לרשימת החובות המשוקללים לסיכון ב-150% יתווספו הלוואות המיועדות לרכישת קרקע למטרות פיתוח או בנייה, בשיעור העולה על 80% משווי הנכס הנרכש (LTV), למעט הלוואות לרכישת קרקע חקלאית שאין לגביה אופק תכנוני או כוונה להגיש בקשה לשינוי יעוד ולמעט הלוואות לרכישת קרקע לשימוש עצמי של לווה שאינו מסווג בענף הבינוי והנדל"ן על פי הוראת דיווח לפיקוח 831 בנושא "סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק".

יישום הקצאת ההון הנוספת מתבצע החל מהרבעון השלישי של שנת 2022, בהתאם לאישור בנק ישראל לפיו פריסת השפעת השינוי במשקל הסיכון על יחס הלימות ההון תיעשה על פני ארבעה רבעונים, כך שברבעון המסתיים ביום 30.6.2023 דרישת ההון תבוא לידי ביטוי באופן מלא.

ראה סעיף ט' סיכונים במתן אשראי בענף הבינוי והנדל"ן, בנושא הרחבת הגילוי על אשראי לענף בינוי ונדל"ן.

ב. חקיקה בתחום ניהול הסיכונים

מכתב המפקח על הבנקים "סיכונים הכרוכים בהתקשרות עם גורמים מוכרזים ברשימות סנקציות בין-לאומיות וברשימות סנקציות לאומיות של מדינות זרות".

ביום 8 ביוני 2022, פורסם מכתב המפקח על הבנקים בדבר "סיכונים הכרוכים בהתקשרות עם גורמים מוכרזים ברשימות סנקציות בין לאומיות וברשימות סנקציות לאומיות של מדינות זרות".

במכתב הובהר כי על התאגידים הבנקאיים לקבוע מדיניות ונהלים באשר לאופן שבו יעשה שימוש ברשימות בין-לאומיות ורשימות סנקציות לאומיות של מדינות זרות ולהתקשרות או ביצוע פעולות עם גורמים מוכרזים ברשימות כאמור, כאשר סירוב לאשר עסקה, סירוב להתקשר בהסכם או הפסקת התקשרות בשל יישום מדיניות כאמור, ייחשבו סירוב סביר למתן שירות לעניין חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981.

ג. חקיקה בתחום איסור הלבנת הון

חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא תשלומי שכר לעובדים פלסטיניים

ביום 30 ביוני 2022 הודיע המפקח על הבנקים, על רקע מהלכים שונים שמקדמת מדינת ישראל ובהם הגברת המגבלות על השימוש במזומן והטלת חובה על מעסיקים לתשלום שכר לעובדים פלסטיניים באמצעי תשלום שאינם מזומן, כי בנק ישראל פועל לקידום מהלך שיאפשר למערכת הבנקאית גישה למידע הקיים ברשות האוכלוסין בנוגע לעובדים פלסטיניים בעלי רישיון עבודה בישראל. בהתאם לחוזר, הבנקים נדרשים לאמת מידע אודות עובדים פלסטיניים בעת ביצוע העברה בנקאית אל מול המידע שיונגש ממאגר המידע של רשות האוכלוסין (נקבע כי בדיקה זו יכולה להחליף את הבדיקה הנדרשת מכוח סעיף 13א(3) לצו איסור הלבנת הון).

ככל שתוטל על המעסיקים חובה לשלם שכר באמצעות העברה בנקאית, הפיקוח יראה את שירות העברת הכספים כחלק מניהול החשבון וסירוב לתת את השירות יבחן לאור חוק הבנקאות (שירות ללקוח). הוראות אלו שולבו במסגרת תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין 411 מיום 5 בדצמבר 2022. הבנק השלים את ההיערכות הנדרשת.

ד. חקיקה בתחום העמלות

צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירותי פעולה על ידי פקיד, פעולה בערוץ ישיר, מסלול מורחב ומסלול מורחב פלוס), התשפ"ב - 2022

ביום 1 בספטמבר 2022, פורסם הצו בו הוכרזו שירותים בנקאיים נוספים כשירותים בני-פיקוח: פעולה על ידי פקיד; פעולה בערוץ ישיר, ושירותי המסלולים – מסלול מורחב ומסלול מורחב פלוס (מסלול בסיסי כבר בפיקוח). משמעות הפיקוח היא שהמפקח מוסמך לקבוע בצו את מחיר השירותים, מחיר מירבי או איסור על גביית עמלה בעדם. בנוסף, תאגיד בנקאי שיבקש להעלות את התעריף של השירותים האמורים בהשוואה למחיר הנוהג במועד מתן הצו, יידרש להגיש בקשה למפקח על הבנקים.

ה. רפורמה מתוכננת בעמלות משקי בית ועסקים קטנים

ביום 5 בדצמבר 2022, הפיץ הפיקוח על הבנקים טיוטת תיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח - 2008 המציעה ליישם רפורמה בעמלות משקי בית ועסקים קטנים, שמטרתה, בין היתר, לאפשר ללקוחות רבים יותר ליהנות מתעריפים מוזלים בעמלות.

בין יתר השינויים המוצעים נכללים עדכון מנגנוני ההצטרפות למסלולי העמלות ושינוי הגדרת עסק קטן.

1. חקיקה אמריקאית

ביום 1 בינואר 2021 התקבל בקונגרס האמריקאי תיקון לחוק ההגנה הלאומי האמריקאי (National Defense Authorization Act) שבמסגרתו חוקק גם חוק איסור הלבנת הון 2020, המעגן שינוי נרחב בחוקי איסור הלבנת הון והמאבק במימון טרור בארה"ב. בין היתר נכנס לתוקף תיקון שמרחיב את סמכות הרשויות האמריקאיות לדרוש מסמכים מבנקים זרים המחזיקים חשבון קורספונדנט בארצות-הברית. הבנק וחברת האם מחזיקים חשבון קורספונדנט בבנק IDBNY בארצות הברית. הסמכות ניתנת למימוש בכל חקירה בנוגע להפרת חוק פלילי פדרלי, הליכי חילוט אזרחיים ובכל חקירה תחת דיני איסור הלבנת הון, גם אם החשבון הקורספונדנטי לא שימש להפרה הפוטנציאלית הנחקרת. תיקונים נוספים בחוק יחולו על בנקים הפועלים בארה"ב ועל לקוחותיהם, ורלוונטיים לפעילות הציות של IDBNY בתחומי איסור הלבנת הון ומימון טרור.

11. דירוג האשראי

התחייבויות הבנק מדורגות על ידי חברת "מעלות - S&P" (להלן: "חברת הדירוג") בדירוג "AAA" (עם אופק דירוג יציב), שאושרר לאחרונה על ידי חברת הדירוג ביום 22 בינואר 2023. כתבי ההתחייבות הנדחים של הבנק דורגו על ידי חברת הדירוג בדירוג "AA+", הנמוך בדרגה אחת מדירוג הבנק, לאור מתודולוגית הדירוג של חברת הדירוג הבינלאומית "Standard & Poor's" (חברת האם של "מעלות - S&P"), לפיה - כתבי התחייבות נדחים ידורגו בדרגה אחת נמוכה יותר מדירוג המנפיק. יצוין עוד, כי בהתאם למתודולוגיה של חברת הדירוג הבינלאומית, הוגדר הבנק על ידי חברת הדירוג כ"חברת ליבה" בקבוצת דיסקונט. קביעה זו יוצרת זיקה חד - חד ערכית בין דירוג החברה האם, לדירוג הבנק.

12. הליכים משפטיים נוספים

א. ביום 5 בפברואר 2020, הגיש אחד מבעלי המניות בחברה האם, לבית המשפט המחוזי בחיפה, בקשה לגילוי מסמכים, מכח סעיף 198א' לחוק החברות התשנ"ט - 1999, במסגרתה התבקש בית המשפט להורות לבנק ולחברה האם שלו, למסור לעיון המבקש מסמכים המנויים בבקשה, לצורך בחינת אפשרות להגשת בקשה לאישור "תביעה נגזרת", או "הגנה נגזרת" בשם הבנק ו/או בנק דיסקונט לישראל בע"מ (החברה האם), בקשר להתנהלות הבנק והחברה האם בעניינים לגביהם התקיימו בעבר הליכים משפטיים באוסטרליה. בהמשך לבקשה המוסכמת שהגישו הצדדים ביום 8 בדצמבר 2022, להארכת עיכוב ההליך ולדחית מועד הדיון, בית המשפט האריך את עיכוב ההליך ודחה את דיון התזכורת בתיק לחודש יוני 2023.

ב. ביום 26 באפריל, 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית כנגד הבנק. בבקשה נטען כי הבנק מחייב לקוחות בעמלת קורספונדנט אולם אינו מזכה לקוחות בהטבות, אם וככל שמתקבלות מהקורספונדנט; צוין כי סכום הנזק לכלל חברי הקבוצה הוא 4.7 מיליון ש"ח. בקשות דומות הוגשו נגד חברת האם, וכן נגד בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק מזרחי-טפחות, בנק אגוד, והבנק הבינלאומי. ביום 16 בפברואר 2023 ניתנה החלטה המאשרת את ניהול התובענות נגד כל הבנקים כייצוגיות. הבנקים הנתבעים הגישו בקשה לעיכוב ביצוע ההחלטה ובמסגרתה הודיעו לבית המשפט על כוונתם להגיש בקשת רשות ערעור על ההחלטה.

13. מגזרי פעילות פיקוחיים-פרטים נוספים

א. מבנה התחרות במגזרי הפעילות השונים

(1) מגזר משקי בית

מגזר משקי בית הינו אחד המגזרים המרכזיים בבנק ולפיכך מהווה יעד מרכזי בהתפתחותו העסקית של הבנק. מגזר זה מתאפיין בסיכון נמוך יחסית, עקב הפיזור הרחב של האשראי בין לקוחותיו ולכן הוא מהווה יעד מועדף להתרחבות יתר הבנקים במערכת (לרבות הבנקים הגדולים והבינוניים), למרות התשומות הגבוהות יחסית הנדרשות לתפעולו. לפיכך, קיימת תחרות רבה בין כל הבנקים על פלח לקוחות זה. במסגרת ההתמודדות מול יתר הבנקים על פלח לקוחות זה, פונה הבנק ללקוחותיו, באמצעות ערוצים שונים - במסרים המבליטים את מחויבות הבנק למתן שירות איכותי ואישי ומסור ללקוחות המגזר. בנוסף, חלק מהלקוחות המשתייכים למגזר פעילות זה מתגוררים ביישובים בהם קיים רוב מוחלט לאוכלוסייה הלא יהודית שבהם פועלים גם תאגידים בנקאיים אחרים. הבנק מתחרה עם הבנקים הנ"ל על פלחי אוכלוסייה אלו, על ידי מתן שירות אישי ומסור באמצעות עובדים המעורים במנהלים ובתכנות של הלקוחות המשתייכים לפלחי אוכלוסיות אלו ומעניקים להם שירות התואם את צרכיהם היחודיים. בנוסף, משיק הבנק מעת לעת מסעי פרסום ייחודיים הפונים ישירות לאוכלוסיות המתגוררות באזורים אלו - באמצעות אמצעי מדיה מקומיים.

יצוין כי בשנים האחרונות החלו גופים פיננסיים שונים (בעיקר חברות ביטוח וחברות כרטיסי אשראי) להיערך למתן שירותים פיננסיים שונים ללקוחות המגזר (בעיקר שירותי אשראי) אם במתכונת עצמאית, או באמצעות שיתופי פעולה שונים עם תאגידים בנקאיים.

רפורמת "ניוד בקליק"

במהלך הרבעון השלישי של שנת 2021 נכנס לתוקף סעיף 5'1 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א - 1981, בנושא: "העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים" והוראות נוספות שנקבעו לצורך יישומו, כך שמעבר לקוחות בין בנקים ינתן לביצוע באופן מקוון, נוח, אמין, מאובטח ובלא גביית תשלום מהלקוח ("בקליק").

רפורמה זו מביאה לעליה הן ביכולת הלקוחות למעבר מבנק לבנק ולעליה ברמת התחרות במערכת הבנקאית.

רפורמה צרכנית לשיפור סביבת התחרות בשוק המשכנתאות

ביום 31 בינואר 2022 פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין 451 בנושא "נהלים למתן הלוואות לדיור", בה הורה בנק ישראל על יישום רפורמה צרכנית בתחום המשכנתאות בשלושה היבטים: שקיפות ויכולת השוואה, פשטות ויכולת הבנה ויעילות בביצוע התהליך. בהוראה נקבע כי על הבנקים לספק ללקוח אישור עקרוני בפורמט אחיד, שבו יוצגו, בנוסף לסל המשכנתא המוצע על ידם, שלושה סלים אחידים שהרכבם נקבע על ידי בנק ישראל, כאשר אורך תקופת ההלוואה ייבחר על ידי הלקוח. כן, תכלול הרפורמה קיצור זמן מתן אישור עקרוני והגשה וקבלת האישור באופן מקוון. לוחות הזמנים ליישום נקבעו ליום 31 באוגוסט 2022. ביום 8 בפברואר 2023 פורסמה טיוטת עדכון לנכ"ת בה נקבעו תיקונים אשר נועדו לשפר את תהליך ביצוע הפרעון המוקדם של הלוואה לדיור, לרבות באמצעות הלוואה מתאגיד בנקאי אחר או ממלווה מוסדי שאינו תאגיד בנקאי (מחזור הלוואה). הבנק מיישם את ההוראה בהתאם ללוחות הזמנים שנקבעו.

נקיטת צעדים צרכניים בסביבה פיננסית משתנה

במכתבו מיום 26 בפברואר 2023, התייחס המפקח על הבנקים לשינויים בסביבת הריבית והאינפלציה המביאים לעליה בהוצאות במשקי הבית. במכתב הדגיש המפקח את הציפייה מהתאגידים הבנקאיים לבחון חלופות הנוגעות לאופן העמידה של הלקוחות בהחזר החודשי, לספק מענה הולם, זמין ומקצועי לפניות וצרכי הלקוחות, תוך מתן גילוי מקיף ללקוחות על המשמעויות קצרות הטווח וארוכות הטווח הנלוות לצעדים אלה. במקביל, הבהיר המפקח כי מצופה שהתאגידים הבנקאיים ימשיכו לפעול להתאמת המוצרים והשירותים הבנקאיים לצרכי הלקוח בדגש על מוצרי ההשקעה העומדים לרשותם. עוד קודם למכתב זה, נערך הבנק לבחינת צרכי הלקוחות בשים לב לשינויים האמורים והצעת חלופות ללקוחות המבקשים לשנות ולהתאים את לוח התשלומים, ובכלל זה על נוטלי המשכנתאות. הבנק ממשיך לפעול להתאמת המוצרים והשירותים הבנקאיים לצרכי הלקוחות.

(2) עסקים קטנים וזעירים

מגזר זה הינו אחד המגזרים הבולטים בבנק ולפיכך מהווה יעד מרכזי בהתפתחותו העסקית של הבנק. לקוחות המגזר חשופים לתחרות מצד כל הבנקים במערכת (לרבות הבנקים הגדולים והבינוניים).

מאחר שתחום פעילות זה מהווה יעד מועדף על בנקים אחרים במערכת - קיימת תחרות רבה מצד בנקים אחרים על פלח לקוחות זה. בנוסף, חלק מהלקוחות המשתייכים למגזר פעילות זה מתגוררים בישוים שבהם קיים רוב מוחלט לאוכלוסיה ה"לא יהודית", שבהם פועלים גם תאגידים בנקאיים אחרים, המתחרים בבנק במתן שירותים ללקוחות אלו. במטרה להתמודד עם התחרות הקיימת במתן שירותים בנקאיים לאוכלוסיות אלו, משקיע הבנק אמצעים בפרסום, יצירת קשרים אישיים עם הלקוחות, מתן שירות אישי, ומציאת פתרונות פיננסיים למכלול צרכיו העסקיים של הלקוח, על ידי מתן שירותים בנקאיים באמצעות עובדים המעורים במנהלים ובתכונות של הלקוחות המשתייכים לפלחי אוכלוסיות אלו ומעניקים להם שירות התואם את צרכיהם הייחודיים. יצוין כי, בשנים האחרונות החלו גופים פיננסיים שונים (בעיקר חברות ביטוח וחברות כרטיסי אשראי), להיערך למתן שירותים פיננסיים שונים ללקוחות המגזר (בעיקר שירותי אשראי), אם במתכונת עצמאית, או באמצעות שיתופי פעולה שונים עם תאגידים בנקאיים.

(3) עסקים בינוניים

לקוחות המגזר מתאפיינים ברמת תחכום עסקית גבוהה יחסית. נתון זה, בצירוף חסמי מעבר נמוכים יחסית במגזר זה - יוצרים תשתית לתחרות גבוהה בין כל הבנקים במערכת. התחרות מתבטאת הן בתחום המחירים (מרווחי ריבית ושיעורי עמלות) והן ברמות חשיפה גבוהות יותר לסיכונים אשראי אותם מוכנים מתחרים להציע.

האמצעים בהם נוקט הבנק במסגרת ההתמודדות בתחום זה, כוללים: שיפור השירות ללקוח (לרבות זמינות השירות) ושמירה על קשר אישי.

(4) עסקים גדולים

לקוחות המגזר מתאפיינים ברמת התחכום העסקית הגבוהה ביותר ביחס לכלל מגזרי הפעילות. לפיכך, ועקב היעדר חסמי מעבר אפקטיביים עבור לקוחות המגזר - מתקיימת תחרות עזה בין כל הבנקים במערכת, במגזר פעילות זה. התחרות מתבטאת הן בתחום המחירים (מרווחי ריבית ושיעורי עמלות) והן בתחום השירות.

ממשל תאגידי ביקורת ופרטים נוספים על הבנק נספחים

2022

דין וחשבון שנתי
בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ

המסלול האחרון – הספחים

246	נספח 1 – שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים - מאוחד
251	נספח 2 – רווח והפסד ומאזן – מידע רב רבעוני
253	נספח 3 – דוח רווח והפסד מאוחד לחמש השנים האחרונות
254	נספח 4 – מאזן מאוחד לחמש השנים האחרונות

בסכומים מדווחים

א. יתרות ממוצעות ושיעורי הריבית

2022		
שיעור הכנסה/(הוצאה) %	הכנסות/(הוצאות) ריבית מיליוני ש"ח	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
5.17	2,082 ⁽⁷⁾	40,279
-	-	16
1.45	10	689
1.29	147	11,423
1.32	96	7,276
-	-	15
-	-	14
3.91	2,335	59,712
-	-	893
-	-	2,572
3.91	2,335	63,177
(0.80)	(54)	6,764
(1.48)	(416)	28,097
(1.19)	(1)	84
(0.09)	(3)	3,327
(1.71)	(47)	2,749
(5.01)	(68)	1,356
(1.39)	(589)	42,377
-	-	14,976
-	-	587
-	-	1,106
(1.39)	(589)	59,046
-	-	4,131
(1.39)	(589)	63,177
2.52		
2.92	1,746	59,712

נכסים נושאי ריבית⁽⁴⁾:

אשראי לציבור⁽³⁾
אשראי לממשלה
פקדונות בבנקים
פקדונות בבנקים מרכזיים
אגרות חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה⁽⁴⁾⁽⁵⁾
אגרות חוב למסחר
נכסים אחרים

סך הכל נכסים נושאי ריבית
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאי ריבית
נכסים אחרים שאינם נושאי ריבית⁽⁶⁾

סך הכל הנכסים

התחייבויות נושאות ריבית:

פקדונות הציבור - לפי דרישה
פקדונות הציבור - לזמן קצוב
פקדונות הממשלה
פקדונות מבנק ישראל
פקדונות מבנקים
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
סך הכל התחייבויות נושאות ריבית
פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית⁽⁸⁾

סך הכל התחייבויות

אמצעים ההוניים

סך הכל התחייבויות והאמצעים ההוניים

פער הריבית

תשואה נטו⁽⁸⁾ על נכסים נושאי ריבית

2020			2021		
שיעור הכנסות/(הוצאות) ריבית הכנסה/(הוצאה) **	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	מיליוני ש"ח	שיעור הכנסות/(הוצאות) ריבית הכנסה/(הוצאה) **	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	מיליוני ש"ח
%			%		
4.10	⁽⁷⁾ 1,318	32,133	4.22	⁽⁷⁾ 1,465	34,751
-	-	15	-	-	28
0.69	4	583	0.81	4	495
0.14	10	7,211	0.10	9	8,609
0.96	47	4,897	0.77	50	6,461
-	-	53	-	-	12
-	-	22	-	-	12
3.07	1,379	44,914	3.03	1,528	50,368
-	-	560	-	-	794
-	-	2,075	-	-	1,952
3.07	1,379	47,549	3.03	1,528	53,114
(0.06)	(3)	4,879	(0.04)	(2)	5,203
(0.51)	(118)	23,137	(0.60)	(145)	23,974
(0.69)	(1)	144	(0.65)	(1)	153
(0.12)	(1)	814	(0.07)	(2)	2,764
(0.68)	(6)	876	(0.80)	(7)	871
(1.40)	(31)	2,220	(3.10)	(47)	1,518
(0.50)	(160)	32,070	(0.59)	(204)	34,483
-	-	10,608	-	-	13,491
-	-	560	-	-	633
-	-	1,189	-	-	1,016
(0.50)	(160)	44,427	(0.59)	(204)	49,623
-	-	3,122	-	-	3,491
(0.50)	(160)	47,549	(0.59)	(204)	53,114
2.57			2.44		
2.71	1,219	44,914	2.63	1,324	50,368

*הנתונים מתייחסים לנכסים ולהתחייבויות של הבנק בישראל ולהכנסות והוצאות הריבית הנגזרים מהם.
 **הוצג מחדש בהתאם להוראות בנק ישראל.

ב. יתרות ממוצעות ושיעורי הריבית – מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית (במיליוני ש"ח)

2022		
שיעור הכנסה/(הוצאה)	הכנסות/(הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	מיליוני ש"ח	
3.66	1,969	53,738
(1.14)	(427)	37,617
2.52		
7.54	341	4,523
(6.28)	(138)	2,197
1.26		
1.72	25	1,451
(0.94)	(24)	2,563
0.78		
3.91	2,335	59,712
(1.39)	(589)	42,377
2.52		

מטבע ישראלי לא צמוד:

סך נכסים נושאי ריבית

סך התחייבויות נושאות ריבית

פער הריבית

מטבע ישראלי צמוד למדד:

סך נכסים נושאי ריבית

סך התחייבויות נושאות ריבית

פער הריבית

מטבע חוץ*:

סך נכסים נושאי ריבית

סך התחייבויות נושאות ריבית

פער הריבית

סך פעילות בישראל:

סך נכסים נושאי ריבית

סך התחייבויות נושאות ריבית

פער הריבית

2020			2021		
שיעור הכנסה/(הוצאה)**	הכנסות/(הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה/(הוצאה)**	הכנסות/(הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	מיליוני ש"ח		%	מיליוני ש"ח	
3.21	1,275	39,663	2.89	1,301	45,001
(0.45)	(118)	26,094	(0.36)	(107)	29,430
2.76			2.53		
1.98	76	3,838	4.94	206	4,171
(0.86)	(31)	3,601	(3.55)	(92)	2,593
1.12			1.39		
1.98	28	1,413	1.76	21	1,196
(0.46)	(11)	2,375	(0.20)	(5)	2,460
1.52			1.56		
3.07	1,379	44,914	3.03	1,528	50,368
(0.50)	(160)	32,070	(0.59)	(204)	34,483
2.57			2.44		

*לרבות מטבע ישראל צמוד למטבע חוץ.
 **הוצג מחדש בהתאם להוראות בנק ישראל.

ג. ניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

2021 לעומת 2020			2022 לעומת 2021			
גידול (קיטון)			גידול (קיטון)			
שינוי נטו	מחיר ⁽¹⁰⁾	כמות ⁽⁹⁾	שינוי נטו	מחיר ⁽¹⁰⁾	כמות ⁽⁹⁾	
מיליוני ש"ח						
נכסים נושאי ריבית						
147	37	110	617	331	286	אשראי לציבור
2	(11)	13	190	140	50	נכסים נושאי ריבית אחרים
149	26	123	807	471	336	סך הכל הכנסות ריבית
התחייבויות נושאות ריבית						
(26)	(20)	(6)	(323)	(246)	(77)	פקדונות הציבור
(18)	(38)	20	(62)	(39)	(23)	התחייבויות נושאות ריבית אחרות
(44)	(58)	14	(385)	(285)	(100)	סך הכל הוצאות ריבית

הערות :

1. הנתונים מתייחסים לנכסים ולהתחייבויות של הבנק בישראל.
2. על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).
3. לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, לרבות חובות שאינם צוברים הכנסות ריבית.
4. ליתרה הממוצעת של אגרות חוב זמינות למכירה נוספה היתרה הממוצעת של הפסדים הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן", בסך 219 מיליון ש"ח (2021 - 21 מיליון ש"ח ; 2020 - 84 מיליון ש"ח).
6. לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
7. הכנסות הריבית כוללות עמלות בסך 138 מיליון ש"ח (2021 - 119 מיליון ש"ח ; 2020 - 116 מיליון ש"ח).
8. לרבות מכשירים נגזרים.
9. תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
10. השפעת הכמות חושבה על ידי הכפלת המחיר הנוכחי, בשינוי בכמות.
11. השפעת המחיר חושבה על ידי הכפלת השינוי במחיר, ביתרות הממוצעות בתקופה המקבילה אשתקד.

נספח 2 - מידע רב רבעוני - דוח רווח והפסד מאוחד

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

2021				2022				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
מיליוני ש"ח				מיליוני ש"ח				
347	404	395	382	424	517	626	768	הכנסות ריבית
41	69	54	40	65	103	174	247	הוצאות ריבית
306	335	341	342	359	414	452	521	הכנסות ריבית, נטו
(9)	(73)	7	(6)	25	36	16	78	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
315	408	334	348	334	378	436	443	הכנסות ריבית, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית								
79	58	(1)	7	-	3	12	7	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
76	83	80	87	83	86	89	90	עמלות
-	-	-	-	6	-	-	-	הכנסות (הוצאות) אחרות
155	141	79	94	89	89	101	97	סך כל הכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות								
145	145	134	188	142	144	148	202	משכורות והוצאות נלוות
41	42	38	42	42	42	42	42	אחזקה ופחת בניינים וציוד
57	54	56	79	57	61	63	66	הוצאות אחרות
243	241	228	309	241	247	253	310	סך כל הוצאות תפעוליות ואחרות
227	308	185	133	182	220	284	230	רווח לפני מיסים
78	108	66	43	62	77	100	80	הפרשה למיסים על הרווח
149	200	119	90	120	143	184	150	רווח לאחר מיסים
1	1	1	1	1	1	1	1	חלק הבנק ברווחי חברות כלולות
150	201	120	91	121	144	185	151	רווח נקי
רווח למניה (באלפי שקלים חדשים)								
1.21	1.62	0.96	0.73	0.97	1.16	1.49	1.21	מניה בת 0.1 שקלים חדשים - ערך נקוב:

נספח 2 - מידע רב רבעוני - מאזן מאוחד לסופי רבעון

בסכומים מדווחים

2021				2022				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
מיליוני ש"ח				מיליוני ש"ח				
נכסים								
10,242	10,070	10,327	14,079	12,891	13,218	14,616	13,679	מזומנים ופקדונות בבנקים
5,733	6,566	6,431	6,883	7,035	7,001	6,911	6,988	ניירות ערך
34,662	35,673	36,624	38,202	40,128	41,970	42,993	43,265	אשראי לציבור
(640)	(590)	(589)	(566)	(634)	(664)	(668)	(696)	הפרשה להפסדי אשראי
34,022	35,083	36,035	37,636	39,494	41,306	42,325	42,569	אשראי לציבור, נטו
38	23	27	28	31	2	2	2	אשראי לממשלה
9	10	11	12	13	14	15	14	השקעה בחברות כלולות
426	437	451	464	469	420	439	465	בניינים וציוד
-	-	-	-	-	*59	59	59	נכסים מוחזקים למכירה
3	3	2	2	2	2	2	1	נכסים בלתי מוחשיים
52	44	48	45	47	98	122	86	נכסים בגין מכשירים נגזרים
838	716	726	745	918	*961	994	923	נכסים אחרים
51,363	52,952	54,058	59,894	60,900	63,081	65,485	64,786	סך הכל נכסים
התחייבויות והון								
41,476	41,575	42,924	48,070	48,881	49,466	51,507	51,047	פקדונות הציבור
2,842	4,223	4,385	4,737	5,419	6,668	6,966	6,755	פקדונות מבנקים
149	157	152	179	78	49	45	41	פקדונות הממשלה
1,573	1,504	1,424	1,424	1,121	1,493	1,252	1,156	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
73	74	74	93	82	75	78	74	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,913	1,880	1,449	1,620	1,628	1,553	1,709	1,658	התחייבויות אחרות
48,026	49,413	50,408	56,123	57,209	59,304	61,557	60,731	סך הכל התחייבויות
3,337	3,539	3,650	3,771	3,691	3,777	3,928	4,055	הון
51,363	52,952	54,058	59,894	60,900	63,081	65,485	64,786	סך הכל התחייבויות והון

* סווג מחדש

נספח 3 - דוח רווח והפסד מאוחד לחמש השנים האחרונות

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2021	2022	
מיליוני ש"ח					
1,286	1,379	1,379	1,528	2,335	הכנסות ריבית
206	178	160	204	589	הוצאות ריבית
1,080	1,201	1,219	1,324	1,746	הכנסות ריבית, נטו
96	188	320	(81)	155	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
984	1,013	899	1,405	1,591	הכנסות ריבית, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
					הכנסות שאינן מריבית
49	38	112	143	22	הכנסות מימון שאינן מריבית
319	321	309	326	348	עמלות
-	8	5	-	6	הכנסות אחרות
368	367	426	469	376	סך כל הכנסות שאינן מריבית
					הוצאות תפעוליות ואחרות
615	550	569	612	636	משכורות והוצאות נלוות
153	152	168	163	168	אחזקה ופחת בניינים וציוד
217	211	262	246	247	הוצאות אחרות
985	913	999	1,021	1,051	סך כל הוצאות תפעוליות ואחרות
367	467	326	853	916	רווח לפני מיסים
131	165	118	295	319	הפרשה למיסים על הרווח
236	302	208	558	597	רווח לאחר מיסים
3	3	3	4	4	חלק הבנק ברווחים של חברות כלולות, לאחר מיסים
239	305	211	562	601	רווח נקי לשנה
					רווח למניה (באלפי שקלים חדשים)
1.92	2.45	1.70	4.52	4.83	מניה בת 0.1 שקלים חדשים - ערך נקוב:

נספח 4 - מאזן מאוחד לחמש השנים האחרונות

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

ליום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2021	2022	
מיליוני ש"ח					
					נכסים
3,102	6,708	10,094	14,079	13,679	מזומנים ופקדונות בבנקים
6,599	4,806	6,300	6,883	6,988	ניירות ערך
26,048	32,439	33,771	38,202	43,265	אשראי לציבור
(373)	(472)	(653)	(566)	(696)	הפרשה להפסדי אשראי
25,675	31,967	33,118	37,636	42,569	אשראי לציבור, נטו
-	-	25	28	2	אשראי לממשלה
9	12	8	12	14	השקעה בחברות כלולות
351	391	418	464	465	בניינים וציוד
				59	נכסים מוחזקים למכירה
-	4	3	2	1	נכסים בלתי מוחשיים
96	80	170	45	86	נכסים בגין מכשירים נגזרים
387	466	801	745	923	נכסים אחרים
<u>36,219</u>	<u>44,434</u>	<u>50,937</u>	<u>59,894</u>	<u>64,786</u>	סך הכל נכסים
					התחייבויות והון
30,551	36,232	40,842	48,070	51,047	פקדונות הציבור
296	510	2,923	4,737	6,755	פקדונות מבנקים
145	141	150	179	41	פקדונות הממשלה
942	2,662	1,626	1,424	1,156	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
124	145	287	93	74	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,438	1,686	1,870	1,620	1,658	התחייבויות אחרות
33,496	41,376	47,698	56,123	60,731	סך הכל התחייבויות
<u>2,723</u>	<u>3,058</u>	<u>3,239</u>	<u>3,771</u>	<u>4,055</u>	הון
<u>36,219</u>	<u>44,434</u>	<u>50,937</u>	<u>59,894</u>	<u>64,786</u>	סך הכל התחייבויות והון

מילון מונחים ואינדקס

256

מילון מונחים

258

אינדקס

מילון מונחים

אופציה	חוזה בין שני צדדים במסגרתו מעניק אחד הצדדים (כותב האופציה) לצד הנגדי זכות לרכוש או זכות למכור נכס שנקבע בחוזה, תמורת מחיר קבוע מראש, במועד קבוע מראש או לפניו.
איגרת חוב	נייר ערך הכולל התחייבות של המנפיק לשלם למחזיק נייר הערך (איגרת החוב), את הקרן שנקבעה באיגרת החוב בתוספת ריבית, במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסוים (כהתאם לתנאים שנקבעו באיגרת החוב).
ארצות פחות מפותחות (LDC-Least Developed Countries)	ארצות המסווגות על ידי הבנק העולמי בקבוצת הכנסה נמוכה או בינונית.
הון פיקוחי	רכיבי הון המשמשים בחישוב יחסי יציבות (כגון: הלימות הון) ומורכבים משני רבדים: א. הון ברובד הראשון הכולל את ההון העצמי החשבוני לאחר התאמות פיקוחיות (כהגדרתן בהוראת ניהול בנקאי תקין 202). ב. הון ברובד השני הכולל בעיקר מכשירי חוב הוניים, והתאמות פיקוחיות אחרות.
חבות	אשראי והתחייבויות למתן אשראי (מאזני חוץ מאזני) כמשמעותם בהוראת ניהול בנקאי תקין 313.
חוב בהשגחה מיוחדת	חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות בגין נדרשת תשומת לב מיוחדת של ההנהלה, אשר אם לא יטופלו, תיתכן הרעה בסיכויים לפירעון האשראי או במעמדו של הבנק כנושה.
חוב בעייתי	חוב המסווג כ"לא צובר", "נחות" או ב"השגחה מיוחדת".
חוב נחות	חוב אשר אינו מוגן באופן מספק על ידי בטחונות או יכולת התשלום של החייב וקיימת אפשרות ברורה כי הבנק יספוג בגינו הפסד אם הליקויים לא יתוקנו.
חוב לא צובר	חוב שהבנק צופה כי לא יוכל לגבות את הסכומים המגיעים מהחייב, במועדים שנקבעו על פי הסכם החוב.
חוב שגבייתו מותנית בביטחון	חוב לא צובר שלהערכת הבנק, פרעונו צפוי ממימוש הבטוחות שהועמדו להבטחתו, בלבד, מכיוון שלחייב אין מקורות זמינים אחרים לפירעונו.
יחס הלימות הון כולל	היחס שבין סך אמצעי ההון (ברובד הראשון וברובד השני), לבין סך נכסי הסיכון של הבנק.
יחס כיסוי נזילות (LCR – Liquidity Coverage Ratio)	היחס בין הנכסים הנזילים באיכות גבוהה ובין תזרים המזומנים היוצא נטו ל- 30 הימים הבאים, בתרחיש קיצון. היחס משמש כמדד ליכולת הבנק לעמוד בצרכי נזילותו לתקופה עתידית של 30 יום.
יחס מימון יציב נטו (NSFR – Net Stable Funding Ratio)	היחס בין כל מקורות המימון היציבים הצפויים בהסתברות גבוהה לעמוד לרשות הבנק בשנה הקרובה, לבין כל השימושים שהבנק צפוי להמשיך לממן בשנה הקרובה.
יחס מינוף	היחס (באחוזים) שבין "מדידת ההון" לבין "מדידת החשיפה".
יתרת חוב רשומה	יתרת החוב, לרבות ריבית צבורה שהוכרה, פרמיה או ניכיון שטרם הופחתו, עמלות נדחות נטו או עלויות נדחות נטו שנזקפו ליתרת החוב וטרם הופחתו, ובניכוי כל חלק מהחוב שנמחק חשבונית.
כללי באזל	כללים לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל, העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.

מילון מונחים (המשך)

כתבי התחייבות נדחים	כתבי התחייבות שהזכויות המוקנות מכוחם נדחות מפני תביעותיהם של יתר הנושים של הבנק, למעט כתבי התחייבות אחרים מאותו סוג.
מכשירי אשראי חוץ מאזניים	מכשירי חוב כגון התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).
מכשיר נגזר	מכשיר פיננסי או חוזה אחר שמתקיימים בו שלושה מאפיינים במצטבר: א. בסיס וסכום נקוב הקובעים את סכום הסילוק של המכשיר. ב. ההשקעה הראשונית נטו הנדרשת קטנה מזו שהיתה נדרשת בסוגי חוזים אחרים, החשופים בצורה דומה לשינויים בגורמי שוק (או שלא נדרשת כל השקעה). ג. תנאיו דורשים או מתירים סילוק נטו.
מכשיר פיננסי	מזומן, ראייה לזכות בעלות בתאגיד, או חוזה המקיים שני תנאים, כדלקמן: א. המכשיר מטיל על צד אחד מחויבות חוזית להעביר מזומן, או מכשיר פיננסי אחר לצד שני, או להחליף מכשירים פיננסיים אחרים עם הצד השני בתנאים העלולים להיות לרעת הצד הראשון. ב. המכשיר מעניק לצד השני זכות חוזית לקבל מזומן או מכשיר פיננסי אחר מהצד הראשון, או להחליף מכשירים פיננסיים אחרים עם הצד הראשון בתנאים העשויים להיות לטובת הצד השני.
משך חיים ממוצע (מח"מ)	הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית של מכשירים פיננסיים נושאי ריבית.
נגזר OTC (Over the counter)	מכשירים נגזרים אשר אינם נסחרים בבורסה רשמית, ונוצרו במסגרת התקשורת בין שני צדדים נגדיים.
סיכון אשראי צד נגדי (CVA – Credit Valuation Adjustment)	החשיפה להפסד שעלול להיגרם, אם הצד הנגדי לעסקה במכשיר נגזר, לא יעמוד בתנאי העסקה.
שוק פעיל	שוק בו עסקאות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים, על מנת לספק מידע על תמחור הנכסים וההתחייבויות על בסיס שוטף.
שיעור המימון (LTV – Loan To Value Ratio)	היחס בין המסגרת המאושרת של החוב בעת העמדת המסגרת, לבין שווי הנכס המבטיח את החוב, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת, המשמש בחישוב "הלימות ההון".
FATCA (Foreign Accounts Tax Compliance Act)	חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, וקובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות לקוחות המנוהלים אצלם, החייבים בדיווח גם אם אינם תושבי ארה"ב.
ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process)	תהליך פנימי להערכת הלימות ההון של הבנק, המשמש לצורך בחינת היקף ההון הדרוש לבנק, בכדי לתמוך בסיכונים הכרוכים בפעילותו - במטרה לוודא שהיקף ההון הנדרש אינו עולה על ההון הקיים בבנק.

אינדקס

א	עמוד	נ	עמוד
אומדנים חשבונאיים קריטיים	73	ניירות ערך	123-124 ,98 ,27
ארגון מחדש של חובות בעייתיים	193-195 ,103-105	ניהול סיכונים	36-38
		נכסי סיכון	147
ה	ס	ע	ח
הון והלימות ההון	145-150 ,30-32	סיכון אשראי	147 ,39-54
הטבות לעובדים	135-144	סיכון נזילות	61-65
הכנסות ריבית	114,21	סיכון ריבית	55-57
הלוואות לדיור	47-49	סיכון שוק	159,54
הוצאות בגין הפסדי אשראי	125-128 ,87 ,44-45 ,23	סיכון תפעולי	147 ,65-66
הפרשה להפסדי אשראי	41-45 ,28 ,17		
	125-128		
התחייבויות תלויות	73		
ח	ע	פ	י
חובות בסיווג בעייתי	186-187 ,125-126 ,40-43 ,28	ענפי משק	45 ,28
חובות לא צוברים	,54 ,40-43 ,17 ,190-192		
	125-126		
י	פ	ש	מ
יחס המינוף	150 ,31	פקדונות הציבור	132 ,114 ,29
מ	ש	ת	ת
מגזרי פעילות	166-183 ,116 ,32-36	שווי הוגן	206 ,57
מדיניות חשבונאית	94 ,72		
מוסדות פיננסים זרים	46		
מ	ש	ת	ת
מימון ממונף	54	תוכנית אסטרטגית	18
מכשירים נגזרים	159 ,58	תשואה להון	20-21 ,17